

*Леонід Мацкевий
Володимир Козак*

СТАРОЖИТНОСТІ ДРОГОБИЦЬКОГО ПЕРЕДГІР'Я

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМЕНІ І.КРИП'ЯКЕВИЧА

ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.ФРАНКА

ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ У ЛЬВОВІ

Л.Г. Мацкевий, В.Й. Козак

СТАРОЖИТНОСТІ ДРОГОБИЦЬКОГО ПЕРЕДГІР'Я

Видання третє

Львів – Дрогобич

2010

*Рекомендовано до друку вченими радами Інституту
українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України
та Дрогобицького державного педагогічного
університету ім. Івана Франка*

Відповідальні за випуск: академік НАН України Я.Д.Ісаєвич,
професор В.Г.Скотний.

Автори ідей: професор Л.В.Тимошенко,
кандидат історичних наук В.І.Парубій,
кандидат історичних наук А.М.Петрик.

Рецензенти: доктор історичних наук О. О. Франко,
кандидат історичних наук В.П.Футала,
кандидат історичних наук А.Г.Данилюк.

Мацкевий Л.Г., Козак В.Й.

М36 Старожитності Дрогобицького передгір'я. – Дрогобич: видавець Святослав
Сурма, 2010. – 184 с.
ISBN 966-7996-37-9

У монографії розглядаються основні етапи історії давнього населення
Дрогобицького передгір'я, наводиться каталог історико- археологічних пам'яток
регіону.

Для археологів, істориків, краєзнавців, викладачів і студентів, а також для
широкого загалу читачів. Може бути використана як науково- методичний
посібник з курсів: "Археологія", "Первісне суспільство", "Краєзнавство",
"Давня історія України".

УДК 93 (477)

ISBN 966-7996-37-9

© Мацкевий Л.Г., 2010

© Козак В.Й., 2010

Зміст

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ I. ЕТАПИ ІСТОРИКО- АРХЕОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	6
РОЗДІЛ II. ПИТАННЯ ПРИРОДНО-ЕКОЛОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	9
РОЗДІЛ III. ОСНОВНІ ПЕРІОДИ ІСТОРІЇ ДАВНЬОГО НАСЕЛЕННЯ	16
РОЗДІЛ IV. ПАМ'ЯТКИ РЕГІОНУ. ОСНОВНА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА	87
ВИСНОВКИ	126
РЕЗЮМЕ	129
RESUME	132
SUMMARY	134
ZUSAMMENFASSUNG	137
МІСЦЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗНАХІДОК З ПАМ'ЯТОК І	
 ДОКУМЕНТАЦІЇ ПРО НИХ.....	139
РОЗПОДІЛ ПАМ'ЯТОК ЗА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИМ	
 УСТРОЄМ	141
ХРОНОЛОГІЧНО-ТИПОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПАМ'ЯТОК	143
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНШІ ДЖЕРЕЛА.....	151
СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ.....	163
ПОКАЖЧИК ІМЕН	170
ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК	176

*Пам'яті визначного українського
археолога, нашого вчителя і друга
Ігора Кириловича Свешнікова
присвячуємо*

**Рис. 1. І.К.Свешніков і Т.С.Кондукторова на розкопках
курганів біля с. Болахівці Дрогобицького району Львівської області.
Світлина В.Й.Козака, 1976 р.**

ПЕРЕДМОВА

У численних підручниках з курсів “Археологія”, “Первісне суспільство”, “Краєзнавство” і “Давня історія України” висвітлюється загальна картина історії населення нашої країни, однак про Дрогобицьке передгір'я подаються лише окремі свідчення. У запропонованій праці вперше розповідається про регіон більш конкретно і повніше. В ній використано наявні джерела до початку 1998 року включно.

Як відомо, за 15-20 років кількість першоджерел, що базуються на археологічних дослідженнях, подвоюється. Їх основа щороку поповнюється новими пам'ятками, які, нерідко, суттєво змінюють існуючі уявлення про ті, чи інші проблеми. Особливо це актуально щодо території Дрогобицького передгір'я. Банк археологічних даних по цьому регіону за останні роки помітно збільшився.

Донедавна вважалося, що найдавніші об'єкти матеріальної та духовної культури Дрогобицького передгір'я і прилеглих теренів налічують близько 7 тисяч років і належать до епохи неоліту. Але останнім часом з'явилися свідчення про поселення доби палеоліту й мезоліту, найдавніші з яких датуються десятками, а можливо й сотнями тисяч років. Таким чином, історико-археологічні дослідження підтверджують безперервне проживання у регіоні людських етносів, можливо, від раннього палеоліту до нового часу включно.

Монографія рекомендується для використання учнями і студентами, вчителями та викладачами середніх і вищих навчальних закладів. Сподіваємося, вона стане у пригоді всім, кому не байдуже давнє минуле Дрогобицького передгір'я і суміжних територій. У 1999-2000 навчальному році спецкурс “Старожитності Дрогобицького передгір'я” на IV курсі історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка прочитав професор кафедри археології, античності і середньовіччя, завідувач відділом археології Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, доктор історичних наук Л.Г.Мацкевий, а викладач Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка В.Й.Козак упродовж 1991-1999 років не лише пов'язував програмовий матеріал під час лекцій та семінарських занять із місцевими старожитностями, але й у ході археологічної практики ознайомлював студентів із багатьма археологічними об'єктами регіону безпосередньо на місцевості.

Висловлюємо подяку співробітникам Відділу археології Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України та дрогобичанам за корисні пропозиції і змістовні зауваження, які були висловлені ними під час написання і обговорення цієї праці. Особливо вдячні доктору геолого-мінералогічних наук К.І. Свешнікову за консультації з питань природно-екологічного середовища краю, які допомогли детально в'ясувати і уточнити цілий ряд положень з названої теми.

Сердечно дякуємо за редагування карт і планів, а також резюме німецькою і польською мовою – Г.І.Панахид, резюме англійською мовою – О.Б.Зубицькій, машинопис на початковому етапі – К.П.Шевців і Д.Я.Романовій. Рисунки карт, планів і кам'яних знарядь виконані Л.Г.Мацкевим і І.Б.Принадою, а керамічних виробів – І.Б.Принадою (крім спеціально зазначених).

РОЗДІЛ І.

ЕТАПИ ІСТОРИКО - АРХЕОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Археологічні відкриття кінця XVIII та XIX століть, в результаті яких були отримані незаперечні факти про існування багатьох стародавніх цивілізацій, викликали величезний інтерес до вивчення первісної історії у всьому світі, в тому числі і в Галичині. Уже в першій половині XVIII століття Г.Жончинський описав знамениту печеру Кривче (Rzeczyński, 1721, s.6, 26-30), а згодом – підземні порожнини у селах Більче-Золотому і Сапогові на Тернопільщині (Rzeczyński, 1745, s.29). Ще раніше, у літописному зводі під 1242 роком, подані відомості про печеру Домамири (Галицько- Волинський літопис, 1989, с.400), локалізовану М.Грушевським с.Домамирич на Тернопільщині (Грушевський, 1895, с.1). Про сліди образотворчої діяльності людини повідомляє І.Вагилевич у описі околиць с.Урич Сколівського району. В печерних порожнинах на кам'яних стінах ним простежені зображення людей і звірів (Wagilewicz, 1843, s.167). Підсумки досліджень старовини регіону були зроблені енциклопедистом свого часу Я.Головацьким на Першому археологічному з'їзді у 1869 році. В його монографічній статті, опублікованій у працях з'їзду, знаходимо досить чітке розмежування між стоянками кам'яної, мідної і бронзової доби. Ним фактично поданий один із перших зводів археологічних пам'яток регіону (Головацький, 1871, с.219-242). Із території Дрогобицького передгір'я Я. Головацький згадує пам'ятки поблизу сіл Розгірче Стрийського та Урич Сколівського районів. Тоді конкретних матеріалів про давніх жителів цієї місцевості було небагато. Важливі наукові знахідки були виявлені тут у другій половині XX століття (Рожко, 1996, 240 с.). Це підтвердило думку Я.Головацького про народ регіону, – "...який був із давніх-давен слов'янським і в усі часи відігравав не останню роль в історії." (Головацький, 1871, с.242).

У XIX столітті на заході України було створено кілька музеїв, проводились археологічні виставки. У 1885 році у Львові відбувся археологічний з'їзд. Було опубліковано ряд зведених робіт із археології Передкарпаття, Волині і Закарпаття. Дослідженнями Дрогобицького передгір'я займався В.Деметрикевич (Demetrykiewicz, 1898a, 120 s.). Він же провів перші археологічні розкопки в околицях Дрогобича. У 1896 році у лісі біля с.Залужани (колишні Вацовичі) Дрогобицького району, в урочищі Кугутик були досліджені три кургани культури шнурової кераміки (Demetrykiewicz, 1897, s.116-134). Ймовірно, що це могли бути й поселення цього ж часу.

У 1915 році в околицях сіл Болахівці та Стебника розкопки проводив М. Рошка (Roska, 1919, p.27-29). У міжвоєнні роки археологічні дослідження в регіоні були тісно пов'язані з діяльністю Товариства "Бойківщина", заснованого 16 червня 1928 року в м.Самборі. При Товаристві працював музей, а з 1931 року видавався журнал "Літопис Бойківщини". У "Літописі..." в рубриці "З археології Бойківщини", яку вів відомий краєзнавець, лікар за фахом В.Кобільник, у кожному номері друкувалися важливі відомості про археологічні дослідження та виявлені нові пам'ятки на Бойківщині, в тому числі й в Дрогобицькому передгір'ї. Донині не втратили наукової вартості матеріали, здобуті ним

під час вивчення різночасових об'єктів поблизу сіл Городище, Грозова, Кульчиці, Спас, Ступниця та інших. Він опублікував з цих пунктів унікальні знахідки, які згадують у своїх працях спеціалісти України, Польщі, Росії, інших країн уже багато десятиліть (Кобільник, 1933, с.3-31; 1934, с.12-19; 1936а, с.1-11). З 1931 до 1939 року було видано 11 випусків цього часопису, в яких опубліковані відомості про понад 100 археологічних пам'яток, локалізованих більш як 50 населеними пунктами регіону та суміжних природно-географічних районів.

При сприянні Товариства "Бойківщина" та, зокрема, В. Кобільника значну роботу із дослідження пам'яток археології в Передкарпатті провів Т.Сулімірський, який у 30-х роках розкопав на цій території багато курганів (Sulimirski, 1968, р.131-138). Значну увагу польовим дослідженням Товариства приділяв Я.Пастернак, який тоді був директором Археологічного музею Наукового Товариства ім.Шевченка у Львові. Він поряд з іншими важливими роботами на Передкарпатті, провів обстеження городища в с.Кульчиці Самбірського району, розкопав два кургани в лісі та один на толоці біля цього ж села (Кобільник, 1934, с.12-19; 1934а, с.20-22; Пастернак, 1936, с.1-3), курган у Добрянах біля Стрия (Пастернак, 1961, с.526). У 1943 році він дослідив два неолітичні поселення у с.Котоване Дрогобицького району (Пастернак, 1948, 12 с.; Свешніков, 1976, с.51). Таким чином, Я.Пастернак провів перші стаціонарні розкопки найдавнішої, з тоді відомих, пам'ятки цього регіону (неолітичного поселення). Значний внесок він зробив і у вивчення пам'яток перших століть нашої ери та княжої доби (давньоруського часу).

У наступні роки найбільш значні дослідження на території Дрогобицького передгір'я проводили працівники Інституту суспільних наук Академії наук України (з 1994 року – Інституту українознавства імені І.Крип'якевича НАН України). Це, перш за все, доктори історичних наук М.Ю.Смішко, І.К.Свешніков (рис.1), О.П.Черниш, Л.І.Крушельницька, Л.Г.Мацкевий, кандидати історичних наук О.О.Ратич, В.В.Ауліх, В.М.Цигилик, О.М.Корчинський, М.А. Филиппчук, В.Д.Гупало, а також Р.С.Багрій, В.М.Конопля, М.Ф.Рожко, В.Г.Оприск, О.Г.Овчинников та інші. Відзначимо також працівників Львівського державного університету – доктора історичних наук М.А.Пелешишина, а також Р.М.Чайку та В.С.Артюха. Працювали тут науковці з таких провідних науково-освітніх установ регіону як Львівський історичний музей, Дрогобицький красзнавчий, Самбірський музей "Бойківщина" і Львівський музей історії релігії. Це, насамперед, К.В.Бернякович, В.Й.Козак, І.Р.Михальчишин, М.С.Бандрівський. Вони провели розвідки та стаціонарні розкопки на території та в околицях Дрогобича, Самбора, Сколе, Турки тощо. Необхідно згадати внесок спеціалістів із Росії у дослідження Дрогобицького передгір'я. Це праці доктора історичних наук П.О.Раппопорта, кандидата історичних наук Т.С.Кондукторової (рис.1) та М.В.Малєвської. Всі ці дослідження дозволяють стверджувати, що регіон був заселений людьми у добу мезоліту, а, можливо, ще раніше – у палеолітичний час. Важливими є здобутки й у вивченні епохи енеоліту, бронзи, раннього заліза, а особливо – давньоруського часу.

У 1992 році на основі угоди між Інститутом суспільних наук Академії наук України та Інститутом археології і етнології Республіки Польщі на території Передкарпаття розпочала роботу Українсько-Польська археологічна експедиція. Вона проводила ретельні археологічні розвідки на українсько-польському пограниччі, а у 1996 році – стаціонарні розкопки пам'ятки доби енеоліту культури лінійчастого посуду і шнурової кераміки поблизу с.Сіде Самбірського району, а також інші роботи (рис.59). У складі експедиції брали участь з польського боку – Я.Махнік,

Л.Старкель, К.Щепанек, С.Кадров, К.Туля і Е.Сосновська, а з українського – В.М.Цигилик, І.К.Свешніков, Л.Г.Мацкевий, В.Д.Гупало, В.М.Петегрич, Р.Т.Грибович, Д.Ю.Павлів, І.Б.Принада (Грибович та інші, 1996, с.13-16; Машнік та інші, 1997, с.3-28).

Таким чином, понад столітнє археологічне вивчення Дрогобицького передгір'я принесло вагомі наукові здобутки. Результати цих досліджень увійшли в узагальнюючі фундаментальні статті і монографічні праці по регіону та суміжних територіях (Ратич, 1957, 96 с.; Бернякович, 1959, с.29-42; Смішко, 1960, 186 с.; Пастернак, 1961, 791 с.; Свешніков, 1974, 208 с.; 1976, 96 с.; Крушельницька, 1976, 146 с.; 1985, 162 с.; Мацкевой, 1991, 148 с.; Козак, 1995, с.16-22; Рожко, 1996, 240 с.; Matskevoi L.G., Adamenko O.M., Pashkevich G.A., Tatarinov K.A., 1984, р. 30-71). Опубліковані матеріали мають велике значення для подальшого вивчення історії давнього населення Дрогобицького передгір'я та прилеглих теренів. Вони висвітлюють участь цього куточка України у загальноісторичному процесі (Matskevuj, 1995в, р.12). Дослідження проводилися з використанням новітніх європейських і світових методик. Роботи дають привід засвідчувати значні досягнення місцевого населення в усіх галузях матеріальної і духовної культури від найдавніших часів.

РОЗДІЛ II.

ПИТАННЯ ПРИРОДНО-ЕКОЛОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Дрогобицьке передгір'я (рис.2) займає широке межиріччя, окреслене з півночі і заходу р.Дністер, зі сходу – р.Колодницею, а з півдня – краєм Карпат (Геренчук, 1972, с.126). За ландшафтною структурою це низькі, середні та високі тераси. Даний регіон і суміжні території з давніх часів були добре забезпечені водними ресурсами. Тут часті паводки і повені, що затоплюють низькі рівні. Клімат помірний, різноманітний рослинний покрив і тваринний світ (Черевко, 1967, 20 с.; Артюшенко и др., 1982, 135 с.; Татаринів, 1972, с.98-105; Tymrakiewicz, 1931, р.149; Kostyniuk, 1938, s.393-412; Starkel, 1989, s.33-49; 1994, s.11-18; 1994a, s.103-112; Kozłowski, Machnik, 1996, s.7-26). Загалом, природні умови і ресурси регіону досить сприятливі для проживання людини.

Карпати, порівняно, молоді гори, що утворилися на місці гірського пасма пра-Карпат (Буров, Круглов, 1971, с.295-296). Початок неотектонічного етапу розвитку Карпат співпадає з кінцем палеогену – початком неогену. В цей час проявляються значні амплітуди підняття, які визначили встановлення орогенного режиму та найголовніші структурні особливості сучасного гірського рельєфу. Формуються гірські пасма – сучасні Карпати, відбувається підняття Карпатської складчастої області та утворення Передкарпатського передового і Закарпатського внутрішнього прогинів. Орогенна фаза була тривалою, складною і багатогранною. Вона характеризувалася неодноразовими підняттями та опусканнями. Важливу роль у встановленні неоструктур і рельєфу Карпат відігравали фази складчастості (Палиєнко, 1986, с.49). У цей період сформувалися долини великих рік і завершився розвиток геологічних структур Карпат. Упродовж кінця пліоцену та у плейстоцені в Карпатах і Передкарпатті відбулися незначні тектонічні рухи, які не внесли істотних змін у геологічну будову цього регіону, а лише сприяли його подальшому підняттю і остаточній регресії морського басейну із Молдови і прилеглих територій Східноєвропейської платформи на південний схід у бік Чорного моря (Лазаренко та інші, 1962, с.386). Орогенний процес у Карпатах супроводжувався вулканічною діяльністю. Карпати та Передкарпаття піддавалися впливам плейстоценових зледенінь, а Верхньодністровська алювіальна рівнина була зандровим полем, по якому льодовикові води виносили флювіогляціальний матеріал у Дністер.

Потепління на початку сучасної епохи в історії Землі (голоцену) спричинило танення льодовиків, які залишили відклади у вигляді валунів, гравію, піску, глини і суглинків. Формування відкладів у післяльодовиковий період відбувалося під впливом екзогенних факторів – вітру, ґрунтових вод, дощу, снігу тощо. Голоцен у Передкарпатті і Карпатах виражений утвореннями перших надзаплавних терас, заплав, русел і торфовищ. (Богуцький, Демедюк, 1972, с.24-26). Заболочення Верхньодністровської рівнини пояснюють підгачуванням верхньої частини Дністра, викликаного підняттям Подільської плити (Цись, 1972, с.33).

Тектонічні рухи в Українських Карпатах не припиняються. Тут відбувається подальше загальне підняття складчастої основи, про яке свідчить Майданське тектонічне вікно, Покутські складки і Північнобуковинське поперечне підняття (Распопова, 1983, с.26). Тепер ріки перебувають у стадії нового врізування у корінні гірські породи та

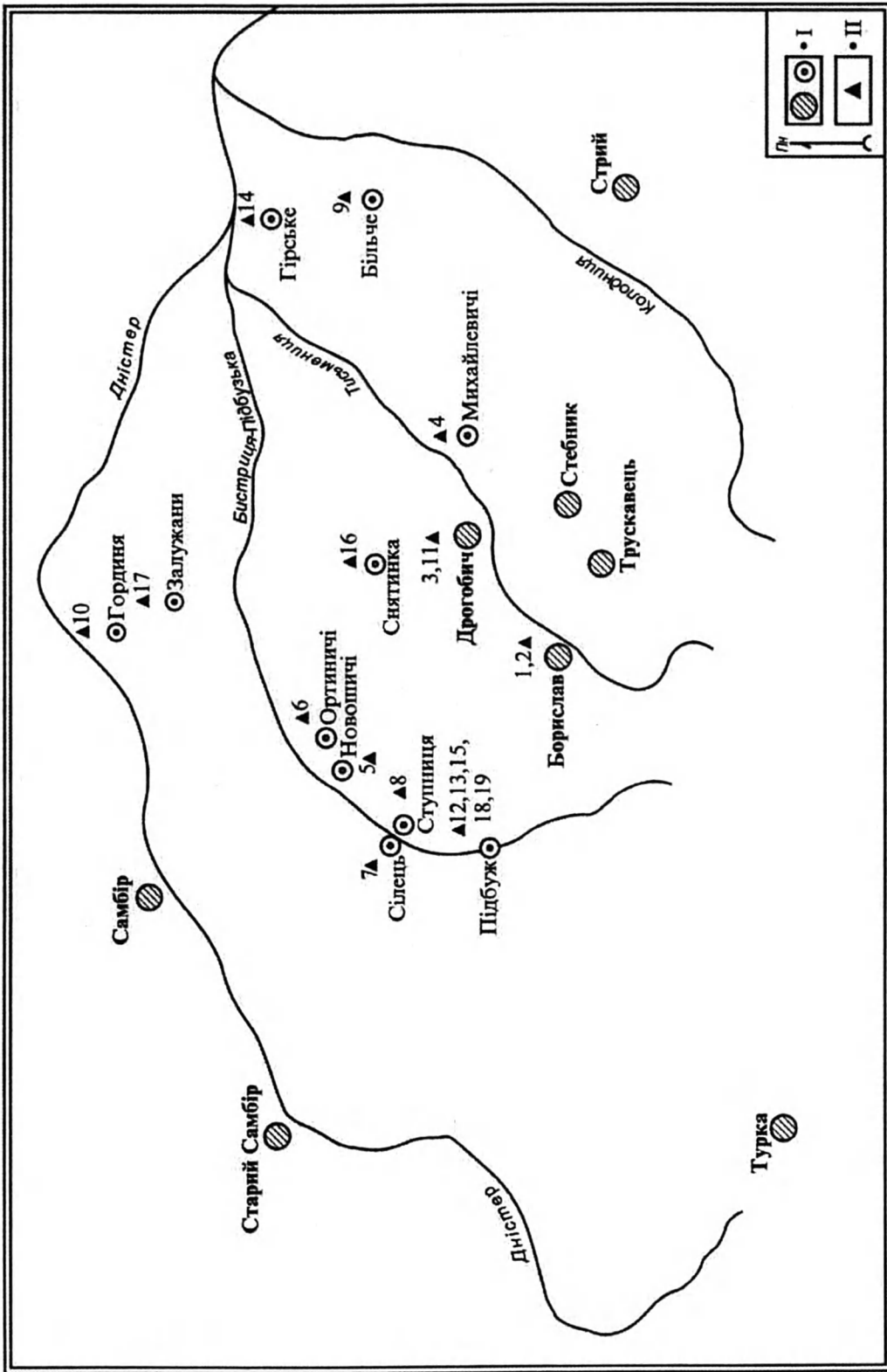

Рис.2. Дрогобицьке передгір'я. Карта-схема палеонтологічних знахідок:

I – населені пункти; II – палеонтологічні знахідки.

давні аллювіальні відклади, що також свідчить про найновіші повільні підняття Карпатських гір (Цись, 1972, с.33).

Дрогобицьке передгір'я та прилеглі терени багаті на корисні копалини, що зосереджені у потужних складках Передкарпатського передового прогину і в частині Альпійської складчастої області – Зовнішніх або Флішових Карпатах. Тут виявлено понад 110 видів мінералів (Лазаренко та інші, 1962, с.433). Регіон відомий покладами нафти, газу, озокериту (гірського воску), кухонної та калійної солей, торфу, бітумних сланців, будівельної сировини (піску, вапняку, глини і гальки). Більшість цих матеріалів використовувалася людьми ще з найдавніших часів (Мацкевой, Рыбачёк, 1984, с.168-175).

Виходи озокериту зустрічаються у Бориславі, Трускавці, Нагуєвичях, Зворі та Старій Солі – загалом 15 родовищ (Лазаренко та інші, 1962, с.343-344). Поклади передкарпатських озокеритів за величиною запасів належать до великих у масштабах не тільки України, а й світу (Свириденко, 1971, с.357-358). Вони широко використовуються з лікувальною метою (Недашківская, 1983, с.37). Саме в озокеритах добре зберігаються органічні залишки, що перспективно в плані археологічних досліджень. Значні поклади кухонної солі залягають смугою близько 250 км і шириною до 25 км від польського до румунського кордонів (Лазаренко та інші, 1962, с.387). Наявність покладів солі мала важливе значення для давнього населення. Із верхньоворотиськими відкладами пов'язані поклади калійних солей (Лазаренко та інші, 1962, с.78). Особливу цінність мають мінеральні джерела. Характерною особливістю карпатських мінеральних вод є підвищений вміст біологічно активних елементів: йоду, фтору, а також заліза, марганцю, кобальту, нікелю, міді та інших.

Рельєф Дрогобицького передгір'я і суміжних територій репрезентований Верхньодністровською рівниною, Дрогобицькою передгірною височиною, частково, ландшафтом низькогірних хребтів. Головними факторами розвитку цього регіону на сучасному етапі є: ерозійно-аккумулятивна робота рік і тимчасових гірських водотоків, яркова ерозія, зсуви, осипи, а також вивітрювання. Ерозія найбільш активна у межах Дрогобицької височини. Вона спричинена тектонічною тріщинуватістю порід, численними джерелами та великою кількістю опадів.

Клімат регіону помірно-континентальний. Зима м'яка, з частими відлигами, літо – тепле, з достатньою кількістю вологи. Річна кількість атмосферних опадів коливається у межах 750-800 мм у Передкарпатті та 800-1000 мм у Карпатах і залежить від абсолютної висоти території та від розташування гірських хребтів. Переважаючими є вітри західних напрямів. Швидкість їх невелика і становить у середньому 4 м/сек. (Проць-Кравчук, 1972, с.40-49).

Ріки належать до басейну Дністра. Гідросітка представлена річками: Дністер, Бистриця-Підбузька, Колодниця, Стрий та їх допливами. Середня густина річкової сітки у басейні Дністра – від 0,7 км/км² (Передкарпаття) до 1,5 км/км² (Карпати). Більша частина річного стоку припадає на літньо-осінній період (60-70 %), на зиму та весну – 40-30 %. На всіх річках упродовж року тричі піднімається рівень води: весняна повінь (березень – квітень), літні паводки (червень – серпень), зимові підняття (грудень – лютий). Льодовий покрив річок не стійкий. Живлення водних потоків змішане: талі снігові води, дощі та підземні води (Проць-Кравчук, 1972а, с.59-69).

Долини річок Дрогобицького передгір'я зручні для заселення людиною (Недашківская, 1983, с.34). Ґрунти сформувалися у складних умовах і мають різний характер. У горах під ялиновими і буковими лісами переважають бурі лісові Ґрунти, а на

терасах і заплавах гірських річок і на давно обезліснених масивах – дерново-буроземні. У Передкарпатті дерново-підзолисті і поверхнево-оглеєні ґрунти поширені на межиріччях Дрогобицької передгірної структурно-ерозійної терасової височини. У долинах Дністра, Тисьмениці, Стрия – дернові опідзолені та оглеєні ґрунти. Дернові ґрунти поширені, переважно, під сіножатями й пасовищами, наприклад, на Верхньодністровській алювіальній рівнині. У долинах Дністра, Бистриці-Підбузької, Тисьмениці, Колодниці – значні площі займають також лучні, а подекуди і лучно-болотні ґрунти. Велике торфовище (товщина залягання торфу до 8 м) під назвою “Великі Болота” розташоване на Верхньодністровській низовині у заплаві Дністра між селами Майнич і Чайковичі. На Верхньодністровській рівнині торфові ґрунти поховані під наносами (Гуменюк, 1972, с.87-97).

Основними лісоутворюючими породами є дуб звичайний, бук, граб, сосна, ялина (смерека) і ялиця. У гірській частині – бук, ялина (смерека) і ялиця біла. Другорядними лісоутворюючими породами є дуб скалистий, сосна звичайна, береза, вільха сіра і чорна та граб звичайний. У складі лісоутворень зустрічаються також ясен звичайний, клен, явір, в’яз, осика, верба, горобина (Голубец, Милкіна, 1988, с.51-52). Великі площі безпосередньо над верхньою межею лісу займають чагарники. Серед трав’янистих формацій у передгір’ї та гірських районах – переважають луки. На заплавах Дністра та його допливів панує болотна рослинність. Передкарпаття і Карпати багаті на гриби та лікарські рослини, що приваблювало людину.

Особливе значення у кінці плейстоцену мала наявність таких гігантів тваринного світу, як мамонт (*Elephas primigenius*) і носоріг (*Rhinoceros antiquitatis*). Уполювавши лише одного мамонта (його маса сягала до 5 тонн), люди мали чималий запас поживного м’яса, шкіру для різноманітних потреб, великі кістки, що використовувались як паливо та будівельний матеріал. Остеологічні рештки цих тварин експону-

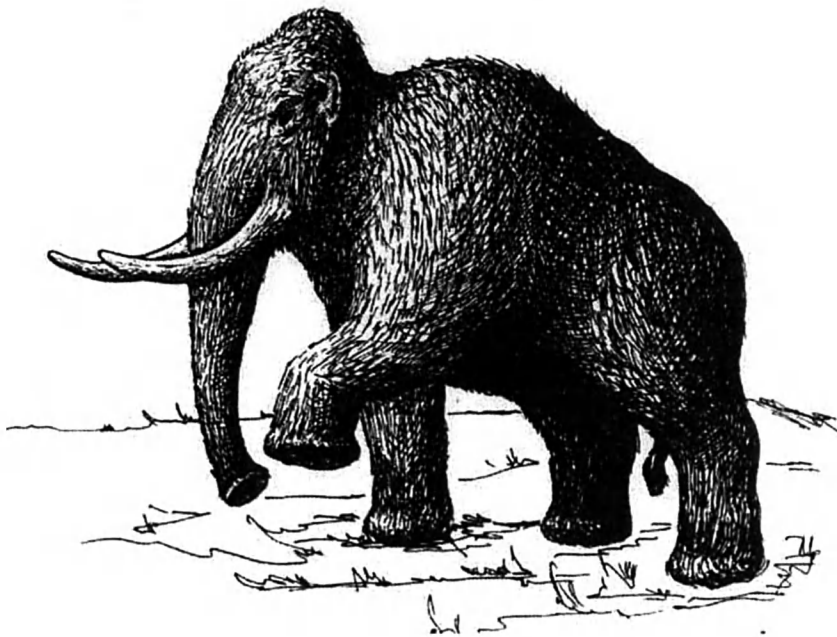

Рис.3. Мамонт.

Малюнок Л.Л.Тарасенко, реконструкція Л.Г.Мацкевого.

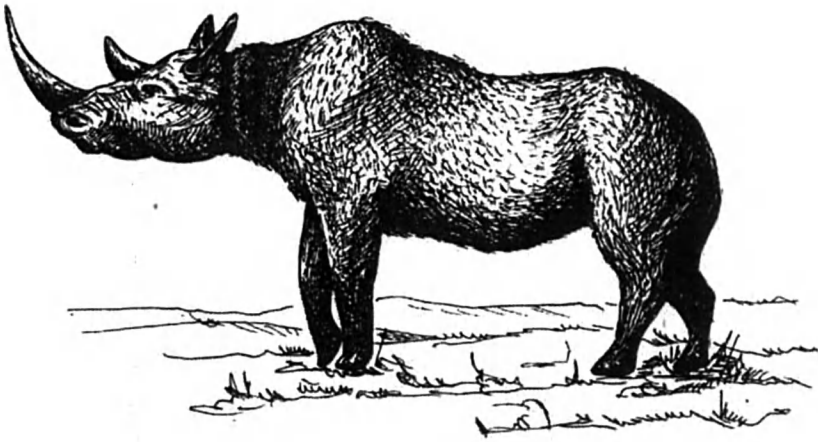

Рис.4. Шерстистий носоріг.
Малюнок Л.Л.Тарасенко, реконструкція Л.Г.Мацкевого.

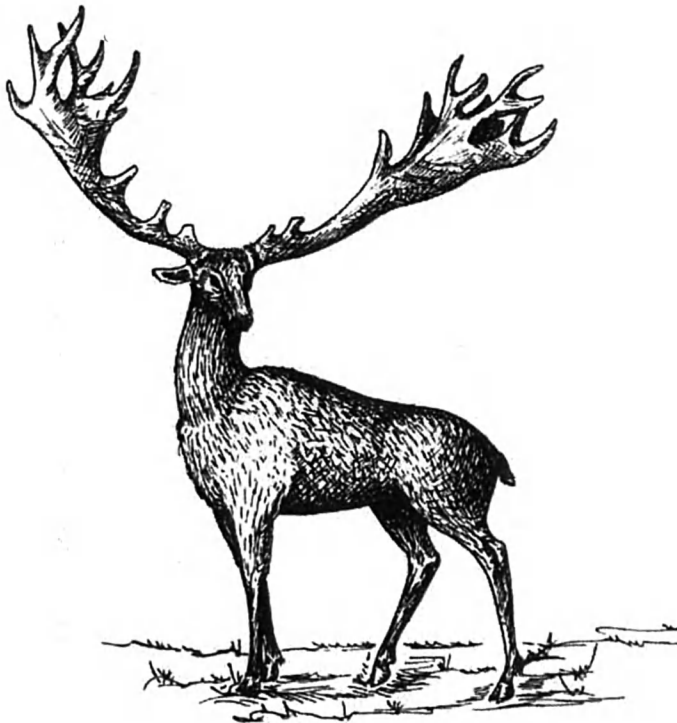

Рис.5. Олень гігантський (великорогий).
Малюнок Л.Л.Тарасенко, реконструкція Л.Г.Мацкевого.

Рис.6. Бик первісний.

Малюнок Л.Л.Тарасенко, реконструкція Л.Г.Мацькевого.

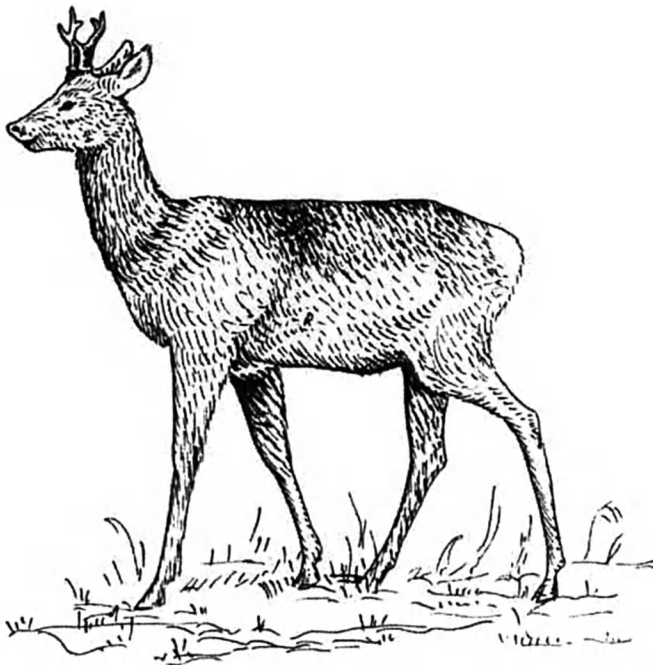

Рис.7. Козуля.

Малюнок Л.Л.Тарасенко, реконструкція Л.Г.Мацькевого.

ються у багатьох музеях та краєзнавчих кутках регіону. Особливо багато кісток мамонтів та шерстистих носорогів знайдено у руслах Бистриці та Тисьмениці. Кістки, очевидно, потрапили туди у результаті розмивання берегів цих водотоків. Численні остеологічні рештки давніх тварин, що населяли Дрогобицьке передгір'я, згадуються у каталозі І.Г.Підоплічка (Підоплічко, 1956, с.31-33) та у фондах музею "Дрогобищина" (інвентарні номери: 87, 151, 509, 512, 15188, 15214). Це повідомлення про мамонтів (рис.3), локалізовані населеними пунктами: Борислав, Дрогобич, Михайлівці, Новошичі, Ортиничі, Сілець (Селець), Ступниця Дрогобицького району (рис.2:1-8); носорога (рис.4), – Більче Миколаївського району (рис.2:9), Гординя Самбірського району (рис. 2:10), Дрогобич і Підбуж Дрогобицького району (рис.2:11,12); оленя гігантського (*Megaceros giganteus*) (рис.5), – Підбуж (рис.2:13); оленя благородного (*Cervus elaphus*), – Гірське Миколаївського району (рис.2:14), Підбуж (рис.2:15); бика первісного (*Bos primigenius*) (рис.6), – Снятинка Дрогобицького району (рис. 2:16); лося (*Alces alces*), – Залужани Самбірського району (рис.2:17); гієни печерної (*Hyaena spelaea*) і ведмедя печерного (*Ursus spelaeus*), – Підбуж (рис.2:18,19). Аналогічні знахідки, як правило, пов'язані з поселеннями, місцями мисливських таборів, які датуються понад 12-11 тисячами років тому, тобто добою пізнього палеоліту (Телегин, 1982, с.10). При цьому необхідно зазначити, що наявність решток гієни печерної і ведмедя печерного, може свідчити про існування печер, відвойованих людиною у цих тварин. Такі факти широко відомі в більшості регіонів (Скленарж, 1987, 270 с.; Портнер, 1997, 48 с.; Пещерный палеолит..., 1997, 140 с.; Matskevuj, 1995, р. 61; 1995а, р. 690-691).

Голоценова (сучасна) фауна представлена значною кількістю видів хребетних, зокрема: риб – 47, земноводних – 15, плазунів – 8, птахів – 199, ссавців – 71. У руслах річок, заплавах, старицях і на заболочених луках водяться підуст, рибець, марена, вирозуб, золотий карась, лин, короп, щука, окунь, білизна, головень, форель струмкова, харіус. Земноводні, характерні для Дрогобицького передгір'я: жаба, саламандра плямиста, тритон карпатський; плазуни: вужі звичайні та гадюки звичайні. Серед птахів найпоширенішими є деркач, лиска, кулик-чайка, перевізник, бекас, кричок річковий, чирок-тріскунок, лелека білий, чапля сіра, бугайчик, шпак, жайворонок польовий, ворона сіра, грак, сорока, щиглик, синиця, берегова та сільська ластівки, перепілка, куріпка сіра, горобець, горлиця, дрозд, сірий журавель. Тут водяться також видра річкова, горностай, ласка, норка європейська, миша, пацюк, кріт, їжак тощо. Серед 13 видів хижаків – сірий вовк, лисиця, бурий ведмідь, лісова куниця, лісова кішка, рись. Парнокопитні представлені такими видами: дикий кабан, благородний олень, європейська козуля (рис.7), європейський зубр (Татаринов, 1972, с.98-105). Завдяки наявності цих видів тварин, давнє населення Дрогобицького передгір'я поповнювало свій харчовий раціон шляхом мисливської діяльності, збиральництва і рибальства.

Природа Українських Карпат і Передкарпаття надзвичайно мальовнича. Особливого колориту надають їй гірські ландшафти. На фоні широкої панорами зелених лісів, квітучих полів і луків виблискують прозорою водою численні потоки і ріки. Характерна своєрідність, унікальність і розмаїття рельєфу доповнюється багатством пам'яток історії та культури. Завдяки наявності у регіоні так званих важких ресурсів (води, будівельних матеріалів тощо), потужної рослинної і тваринної біомаси, тут склалася вигідна для людини природно-екологічна ніша ще у плейстоцені, що відповідає добі палеоліту. Сприятливі умови зберігалися також у подальші часи (Исаевич, Сеньк, 1978, с.673).

РОЗДІЛ III.

ОСНОВНІ ПЕРІОДИ ІСТОРІЇ ДАВНЬОГО НАСЕЛЕННЯ

Природні умови та ресурси Дрогобицького передгір'я з давніх-давен приваблювали людину, яка на ранніх етапах свого розвитку у значній мірі залежала від оточуючого середовища. Це, насамперед, багате на кисень та озон повітря, теплий помірно-континентальний клімат, різноманітний рослинний і тваринний світ, добра забезпеченість водними ресурсами створювали сприятливі умови для проживання тут людини (Геренчук, 1972, с.126; Гузар та інші, 1997, с.2).

Логічно припускати, що на території Дрогобицького передгір'я повинна була б знаходитись і велика кількість пам'яток, пов'язаних із життєдіяльністю людини ще з доби палеоліту. Але це не так. У науковій літературі до 90-х років було відомо лише про палеолітичну стоянку, локалізовану селом Стриганці Стрийського району (Герета та інші, 1981, с.100; Бандрівський, 1990, с.3; 1998, с.9-10). Однак, як виявилось, ця пам'ятка розташована біля однойменного села на Івано-Франківщині і була досліджена у 20-ті роки Ю. Полянським (Полянський, 1928, с.21-24; 1929, с.1-191; 1935, с.1-23; Борисковский, 1953, с. 429-430; Козий, 1955, с.71; Береговая, 1960, с.122; Черныш, 1973, с.55).

Сьогодні на території власне Дрогобицького передгір'я зафіксоване лише одне поселення, яке гіпотетично віднесене до ранньоашельського часу доби раннього палеоліту (рис. 8:1; 88; 89). Це Східниця I поблизу смт Східниця Бориславської міськради, де О.П.Черниш зібрав з поверхні кам'яні вироби (Черниш, 1992, с.12-13; 1995, с.15-21). Втім, таке датування заперечують окремі спеціалісти. О.С.Ситник, наприклад, вважає, що кам'яні предмети зі Східниці є еолітами (Ситник, 1996, с.46-60). Очевидно, остаточне вирішення проблеми можливе лише при широкому використанні новітніх сучасних технічних можливостей, зокрема, абсолютного датування артефактів, часу їх обробки, а також з урахуванням перетворень, які відбулися з виробами за певний час.

Відсутність даних про значну кількість палеолітичних пам'яток може бути показником недостатньої спеціалізованої вивченості регіону. Важливим є той факт, що Карпати і частково Передкарпаття входили у зону льодовикового покриву, і це ускладнювало постійне перебування тут людей. Проживання на цій території було можливим лише у періоди інтергляціалів і, до певної міри, інтерстадіалів. Враховуючи інформацію з інших природно-географічних областей, бо мисливська територія давніх людських спільнот, згідно з етнографічними свідченнями, досягала більше 100 кв. км, проаналізуємо декілька цьогочасних поселень у суміжних районах. Наприклад, мисливський табір на печерного ведмеда доби раннього палеоліту був у 1993 році відкритий за 1 км на захід від с.Прийма Миколаївського району Львівської області (рис.9-11). Це поселення має вік за 14-С: Кі-4583, – 45600±450 років BP (поч. OIS 3) і є найдавнішим датованим поселенням людей у печерних порожнинах материкової України, не враховуючи пам'яток Кримського півострова (Мацкевий, 1998, с.13).

Пізнім палеолітом датовані інші поселення людини, зафіксовані поблизу с.Прийма, міст Львова і Жидачева (Мацкевой, 1988, с.310-311; Мацкевий, Гуменюк,

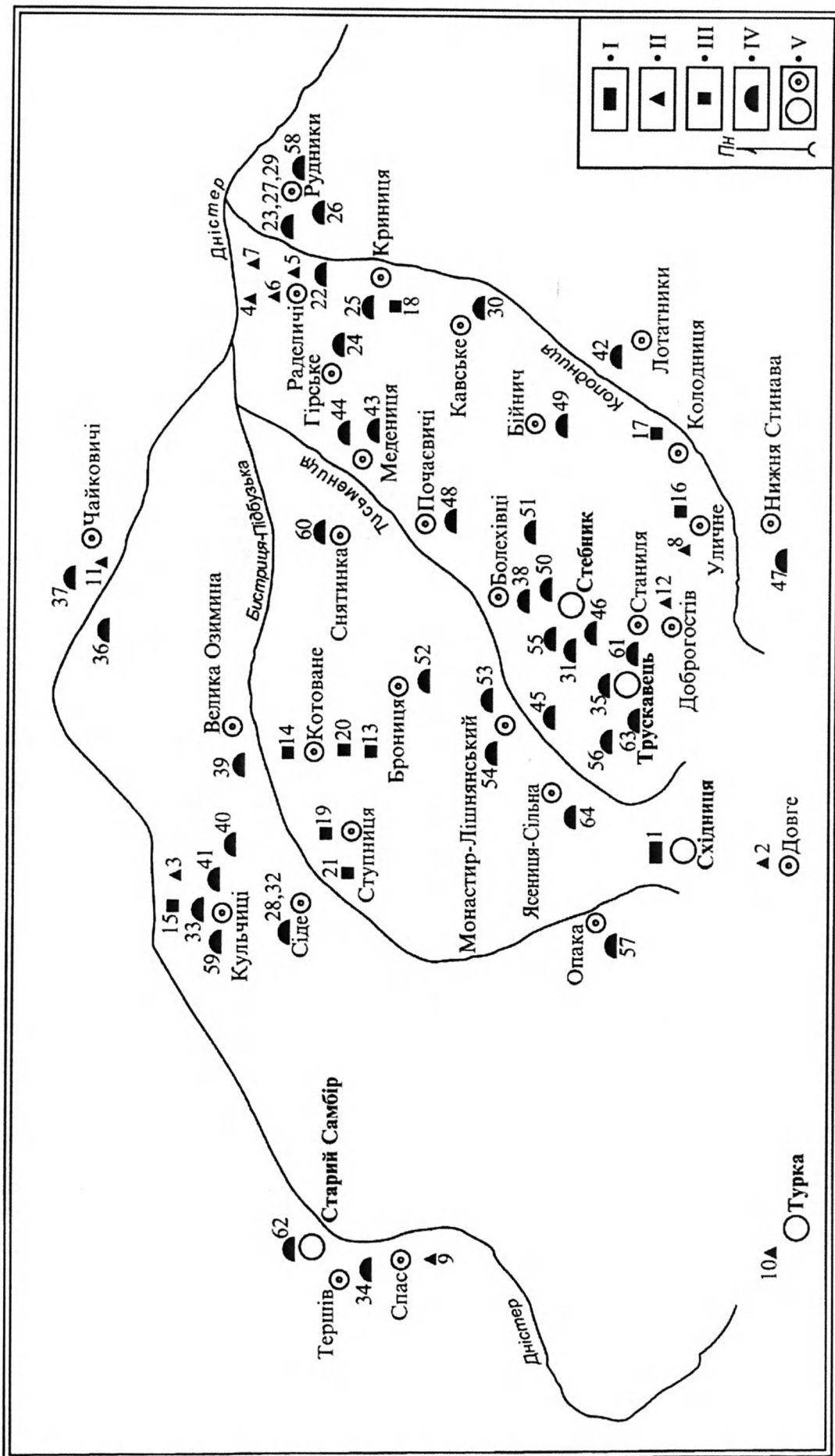

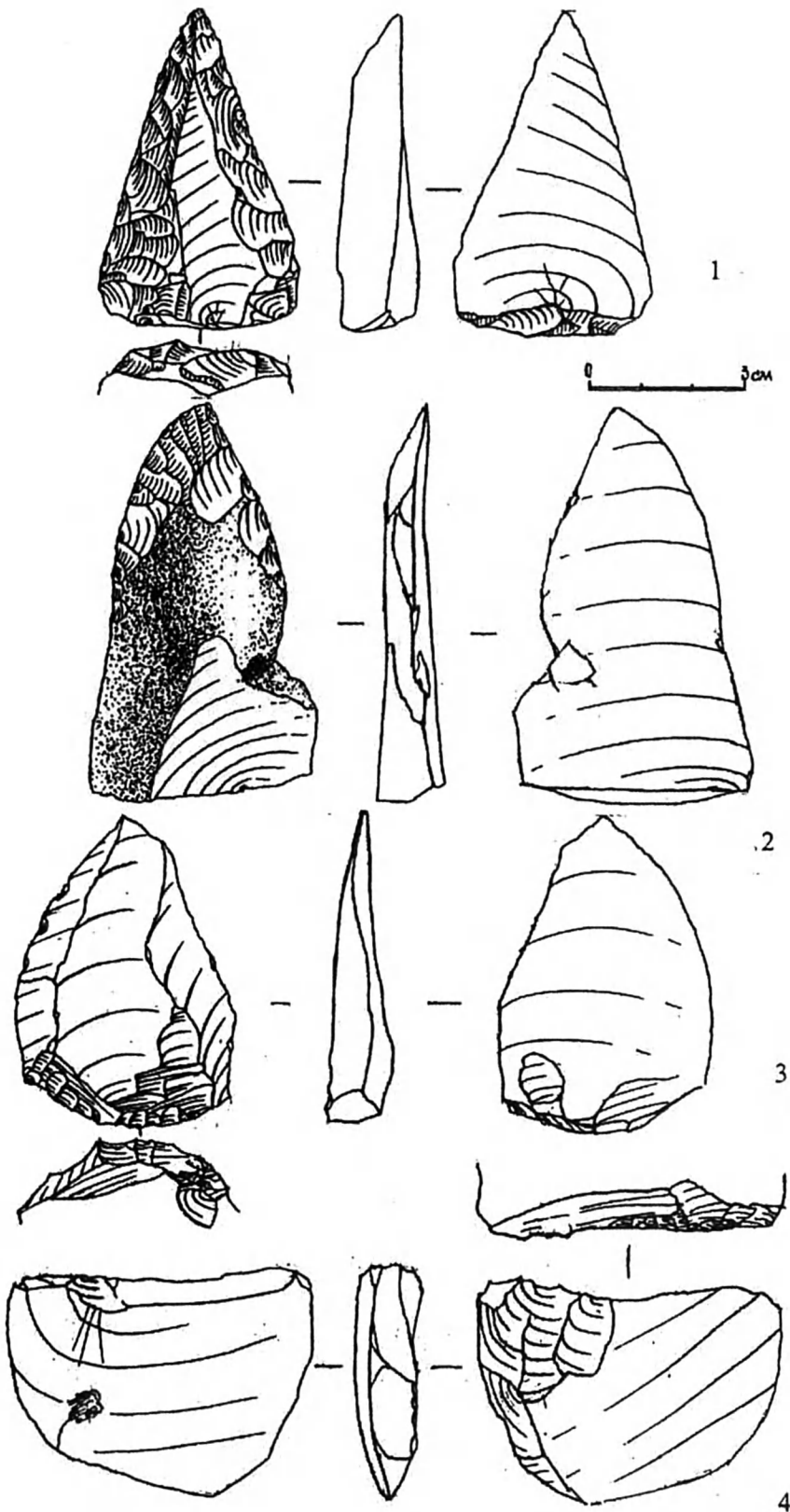
Рис.8. Карта-схема розташування пам'яток кам'яної доби та енеоліту:
 I – палеоліт; II – мезоліт; III – неоліт; IV – доба енеоліту; V – населені пункти.

Рис.9. Прийма І. Полювання на печерного лева за знахідками на пам'ятці та за етнографічними матеріалами. Малюнок І.Б.Принади, реконструкція Л.Г.Мацькевого.

Рис. 10. Прийма І. Сучасний стан печерно-скельного ансамблю. Вид із північного заходу. Світлина Л.Г.Мацькевого 1997 р.

**Рис. 11. Грот Прийма I. Кам'яні вироби доби раннього палеоліту:
1-3 – гостроконечники; 4 – відщеп.**

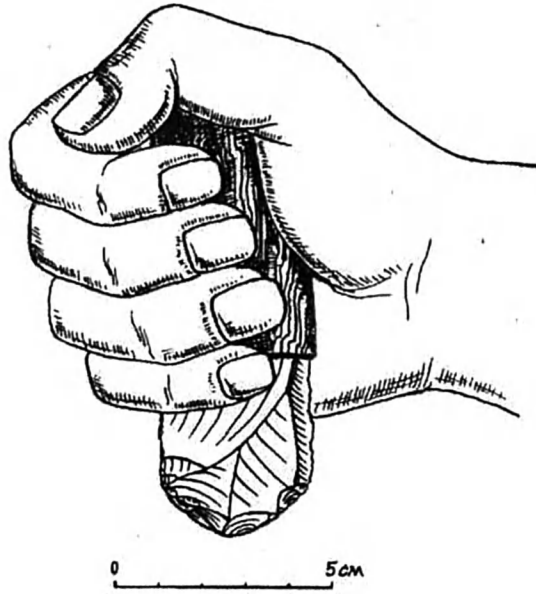

Рис. 12. Вживання кам'яного скребка з кістяним руків'ям. *Малюнок І.Б.Принади, реконструкція Л.Г.Мацькевого.*

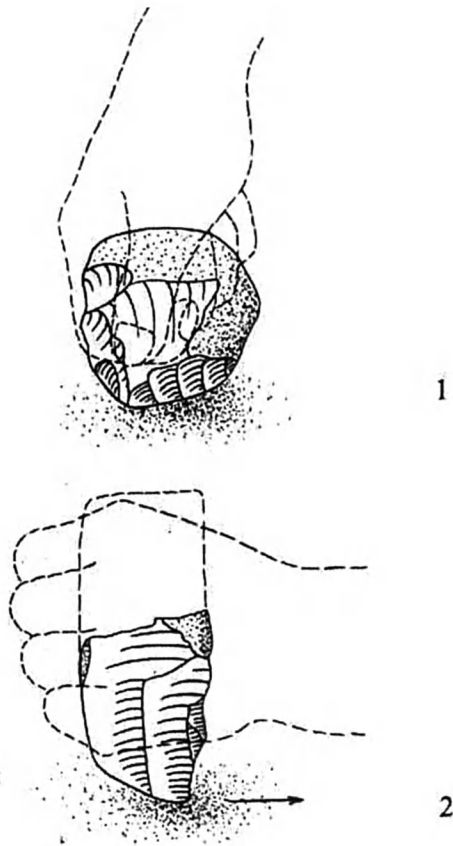

Рис. 13. Вживання скребка і різця:
1 – робота скребком; 2 – робота різцем.
Малюнок І.Б.Принади, реконструкція Л.Г.Мацькевого

1995, с.121-132; Maskevuj., 1996, s. 315-318). На основі аналізу знахідок з цих пам'яток, є можливість реконструювати, як аналогічні, основні складові життя та побуту давніх поселенців Дрогобицького передгір'я. Це населення, очевидно, вело спосіб життя, пов'язаний, переважно, з поведінкою тварин. На ранніх етапах (основні види фауни,

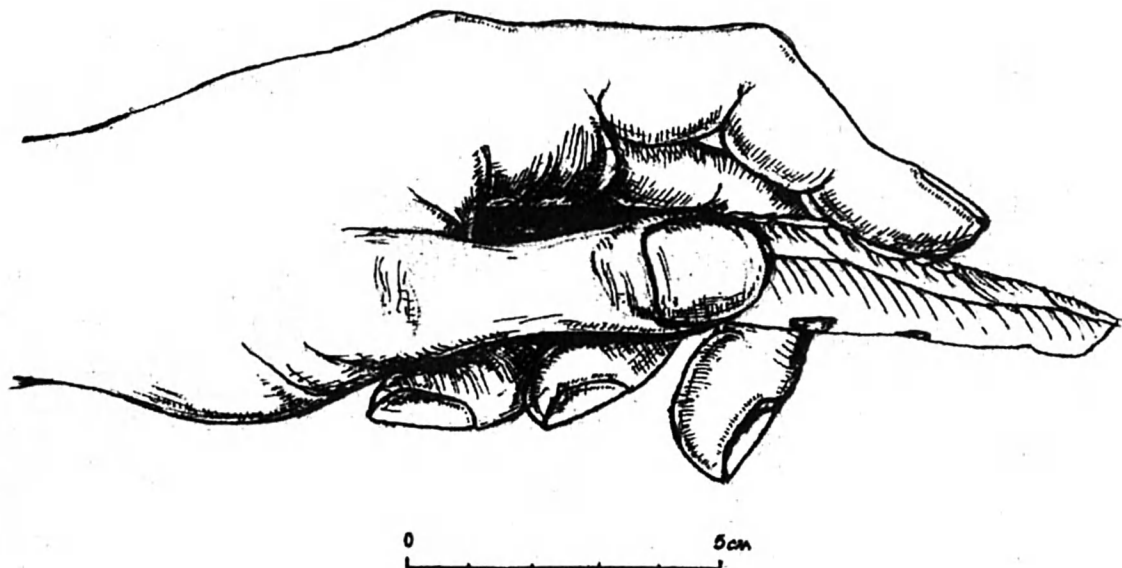

Рис. 14. Вживання ножа із кам'яним лезом палеолітичного часу.
Малюнок І.Б.Принади, реконструкція Л.Г.Мацкевого.

при полюванні на яких можна було отримати найбільше поживного м'яса, великі шкіри, кістки – мамонт, носоріг і печерний ведмідь) люди досить довго проживали у певних місцевостях, що пов'язано з малорухомістю великих тварин. На завершальному етапі палеоліту, коли основною мисливською здобиччю стали тварини менших розмірів і для яких характерні сезонні міграції, населення теж стає рухливішим.

У добу палеоліту, крім полювання, люди поповнювали свої харчові запаси також за рахунок збиральництва та рибальства. Першими знаряддями праці були, ймовірно, пристосовані до роботи кам'яні жовна. Спочатку в результаті обробки (ретуші), вироби набувають рубилоподібних форм. Згодом поширюються гостроконечники (рис. 11: 1-3) та скребла. У кінці палеоліту уже наявні скребки (рис. 12; 13:1), різець (рис. 13:2), ніж (рис. 14). Скобель і різноманітні вістря зафіксовані у Жидачеві I, Приймі I – навіс і Львові VII. До цього ж часу належить початок використання лука і стріл. Фіксуються перші спроби приручення тварин, зокрема вовка. Крім об'єктів полювання, збиральництва та рибальства, людські угруповання при виборі місць поселень великого значення надавали

наявності так званих “важких ресурсів”, зокрема води, будівельних і горючих матеріалів. Цих компонентів природного середовища ніколи не бракувало в Дрогобицькому передгір’ї. Завершальний етап палеоліту, зафіксований на найближчій території, представлений верхнім палеолітичним шаром поселення у навісі Львів VII і датується, згідно 14-С: Кі-5414, – 11800±90 років ВР і 5 дат КА у межах 12110-11550 ВС.

Наступний період у розвитку людства – мезоліт, пов’язаний з початком сучасної епохи геологічної історії Землі – голоценом. У цілому, доба мезоліту добре вивчена на теренах заходу України. До цієї епохи (IX-IV тисячоліття до нашої ери) зараховано більше 550 різноманітних пам’яток, що належали мандрівним мисливцям, збирачам і рибалкам.

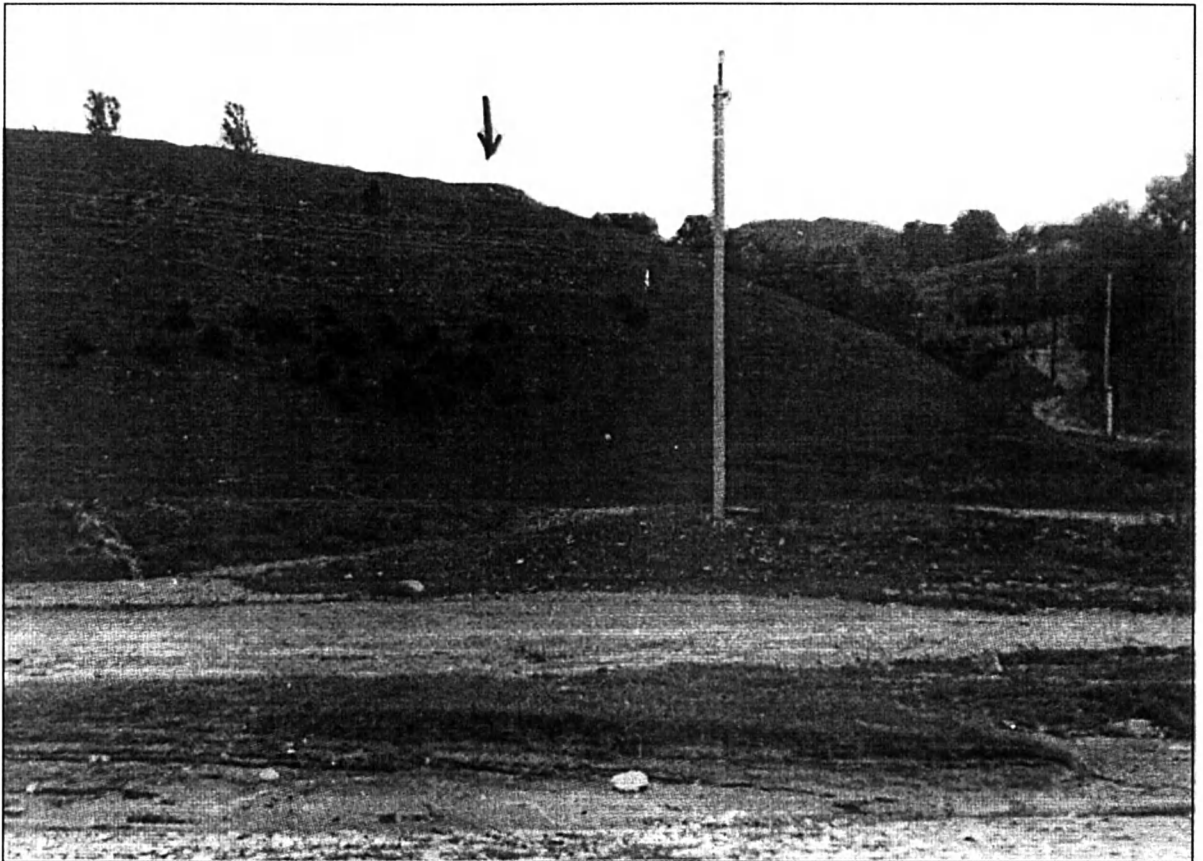

Рис. 15. Мезолітичне поселення Довге I. Вид із півня з берега р.Стрий (позначене стрілкою). Світлина Л.Г.Мацкевого 1975 р.

Вийшли друком узагальнюючі монографічні праці з цієї проблематики (Черниш, 1975, 168 с.; Мацкевой, 1991, 148 с.; Зализняк, 1991, 158 с.). На території регіону мезолітичні пам’ятки виявлені поблизу населених пунктів Раделичі Миколаївського району: Раделичі I, II, IV, V (Артюх и другие, 1977, с.262; Конопля, 1985, с.293-294; 1996, с.18-21), Довге і Уличне Дрогобицького району: Довге I і Уличне II (Артюх и другие, 1976, с. 297; Мацкевий, 1997, с.1-4), Кульчиці Самбірського району: Кульчиці IX (Мацкевий, 1996а, с.17, 50-53), Турка: Турка I (Мацкевий, 1995, с. 59-61) і Спас Старосамбірського району: Спас I (Мацкевий, 1996, с. 22). Крім того, окремі знахідки мезолітичного часу зафіксовані на інших пунктах, а також на суміжній території смт Моршин Стрийської міськради: Моршин I і II (Исаевич, Мацкевой, 1978, с.661; Мацкевий, 1997а, с.3-7).

Відзначимо, що у 1933 році В.Кобільник у зводі археологічних пам’яток Бойківщини згадує крем’яні знаряддя з Моршина (Кобільник, 1933б, с.52). Це

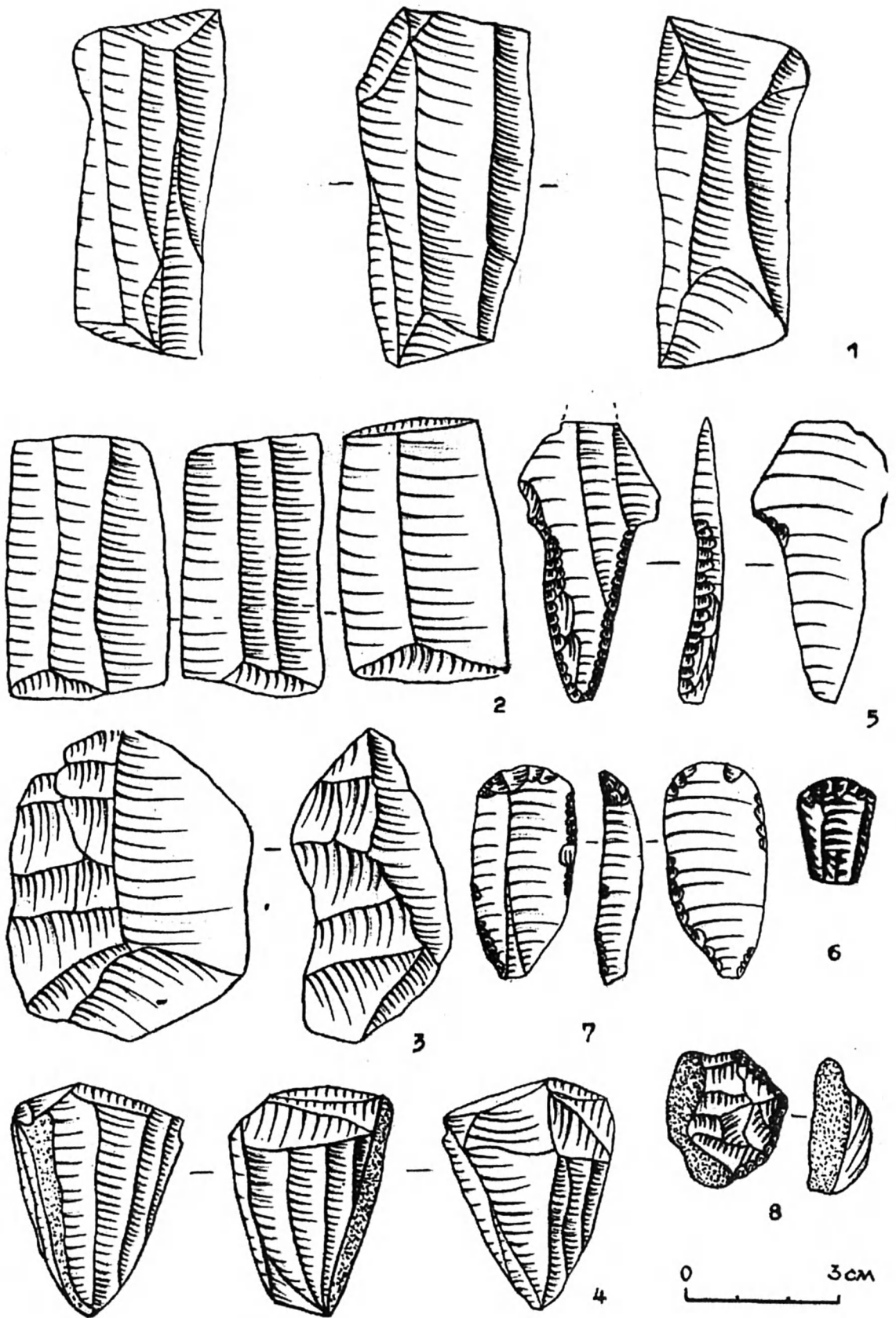

Рис. 16. Кам'яні вироби з мезолітичних поселень:
 1 – Турка I; 2, 3 – Спас I; 4 – Доброгостів II; 5 – Почасвичі II;
 6 – Довге I; 7, 8 – Чайковичі I.

дозволило окремим авторам припускати, що мезолітичні пам'ятки Моршин I і Моршин II були виявлені Прикарпатською експедицією Інституту суспільних наук Академії наук України повторно (Бандрівський, 1990, с.3). Втім, посилання В.Кобільника на згадку у монографії Б.Януша кам'яних знарядь із Моршина (Janusz, 1918, s.223), а останнього – на В.Деметрикевича, не дозволяє прийняти таке припущення. У публікації В.Деметрикевича описані "...гробы кам'яні..." у Моршині, в яких А.Шнайдер зафіксував "...клини та топирці крем'яні" (Demetrykiewicz, 1903, s.70-71). Аналіз таких повідомлень дозволяє нам датувати ці матеріали не раніше, ніж добою енеоліту-бронзи, чи навіть раннього заліза. Очевидно, до такого ж часу належить і згадана В.Кобільником кам'яна сокира із Галівки та крем'яний скребач (ймовірно, скребок або скребло) із Комарників (Кобільник, 1933б, с.51-52). Це дає підстави констатувати, що перші достовірні пам'ятки мезолітичної доби у регіоні були відкриті саме Прикарпатською експедицією у 1975 році.

Найбільша інформація про мезоліт Дрогобицького передгір'я отримана під час стаціонарних досліджень пам'яток або принаймні наявності культурного шару, чи в результаті збирання значного підйомного матеріалу. У регіоні стаціонарні розкопки були проведені на стоянках Раделичі I (досліджено 612 кв.м), Раделичі II (960 кв.м), Раделичі IV (92 кв.м), Раделичі V (100 кв.м), а також Уличне II (20 кв.м). Культурний шар при зачистці був зафіксований і на суміжній території на стоянці Моршин II і Мшана X (Копорліа, Маскевуй, 1996 s. 319-322). На інших пунктах виявлена, як правило, незначна кількість кам'яних артефактів.

Знахідки представлені, практично, на всіх мезолітичних пам'ятках майже виключно кам'яними виробами, серед яких більшість складають крем'яні артефакти. Відповідно і кам'яна сировина, з якої виготовлялись основні знаряддя, переважно місцевого туронського карпатсько-дністровського походження, різноманітного кольору та твердості 6-7 одиниць за шкалою Мооса. Трапляються також вироби із закарпатського андезиту, базальту, кварциту, роговика, яшми, кремнистого пісковика і обсидіану, а також інших порід (Мацкевой, Рыбачёк, 1984, с.168-175).

На основі типолого-статистичних індексів, характерних для кам'яних виробів, топографічних, геоморфологічних, інших показників, виділені певні етнокультурні угруповання. Відзначимо, перш за все, пункти Моршин I і Моршин II із суміжної території. Вони розташовані на березі р.Бережниці, на рівні 5-7 м над урізом води, при максимальній площі 100x100 м. У стінці ями на поселенні Моршин II, де місцеві жителі видобували пісок, зафіксовані два крем'яні вироби, що залягали у відкладах близьких до ґрунтового горизонту (підґрунтя) В, на глибині 50-70 см від поверхні. Весь комплекс артефактів складається з відщепів, пластин, відходів і знарядь. Відзначимо скрепки та ніж із ретушшою зі спинки. Загальна характеристика знахідок і умов розташування, дозволяють відносити їх до групи мезолітичних пам'яток типу Незвисько IX - Атаки VI культури Незвисько-Оселівка (Мацкевой, 1991, с.70-71).

Загальні еколого-топографічні умови та крем'яний інвентар пам'яток Моршин I і Моршин II значною мірою близькі до показників із пункту Довге I. Ця пам'ятка зафіксована на мисоподібному уступі площею 40x50 м, на правому березі струмка, що впадає у р.Стрий, на рівні 15 м від урізу ріки (рис.15). Серед знахідок – виразний віялоподібний скребок (рис.16:б) і скребло. Подібний пункт відкритий і поблизу с.Кульчиці (поселення Кульчиці IX). Пункт зафіксований на висоті 11 м від рівня води у річці, на площі 100x150 м. За визначенням Л.Старкеля, поселення розташоване на плейстоценовій терасі. В результаті зачистки відслонення берега Дністра, культурного шару зі знахідками не виявлено (рис. 17). Як робочу гіпотезу

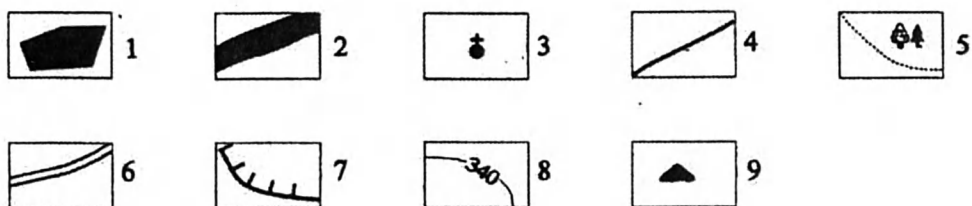
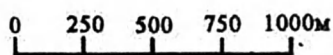
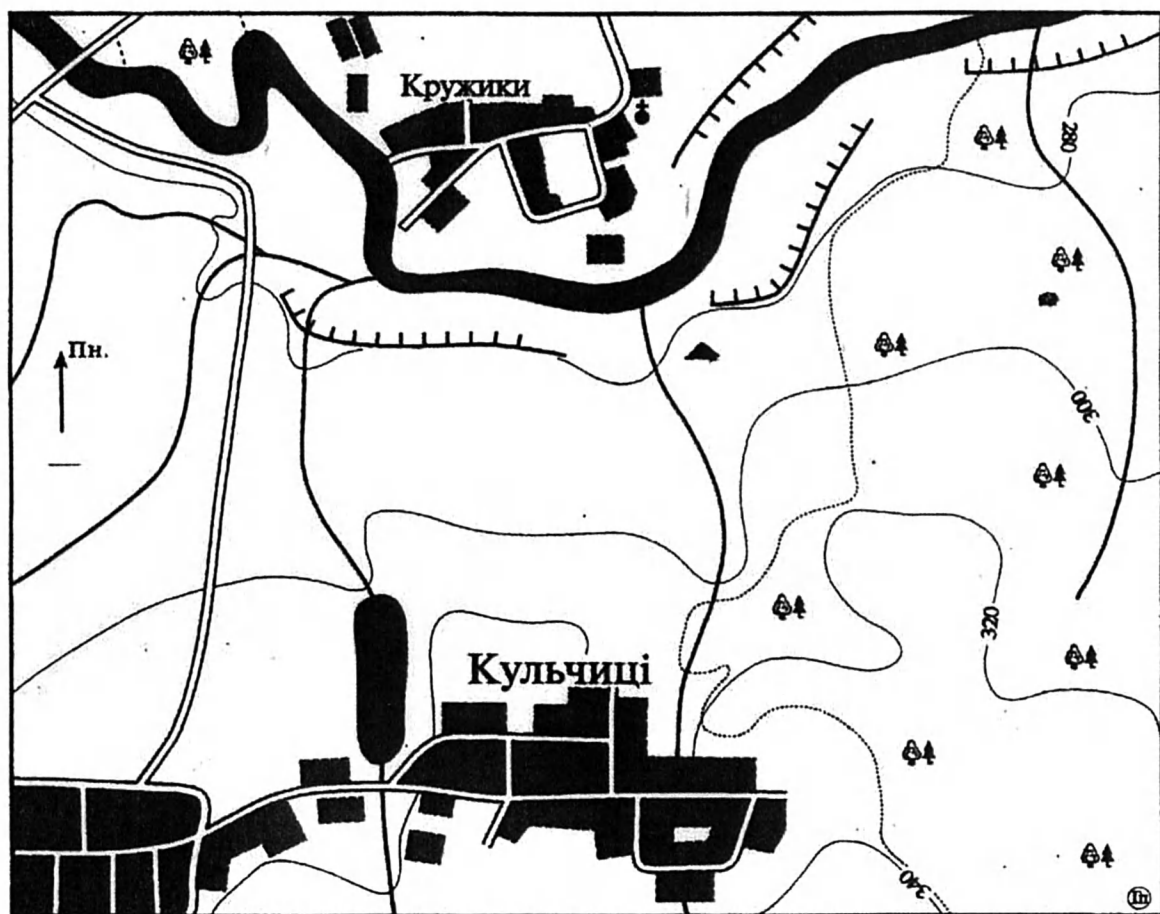

Рис. 17. Мезолітичне поселення Кульчиці ІХ. Ситуаційний план:

- 1 – забудова села; 2 – р.Дністер; 3 – церква; 4 – безіменні потічки;
- 5 – лісові масиви; 6 – основні дороги; 7 – стрімкий берег;
- 8 – горизонталі; 9 – місце знаходження пункту Кульчиці ІХ.

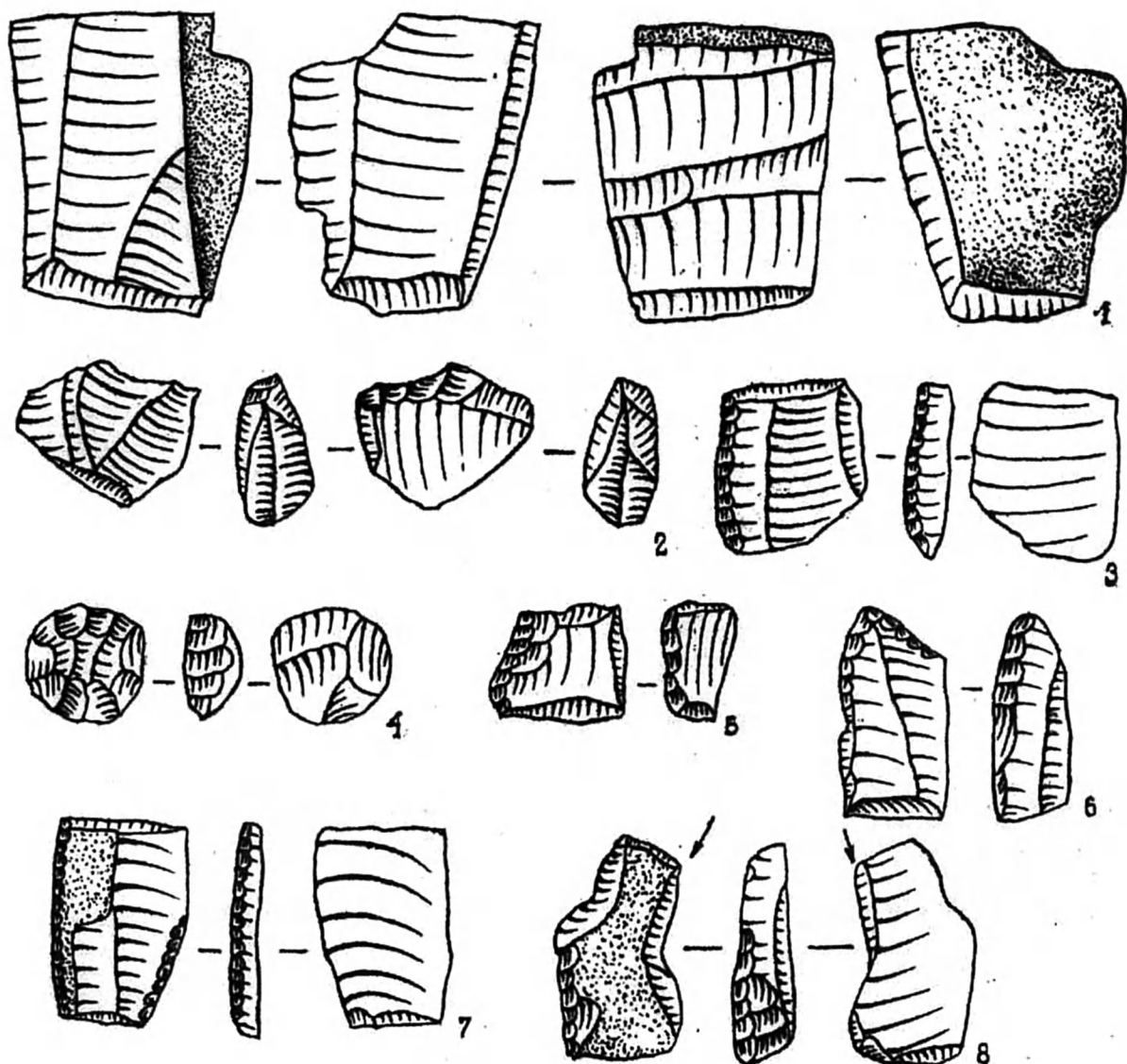

Рис. 18. Мезолітичне поселення Кульчиці ІХ. Кам'яні вироби:
 1, 2 – нуклеуси; 3-5 – скребки; 6 – різчик; 7 – ніж; 8 – різець.

висунуто припущення, що культурний шар пам'ятки, можливо, залягає у другому літологічному горизонті на глибині 30-55 см від сучасної поверхні, у відкладах близьких підгрунтя В. Серед підйомного матеріалу відзначено 15 кам'яних артефактів. Виявлені 2 нуклеуси (рис. 18:1, 2), 4 відщепи, пластинка, 6 знарядь і 2 відходи. Із знарядь наявні два бічних скребки і один дископодібний, різчик, ніж із ретушшю зі спинки і різець кутувий (рис. 18:3-8). Типолого-статистичний аналіз кам'яних виробів, топографічні та інші умови розташування, аналоги пам'яток Довге I і Кульчиці IX дозволяють віднести їх до пізньомезолітичної групи типу Кам'яниця II - Лука II культури Незвисько-Оселівка (Мацкевой, 1991, с.71-75).

Значний інтерес викликають чотири пам'ятки поблизу с.Раделичі. Найбільш характерною особливістю їх комплексів є наявність серед кам'яних знарядь значної кількості мікролітичних форм геометричних обрисів. Серед них переважають трапеції (рис. 22:3), хоча трапляються і поодинокі трикутники, сегменти, прямокутники тощо. Ці вироби слугували, переважно, вкладеннями (лезами) знарядь, основи (або руків'я) яких були дерев'яні або кістяні. Такі компоненти вкладеневої техніки є одним із найвідоміших досягнень у добу мезоліту взагалі.

Мезолітичні стоянки поблизу с. Раделичі досліджені стаціонарно на площі 1764 кв.м. Вони розташовані неподалік від Дністра, берега місцевого озера або іншої подібної водної системи, частіше на заплаві. Висота денної поверхні пам'яток над урізом водного дзеркала – до 4 м, а площа поселень – до 100x100 м. Культурний шар простежений, як правило, у сірому, гумусованому піску, часом з тонкими лінзами алювію, до глибини 0,3-0,4 м. Зафіксовано близько 9000 кам'яних артефактів з різноманітних порід, серед яких переважають різновиди місцевого кременю. Значний інтерес викликають використовувані тут породи каменю, ймовірно, закарпатського походження – андезито-базальти, яшма, обсидіан тощо. Із кам'яних предметів відзначимо нуклеуси – призматичні, пірамідальні та аморфні. За кількістю майданчиків (площин сколювання) – найбільше одноплосинних, наявні сплюснені. Відщепів більше, ніж пластинчатих сколів, серед них домінують січення (уламки). Серед знарядь із вторинною обробкою (ретушшю) значно переважають (до 49 % усіх оброблених артефактів) пластинки з ретушшю, більшість з яких, очевидно, були ножами. Дещо менше, часом у два рази, різноманітних скребків, а скобелів і виробів геометричних обрисів – у середньому 10-15%. Серед геометричних мікролітів – трапецеподібні форми, хоча наявні і поодинокі знаряддя, чи їх складові інших типів – трикутники, сегменти і прямокутники. З окремих форм зафіксовано всього декілька різців, свердл, проколок і наконечників стріл, близьких типологічно до трикутних. Пам'ятки датовані VI-IV тисячоліттями до нашої ери і віднесені до зламу двох епох – мезоліту та неоліту. Не виключено, що вони могли бути генетично пов'язані з носіями мезолітичної гребениківської культури і стояли біля витоків формування бугодністровської культури (Конопля, 1996, с.21). На наш погляд, типолого-статистичні ознаки кам'яного інвентарю усіх чотирьох комплексів із Раделичів дозволяють вбачати їх аналоги серед фінальних пам'яток мезоліту, а саме культури Кам'яниця-Баранне (Мшана) і, зокрема, її групи Баранне I (Мшана X). Про це свідчить також і відсутність кісток свійських тварин, ознак землеробства та виразних залишків керамічних виробів. Деяка подібність окремих кам'яних артефактів до ранньонеолітичних виробів є свідченням близьких рис господарської діяльності на перехідних етапах від мезоліту до неоліту (Мацкевий, 1998, с.25).

Подібною до пам'яток поблизу с.Раделичі є, до деякої міри, стоянка Уличне II, де О.Осаульчук провів стаціонарні дослідження. Пам'ятка розміщена на рівні 10-12 м

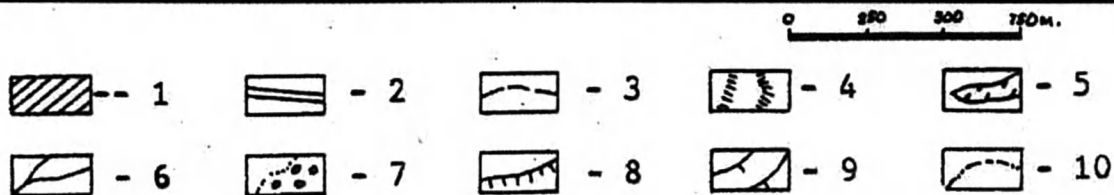
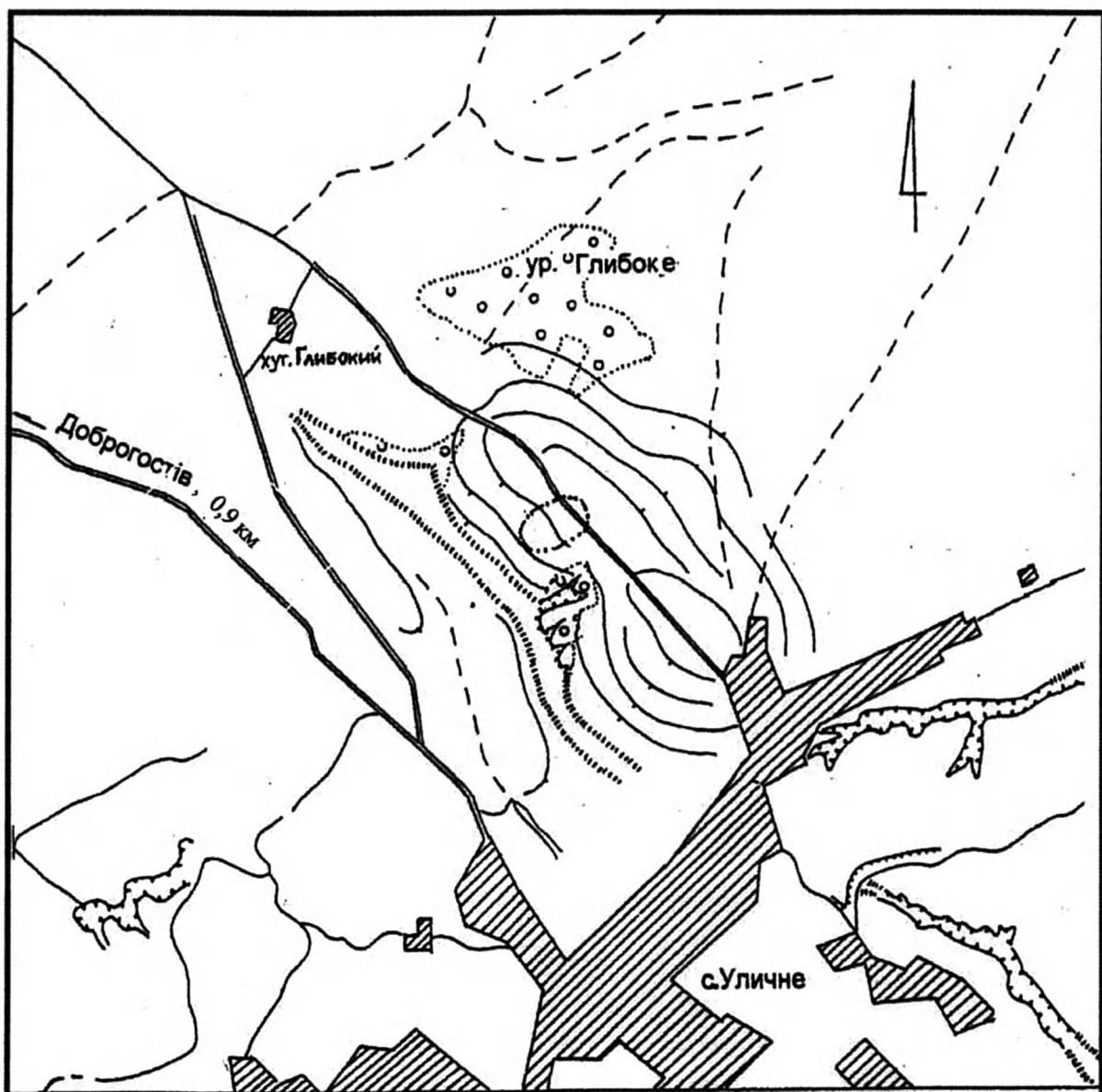

Рис. 19. Поселення Уличне II. Ситуаційний план (за О.М.Осаульчуком):
 1 – забудова села; 2 – головна дорога; 3 – польова дорога (стежка); 4 – балка;
 5 – яр; 6 – струмок; 7 – ліс; 8 – урвище; 9 – горизонталі (проведені через 10 м);
 10 – межі поселення.

від тальвегу яру, на площі 150x250 м (рис. 19). Частково розораний культурний шар фіксується тут у підґрунті В, на глибині 0,4-0,5 м від поверхні (рис. 20). Кам'яні предмети з якісного росточького кременю складають 56 артефактів, а з обсидіану - 3 вироби. За шкалою Мооса, цей кремій, за визначенням Р.М.Смішка, має твердість 6,5-7 одиниць, а обсидіан – 4,5-5 одиниць. Патинізації на кам'яних предметах, практично, нема. Основні співвідношення виробів досить характерні для кінця кам'яної доби. Тут відносно небагато залишків сировини (0,7 % усіх артефактів), а також нуклеусів (рис. 21:1, 2). Помітною особливістю є більш ніж подвійне переважання відщепів (28,8 %) над пластинчатими сколами (13,6 %), а також високий відсоток знарядь (30,5 %). Такі показники можуть бути свідченням як досконалості технічних прийомів обробки сировини, так і її якості та ощадливості при використанні. За розмірами основні форми, особливо знаряддя, можуть бути віднесені до середніх. Вони більші, ніж у звичайних мікролітичних комплексах, але менші, ніж у так званих макролітичних. Про це свідчить номенклатура пластинчатих сколів, серед яких 75 % складають пластини (ширина від 1 до 2 см, а довжина – у два рази більша); інші – макропластини (ширина від 2 до 3 см).

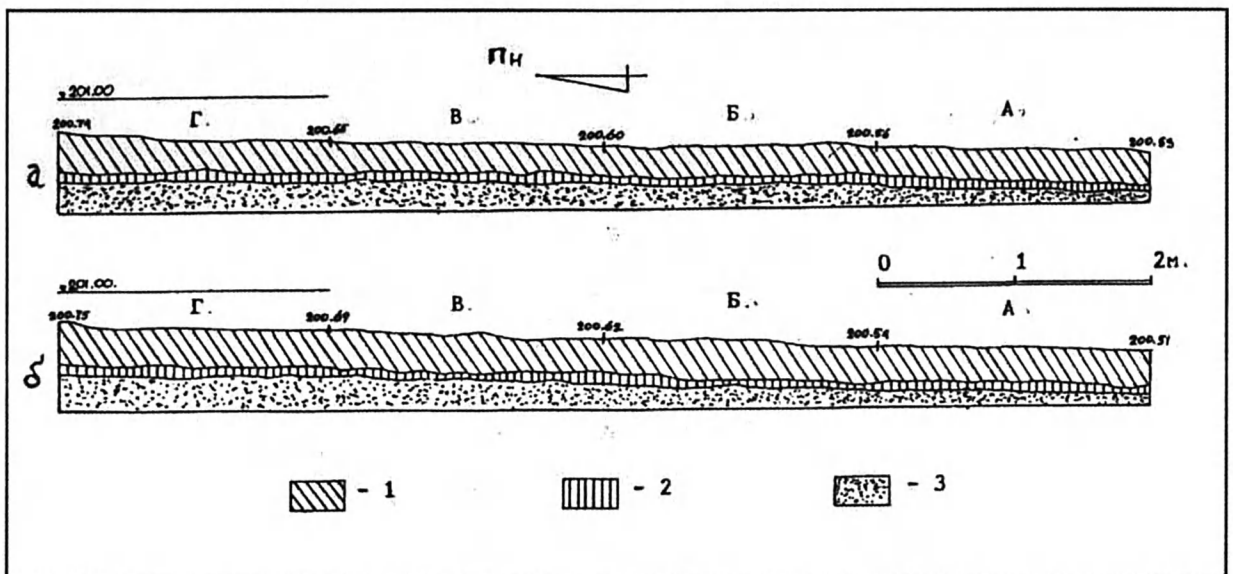

Рис. 20. Поселення Уличне II. Профілі стінок траншей (за О.М.Осаульчуком):

а – західної; б – східної. 1 – орний шар;
2 – інситу (непорушені) залишки підґрунтя; 3 – материк.

Основна кількість знарядь виготовлена на пластинчатих сколах. Спосіб обробки (ретуші) знарядь, зафіксований на виробах Уличного II, відомий з кінця палеоліту і характерний, як правило, до неолітичної доби включно, хоча найчастіше поширений у мезоліті. Найбільше тут скобелів – 44,4 % знарядь (рис. 21:5-12), а не як звичайно скребків (рис. 21:3, 4). Це може бути свідченням певної господарської спеціалізації виробів і комплексу в цілому. Як правило, високий відсоток скобелів є показником розповсюдження обробки округлих дерев'яних і кістяних предметів типу різноманітних свердл, наконечників і проколок.

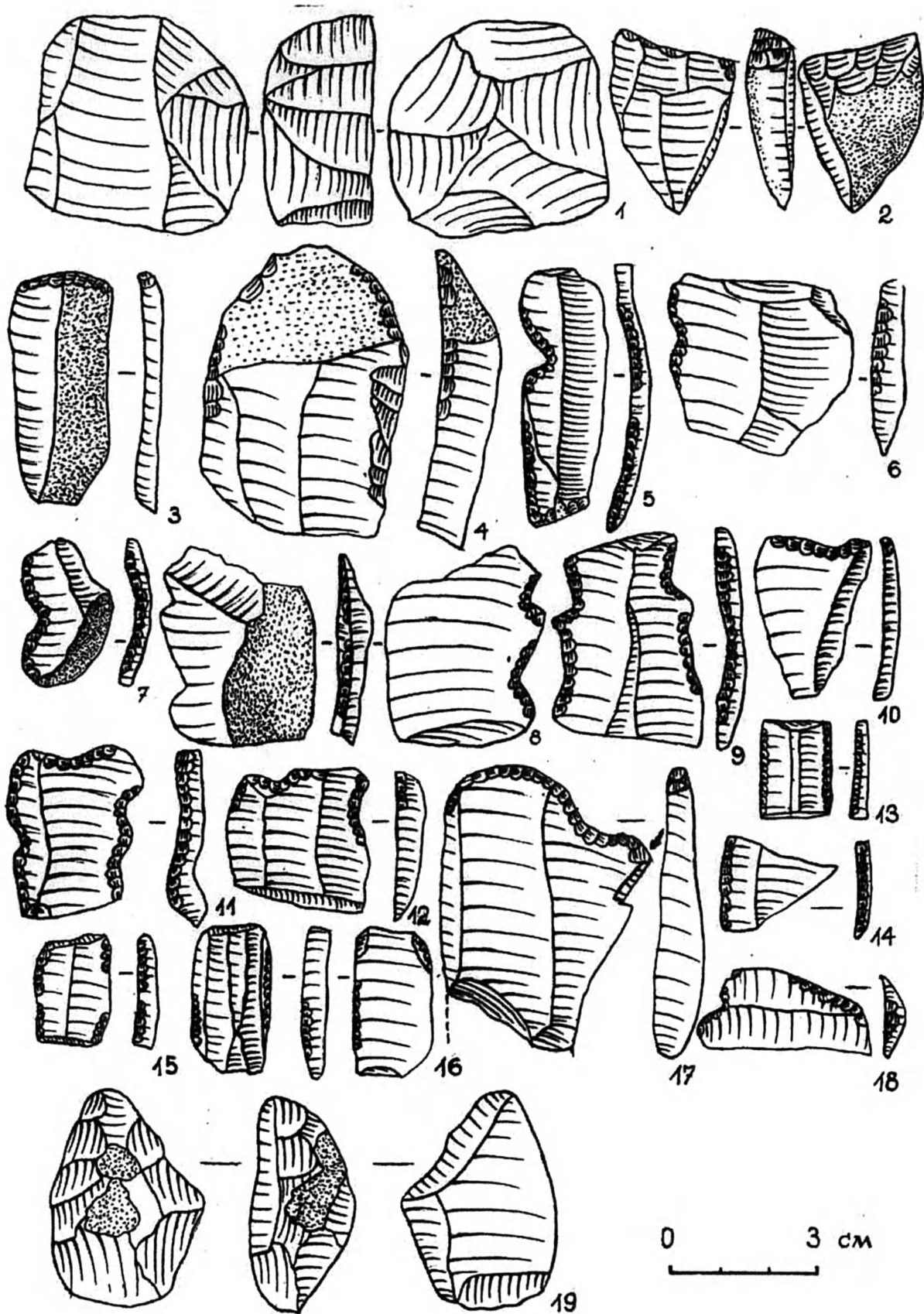
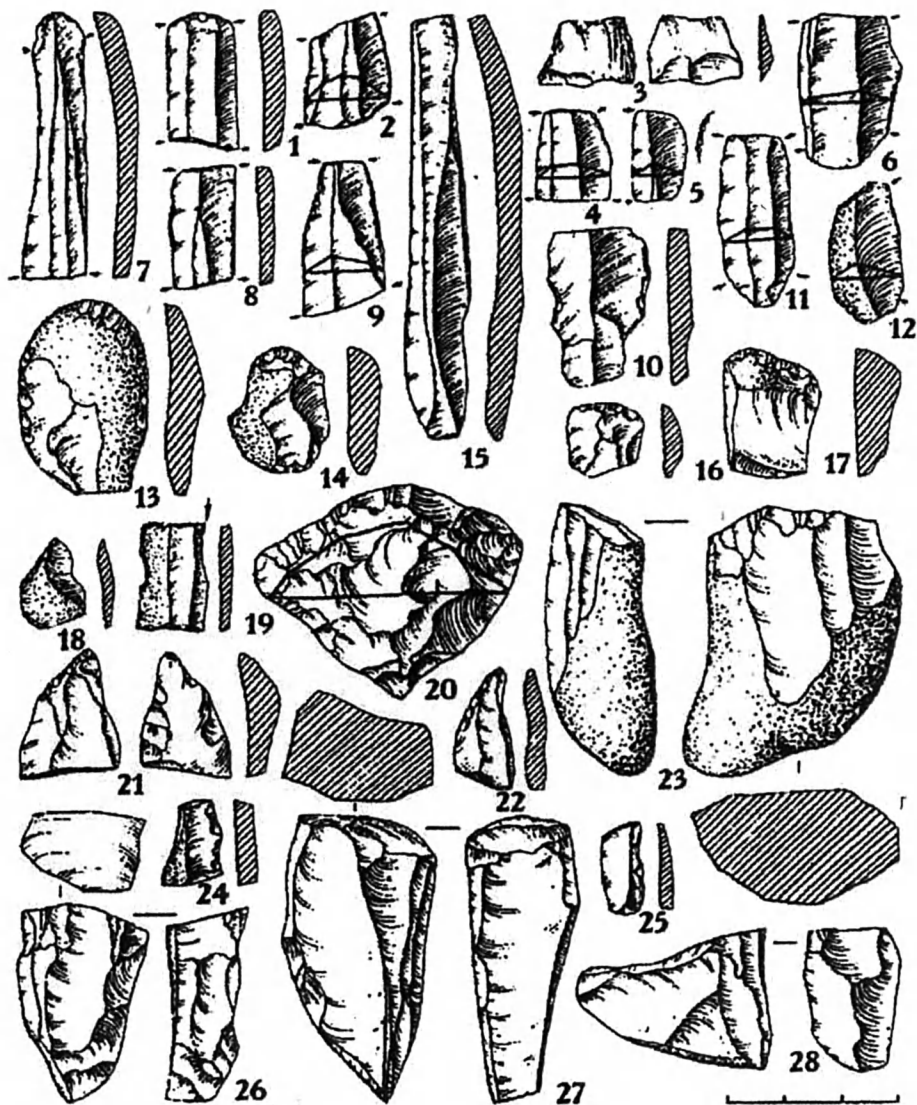

Рис. 21. Поселення Уличне II. Кам'яні вироби доби мезоліту:
 1,2 – нуклеуси; 3,4 – скребки; 5-12 – скобелі; 13-16 – ножі;
 17 – скобель-скребок; 18 – трапеція; 19 – віджимник.

**Рис. 22. Поселення Раделичі IV (за В.М.Коноплею).
Крем'яні вироби доби мезоліту.**

Серед знарядь кількісно найбільше скобелів, а ножів – 22,2 % (рис. 21:13-16) та скребків – лише 11,1%. З типових різців наявний лише один, що виготовлений на заготівці разом зі скобелем, а можливо і скребком (рис. 21:17). Найбільш показовим є наявність у комплексі асиметричної трапеції, яка втім, не є достатньо класичною формою (рис. 21:18). Крім того, з ударно-віджимних знарядь зафіксований віджимник (рис. 21:19) і відбійник.

Узагальнюючий аналіз дозволяє віднести комплекс Уличне II до мезолітичної культури Кам'яниця-Баранне (Мшана), як і пам'ятки біля с.Раделичі. Характерними особливостями комплексів артефактів цих поселень є невисокий відсоток сировини і нуклеусів. Серед груп типів нуклеусів переважають одноплощинні, сплюснених, як правило, небагато. Із типів нуклеусів – найбільше призматичних пропорційних. Частіше, серед артефактів, відщепів більше, ніж пластинчатих сколів. З геометричних форм переважають трапеції. Такі показники спостерігаються як у комплексі Уличне II, так і у Раделичах I, II, IV (рис. 22) і V. Втім, на відміну від епонімів культури, в Уличному II майже половину знарядь складають не, як звичайно, скребки, а скобелі,

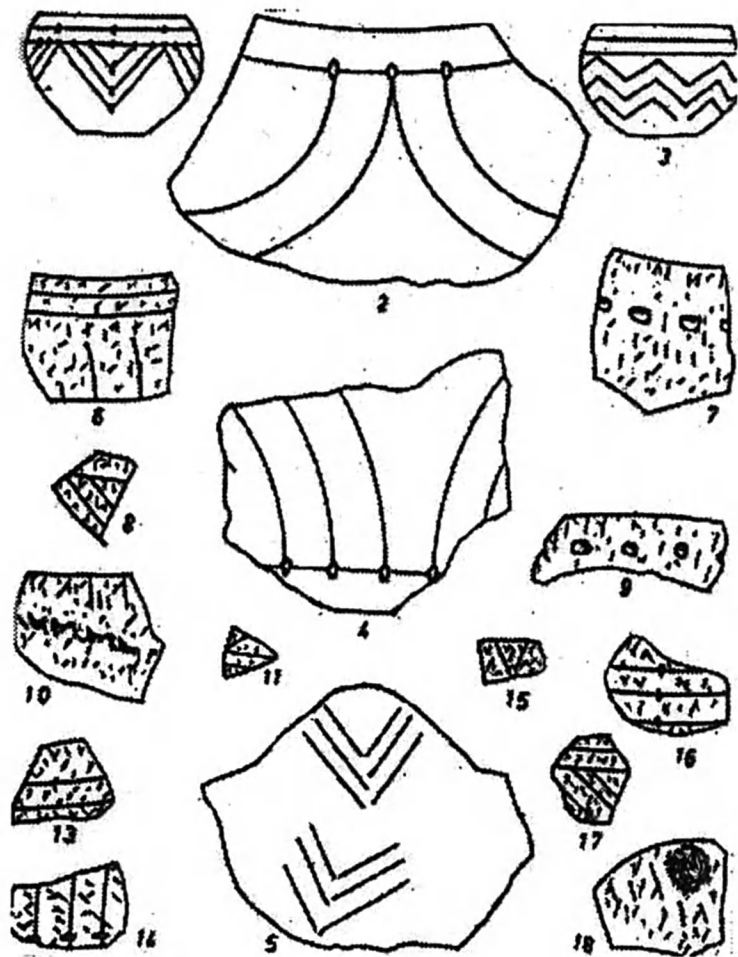

Рис. 23. Кераміка лінійно-стрічкової культури (за Я.Пастернаком):

1 – Колодниця; 2 – Котоване; 3 – Незвисько; 4 – Буківна;
5 – Синьків; 6 - 18 – Торське.

при цьому загальний відсоток знарядь значно більший. Такий розподіл може бути свідченням господарських особливостей. Відзначимо і відсутність в Уличному II виразних знарядь для рубання і тесання. Це дозволяє віднести пункт до групи пам'яток типу Баранне I (Мшана X) цієї ж культури. Не виключено, що віджимник із Уличного II міг використовуватись і як знаряддя для рубання. Такий показник, як і інші типолого-статистичні співвідношення, не виключав би можливостей віднесення пам'ятки до поселень типу Кам'яниця I і, зокрема, досить близько розташованої стоянки Верин V, де, однак, мікролітизація і геометризація комплексу виражена більше (Мацкевий, 1998, с.22-25). Поселення Уличне II, згідно з аналогами, очевидно, бореального часу, що може відповідати початку пізнього мезоліту.

Крім зазначених пам'яток Дрогобицького передгір'я, у регіоні відкрито ряд пунктів з незначною кількістю кам'яних виробів, характерних для мезолітичного часу. Це поселення Доброгостів II (рис. 16:4) і Чайковичі I (рис. 16:7, 8). Цим об'єктам притаманна мікролітоїдність кам'яних виробів, специфічна обробка та співвідношення знахідок, що характерні для мезоліту (Мацкевий, 1997а, с.3-7). Визначення їх етнічної належності можливе при поповненні знахідок з пам'яток і їх стаціонарних дослідженнях.

На основі головних першоджерел з мезолітичних пам'яток регіону та суміжних територій, а також комплексного аналізу природного середовища, у тому числі топографо-екологічних аспектів, є можливість зробити деякі узагальнення. Серед мисливської здобичі стають переважаючими тварини середніх і малих розмірів, що здатні швидко пересуватись. Тому найбільш широкого розповсюдження набуває дистанційна зброя – лук і стріли. Очевидно, у цей час зростає значення у господарській діяльності людини першої свійської тварини – собаки. Посилюється роль збиральництва різноманітних дрібних тварин, у тому числі моллюсків (Биби́ков, 1941, с.140-141). Певним додатком до харчового раціону стають поживні рослини, а також продукти рибальства (Konopljа, Maskevuj, 1996, s. 319-322).

У зв'язку з потеплінням клімату, ландшафтними змінами, розповсюдженням сучасних видів тварин і рослин, поліпшується і життя людей. Відзначається перехід від умов, що дозволяли існування людства лише на межі виживання виду, до значного збільшення кількості населення. Це, у свою чергу, викликало помітну енергетичну і сировинну кризу (Биби́ков, 1949, с.12-45). Поряд з труднощами у мисливському промислі, були, ймовірно, вичерпані і більшість родовищ кам'яної сировини, з якої виготовлялись основні життєвонеобхідні вироби. Камінь, особливо кремій, починає використовуватись вельми ощадливо. Це призвело ще у кінці палеоліту до одного з важливих відкриттів – руків'я знарядь праці (скребків, ножів, різців тощо) стають уже дерев'яними або кістяними, а кам'яними залишаються лише леза – робочі частини. Це призводить до наступного епохального відкриття – робочі леза (вкладені) з гострих порід каменю у руків'ях набувають форми трапецій, трикутників, сегментів тощо. Такий винахід значною мірою підвищив їх ефективність як складових частин знарядь. На жаль, в умовах ґрунтів Дрогобицького передгір'я, дерев'яні і навіть кістяні предмети, у тому числі руків'я, не збереглися. Втім, вони можуть бути законсервовані в озокериті або у печерних порожнинах (Masiewicz, 1982, s.60-64).

Рухливий спосіб життя зумовлював короткотривалість поселень доби мезоліту. Із найближчих до Дрогобицького передгір'я територій, абсолютна дата проживання людини у цей період відзначена на поселенні Львів VII і становить за 14-С: Кі-5413, – 8500±70 років ВР і 9 дат КА у межах 7651-7355 ВС. Із фаун тут відзначені: олень благородний (*Cervus elaphus*), олень північний (*Rangifer tarandus*), лисиця (*Vulpes vulpes*), борсук (*Meles meles*), а із моллюсків – гелікс (*Helix vulgaris*) і уніо (*Unio*), інші тварини, (Мацкевий, 1998, с.14-28).

Добою мезоліту завершується так званий суто привласнюючий, виключно споживацький етап у розвитку людського суспільства. Хижацьке використання дарів природи призвело до загальної кризи первісної економіки. Вихід був знайдений 8-7 тисяч років тому, а саме – у відтворюючих видах господарської діяльності, коли на нашій території фіксується новокам'яна доба.

Для неолітичного часу характерний перехід до відтворюючих видів господарської діяльності – землеробства і тваринництва. Такі способи добування їжі, як відомо, суттєво доповнюють мисливську здобич, продукти збиральництва і рибальства. Стало вигідно кинути у родючу землю одну зернину і отримати через деякий час цілий колосок, а від деяких тварин у домашніх умовах уже досить скоро мати значний приплід, молоко, інші продукти. У цей час людство приходить ще до одного винаходу – уперше починає вживатися різноманітний глиняний посуд. Раніше він, очевидно, був дерев'яний, кам'яний або виготовлявся зі шкіри. Широкого вжитку набуває техніка свердління, пиляння та полірування каменю, використовуються сани, лижі, човни. Людина оволодіває прядінням і виготовленням тканин, удосконалюються лук і стріли.

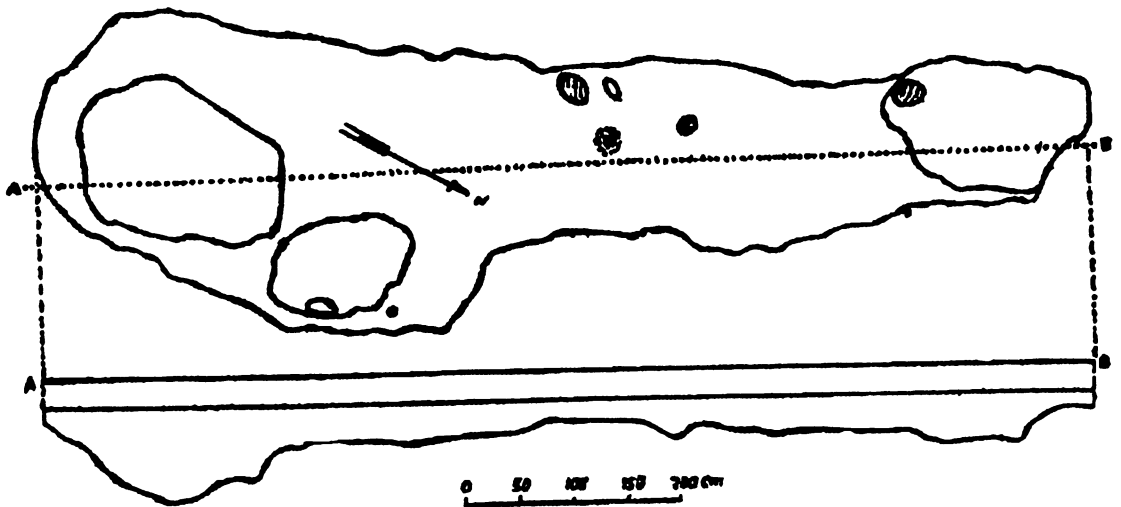
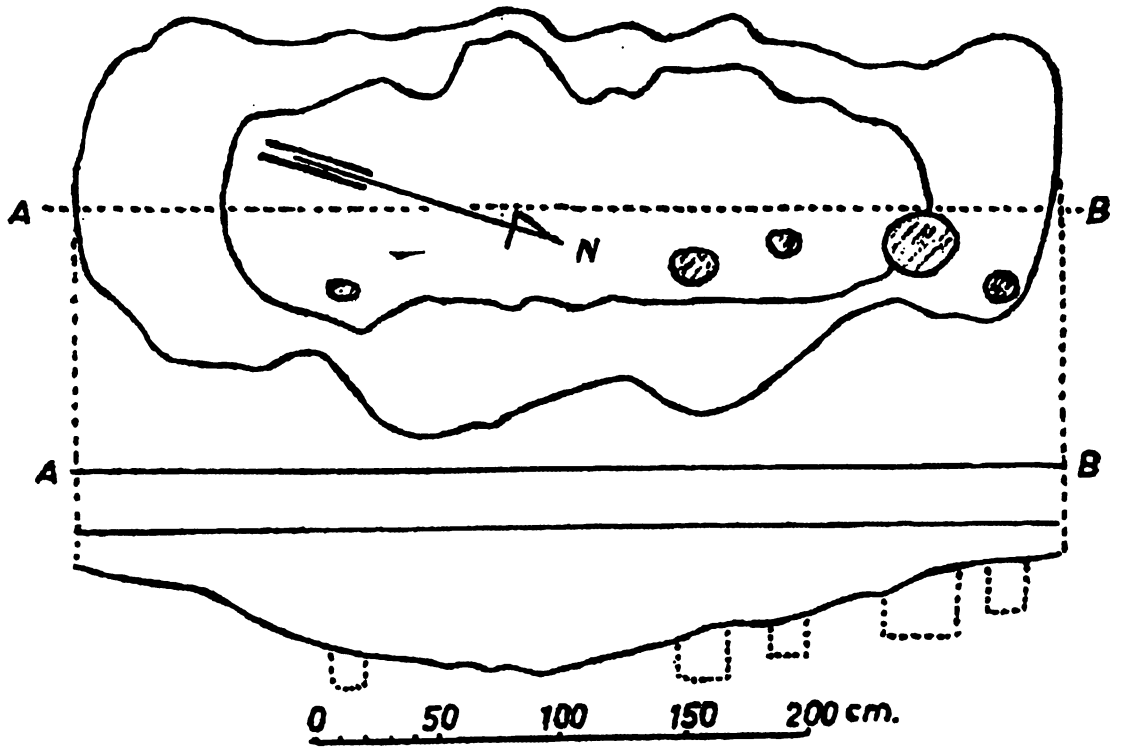

Рис. 24. Котоване I. Житла типу півземлянок (за Я.Пастернаком).

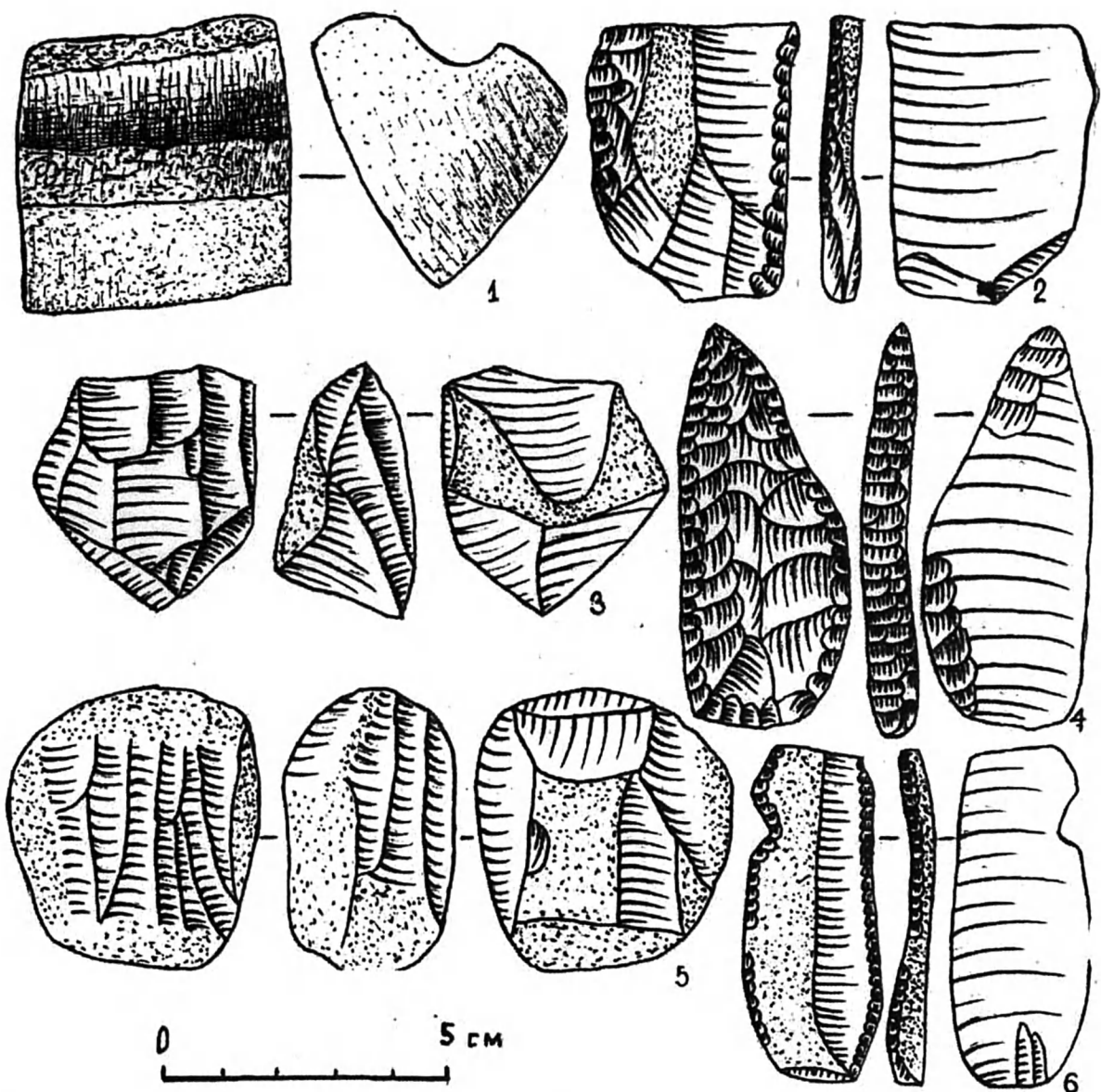

Рис. 25. Поселення Котоване II. Кам'яні вироби:
 1 – уламок кам'яної сокири; 2, 4, 6 – ножі-серпи; 3, 5 – нуклеуси.

У цьому регіоні з неолітичних найбільш відомі пам'ятки культури лінійно-стрічкової кераміки, зокрема, Колодниця I у Стрийському районі (Кобільник, 1931, с.38; Свешников, 1954, с.111), Котоване I і Котоване II (Кобільник, 1933, с.52; Пастернак, 1948, с.1-12; Свешников, 1954, с.112-124; Пассек и Черныш, 1963, с.13-14) та Уличне I у Дрогобицькому районі (Конопля та інші, 1996, с.18-19), а також Кульчиці VI у Самбірському районі (Михальчишин, 1994, с.305; 1995, с.63-64). Стаціонарні розкопки проведені лише у Котованому I (Пастернак, 1948, с.1-12).

Культура лінійно-стрічкової кераміки, як відомо, датується на території Дрогобицького передгір'я, в основному, V тисячоліттям до нашої ери. Її назва походить від специфічного орнаменту, що наносився на глиняний посуд у вигляді заглиблених ліній і стрічок (рис. 23). Для цього часу тут характерне вживання кам'яної сокири (рис. 25:1), а основний кам'яний інвентар близький до мезолітичного (рис. 25). Своїм походженням вона пов'язана з дунайським регіоном. Ці пам'ятки залишені осілими ранньоземлеробськими племенами, які користувались керамікою, а для обробітку землі – кам'яними мотиками. Вже приручені, крім собаки, ще декілька видів тварин.

У регіоні виявлено незначну кількість пунктів із знахідками доби неоліту. Це може свідчити про недостатнє спеціалізоване вивчення об'єктів цього етапу на території Дрогобицького передгір'я. Крім того, є підстави припускати, що природні, екологічні та інші умови були тут менш сприятливі для проживання племен у добу неоліту, ніж у суміжних регіонах (Tringham, 1971, 75 p.; Vencl, 1982, s.648-694). Не простежено тут відповідних видів диких тварин і рослин, зокрема злакових, що могли бути генетичною основою для одного з осередків неолітичної революції та її проявів у безкерамічному неоліті (Вавилов, 1925, с.25-32; 1987, с.23; Даниленко, 1969, 260 с.; Массон, 1971, 208 с.; Коробкова, 1987, 320 с.; Braidwood, 1952, p.23; Childe, 1956, 104 p.). Такі аргументи та факти не підтверджують гіпотезу В.М.Коноплі про ранньонеолітичний вік поселень Раделичі I, II і V (Конопля, 1983, с.272; 1985, с.293-294).

Доба енеоліту в регіоні датується IV-III тисячоліттями до нашої ери (Грибович и другие, 1987, с.99). У цей час люди поряд з кам'яними (рис. 26) і керамічними (рис. 27:7) виробами починають вживати предмети з міді. Саме до цього часу належать перші достовірні свідчення про велику рогату худобу і використання бика як тяглової сили. Помітні значні досягнення у галузі приручення нових видів тварин. У регіоні відзначено кілька етнокультурних угруповань цього періоду.

До лендельської культури доби енеоліту в регіоні належать поселення Раделичі III і Рудники V у Миколаївському районі, на яких проведені стаціонарні розкопки (Конопля, 1985, с.293-294; Балагури и другие, 1990, с.11-14). Ця культура пов'язана своїм походженням із Середнім Подунав'ям і датується, в основному, IV тисячоліттям до нашої ери. Серед знахідок – сліди наземних жител, специфічний посуд, зернотерки і значна кількість крем'яних артефактів. Є підстави припускати, що жителі цих поселень займались у регіоні землеробством, тваринництвом і мисливством.

Третім тисячоліттям до нашої ери на території Дрогобицького передгір'я датуються енеолітичні пам'ятки культури племен лійчастого посуду. Їх походження більшістю фахівців пов'язується з Повісленням, а назва – від форми найрозповсюдженіших на цих пам'ятках посудин (Балагури и другие, 1990, с.35-43). Поселення тутешніх племен, нерідко, оточені валами і ровами. Основою господарської діяльності населення було землеробство і розвинуте скотарство. Пам'ятки цієї культури у регіоні відомі на обмеженій території лише у Миколаївському районі біля сіл Гірське - поселення Гірське I, Криниця – Криниця I, Рудники – Рудники II і Рудники V (Конопля, 1985, с.294), а також у Самбірському районі поблизу с.Сіде – Сіде III

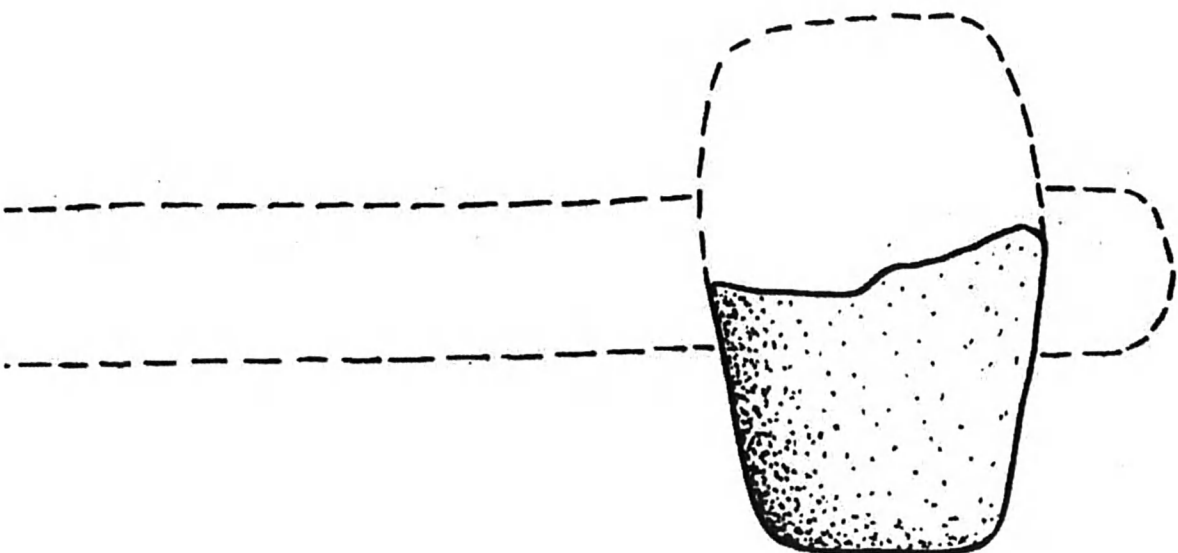
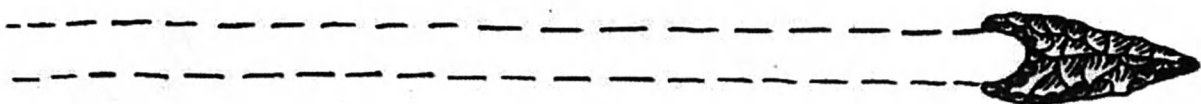
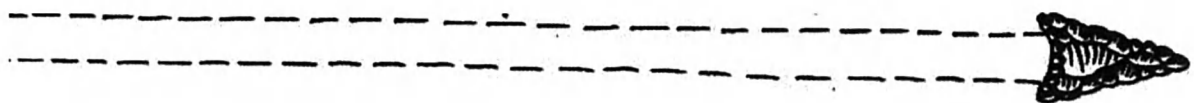

Рис. 26. Вживання наконечників стріл і кам'яного молотка.
Малюнок І.Б.Принади, реконструкція Л.Г.Мацькевого.

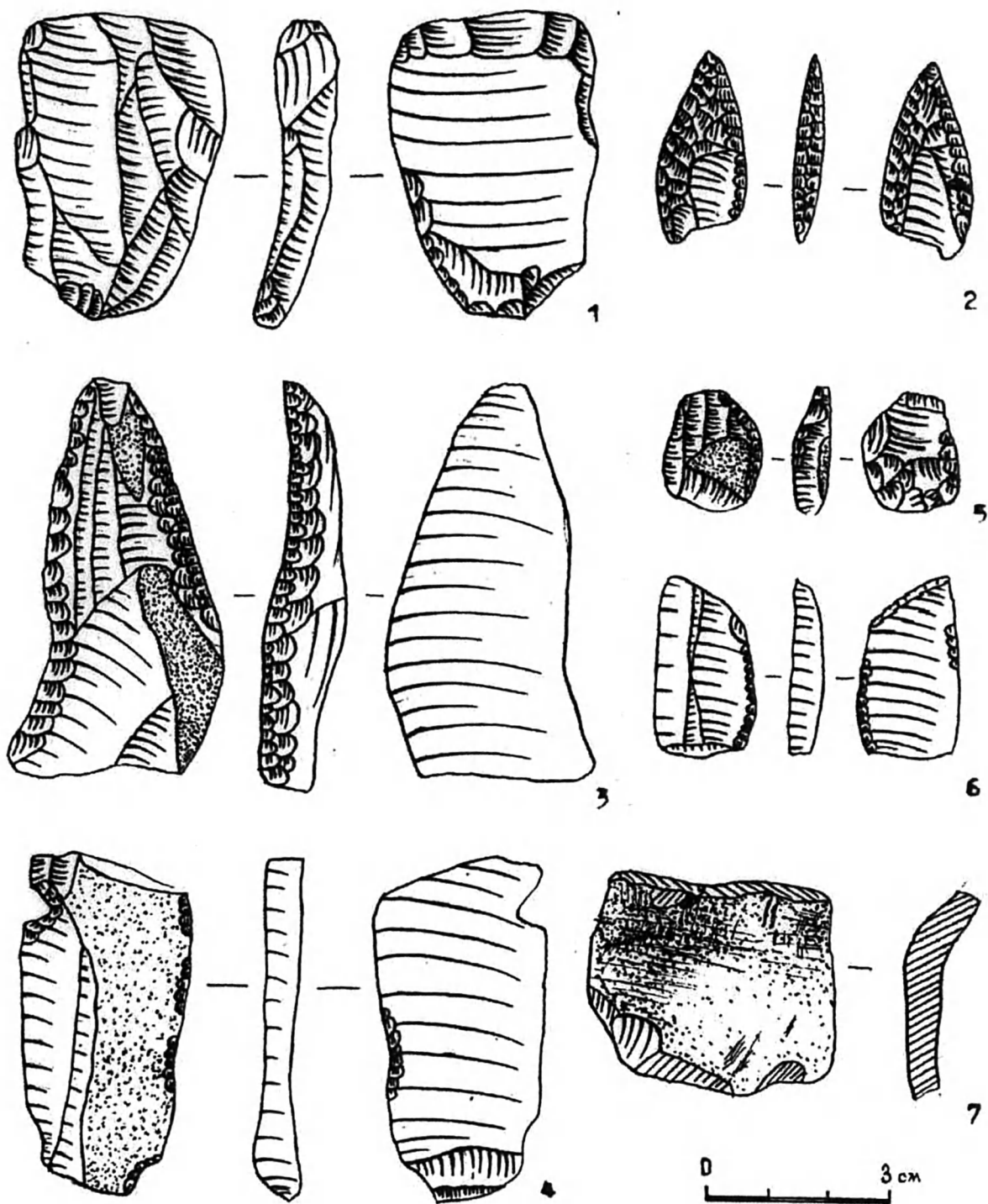

Рис. 27. Кам'яні вироби і кераміка з пам'яток доби енеоліту:
 2 – Стебник V; 3 – Тершів I; 4 – Трускавець III;
 1, 5 – Трускавець IV; 6 – Брониця I; 7 – Чайковичі II.

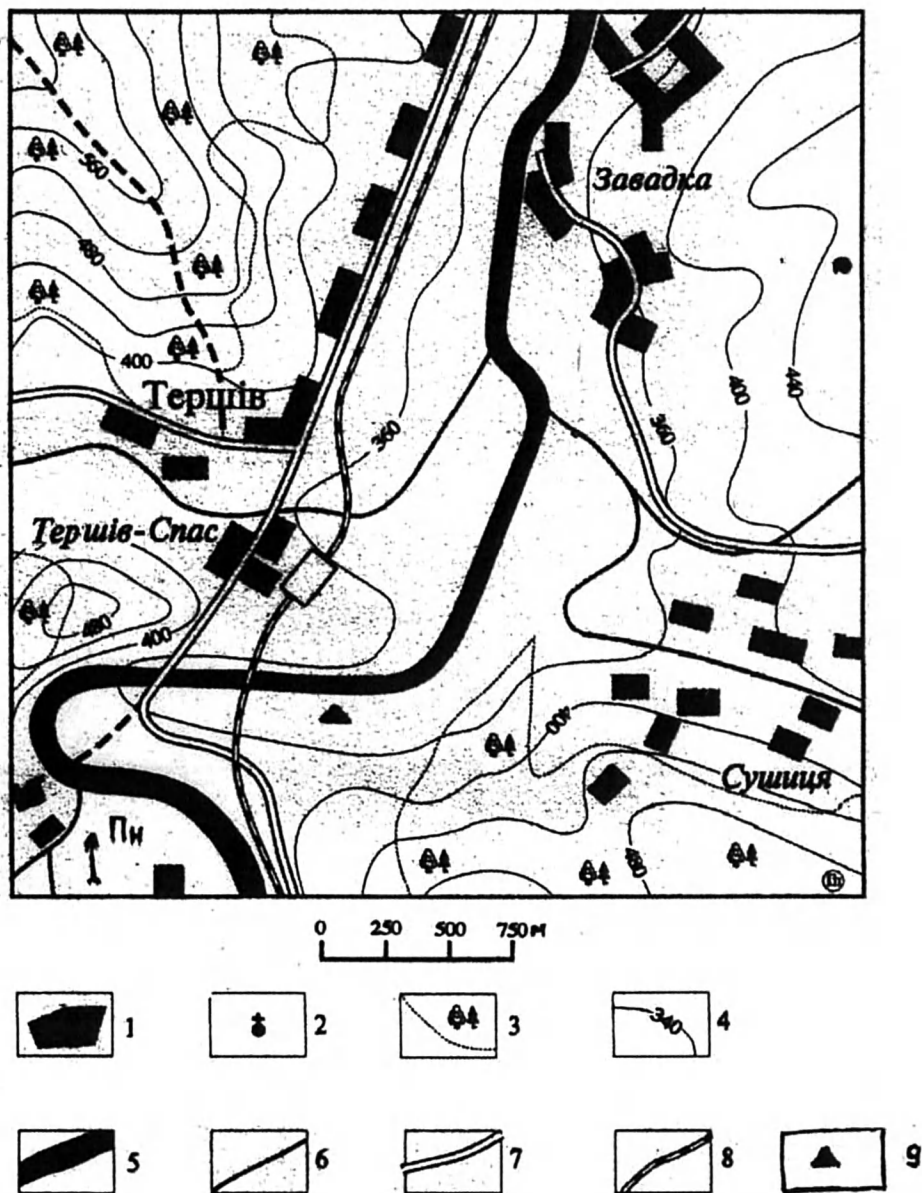

Рис. 28. Поселення Тершів I. Ситуаційний план:

- 1 – забудова; 2 – церква; 3 – лісовий масив; 4 – горизонталі; 5 – р.Дністер;
 6 – безіменні потічки; 7 – головні дороги; 8 – залізнична колія;
 9 – поселення Тершів I.

(Грибович та інші, 1996, с.13-16; Machnik та інші, 1997, с.3-28). Стаціонарні дослідження проводились на пунктах Рудники V і Сіде III. Для цих комплексів характерні керамічні вироби та досить численні крем'яні знаряддя. Виявлені сліди трьох жител каркасного типу (Рудники V).

Залишки поселення пізньотрипільської культурної спільності простежені лише на пункті Рудники V, де зафіксовані уламки специфічного посуду, крем'яні вироби, а також, можливо, сліди жител каркасного типу (Конопля, 1985, с.294). Для цього етапу характерні високорозвинуті землеробство і тваринництво при додаткових можливостях поповнення харчового балансу за рахунок мисливства, збиральництва, рибальства та інших промислів.

Один із останніх етапів розвитку енеоліту регіону співпадає з формуванням нового великого ареалу скотарських племен, відомих під загальною назвою культур шнурової кераміки. Ці пам'ятки датуються III і першою половиною II тисячоліття до нашої ери. У межах Дрогобицького передгір'я енеолітичні пам'ятки культур шнурової кераміки представлені старшою фазою. Вона відома по декількох поселеннях, стоянках пастухів і курганных могильниках. Стаціонарно розкопувалось сезонне поселення Кавське I у Стрийському районі, що належало пастухам (Бернякович, 1959, с.34-42; Александровський, Мацкевой, 1991, с.7-9), пункт Стебник I у Дрогобицькому районі (Свешніков, 1974, с.29; Sulimirski, 1968, р.138), а також поселення Сіде III у Самбірському районі (Мацник та інші, 1997, с.3-28). Поселення Сіде III за 14-С датовано часом близько 2800 років ВС. Могильники включають курганні групи з трупопокладеннями і трупоспаленнями, що належать до енеоліту та початку бронзової доби. Найбільш ранні кургани цієї культури - Кульчиці I і Кульчиці II біля с.Кульчиці Самбірського району (Кобільник, 1933а, с.32; Свешніков, 1974а, с.158-167), а також Стебник III біля присілку Колпець у м.Стебнику і Болехівці II у с.Болехівці Дрогобицького району та інші (Свешніков, 1974, с.29; Roska, 1919, р.27-29) (рис. 1; 36-50). За аналізом 14-С матеріалів із кургану №7 у Болехівцях II отримано дату 2640 ± 105 років до нашої ери.

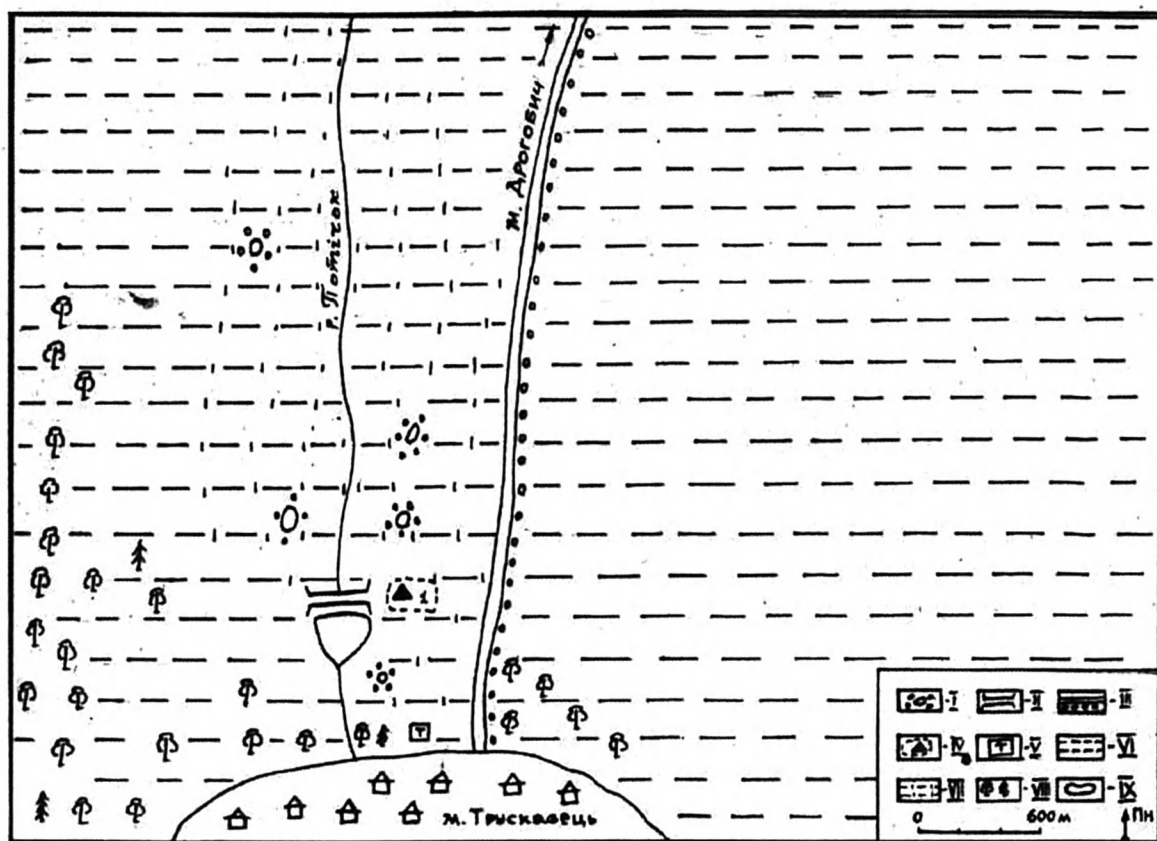

Рис. 29. Поселення Трускавець IV. Ситуаційний план:
 I – чагарник; II – гребля; III – дорога Трускавець-Дрогобич;
 IV – поселення Трускавець IV (1); V – позначення в'їзду в м. Трускавець;
 VI – поле; VII – заболочена місцевість; VIII – лісопосадки; IX – ставок.

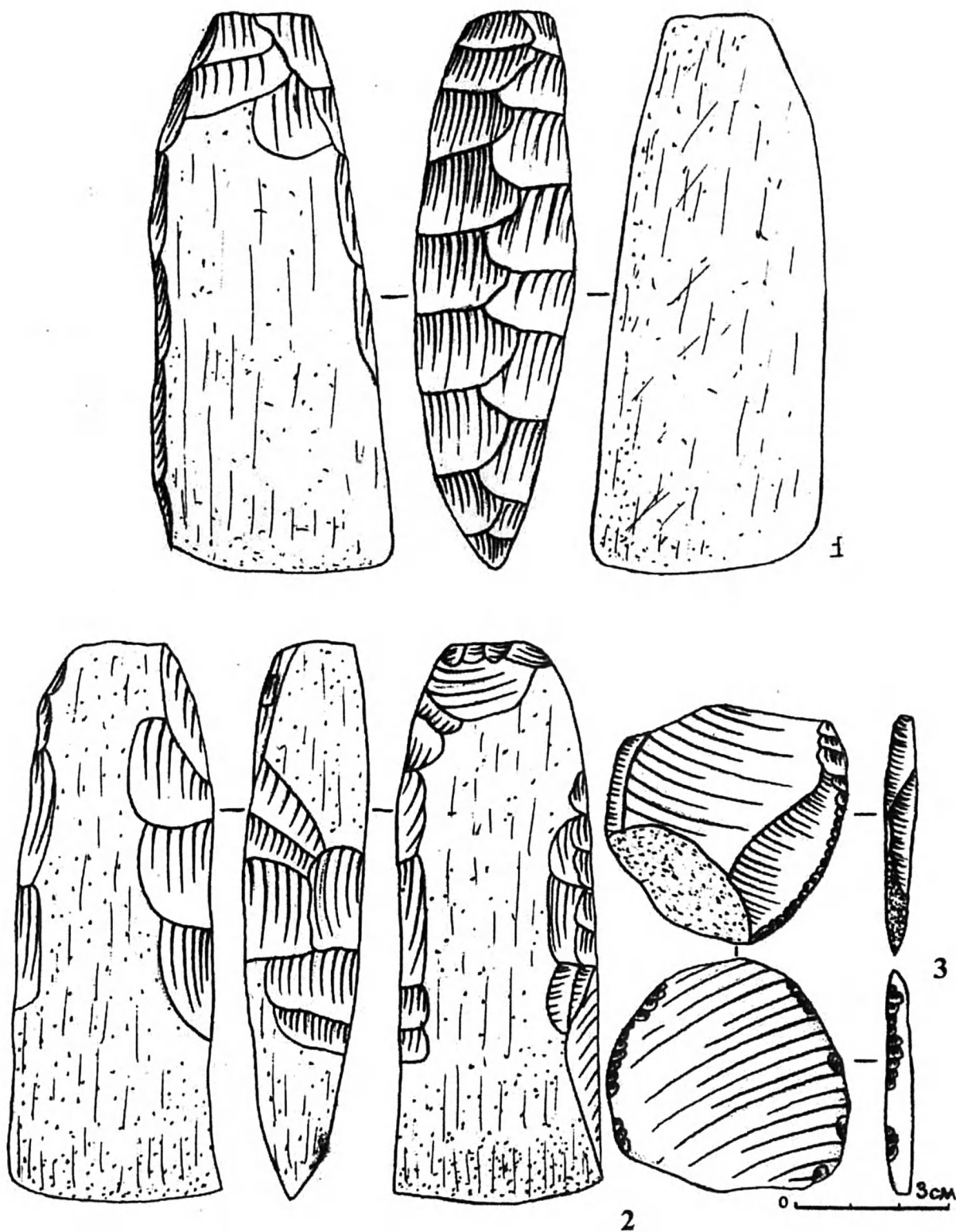

Рис. 30. Кам'яні знаряддя з пам'яток доби енеоліту:
 1 – Бійнич I; 2 – Болахівці IV; 3 – Болахівці III.

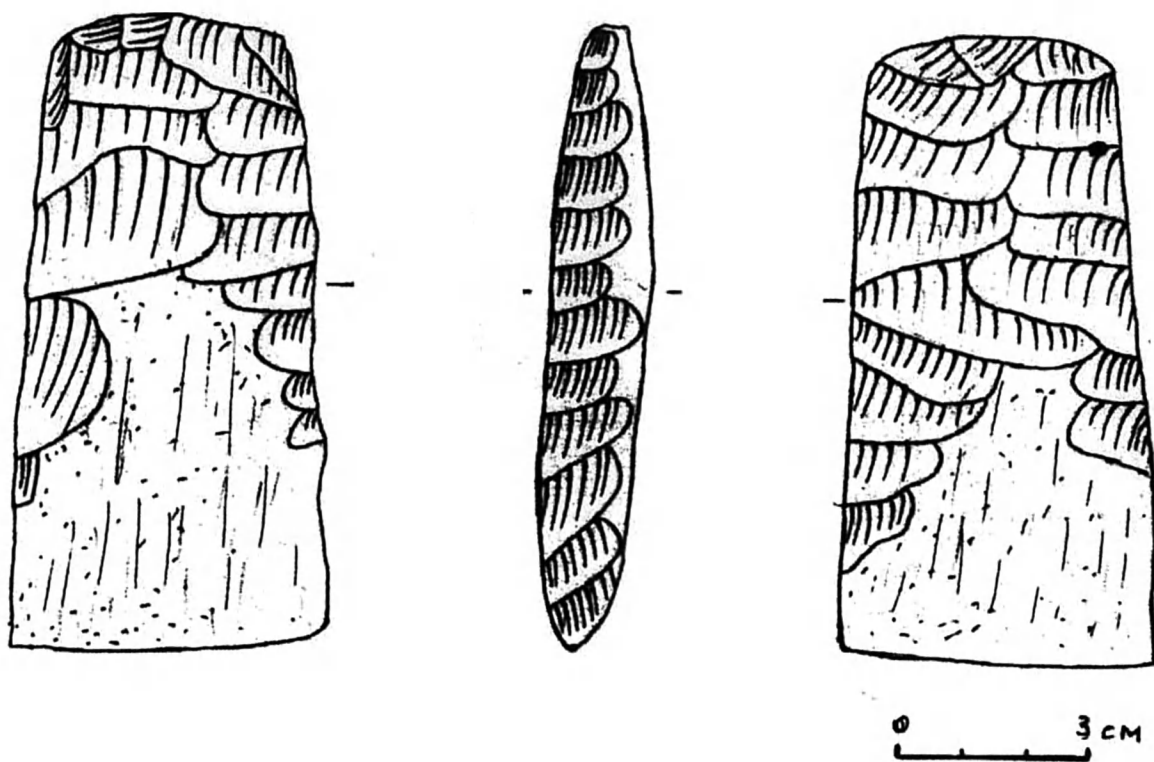
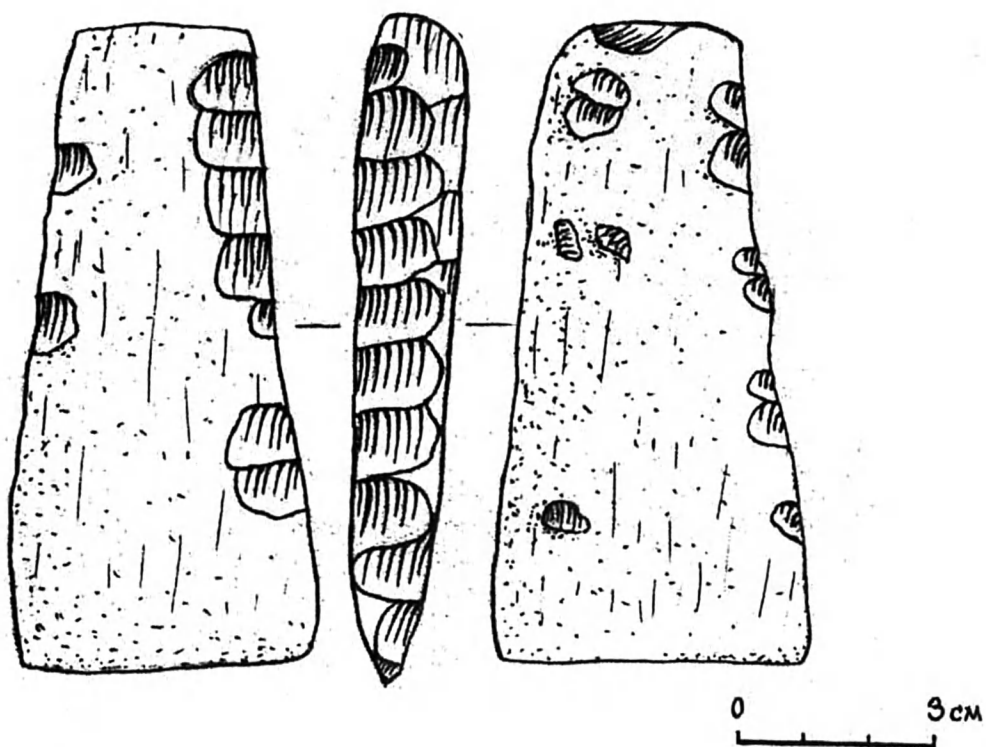
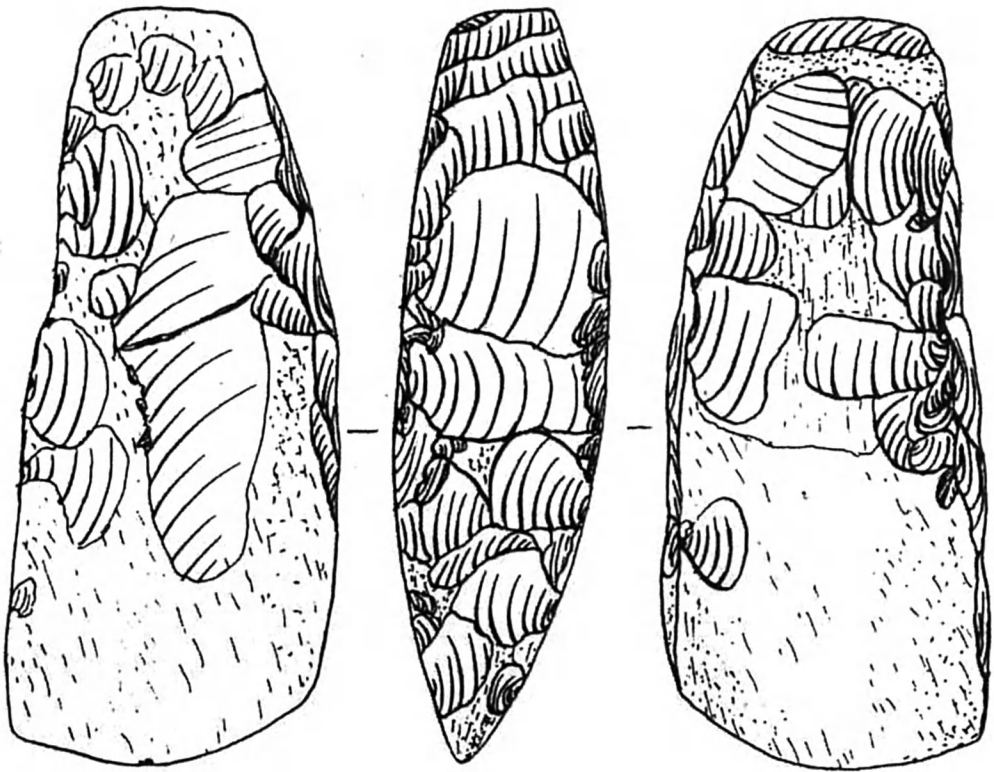

Рис. 31. Пункт Почасвичі І. Крем'яне пришліфоване тесло-сокира.

**Рис. 32. Пункт Монастир-Лішнянський І.
Крем'яне пришліфоване тесло-сокира.**

1

0 3 cm

2

Рис. 33. Монастир-Лішнянський II:
1 – тесло; 2 – скобель.

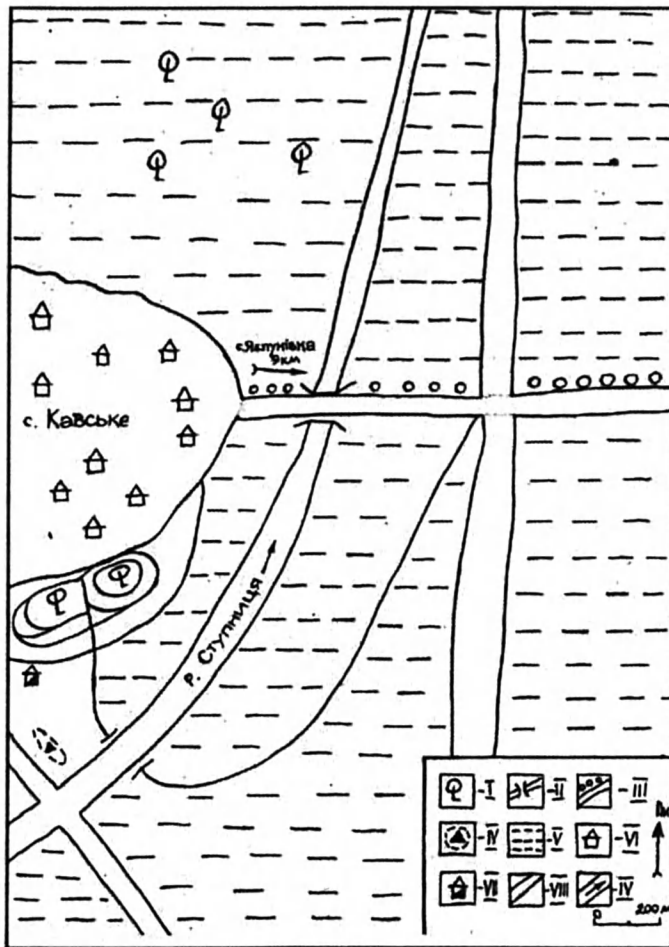

Рис. 34. Пункт Кавське I. Ситуаційний план:

I – лісопосадка; II – міст; III – гостиниць; IV – Кавське I; V – поле; VI – забудова села;
 VII – будинок лісника; VIII – меліоративний рів; IX – р. Ступниця.

Рис. 35. Пункт Кавське I. Шурф 1x1 м. Вид із південного сходу.

Світлина Л.Г.Мацькевого 1986 р.

Відзначимо і цілий ряд пам'яток, на яких зібрано, як правило, незначний підйомний матеріал. Типолого-статистичний аналіз дозволяє віднести їх до доби енеоліту, однак етнокультурна позиція таких об'єктів поки що незрозуміла. Це пункти Стебник V (рис. 27: 2), Тершів I (рис. 27:3; 28), Трускавець III (рис. 27:4), Трускавець IV (рис. 27:1, 5; 29), Брониця I (рис. 27:6), Чайковичі II (рис. 27:7), Бійнич I (рис. 30:1), Болехівці III (рис. 30:3), Болехівці IV (рис. 30:2), Почасвичі I (рис. 31), Монастир-Лішнянський I і II (рис. 32; 33), Кавське I (рис. 34; 35) та інші (рис. 51-59). Ці матеріали суттєво доповнюють наші знання про енеоліт регіону і свідчать про відносну густоту населення в цей час.

Доба енеоліту Дрогобицького передгір'я представлена значною кількістю різноманітних об'єктів, що кількісно перевищують пам'ятки всіх попередніх епох. Особливо багато виявлено поховальних споруд і, перш за все, курганів. Такий стан, ймовірно, свідчить про значне покращення умов життя у регіоні саме в цей час, зокрема, про сприятливу екологічну нішу. Започатковані у попередню добу відтворюючі галузі господарської діяльності – скотарство і землеробство, починають інтенсивно розвиватися саме в енеоліті, що в свою чергу сприяло значному збільшенню населення, яке залишило таку кількість пам'яток.

Доба бронзи (рис. 60) розпочинається з молодшої фази підкарпатської культури шнурової кераміки. Цей етап відомий за численними курганами біля м. Стебник (присілок Колпець) Дрогобицького району і датується, в основному, серединою II тисячоліття до нашої ери (Балагури и другие, 1990, с.59-63). Поряд з кам'яними та мідними, з'являються перші бронзові вироби – сокири, тесла і серпи. Використання бронзових речей, які ще за формою копіювали кам'яні, сприяло розповсюдженню орного землеробства і кочового скотарства.

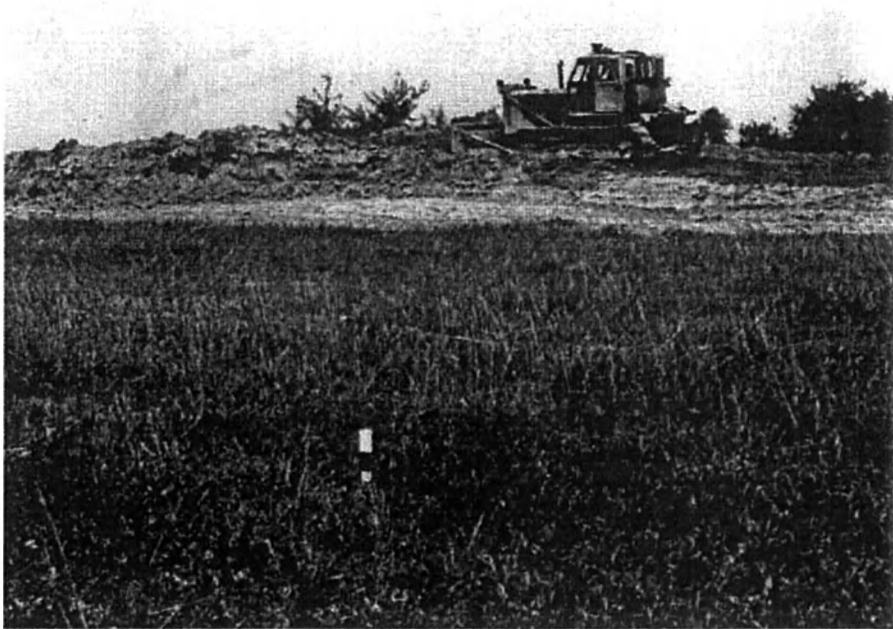
**Рис. 36. Курганний могильник Болехівці II. І.К.Свешніков
заповнює польовий щоденник. Вид із північного заходу.
Світлина В.Й.Козака 1976 р.**

Рис. 37. Курганний могильник Болехівці II. На передньому плані – І.К.Свешніков і антрополог Т.С.Кондукторова. Вид із південного сходу.
Світлина В.Й.Козака 1976 р.

Рис. 38. Курганний могильник Болехівці II.
Найбільший насип. Вид із півдня. *Світлина В.Й.Козака 1976 р.*

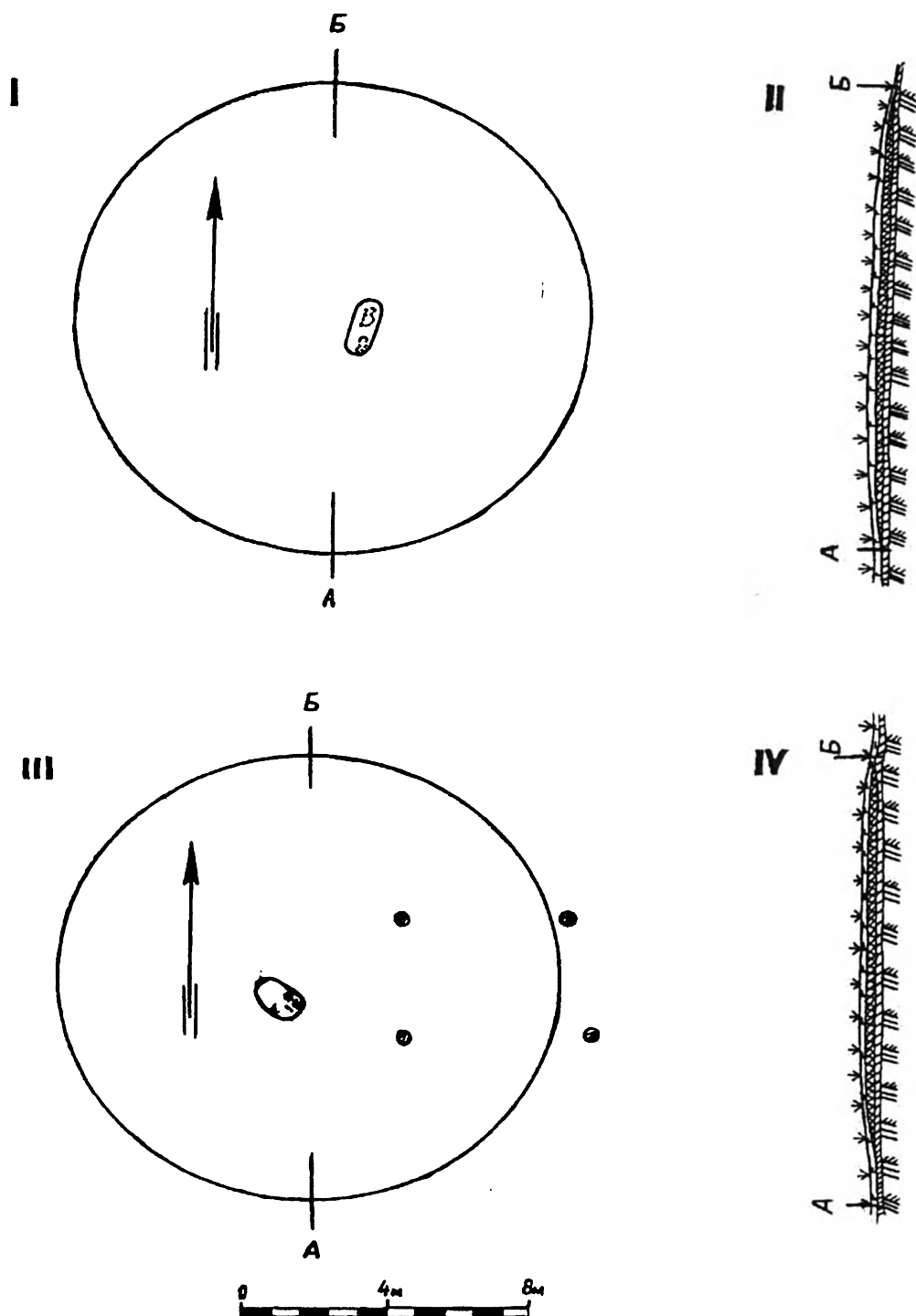
**Рис. 39. Курганний могильник Болехівці II. Розкопки кургану.
Вид із півдня. Світлина В.Й.Козака 1976 р.**

**Рис. 40. І.К.Свешніков на розкопках курганного могильника Болехівці II.
Вид із заходу. Світлина В.Й.Козака 1976 р.**

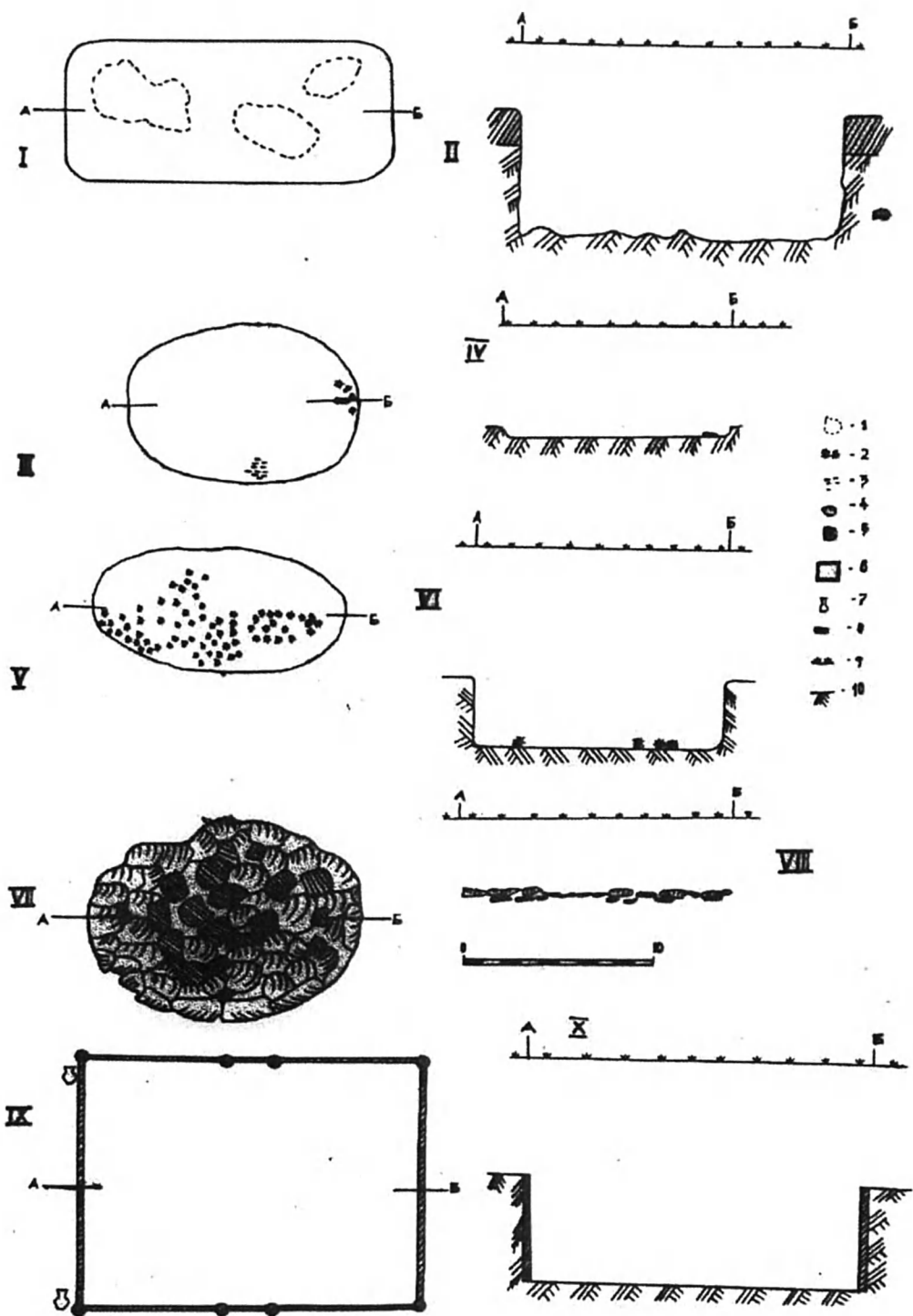

Рис. 41. Курганний могильник Болехівці II.
Могильна яма. Вид із заходу. Світлина В.Й.Козака 1976 р.

○ - 1 ● - 2 ** - 3 1 - 4 * * * - 5 * * * * - 6 * * * * * - 7 * * * * * - 8

**Рис. 42. Розкопки в с.Болехівці в 1976 році. Поле Могилки (Болехівці II).
 Плани і розрізи курганів №1 і №2 (за І.К.Свешніковим):
 I, II – план і розріз кургану №1; III, IV – план і розріз кургану №2.
 1 – могильні ями; 2 – сліди ям від стовпів; 3 – вохра; 4 – крем’яний ніж;
 5 – гумус; 6 – насип кургану; 7 – суглинок; 8 – материк.**

**Рис. 43. Розкопки в с.Болахівці в 1976 році. Поле Могилки (Болахівці II).
 Плани та розрізи могильних ям і вогнища в курганах № 1, 2, 3, 4 (за І.К.Свешніковим):
 I, II – план і розріз могильної ями в кургані №1; III, IV – план і розріз
 могильної ями в кургані №2; V, VI – план і розріз могильної ями в кургані №3;
 VII, VIII – план і розріз вогнища в кургані №4; IX, X – план і розріз могильної ями в
 кургані №4. 1 – сліди кістяка; 2 – вохра; 3 – деревне вугілля; 4 – камін-
 ня; 5 – уламки кераміки; 6 – сліди дерев'яної конструкції; 7 – посуд;
 8 – суглинок; 9 – сучасний горизонт ґрунту; 10 – материк.**

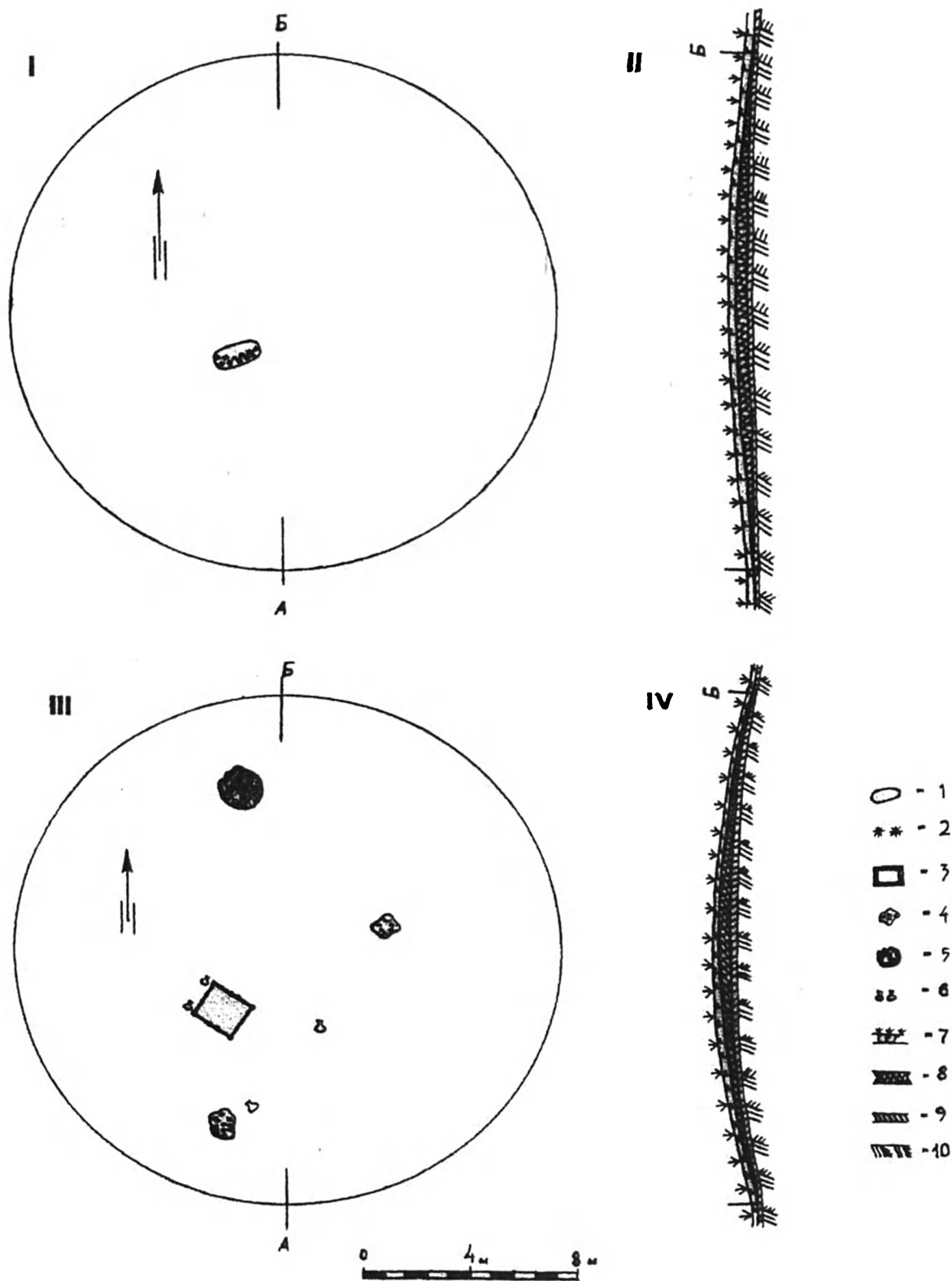

Рис. 44. Розкопки в с.Болехівці в 1976 році. Поле Могилки (Болехівці II).

Плани і розрізи курганів №3 і 4 (за І.К.Свєшніковим):

I, II – план і розріз кургану №3; III, IV – план і розріз кургану №4. 1 – могильна яма; 2 – вохра; 3 – сліди дерев'яної конструкції; 4 – вугілля деревне; 5 – вогнище; 6 – посудини; 7 – гумус; 8 – насип кургану; 9 – суглинок; 10 – материк.

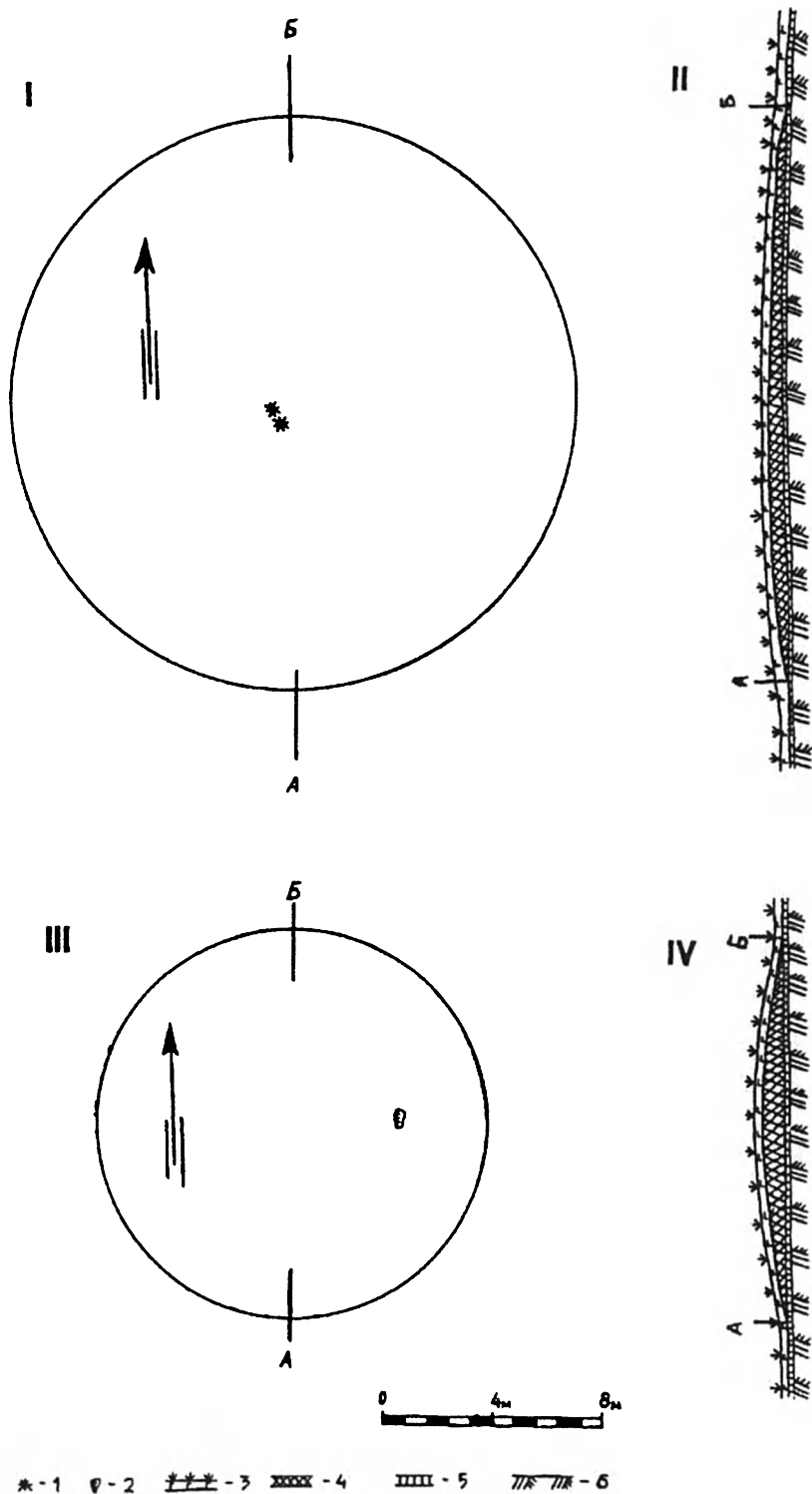

Рис. 45. Розкопки в с.Болехівці в 1976 році. Поле Могилки (Болехівці II).
Плани і розрізи курганів №5 і 6 (за І.К.Свешніковим):
 I, II – план і розріз кургану №5; III, IV – план і розріз кургану №6. 1 – вохра; 2 – зернотерка; 3 – гумус; 4 – насип кургану; 5 – суглинок; 6 – материк.

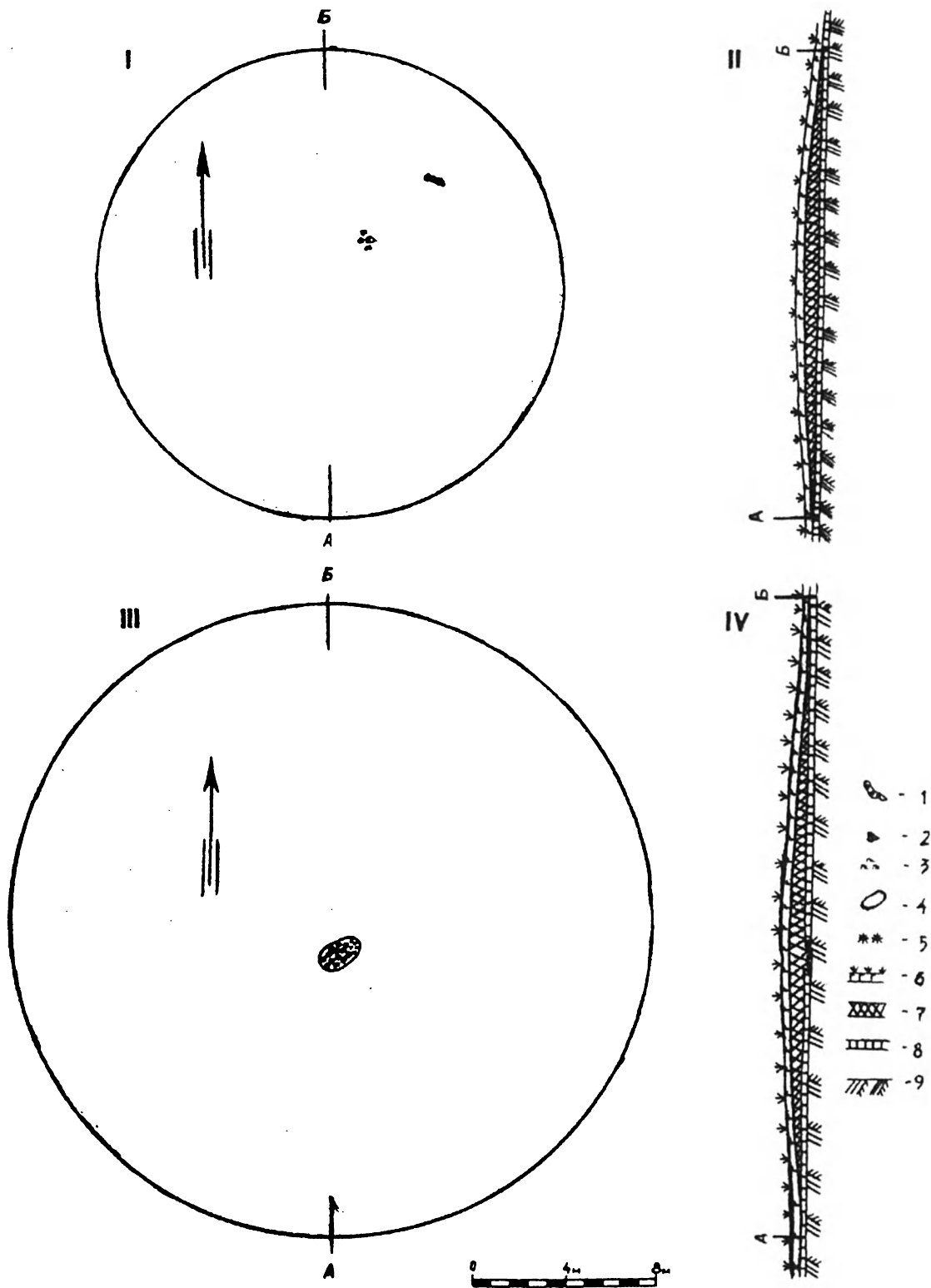

Рис. 46. Розкопки в с.Болехівці в 1976 році. Поле Могилки (Болехівці II).

Плани і розрізи курганів №7 і 8. (за І.К.Свешніковим):

I, II – план і розріз кургану №7; III, IV – план і розріз кургану №8. 1 – вугілля деревне; 2 – сокира кам'яна; 3 – окремі вуглики деревні; 4 – могильна яма; 5 – вохра; 6 – гумус; 7 – насип кургану; 8 – суглинок; 9 – материк.

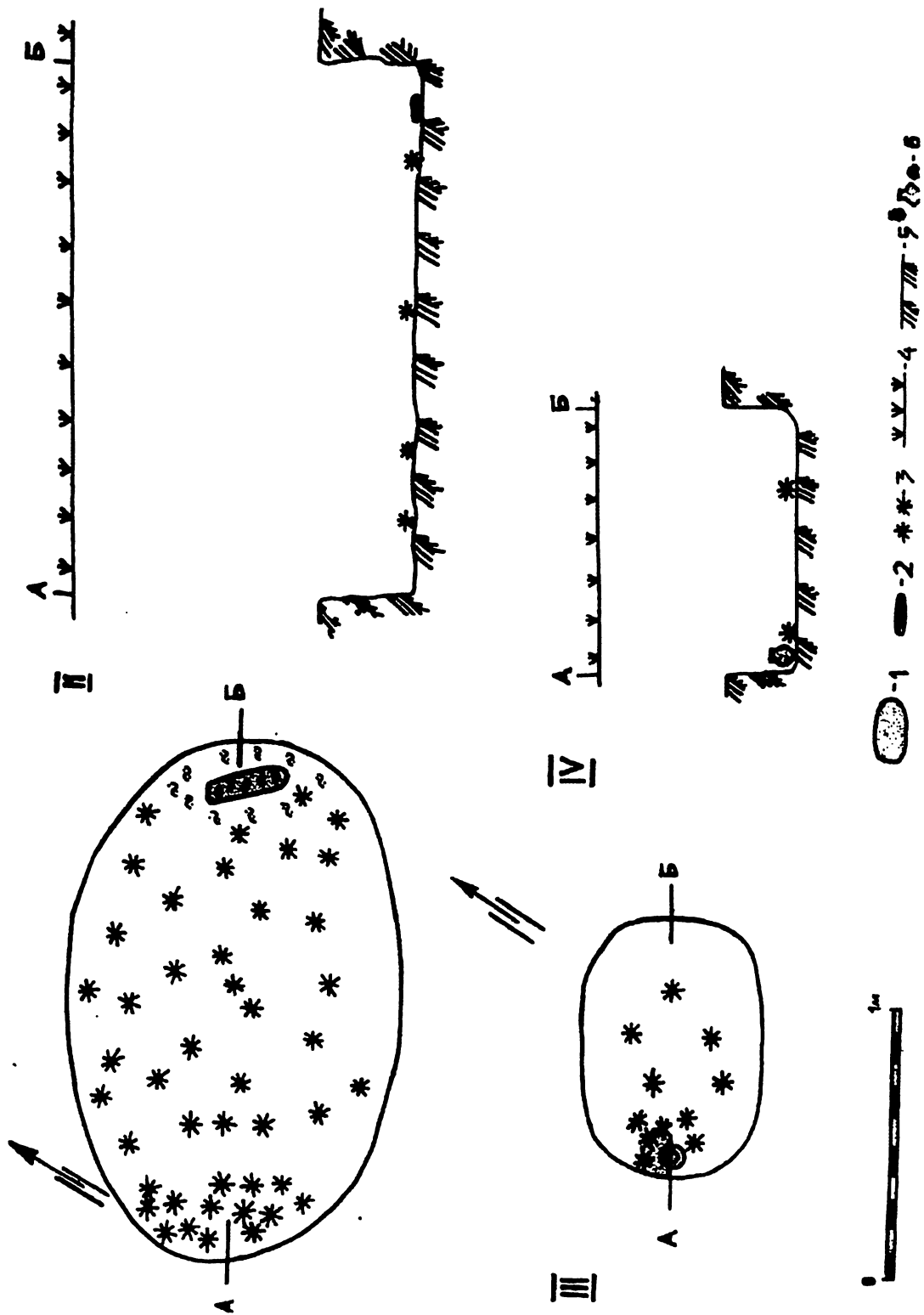

Рис. 47. Розкопки в с.Болехівці в 1976 році. Поле Могилки (Болехівці II).

Плани і розрізи могильних ям у курганах №7 і 9 (за І.К.Свєшніковим):

I, II – план і розріз могильної ями в кургані №7;

III, IV – план і розріз могильної ями в кургані №9. 1 – могильні ями; 2 – вугілля деревне; 3 – вохра; 4 – сучасний горизонт ґрунту; 5 – материк; 6 – посудини.

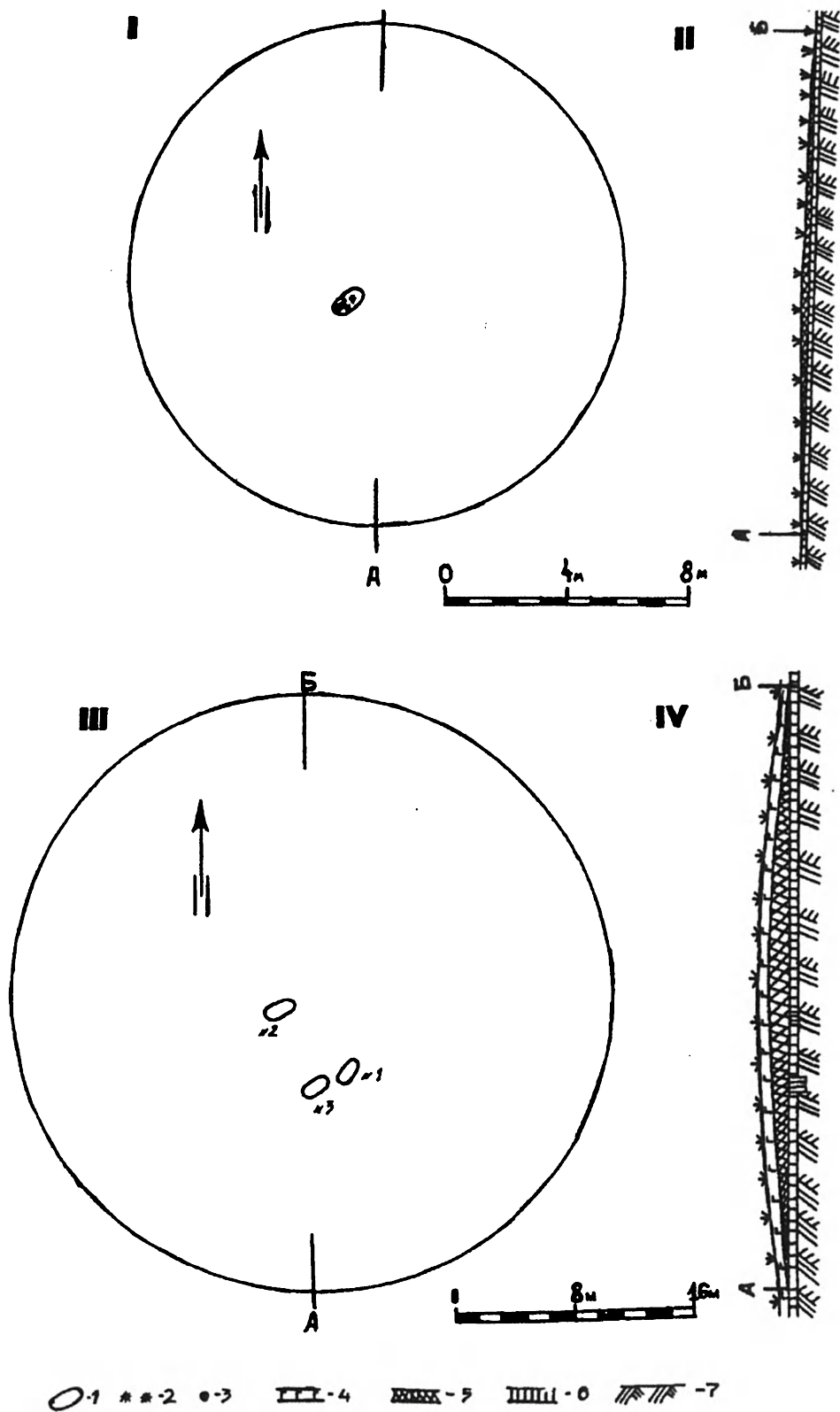

Рис. 48. Розкопки в с.Болехівці в 1976 році. Поле Могилки (Болехівці II).
 Плани і розрізи курганів №9 і 10 (за І.К.Свєшніковим):

- I, II – план і розріз кургану №9;
 III, IV – план і розріз кургану №10. 1 – контури ям; 2 – вохра; 3 – горщик;
 4 – гумус; 5 – насип кургану; 6 – суглинок; 7 – материк.

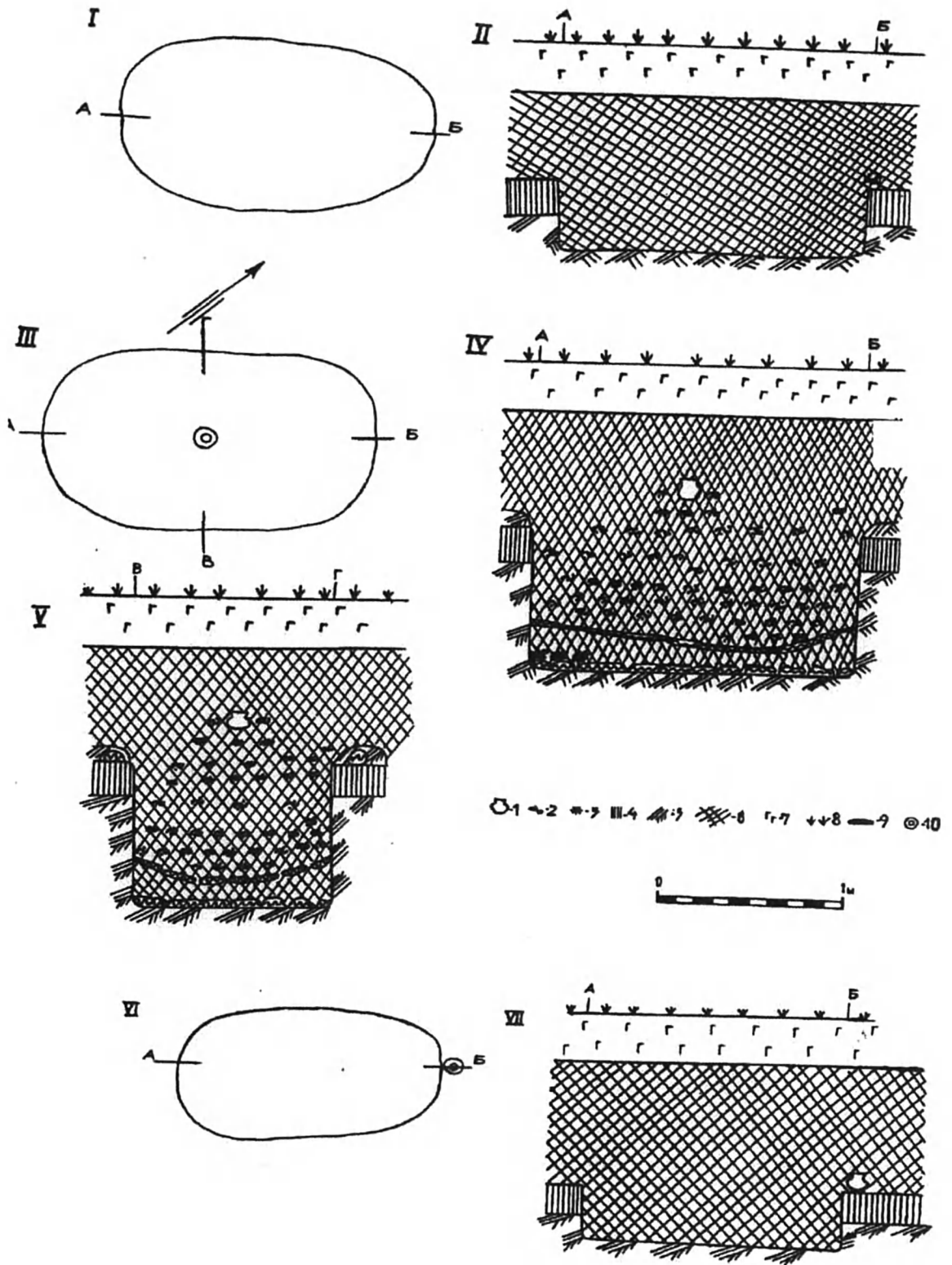

Рис. 49. Розкопки в с.Болахівці в 1976 році. Поле Могилки (Болахівці II).

Плани і розрізи ям у кургані №10 (за І.К.Свешніковим):

- I, II – яма №1; III, IV, V – яма №2; VI, VII – яма №3. 1 – горщик; 2 – вуглики деревні; 3 – вохра; 4 – суглинок; 5 – материк; 6 – заповнення ям; 7 – гумус; 8 – сучасний горизонт ґрунту; 9 – сліди деревини; 10 – посудина в розрізі.

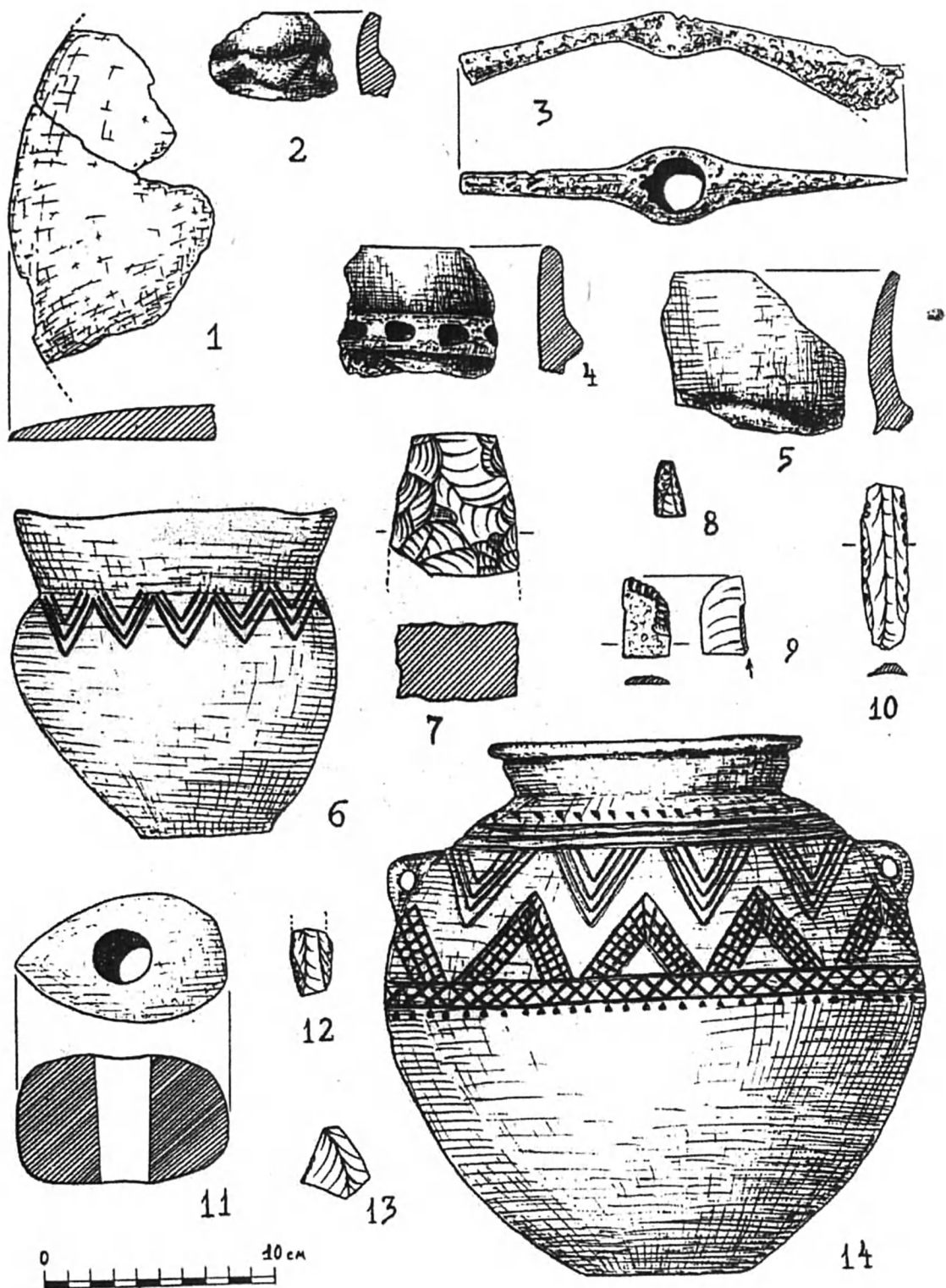

Рис. 50. Розкопки в с.Болехівці в 1976 році. Поле Могилки (Болехівці II). Матеріали з розкопок курганів і з поверхні поля (за І.К.Свєшніковим): 1, 2, 4, 5 – кераміка з впускного вогнища скіфського часу в кургані № 4; 3 – залізне кайло, знайдене біля кургану №5; 6, 14 – посуд з поховання в кургані №4; 7, 8 – фрагменти крем'яних знарядь (сокири і ножа) з поверхні поля; 9 – крем'яний скребок-різець з кургану №3; 10 – крем'яний ніж з кургану №2; 11 – кам'яна сокира з кургану №8; 12 – фрагмент крем'яного ножа (знахідка біля кургану №3); 13 – крем'яний відщеп з кургану №7.

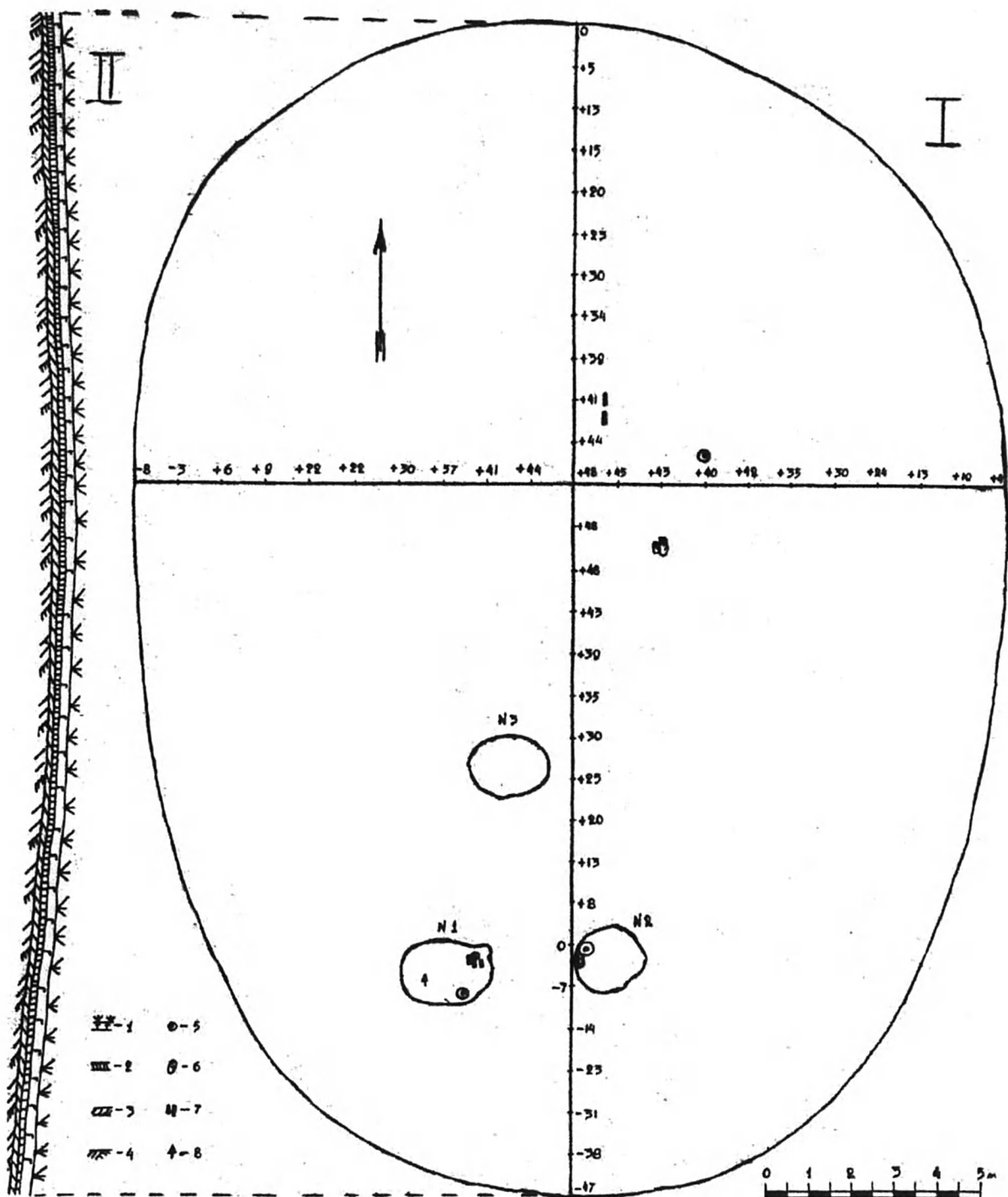

Рис. 51. Розкопки кургану № 15 у с.Кульчиці (Кульчиці I) в 1971 р. (за І.К.Свєшніковим):
 I – план кургану; II – розріз кургану по лінії А-В. 1 – верхній шар гумусу; 2 – чорнозем;
 3 – стародавній чорнозем і насип кургану; 4 – материк (світло-жовта глина); 5 –
 горщики; 6 – зернотерка; 7 – кам'яні знаряддя; 8 – крем'яне вістря на стрілу;
 № 1-3 – ями 1-3.

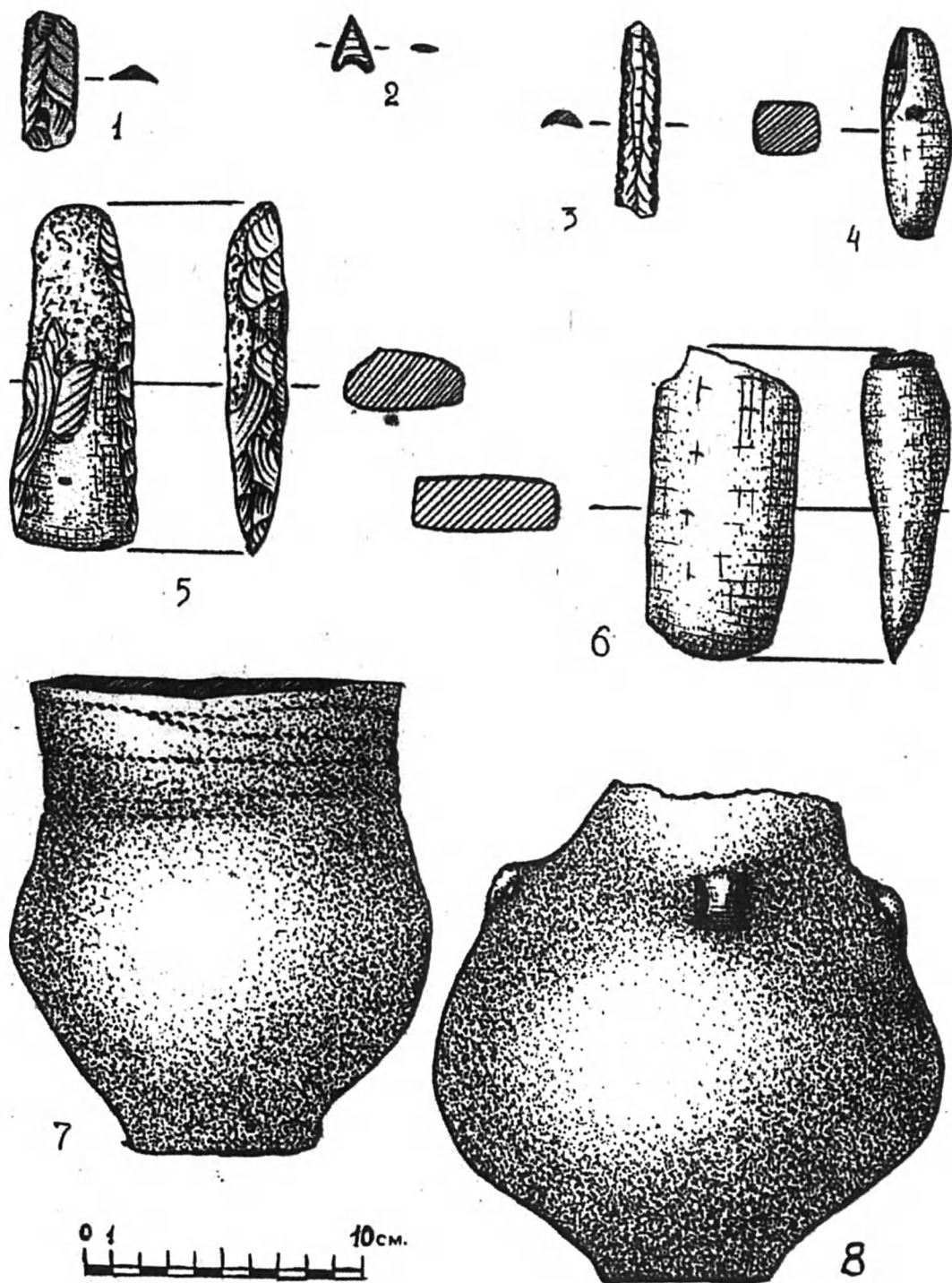

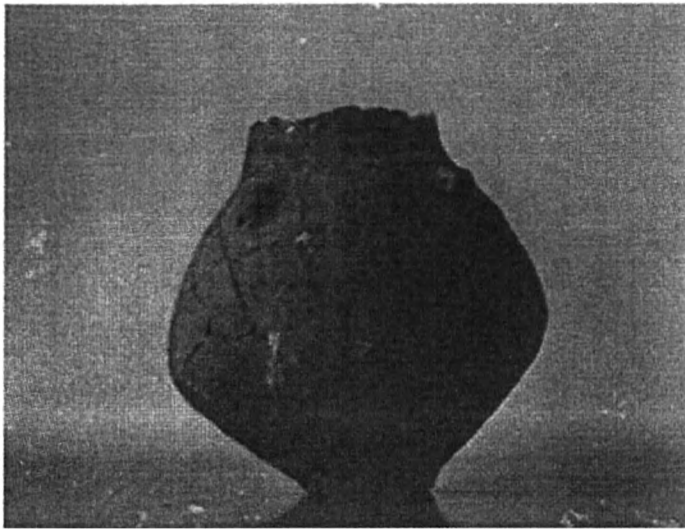
Рис. 52. Розкопки кургану № 15 у с.Кульчиці (Кульчиці І) в 1971 р.

Речі з кургану (за І.К.Свєшніковим):

1, 2, 5, 6, 8 – ніж, вістря на стрілу, сокири і амфора з могильної ями;
 3, 4 – ніж і долото, знайдені в стародавньому горизонті; 7 – горщик з
 ями №2. 1-3, 5 – крем'яні вироби; 4,6 – кам'яні предмети, 7, 8 – глина.

**Рис. 53. Курганний могильник Кульчиці І. Курган № 15.
Ліпний горщик. Реставрував І.К.Свєшніков. Світлина В.Й.Козака 1973 р.**

**Рис. 54. Курганний могильник Кульчиці І. Курган № 15.
Ліпний горщик. Реставрував І.К.Свєшніков. Світлина В.Й.Козака 1973 р.**

**Рис. 55. Курганний могильник Кульчиці І. Курган № 15.
Зернотерка. Світлина В.Й.Козака 1973 р.**

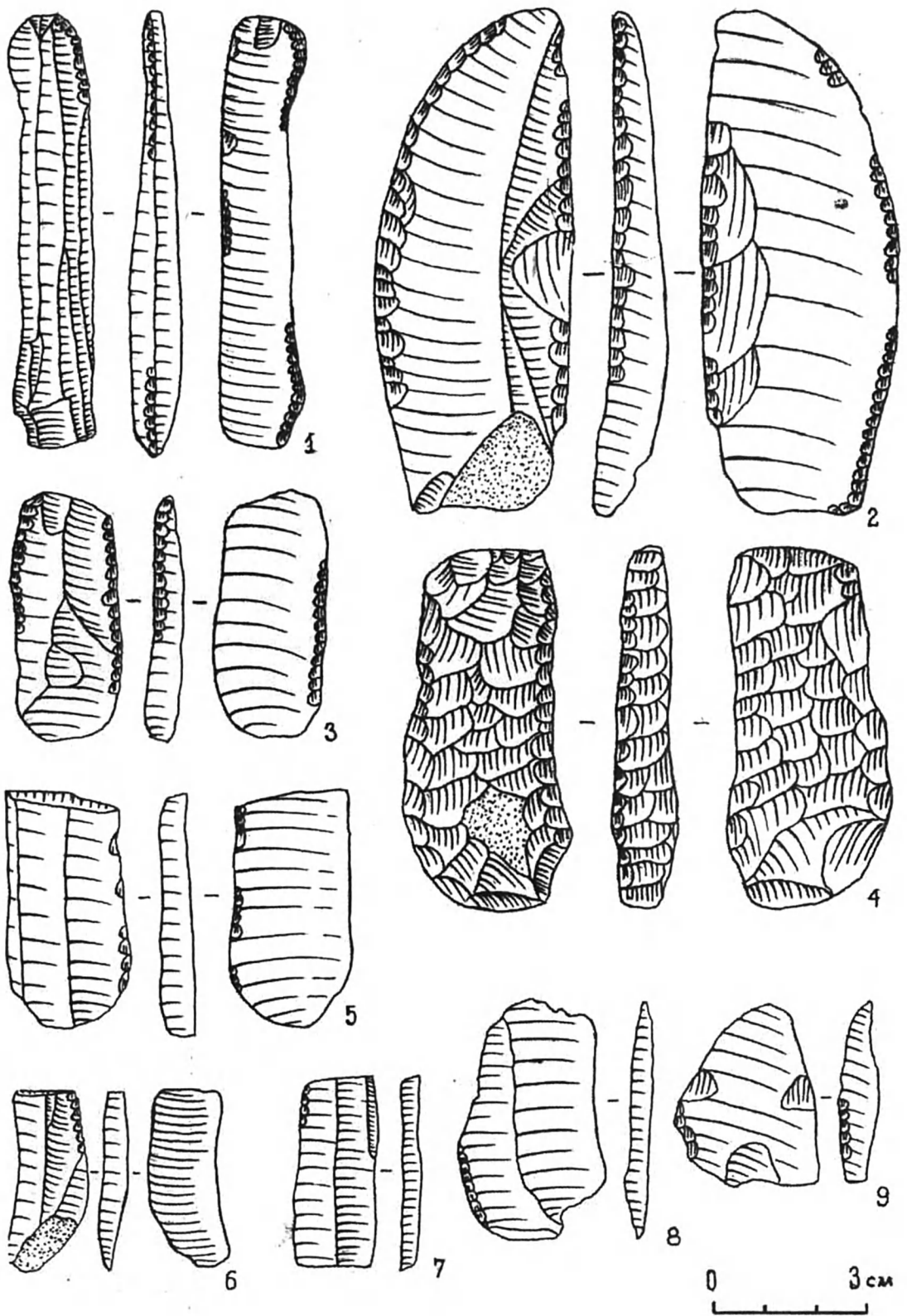

Рис. 56. Кам'яні вироби з території с.Кульчиці (Кульчиці V). Доба міді-бронзи:
 1-7 – кам'яні ножі та серпи; 8, 9 – відщепи з ретушю типу скребків.

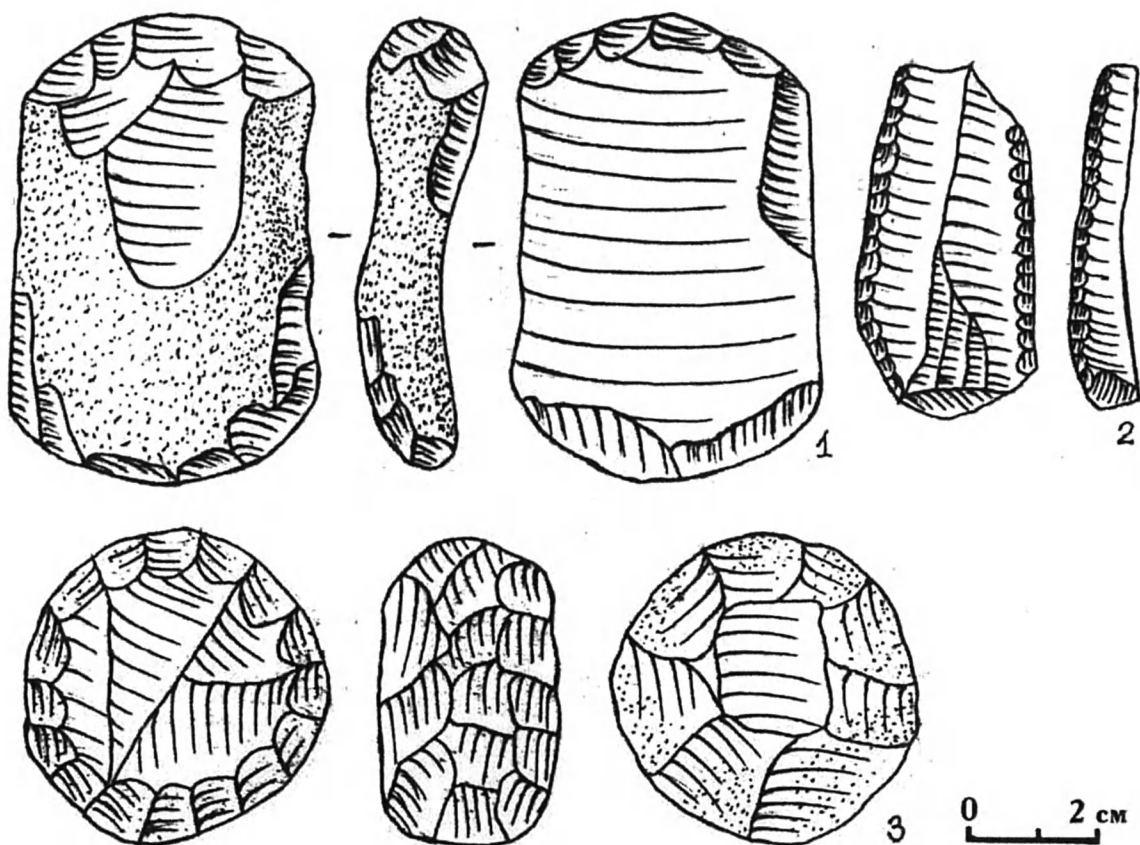

Рис. 57. Кам'яні вироби з території с. Кульчиці (Кульчиці V). Доба міді-бронзи:
 1, 3 – відбійники або відтискачі (віджимники); 2 – ніж.

Рис. 58. Стебник V, урочище Гай. Місце знаходження крем'яного наконечника стріли від лука (показано стрілкою). Вид із південного заходу.
 Світлина В.Й.Козака 1998 р.

Рис. 59. Розкопки кургану Українсько-Польською археологічною експедицією біля с.Биків Дрогобицького району. *Світлина В.М.Петегурича 1998 р.*

До середнього періоду доби бронзи належать пам'ятки тшцінецько-комарівської культури, залишені великим масивом споріднених племен, які заселяли територію між Дніпром і Одером. У Дрогобицькому передгір'ї матеріали цього періоду прийнято відносити до комарівської локальної групи цієї культури (Березанська, 1971, с.355; Swieszniakow, 1967, s.39-107). Поховальні об'єкти комарівської культури в регіоні були виявлені та частково досліджені у Самбірському районі у селах Городище (пункт Городище I) і Кульчиці (Кульчиці IV), а сліди поселення – у Стрийському районі поблизу с.Кавське (пункт Кавське I). Племена тшцінецько-комарівської культурної спільності були, очевидно, осілими землеробами і скотарями. Вони мали тісні стосунки з населенням Карпато-Дунайського регіону, звідки шляхом обміну отримували метал (бронзу і золото).

У п'ятому насипі Кавське I виявлене більш пізнє, ніж комарівське, впускне поховання з трупоспаленням, що належало поширеній у Закарпатті культурі кінця доби бронзи Станове (Бернякович, 1959, с.34-42).

У пізньому періоді доби бронзи (XIII-IX століття до нашої ери) у регіон з півдня проникали невеликі групи племен фракійського гальштату, що населяли Карпато-Дунайський регіон. Назва культури відображає її зв'язок із фракійським населенням Балканського півострова і часткову належність до кола так званих гальштатських культур (Крушельницька, 1976, 146 с.). Пам'ятки цього періоду у Дрогобицькому передгір'ї – поселення Сопіт I у Сколівському районі та могильник Сопіт II, на якому досліджено близько 160 ґрунтових поховань із тілоспаленнями в урнах, віднесених до голіградської групи культур фракійського гальштату (Крушельницькая, 1979, с.291-316). Аналіз залишків матеріальної і духовної культури, виявлених на пам'ятках, дозволяє зробити певні висновки про життя і побут у той час. Очевидно, населення

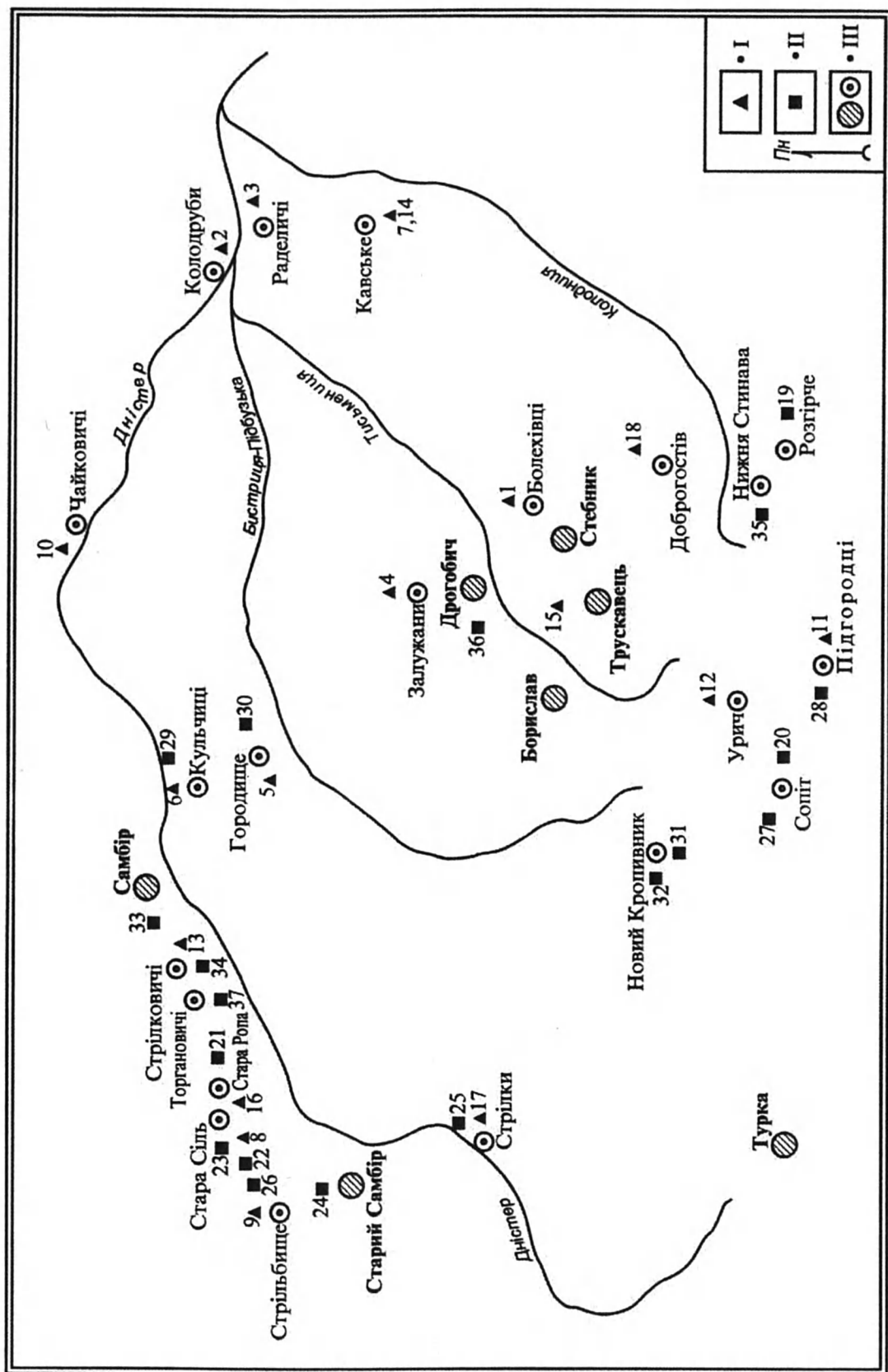

Рис. 60. Карта-схема розташування пам'яток доби бронзи та раннього заліза:
 I – доба бронзи; II – доба раннього заліза; III – населені пункти.

займалось, в основному, землеробством, що підтверджують численні знахідки крем'яних серпів та існування розвинутих землеробських культур. Бронзові знаряддя праці, зброя і прикраси вже широко розповсюджені. Рівень виробництва і майнове розшарування суспільства на цьому етапі відображають скарби бронзових речей, що належали представникам панівної верхівки або були закопані ливарниками. Такий скарб знайдений на пам'ятці Самбір III (Кобільник, 1931, с.40-42; Крушельницька та інші, 1982, с.114).

Відзначимо окремі крем'яні вироби, що зберігаються у Кульчицькому краєзнавчому музеї (с. Кульчиці Самбірського району). Ці предмети зафіксовані в околицях с.Кульчиці у різний час і датуються добою бронзи, хоча деякі з них можуть належати до доби енеоліту, а можливо й до інших епох (рис. 56; 57). Такі вироби доповнюють наші знання про епоху бронзи регіону та суміжних територій.

Як і повсюдно, у регіоні із освоєнням бронзи різко підвищилась продуктивність праці, бо саме використання цього металу сприяло розвитку практично усіх галузей первісної економіки. Втім, кількість відомих нам пам'яток не тільки не перевищує зафіксованих у попередню епоху, але й дещо зменшується. Ймовірно, однією з причин такого явища є те, що екологічна ніша і можливості природного середовища вже стали малосприятливими для людських спільнот. Це призвело до зменшення населення, що залишило нам об'єкти цієї епохи.

Доба раннього заліза розпочинається у регіоні близько IX-VIII століть до нашої ери, а деякі дослідники відсувають його нижню межу аж до XII століття до нашої ери. Це завершальний період історії первісного суспільства. Він характеризується низкою великих технічних досягнень, зокрема, винаходом так званого сиродутного способу виплавки заліза (Крушельницька, 1985, 162 с.). Залізна сокира, якою розчищали лісові масиви, і наральники – окуття дерев'яного рала – зробили землеробство ефективнішим. Услід за цим значно збільшилось поголів'я великої рогатої худоби як тяглової сили, зросла продуктивність праці, ремесло поступово виділилось в окрему галузь виробництва. Розвиток продуктивних сил викликав зміни у суспільних відносинах, поглибився процес розкладу первіснообщинного ладу. Спостерігається накопичення багатств, особливо у панівної верхівки суспільства. Поширюються збройні конфлікти з метою пограбування і збагачення.

На початку доби заліза до передскіфського періоду на території регіону належить голіградська група культур фракійського гальштату, що склалась ще в кінці доби бронзи, а до скіфського – пам'ятки лежницької і черепинсько-лагодівської (Крушельницька, 1990, с. 143-151). Ця спільнота датується другою половиною VII – початком V століття до нашої ери. Найранішими пам'ятками групи є, очевидно, поселення у с.Кульчиці (Кульчиці III) Самбірського району (Кобільник, 1934, с.12-19; Бандрівський, 1995б, с.4).

До ранньозалізної доби належать також пам'ятки, пов'язані із населеними пунктами Дрогобицького: Дрогобич (Дрогобич II), Новий Кропивник (Новий Кропивник I і Новий Кропивник II) та Самбірського району: Самбір (Самбір I) (рис. 67), Городище (Городище III), Стрільковичі (Стрільковичі I) (Мацкевий, 1997а, с.3-7). На цих пам'ятках зафіксовано значну кількість специфічного глиняного посуду, кам'яні та металеві вироби, заглиблені у ґрунт наземні житла. Виявлено й майданчики для кремації покійників. Ця спільнота у північній частині області змінила висоцьку культуру, а у південній – голіградську групу культури фракійського гальштату. В цілому, саме на матеріалах даної групи простежуються елементи попередніх культур і зв'язки з лужицькою культурою Повіслення. Разом з тим, ця

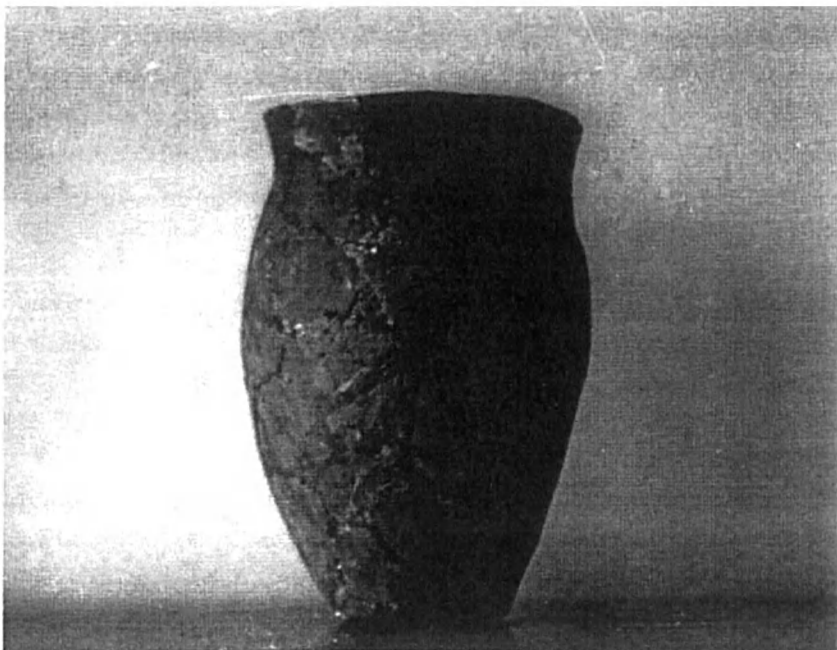

Рис. 61. Курганний могильник Кульчиці IV. Ліпний горщик комарівської культури. Реставрував І.К.Свешніков. Світлина В.Й.Козака 1973 р.

Рис. 62. Курганний могильник Кульчиці IV. Ліпний горщик комарівської культури. Реставрував І.К.Свешніков. Світлина В.Й.Козака 1973 р.

спільнота найбільше близька до культури скіфського періоду землеробських племен Західного Поділля, які тісно пов'язані своїм походженням із населенням правобережного лісостепового Подніпров'я. Упродовж I тисячоліття до нашої ери були не виключені зв'язки і з іншими територіями. Про це може, зокрема, свідчити виорана в с.Торгановичі Старосамбірського району латунна грецька монета часів Птолемеїв, про яку повідомляє В.Кобільник (Кобільник, 19346, с.12).

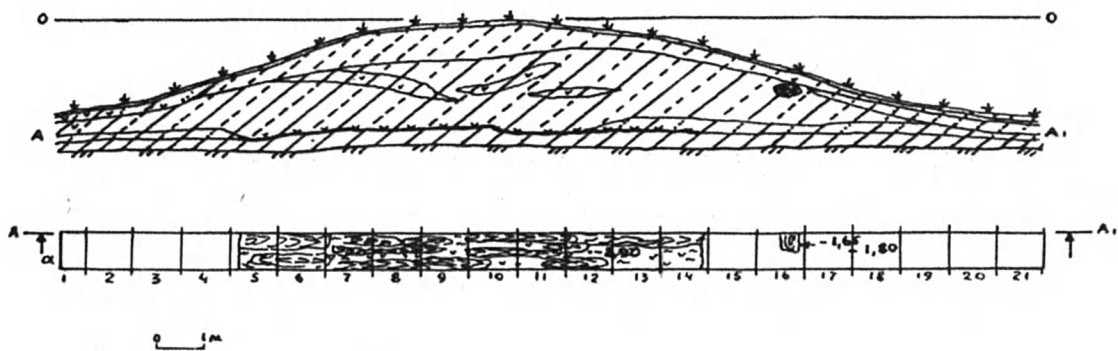

Рис. 63. Кульчиці ІІІ. (Кульчицьке городище).
Розріз валу (за М.А.Филипчуком).

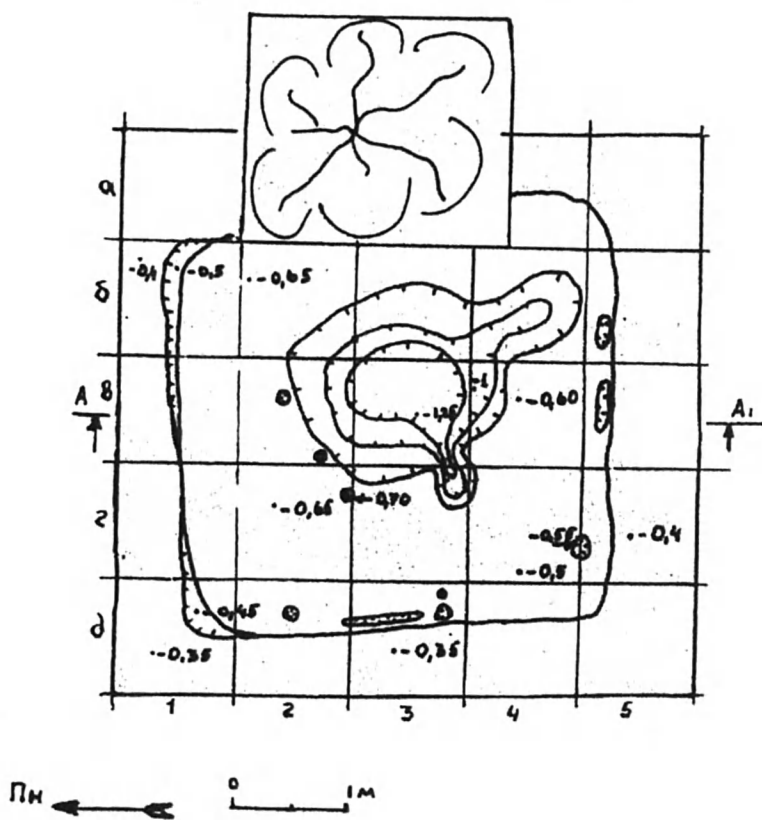

Рис. 64. Кульчиці ІІІ (Кульчицьке городище).
План і профіль житла (за М.А.Филипчуком).

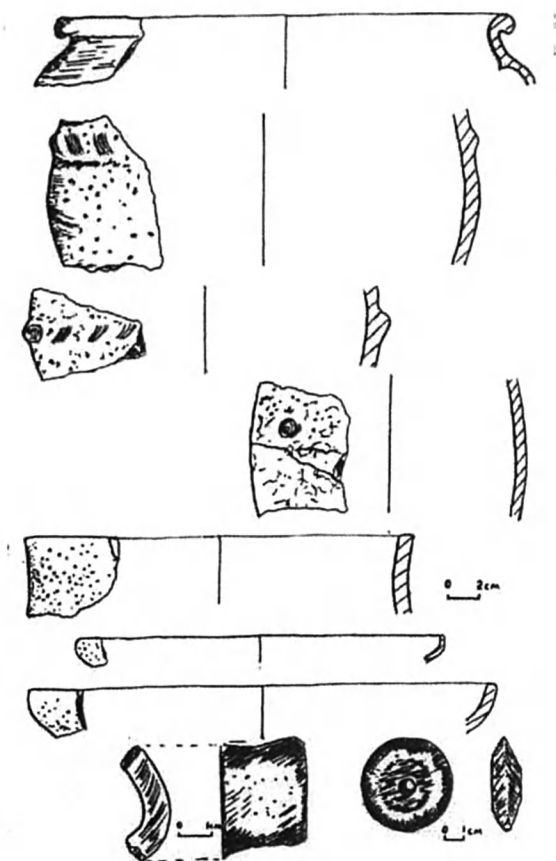

Рис. 65. Кульчиці ІІІ (Кульчицьке городище). Знахідки з розкопок (за М.А.Филипчуком).

Рис. 66. Пам'ятка Дрогобич ІІ. Скульптурна група. Вид із північного сходу. Світлина В.Й.Козака і Л.А.Скопа 1990 р.

Археологічні пам'ятки рубежу нашої ери відображають складний процес заселення регіону різними за походженням групами племен. Відзначимо поховання кельтського воїна пізньолатенського часу на околиці с. Нижня Стинава (Нижня Стинава I) Стрийського району. Біля покійника були знайдені речі: меч, частина іншого меча, стремена, вудила, дві сіроглиняні урни (Бандрівський, Данчин, 1995, с.6; Demetrykiewicz, 1903, s.51 – 91).

У цілому, на території Дрогобицького передгір'я виявлена незначна кількість пам'яток доби раннього заліза. Логічно було б припустити, що з використанням високопродуктивних залізних виробів, що, як відомо, остаточно витіснили з основних галузей господарської діяльності кам'яні знаряддя, тут збільшиться населення і відповідно кількість археологічних пам'яток. Але цього не відбулось. Мабуть, зменшення пунктів, як і в добу бронзи, може свідчити про деяке погіршення умов проживання людей у регіоні. Можливості природного середовища і, зокрема, екологічної ніші (системи) в значній мірі, вірогідно, були вичерпані, а нових джерел для поповнення, перш за все, харчового балансу за рахунок відтворюючих галузей було недостатньо.

Ймовірно, що збільшення населення регіону відбулося лише у наступний час, починаючи з перших століть нашої ери (рис. 68). Саме до цього і середньовічного часу належить значна кількість різноманітних поселень і поховальних об'єктів.

На ряді пам'яток виявлені фрагменти специфічного посуду, що віднесені до римського часу (II-III століття нашої ери), локалізовані населеним пунктом Стрілковичі (Стрілковичі II) Самбірського району (Смішко, 1949, с.255; Свешніков, 1976, с.70), до пізньоримського періоду – населеним пунктом Турка – Турка III (Бончук та інші, 1995, с.12-13), а також перших століть нашої ери – м. Стрий: Стрий I і Чайковичі: Чайковичі III Самбірського району (Мацкевой и другие, 1978, с.356; Батосский и другие, 1978, с.645; Мацкевий, 1997а, с.3-7). Такі матеріали, а також залізний ніж, очевидно, II-III століть нашої ери (Стрілковичі II), свідчать про певний рівень заселеності регіону в цей час.

У III - на початку V століття нашої ери на території Дрогобицького передгір'я фіксується відносно значна кількість пам'яток черняхівської культури. У регіоні такі пам'ятки локалізовані населеними пунктами Рудники (Рудники III) Миколаївського району (Цыгылык, 1981, с.318-319), Стрий - Стрий II, а також Чайковичі (Чайковичі I) Самбірського району (Мацкевий, 1997а, с.3-7). Селища носіїв цієї культурної спільності являють собою досить великі неукріплені поселення із заглибленими у ґрунт житлами. Основними, видами занять населення було, ймовірно, землеробство та скотарство. Очевидно, існувало і гончарне ремесло. Необхідно відзначити скарби і поодинокі знахідки римських монет, синхронні на певних етапах з пам'ятками черняхівської культури. Відзначимо римський денарій Кріспіни, який локалізований м. Старим Самбором (Старий Самбір II) (Брайчевський, 1959, с.130), а також скарби із Самбора (Самбір IV) (Кропоткин, 1951, с.241-281; Свешніков, 1976, с.70) і Стрия (Стрий III) (Брайчевський, 1959, с.19; Кропоткин, 1961, с.65). Не виключено, що місце знахідок зі скарбу Стрий III (рис. 69) може збігатися з територією одного з тогочасних поселень – Стрий I, II і IV. Ця обставина пов'язана з тим, що всі монети датуються у межах 32 років III століття. Таке явище, коли римські монети збігаються з територією пунктів черняхівської культури, простежується у багатьох областях лісостепової смуги Східної Європи. Саме на цей час припадають так звані готсько-скіфські походи на Мезію та інші причорноморські держави і міста (Брайчевський, 1959, с.56).

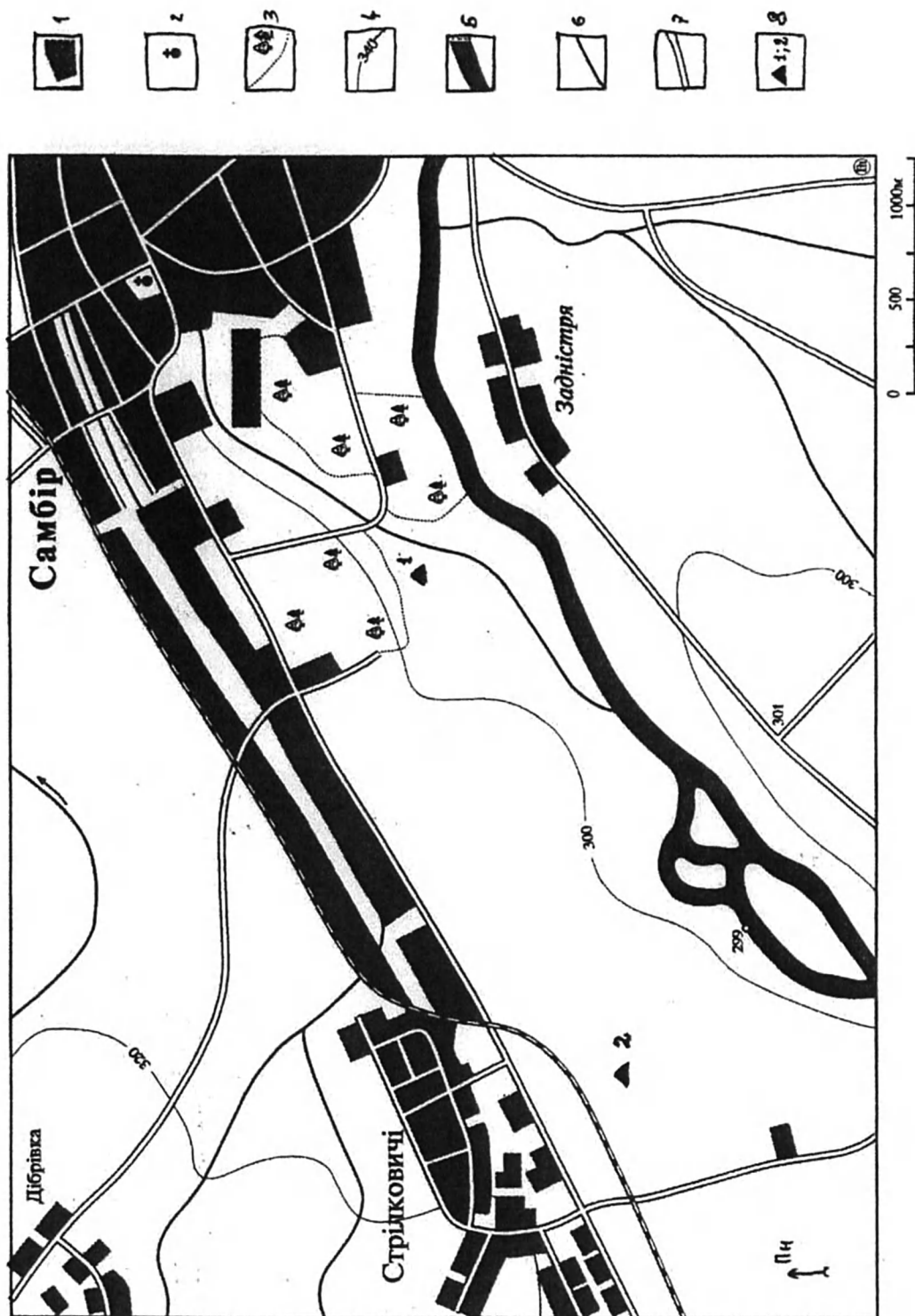

Рис. 67. Поселення Самбір І і Стрілковичі І. Ситуаційний план:

- 1 – забудова; 2 – церква; 3 – лісовий масив; 4 – горизонталі; 5 – р. Дністер; 6 – безіменні потічки;
7 – головні дороги; 8 – пункти Самбір І (1) і Стрілковичі І (2).

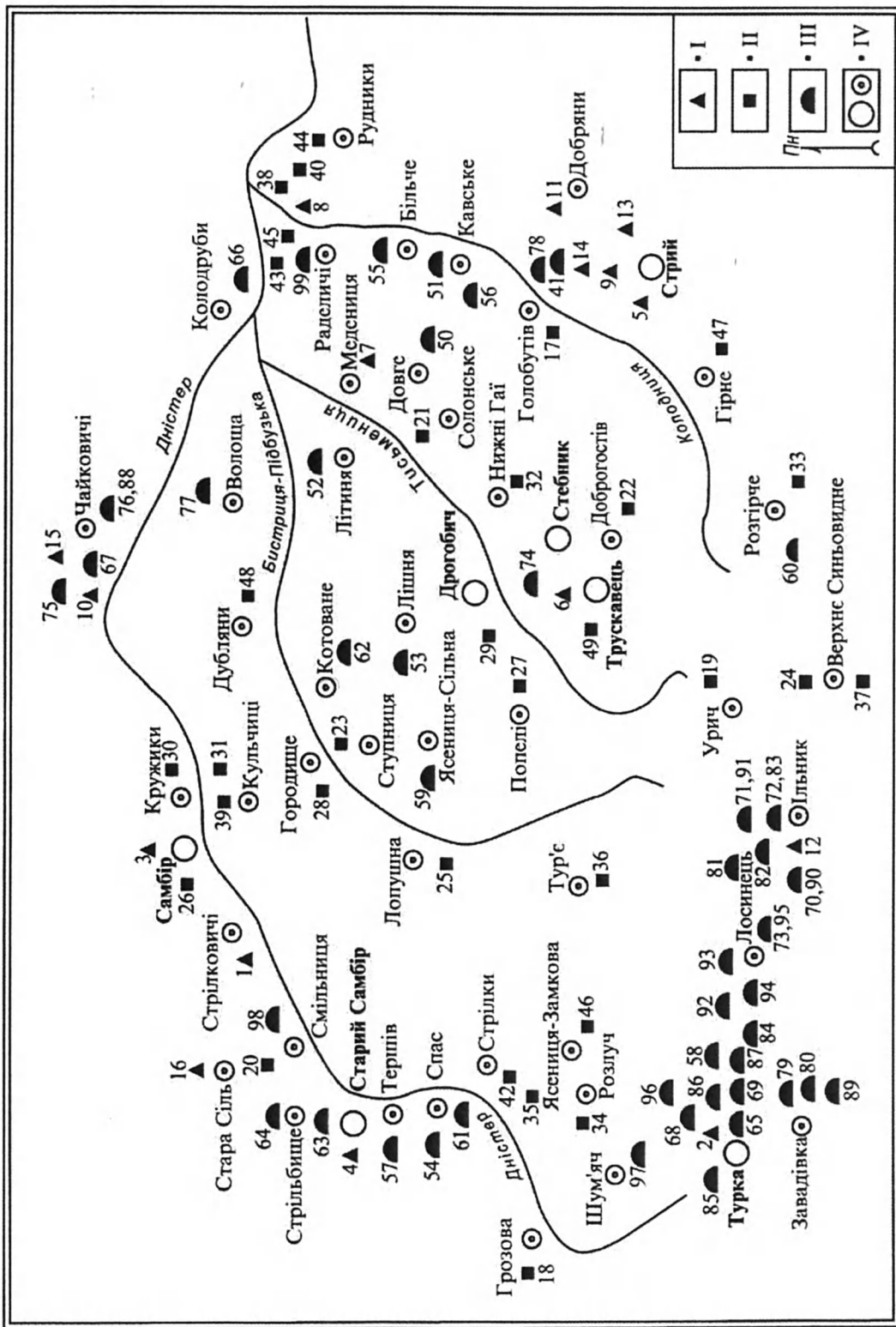

Рис. 68. Карта-схема розташування пам'яток ранньослов'янського та середньовічного часу:

I – перша половина I-го тисячоліття н.е.; II – доба раннього середньовіччя (VI-X століття); III – доба пізнього середньовіччя (XI-XV століття); IV – населені пункти.

Знахідки свідчать про певні економічні, культурні та інші зв'язки, ймовірно, саме племен черняхівської культури із сусідніми римськими провінціями.

Поки незначну інформацію ми маємо про культуру карпатських курганів (III-V ст. н.е.), представлену лише могильником у с.Добряни Стрийського району (Добряни I). У наступний час, зокрема в VI - VII століттях нашої ери, територія регіону була заселена давньослов'янськими племенами (рис. 68). Тут зафіксоване поселення Рудники III на околиці с.Рудники Миколаївського району і Стара Сіль I біля с.Стара Сіль (рис. 70; 71) Старосамбірського району (Цыгылык, 1981, с.318-319; Мацкевий, 1997а, с.3-7). Матеріали досліджень можуть свідчити про певний зв'язок між культурою жителів цих поселень і черняхівським масивом. Це дозволяє припускати, що слов'яни VI-VII століть були тут нащадками племен черняхівської культури. Розвиток у наступний час продуктивних сил і міжплемінних внутрішніх зв'язків великого масиву східнослов'янських спільностей призвело до виникнення феодальних відносин, суспільних класів і Давньоруської держави із центром у Києві (Аулих и другие, 1990, 192 с.).

Відзначимо, перш за все, ранньосередньовічні селища. У Миколаївському районі це Рудники I, у Турківському – Ільник IV і V, Лосинець V, Турка V і Турка VII, у Дрогобицькому – Котоване III, у Самбірському – Кульчиці VII, Чайковичі I (рис. 84; 85), Чайковичі III, Чайковичі IV та інші (Кобільник, 1934б, с.11-12; Михальчишин, 1994, с.305; Івановський, Конопля, 1995, с.23-24; Бончук та інші, 1995, с.14; Івановський та інші, 1995, с.29). Особливої уваги заслуговує наявність у Миколаївському районі на поселеннях у Рудниках IV, Раделичах III і Раделичах V, а також у Стебнику (Стебник IV) залізоплавильних печей та інших залізобудовних виробничих центрів (Козак, Ратич, 1975, с.294; Конопля, 1985, с.293-294; Цигилик та інші, 1994, с.54-64).

Найдавніші міста (городища) відомі у регіоні в IX-X століттях. У Миколаївському районі це Більче I, у Сколівському – Урич I (Тустань), у Старосамбірському – Гророва I, Спас II, Тершів II і Тур'є I, у Дрогобицькому – Доброгостів I, Літиня I, Солонське I, Ступниця I (рис. 80) і Ясениця-Сільна I, у Стрийському – Кавське II, Кавське III і Розгірче II, у Самбірському – Кульчиці III і Лопушна I, у Турківському – Нижній Турів I, Розлуч I і Турка IV. Їх розбудова пов'язана з розвитком ремесел і торгівлі (Ратич, 1957, 96 с.; Свешніков, 1976, с.57; Аулих и другие, 1990, 192 с.). У місті, звичайно, знаходився замок, селились ремісники і купці. Міста, феодальні замки, княжі і боярські садиби були оточені ровами, валами і частоколами. Вони збереглися у вигляді городищ – місць, обгороджених оборонними спорудами. Одне з них – Урич I (Тустань), де були проведені значні за об'ємом і часом розкопки (Рожко, 1996, 240 с.). Їх дослідження дали значну інформацію про житла горожан (міщан), кузні, косторізні, гончарні та шевські майстерні (рис. 81-83). Вивчені системи оборонних споруд. Відзначимо також започатковані розкопки на території м.Самбора (Оприск, 1996, с.22-23). У центральній частині сучасного міста тут був простежений культурний шар від X до XIX століття включно. Роботи показали, що ця частина сучасного Самбора була заселена щонайменше за два століття до першої літописної згадки про нього. Дослідження підтверджують гіпотезу І.П.Крип'якевича про стародавнє коріння княжого Самбора (Крип'якевич, 1938, с.26-33), а також про певне відношення до м.Самбора найдавнішої літописної згадки про Бойківщину (Коструба, 1938, с.34-38).

Відомі і пам'ятки культового призначення давньоруського часу. Могильник цього періоду зафіксований у районі с.Смільниці Старосамбірського району на пункті Смільниця II (Свешніков, 1949, с.86-90). Відзначимо й печатку Констан-

Рис. 69. Пам'ятка Стрий III. Римські монети:
 1,2 – антоніани Гордіана III; 3 – велика бронза Філіппа Араба;
 4 – мала бронза Марка Аврелія Клавдія II.
Світлина Р.Лапановського (Краків).

Рис. 70. Поселення Стара Сіль I. Вид із сходу.
Світлина В.Й.Козака 1982 р.

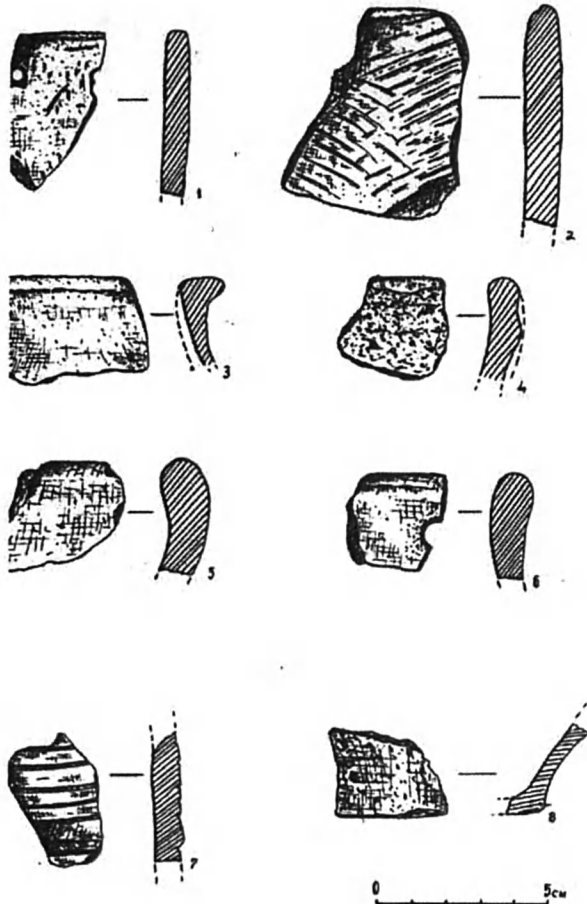
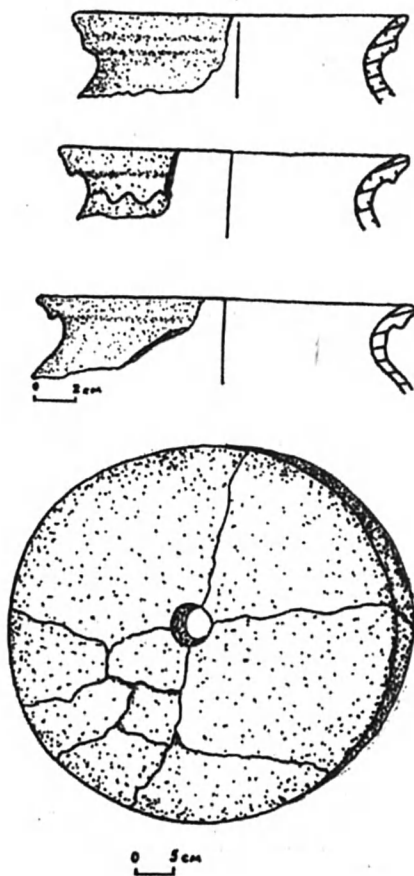
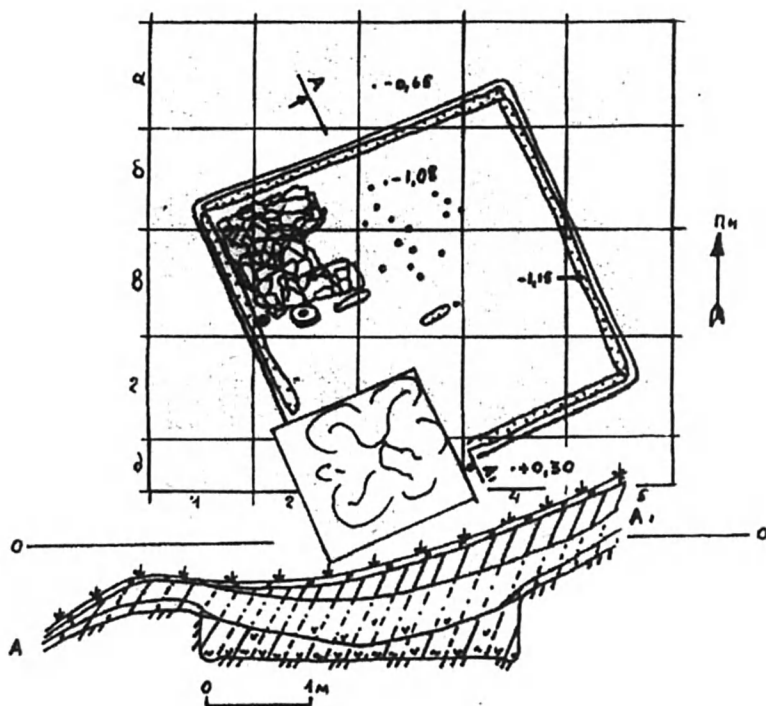

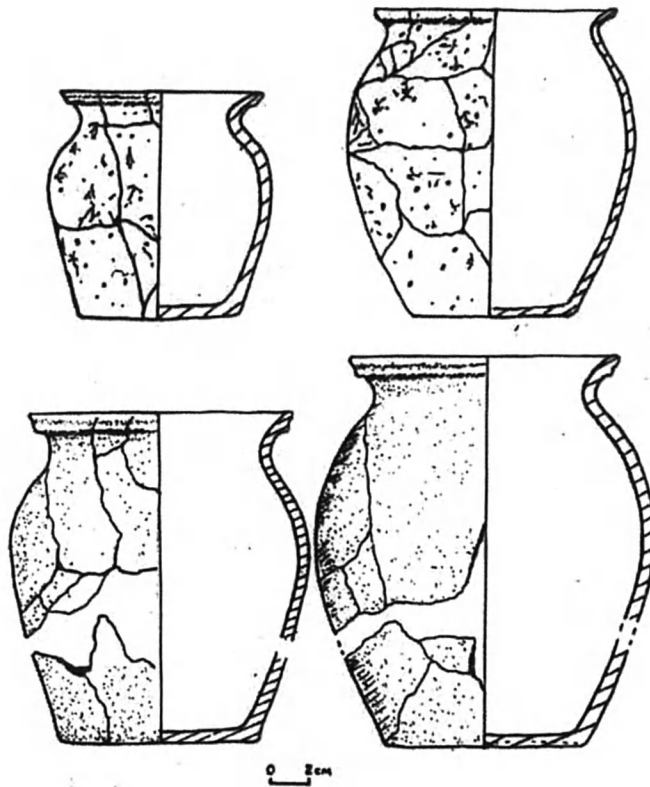
Рис. 71. Поселення Стара Сіль I. Фрагменти керамічних посудин.

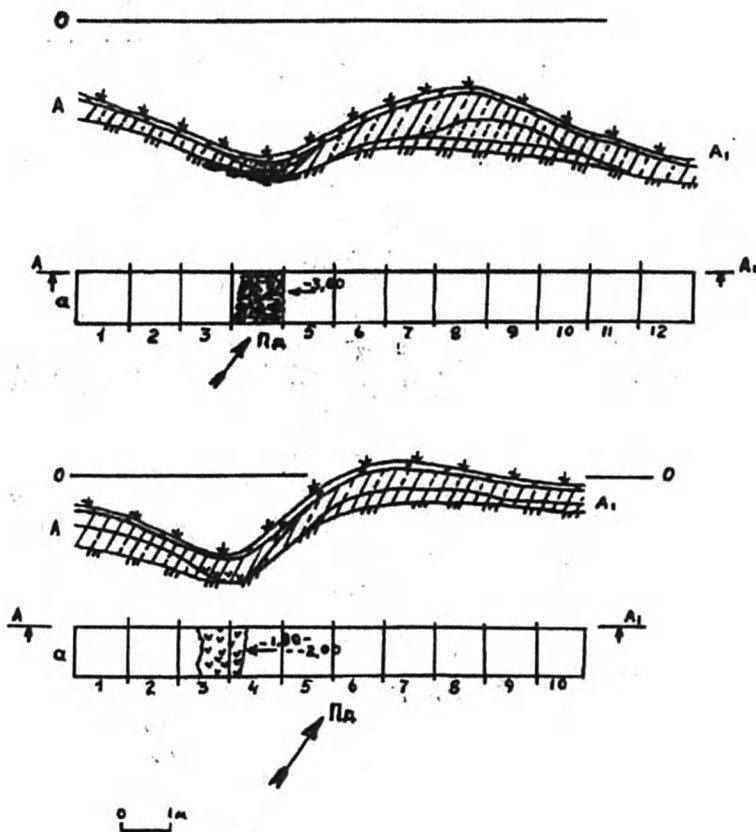
**Рис. 72. Солонське I (Солонське городище).
Знахідки з оборонних споруд і житла (за М.А.Филипчуком).**

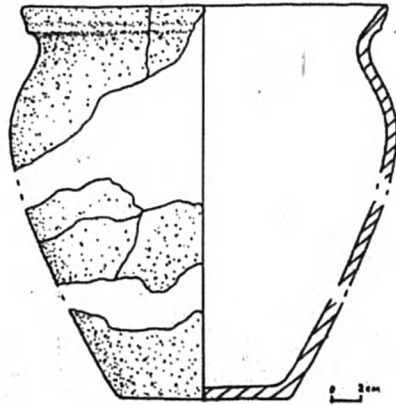
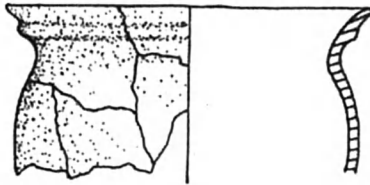
**Рис. 73. Солонське I (Солонське городище).
План і профіль житла №1 (за М.А.Филипчуком).**

**Рис. 74. Солонське I (Солонське городище).
Кераміка з житла №1 (за М.А.Филипчуком).**

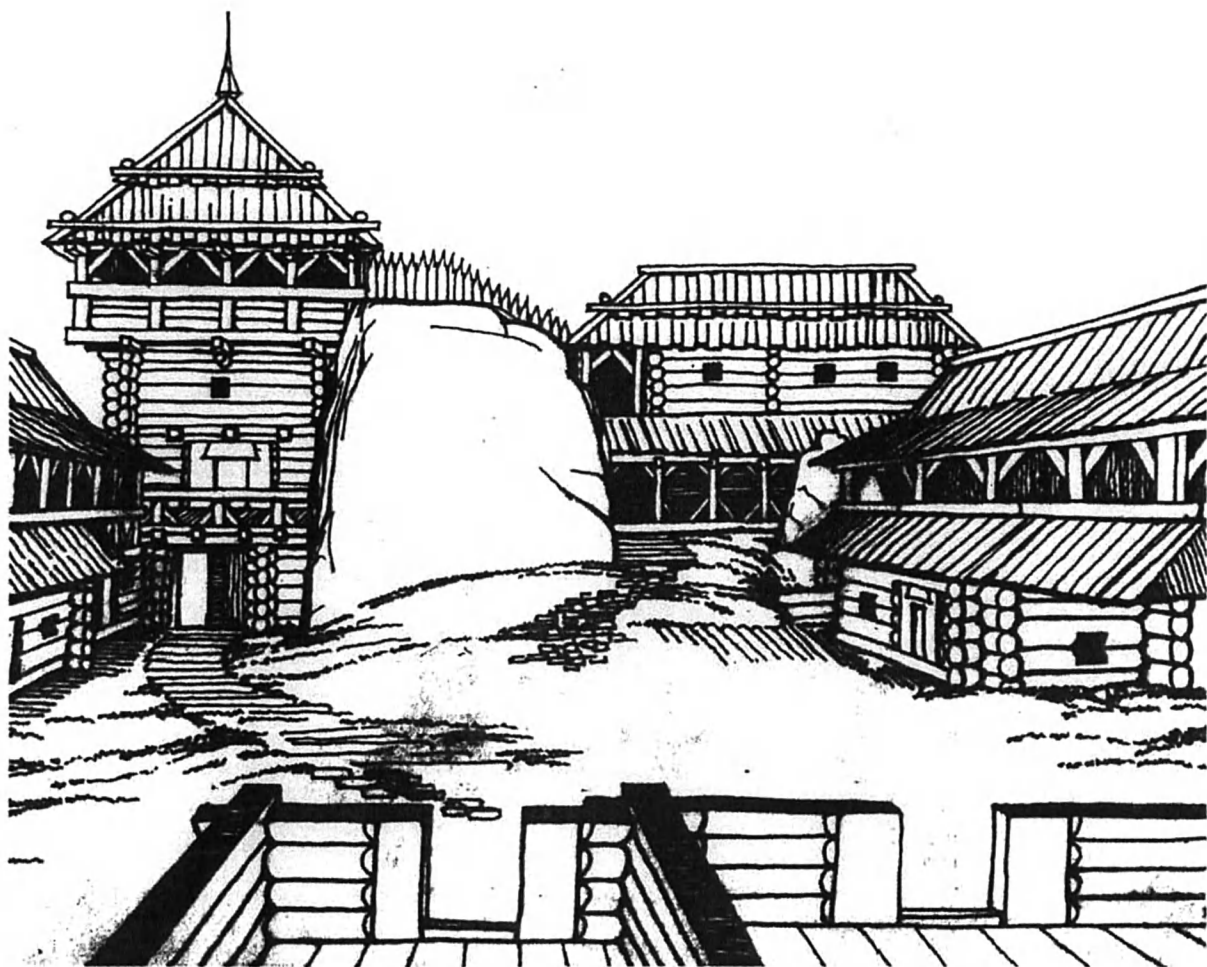
**Рис. 75. Солонське I (Солонське городище).
Профілі оборонних ліній (за М.А.Филипчуком).**

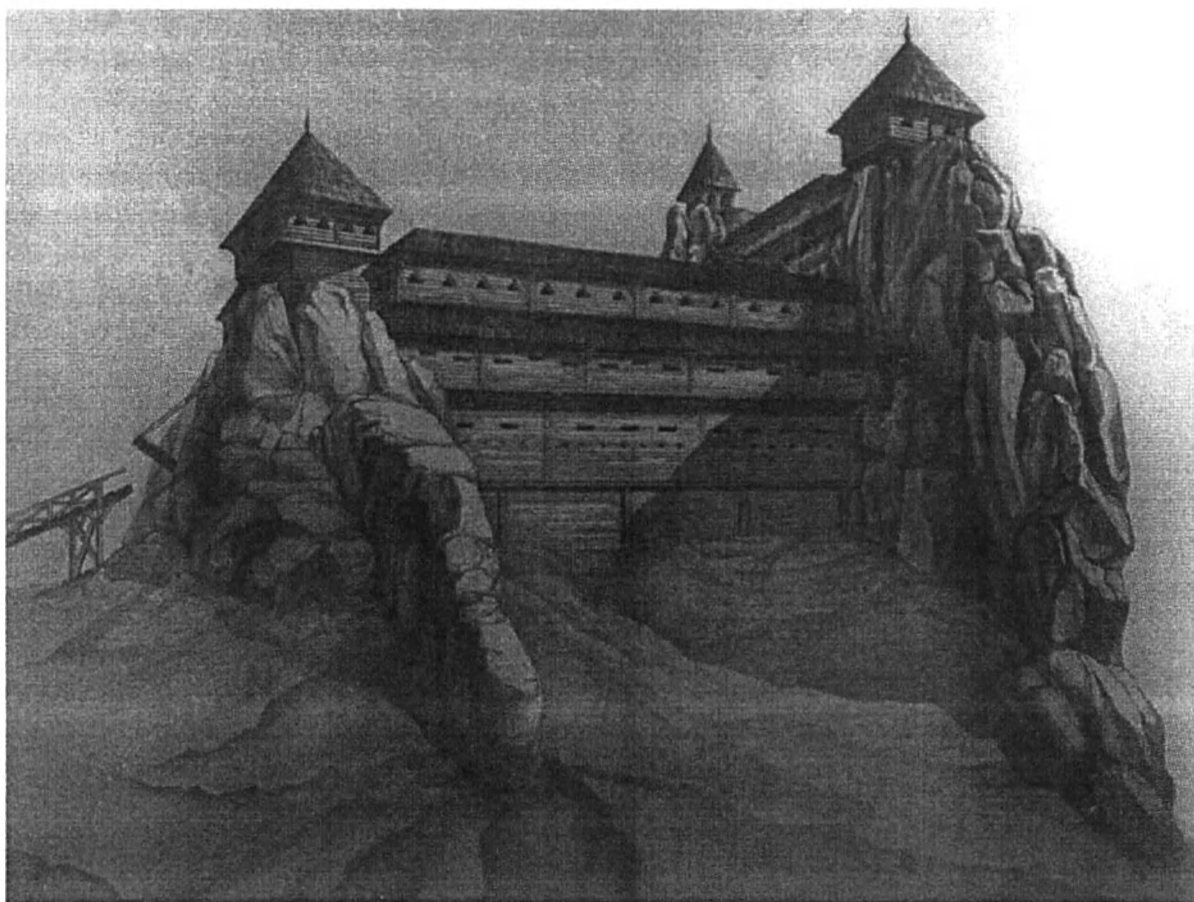
**Рис. 76. Солонське I (Солонське городище).
Знахідки кухонного посуду з дна ровів (за М.А.Филипчуком).**

**Рис. 77. Урич I (Тустань. Камінь). Центральна частина наскельних
укріплень. Вид із південного сходу. Світлина М.Ф.Рожка.**

**Рис. 78. Урич I (Тустань). Другий будівельний період.
Вигляд двору із заходу. Реконструкція М.Ф.Рожка.**

**Рис. 79. Урич I (Тустань). П'ятий будівельний період.
Реконструкція М.Ф.Рожка. Вид із півночі. Рисунок Г.Бартіш.**

тина VIII зі Ступниці (Грушевський, 1899, с.29). Це дало можливість утверджувати думку про високий рівень розвитку місцевого населення в багатьох галузях діяльності в давньоруський час.

Відзначимо також замчища XIV-XVIII століть, локалізовані селами Волоща (Волоща I) (рис. 86) і Попелі (Попелі I) Дрогобицького району (Кобільник, 1937, с.75; Мацкевой, 1987, с.22-23). До цього ж часу віднесено і велику кількість селищ, зафіксованих на багатьох територіях.

Цілий ряд давніх пам'яток регіону хронологічно невизначені (рис. 87). Це городище, локалізоване м.Бориславом, численні кургани, інші поховальні споруди, вали, об'єкти, представлені окремими кам'яними і бронзовими виробами, а також ліпна кераміка.

* * *

Таким чином, на підставі різноманітних джерел матеріальної і духовної культури можна стверджувати, що життя людей в Дрогобицькому передгір'ї тривало від кам'яної доби і до нового часу. Ще більше 50 років тому П.О.Борисковський як археолог звернув увагу на багаті фауністичні та флористичні рештки, віком близько 20-30 тисяч років, що були зафіксовані в озокеритовій шахті поблизу с.Старуні Івано-

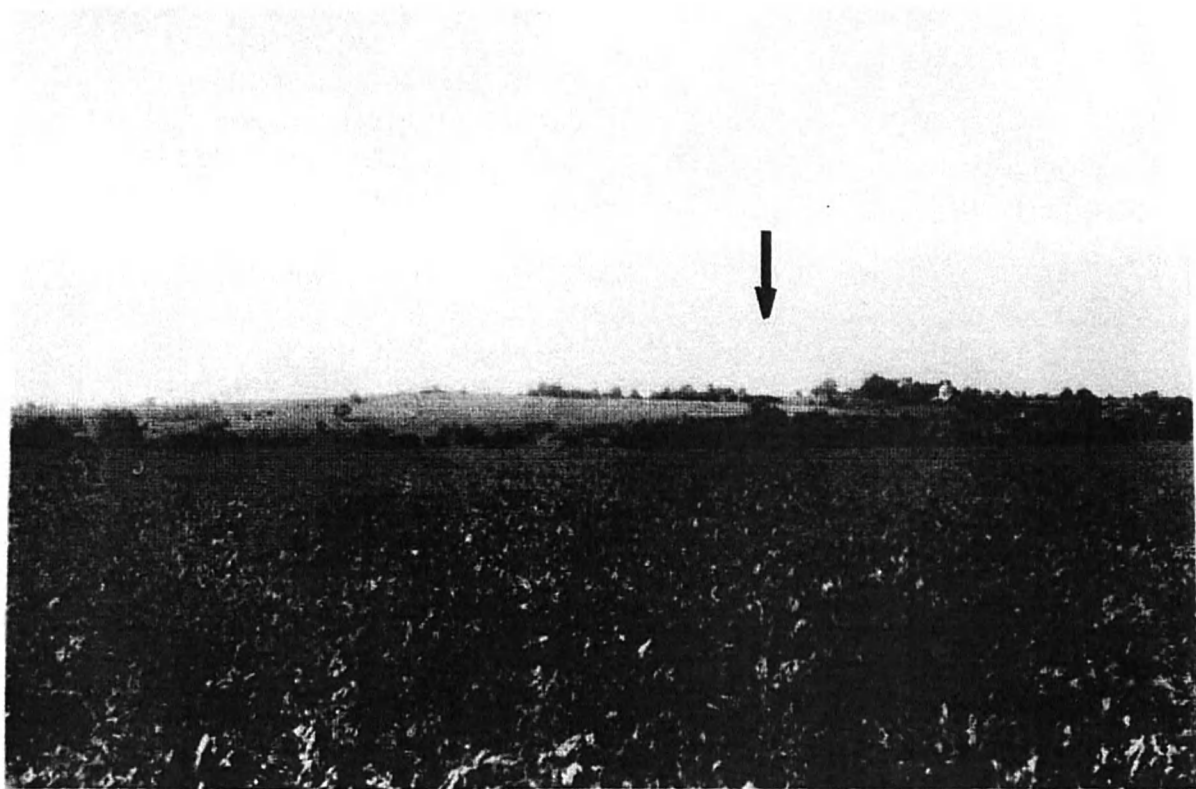

Рис. 80. Загальний вид давньоруського городища у с.Ступниця (Ступниця I) (позначене стрілкою). Вид із півночі. *Світлина В.Й.Козака 1998 р.*

Франківської області (Борисковський, 1947, с.85-99). На його думку, знахідка відкриває широкі перспективи перед дослідниками палеоліту та інших епох у пошуках залишків матеріальної і духовної культури в нафтоносних прикарпатських районах України. На жаль, такі, здавалось би, блискучі можливості ще й досі не реалізовані, якщо не врахувати, що вже безпосередньо біля захоронень в озокериті фауни і рослинності у Старуні зафіксовано перші пам'ятки від палеоліту до раннього середньовіччя включно (Билинкевич и другие, 1983, с.92-95; Maskiewoj, 1982, s.60-64). Не було знайдено на той час в Україні, не враховуючи Криму, печер, у яких селилась палеолітична людина (Борисковський, 1947, с.85-99). Відзначимо, що саме у Дрогобицькому передгір'ї багато родовищ озокериту, в якому добре зберігаються навіть дерев'яні вироби. Є тут і значна кількість печер. Дослідження таких об'єктів можуть привести до значних наукових здобутків (Мацкевий, Гуменюк, 1994, с.37-41; Мацкевий, 1997б, с.22-23). В умовах гірського рельєфу і передгір'я саме в печерно-скельних порожнинах збереженість культурного шару і знахідок у ньому може бути значно кращою, ніж на пам'ятках під відкритим небом. У свою чергу, це надає додаткові можливості для комплексного міждисциплінарного аналізу життя і побуту людських популяцій і природного середовища, що їх оточувало (Maskevuj, Orlovskýj, Panachyd, 1996, s. 323-326).

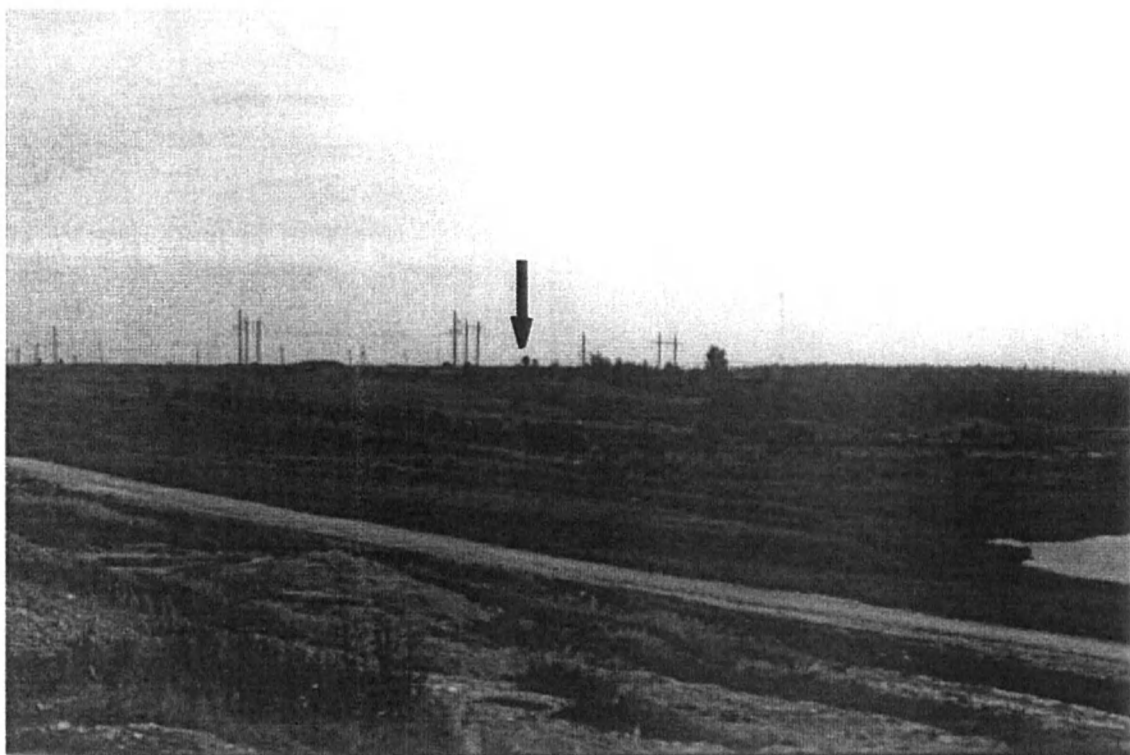

Рис. 81. Стебник IV. Поселення давньоруських ремісників XII-XIII ст. (позначене стрілкою). Вид із північного заходу.
Світлина В.Й.Козака 1998 р.

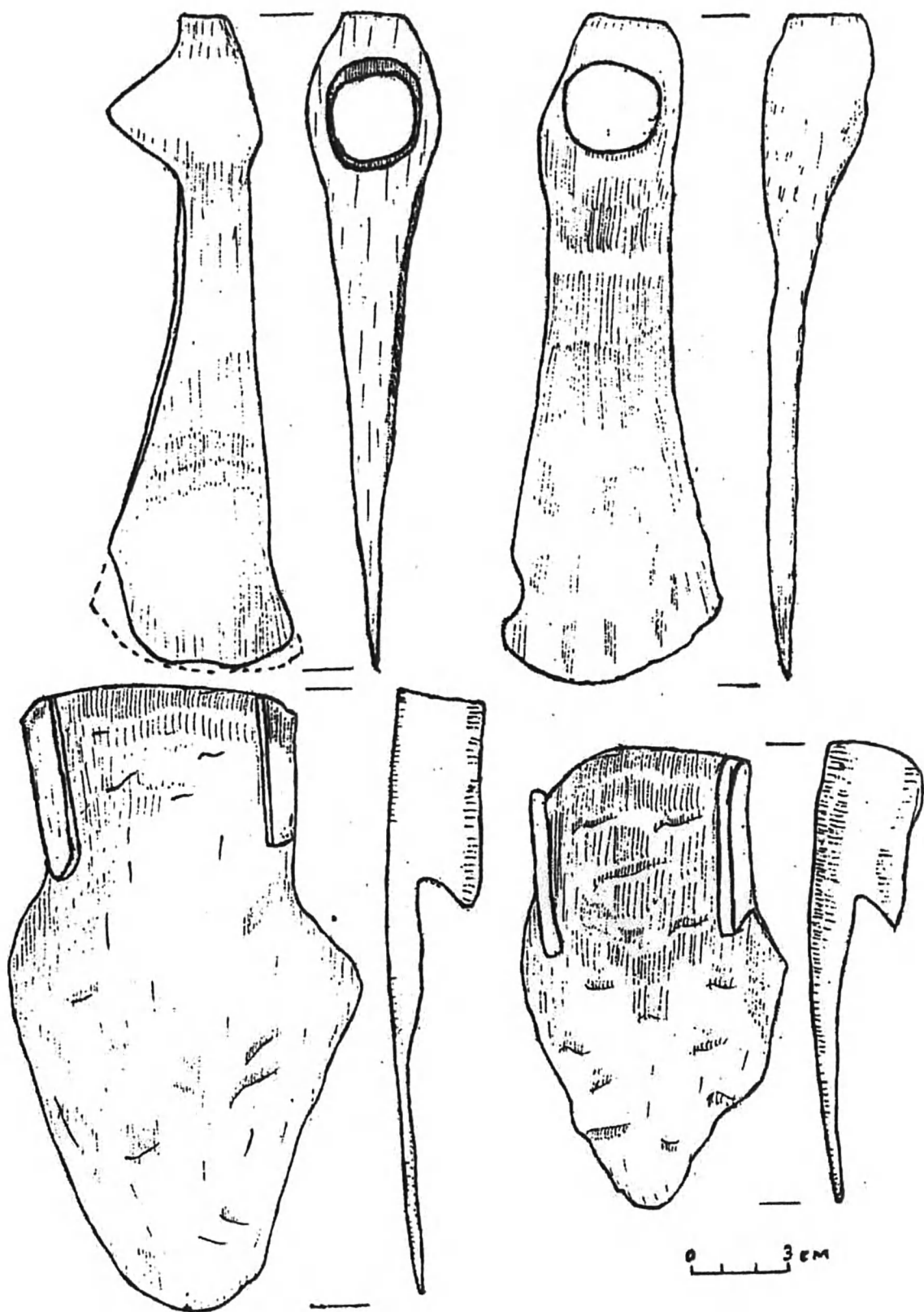

Рис. 82. Гірне І. Скарб залізних знарядь праці X-XI ст. н.е. (за С.В.Терським).

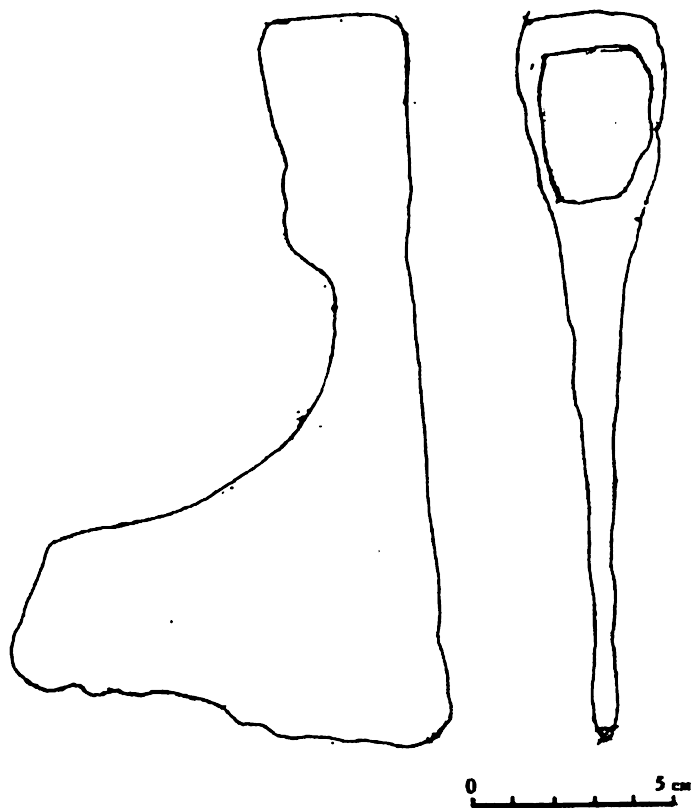
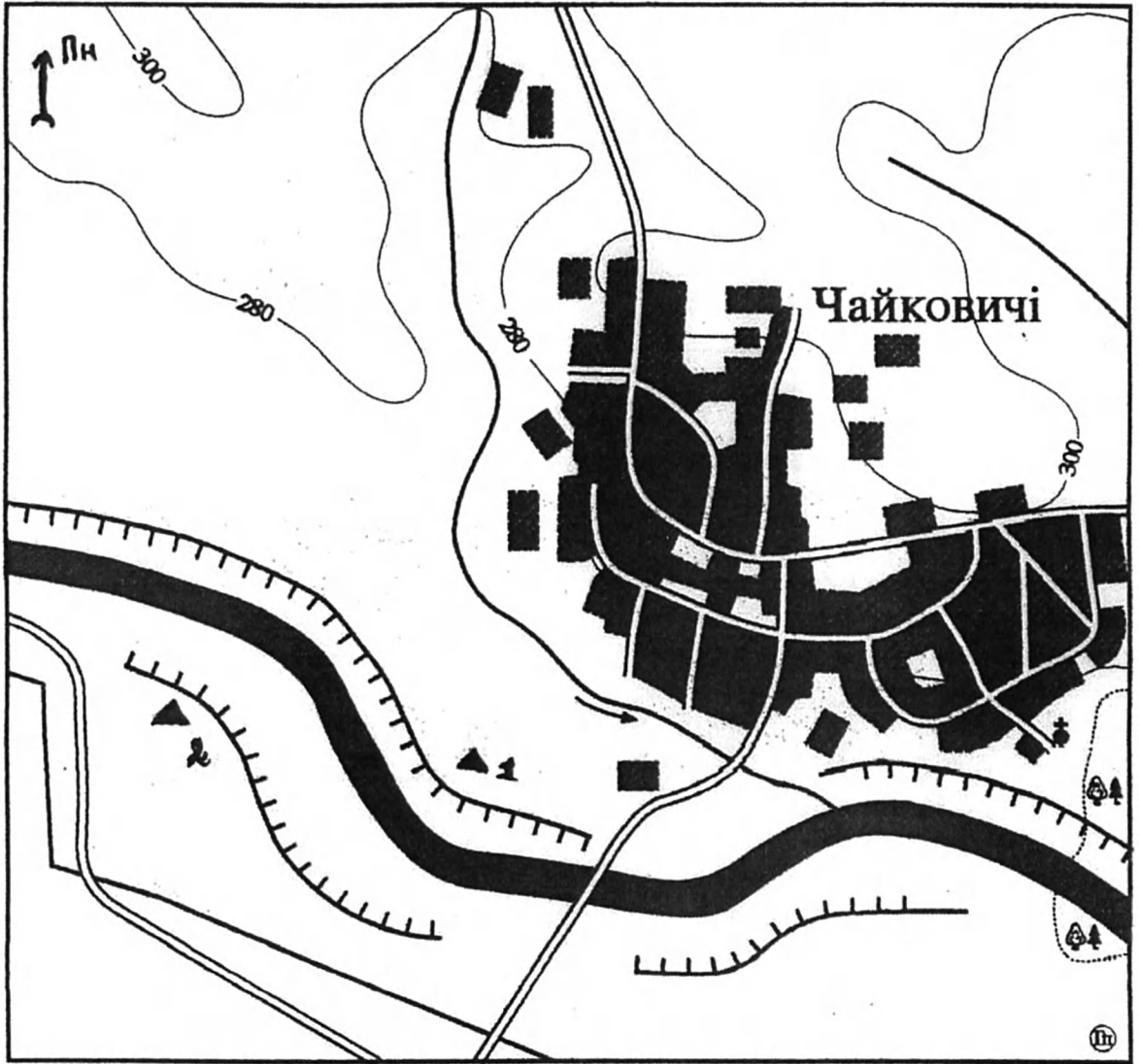

Рис. 83. Верхнє Синьовидне I.
Залізна бойова сокира давньоруського часу.
Малюнок В.Й.Козака, світлина А.Драгана 1998 р.

0 500 1000м

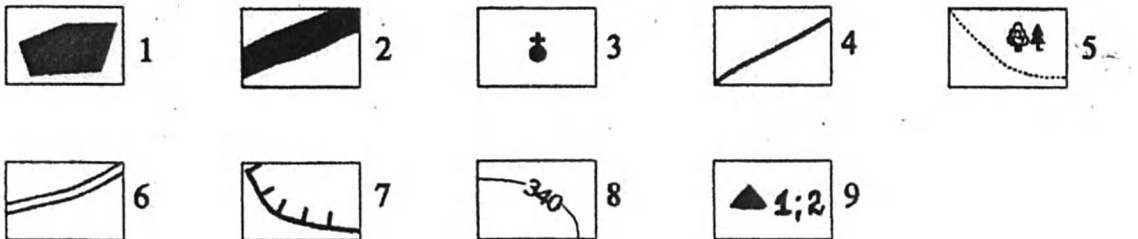

Рис. 84. Поселення Чайковичі I і Чайковичі II. Ситуаційний план:
 1 – забудова села; 2 – р.Дністер; 3 – церква; 4 – безіменні потічки; 5 – лісові масиви; 6 – основні дороги; 7 – стрімкий берег; 8 – горизонталі; 9 – місце знаходження пунктів Чайковичі I (1) і Чайковичі II (2).

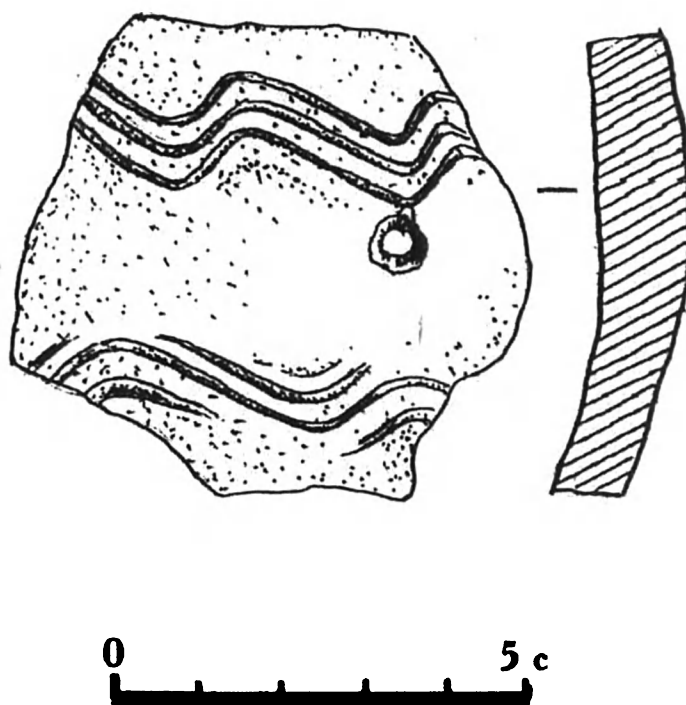

Рис. 85. Поселення Чайковичі І. Фрагмент посудини.

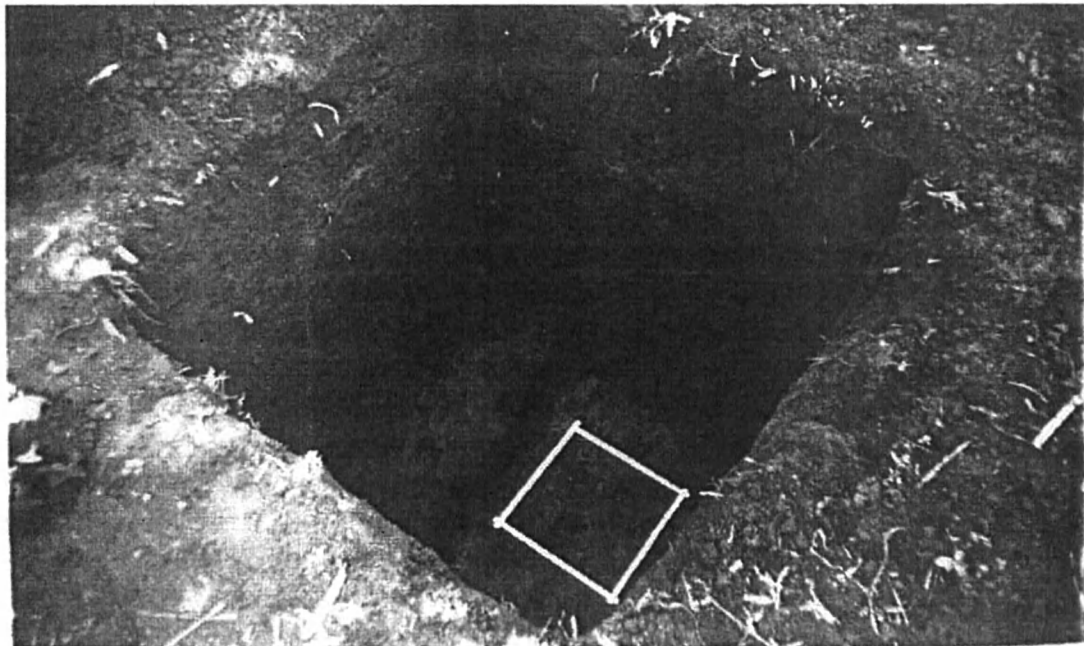

Рис. 86. Пам'ятка Волоща І. Шурф 2х2 м. Вид із південного сходу.
Світлина М.Ф.Рожка 1987 р.

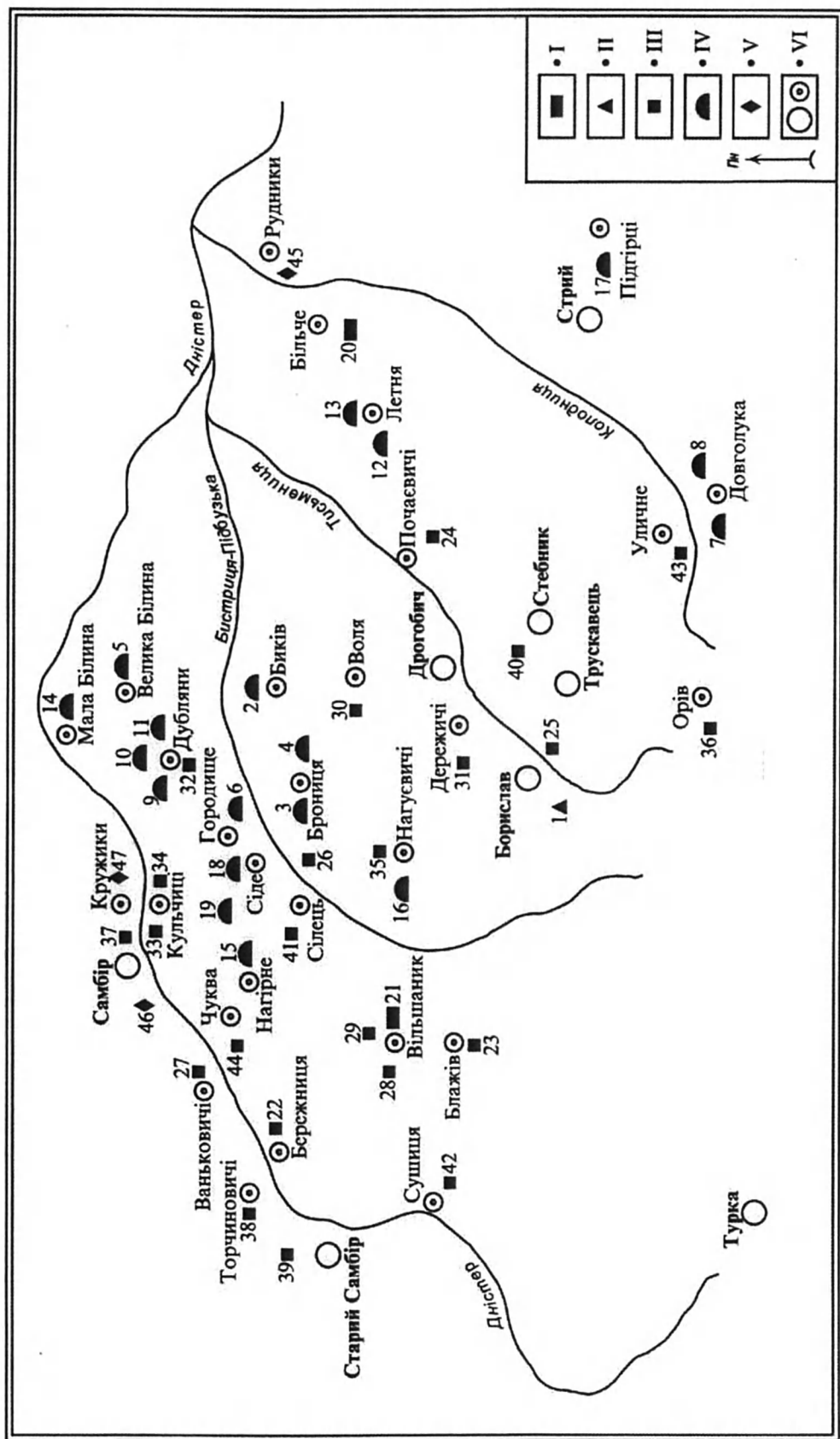

Рис. 87. Карта-схема розташування давніх пам'яток невизначених хронологічно:

I – вали; II – городище; III – пам'ятки, представлені окремими кам'яними виробами; IV – пам'ятки курганного типу та інші поховальні споруди; V – пам'ятки з бронзовими виробами та ліпною керамікою; VI – населені пункти.

РОЗДІЛ ІV.

ПАМ'ЯТКИ РЕГІОНУ. ОСНОВНА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА.

На території Дрогобицького передгір'я нараховується понад 100 населених пунктів, в околицях і поблизу яких зафіксовано кілька сотень давніх об'єктів. У різних виданнях, іноді маловідомих, частково опублікована розрізнена інформація про такі пам'ятки. Приступаючи до монографічного опрацювання історії давнього населення регіону, необхідно було зібрати воедино відповідні матеріали.

Для виконання поставленого завдання нами була використана основна наукова і науково-популярна література, особисті архіви та речові матеріали, що зберігаються в Інституті українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України, Інституті народознавства НАН України, провідних музеях регіону – Львівському історичному музеї "Дрогобиччина", Самбірському музеї "Бойківщина", інших установах та сховищах.

Опис пам'яток подається в алфавітному порядку за назвами населених пунктів із зазначенням номерів на рисунках (картах) і у цьому каталозі. Назви населених пунктів відповідають адміністративно-територіальному устрою станом на 1 січня 1987 року з окремими уточненнями (Кирненко, Стадник, 1987, 504 с.).

1. БЕРЕЖНИЦЯ І. Зафіксована у с.Бережниця Самбірського району (рис. 87:22). Згідно з повідомленням В.Кобільника, тут у 1932 році на полі виорана шліфувана сокира (Кобільник, 1934а, с.21).

2. БИКІВ І. Локалізована с.Биків Дрогобицького району, зокрема толокою Бігіївкою (рис. 87: 2). В.Кобільником відзначені дві могили-кургани, які стаціонарно не вивчалися (Кобільник, 1933б, с.49.). У 1998 році один із курганів досліджувала Українсько-Польська археологічна експедиція (рис. 59).

3. БІЙНИЧ І. Розташована за 1,5 км на південь від с.Бійнич Дрогобицького району, в урочищі Корчі (рис. 8:49). Зафіксована за 0,2 км ліворуч від шосе Дрогобич – Стрий, на висоті 320 м над рівнем моря (Козак, 1971-1998). Знахідка передана у Дрогобицький краєзнавчий музей М.М.Багриєм у 1992 році. Пам'ятка представлена клиновидною кам'яною сокирою із опоки з дрібнофасетковою ретушшю і добре пришліфованим лезом (рис. 30:1). Датується добою енеоліту. Зберігається у музеї "Дрогобиччина".

4. БІЛЬЧЕ І. Виявлена у с.Більче Миколаївського району, зокрема, локалізована урочищем Запуст (рис. 68:55). Пам'ятка обстежена у 1956 році В.В.Ауліхом (Свешніков, 1976, с.57; Михальчишин, 1993а, с.22) . Розташована на мисоподібному виступі гряди, піднятому над низовиною на 18 м. Її площа – 35х38 м. Оточена валом заввишки до 1,5 м, а біля основи мису – другим валом заввишки до 4 м і завширшки 5-6 м. Пам'ятка окреслена як давньоруське городище XII-XIII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах та архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

5. БІЛЬЧЕ II. Знайдена у с.Більче Миколаївського району, в частині села, що називається Городище (рис. 87:20). На вершині цього урочища В.Кобільником відзначені вали (Кобільник, 1936, с.5).

6. БЛАЖІВ I. Локалізована с. Блажів Самбірського району (рис. 87:23). Згідно з повідомленням В.Кобільника, тут були знайдені спочатку крем'яний скребок і відщеп (Кобільник, 1933б, с.52), а пізніше – нуклеус і кам'яна сокирка (Кобільник, 1935а, с.21).

7. БОЛЕХІВЦІ I. Розташована поблизу с.Болехівці Дрогобицького району, в урочищі За Могилами (рис. 60:1). У 1915 році розкопки на пам'ятці проводив М.Рошка (Свешников, 1974, с.29; 1976, с.50; Крушельницька та інші, 1982, с.17; Roska, 1919, р.27-29; Sulimirski, 1968, р.138). Пункт розміщений на правому березі р.Тисьмениці. Відзначений насип овальної форми, розміром 35х51 м і висотою 1,95 м. У ньому засвідчено два горизонти культурного шару. Виявлені вогнища, невеликі ями із культурними рештками та сліди жердин, що оточували окремі вогнища. Знахідки складаються з кераміки і кам'яних знарядь. Пам'ятка визначена як рештки стоянки культури шнурової кераміки доби ранньої бронзи. Матеріали зберігаються у музеї м.Клуж (Румунія).

8. БОЛЕХІВЦІ II. Відкрита у південному напрямі від с.Болехівці Дрогобицького району, в урочищі Могилки (рис. 8:38). Насипи відомі ще з початку ХХ століття. Вони обстежувались у 1915 році М.Рошкою. Тоді був розкопаний один із курганів. У 1973 році їх зафіксував В.Й.Козак (Козак, 1971-1998; Roska, 1919, s.27-29; Sulimirski, 1968, р.130). У 1976-1977 роках експедицією Інституту суспільних наук АН України та Дрогобицького краєзнавчого музею (рис. 1; 36-50) стаціонарно було розкопано ще 12 курганів (Свешников, Козак, 1977, с.370; Свешников и другие, 1978, с.385; Свешников, 1978, с.45-47). У 1992 році в цій місцевості Українсько-Польська експедиція простежила 6 курганів (Циглик, 1993, с.87). У наступному році експедицією згадується лише 4 кургани, що розміщені біля с. Болехівців, при дорозі, що веде у с.Верхні Гаї. Насипи ще виразно помітні, однак глибока оранка, яка постійно проводиться на полі, загрожує їх повному знищенню у найближчий час (Грибович та інші, 1996, с.13-16). За даними І.К.Свешнікова і В.Й. Козака, висота курганів від 0,3 до 1,1 м, а діаметр – від 14 до 40 м. У результаті розкопок у центрі насипів фіксуються могильні ями, орієнтовані, в основному, за лінією схід - захід із незначними відхиленнями. Кістки поховань не збереглися (рис. 41). Поховальний інвентар складається із крем'яного ножа, свердленої сокири, окремих горщиків. Отримана абсолютна дата по деревному вугіллю із кургану №7 за методом 14-С, – 2640 ± 105 років до нашої ери. Пам'ятку віднесено до категорії курганних могильників культури старшої фази шнурової кераміки доби енеоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

9. БОЛЕХІВЦІ III. Виявлена біля с.Болехівці Дрогобицького району, в урочищі Баб'яків Потік (рис. 8:50). Відкрита у 1976 році М.Я.Кравчуком (Козак, 1971-1998). Зафіксована біля хутора Ковалівка, праворуч від дороги Болехівці-Стебник, на висоті 295 м над рівнем моря. Представлена крем'яним скребком (рис. 30:3). Пам'ятка віднесена до пунктів із окремими знахідками доби енеоліту. Зберігається у фондах музею "Дрогобиччина".

10. БОЛЕХІВЦІ IV. Розміщена за 1 км на південний схід від с. Болехівці Дрогобицького району, в урочищі Воронка (рис. 8:51). Зафіксована М.Я.Кравчуком на вершині гори, у центрі орного поля, на висоті 312 м від рівня моря (Козак, 1971-1998).

Представлена крем'яною сокирою з пришліфовкою, яка виготовлена із опатовського кременю (рис. 30:2). Знаряддя віднесене до доби енеоліту. Знахідка зберігається у фондах музею "Дрогобиччина".

11. БОРИСЛАВ I. Значиться на території м. Борислава, зокрема, у присілку Мразниця (рис. 87: 1,25). Знайдено крем'яну сокиру (Кобільник, 1934а, с. 20), а у лісі – давнє городище (Кобільник, 1936, с.5).

12. БРОНИЦЯ I. Зафіксована на південній околиці с.Брониця Дрогобицького району, на полі біля лісу (рис. 8:52). Знайдена у 1983 році (Козак, 1971-1998). Пам'ятка локалізована на відстані близько 0,2 км ліворуч від шосе Дрогобич – Самбір і за 20 м на південь від гравійної дороги, яка веде на захід до збірника відходів Дрогобицького нафтопереробного заводу. Знахідка представлена крем'яним ножем (рис. 27:6). Ніж віднесений до енеолітичного часу. Зберігається у фондах музею "Дрогобиччина".

13. БРОНИЦЯ II. Зафіксована у с.Брониця Дрогобицького району (рис. 87:3). Згідно з повідомленням М.Бандрівського і Р.Данчин, полковник А.Кіццоля у 1905 році дослідив могильник біля цього села (Бандрівський, Данчин, 1995, с.7).

14. БРОНИЦЯ III. Виявлена у с. Брониця Дрогобицького району (рис. 87:4). В.Кобільник повідомляє про 4 могили-кургани на толоці Гаврилівка (Кобільник, 1933б, с.49). Пам'ятка стаціонарно не досліджувалась.

15. БРОНИЦЯ IV. Локалізована територією колишнього с.Долішній Лужок (інша назва Лужок-Долішній), яке приєднане до с.Брониця Дрогобицького району (рис. 87:26). Згідно з повідомленням В.Кобільника, тут знайдений крем'яний серп (Кобільник, 1937, с.75).

16. ВАНЬКОВИЧІ I. Значиться у с.Ваньковичі Стрільковицької сільради Самбірського району (рис. 87: 27). Пам'ятка окреслена В. Кобільником с.Ваневичі (колишня назва села і однойменної залізничної станції) (Кобільник, 1934б, с.11). Тут у Дністрі знайдено кам'яну сокиру.

17. ВЕЛИКА БІЛИНА I. Зафіксована на околиці с.Велика Білина Самбірського району, в урочищі На Маївках (рис. 87: 5). Простежена велика могила-курган (Кобільник, 1934б, с.11).

18. ВЕЛИКА ОЗИМИНА I. Розкопана на межі сіл Велика Озимина і Городище Самбірського району, у долині р.Бистриці (рис. 8: 39). Розкопки двох курганів у 1932 році провів у цій місцевості Т.Сулімівський (Кобільник, 1933а, с.32; Свешніков, 1976, с.68; Крушельницька та інші, 1982, с.19-20; Sulimirski, 1935, s.22; 1968, р.137-138). Могильник складається з двох насипів, діаметром 21 та 20 м і висотою 0,6 м. У неправильно-прямокутних ямах виявлені сліди поховань із трупопокладеннями. У кургані II похований був посипаний червоною вохрою. Інвентар складається з дрібних крем'яних виробів. Визначені як кургани культури шнурової кераміки. Матеріал не зберігся. Документація знаходиться у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

19. ВЕРХНЄ СИНЬОВИДНЕ I. Локалізована смт Верхнє Синьовидне Сколівського району (рис 68: 37). В урочищі Городище-Окіп обстеження проводились у 1972-1973 роках О.О.Ратичем (Ратич, 1974, с.333), у 1983 році – М.Ф.Рожком (Рожко, 1995, с.86-87), а в 1995 році – О.М.Корчинським, О.М.Осаульчуком і Т.М.Литвином (Корчинський та інші, 1996а, с.39-40). Тут на мисоподібному виступі гірського масиву на висоті 440 м над рівнем моря і 60 м над рівнем долини зафіксоване городище. Підніжжя мису омивається руслами двох річок: Опору із заходу і Стрия – з півночі та сходу. Городище неправильної овальної форми, площею 2 га. Із заходу воно захищене скелями, зі сходу – валом, висотою до 1 м і шириною 3-5 м, а з

південної сторони – добре збереженим валом і ровом. Ширина основи валу становить 6 м, а висота – 1,95 м. Рів мав ширину 5 м, а глибину – 0,9 м. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архівах Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України. В урочищі Голий Горб, за 1,5 км на північний схід від смт Верхнє Синьовидне обстеження проводились у 1973 році О.О.Ратичем (Ратич, 1974, с.333), а в 1981 році – М.Ф.Рожком (Рожко, 1995, с.86-87). Городище розташоване між ріками Опір із заходу і Стрий зі сходу. Пам'ятка має діаметр 300 м і з трьох боків захищена крутими схилами підвищення, а з напольного боку – ровом і валом, висотою 6-8 м. Вал пошкоджений, очевидно, окопами, а західна частина городища – кам'яним кар'єром. Культурний шар не простежений. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України. Очевидно, до цієї групи городищ належить і пам'ятка, виявлена в урочищі Замок у північній частині смт Нижнє Синьовидне, де проводились обстеження в 1980 році В.В.Ауліхом, М.Ф.Рожком і О.М.Корчинським (Рожко, 1995, с.87). Тут, на мису між природними схилами і протікаючим зі сходу потоком Березинським, відзначене городище. На території пам'ятки розміщений прямокутний майданчик, розміром 35x50 м. Вона витягнута за лініями північний схід-південний захід і додатково укріплена з напольної сторони двома рядами досить знівельованих валів висотою 1,5-2 м, розташованих на відстані 22-25 м один від одного. Підйомний матеріал не простежений. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України. Всі три городища віднесені до давньоруського часу. В урочищі Заріка, на північній околиці смт Верхнє Синьовидне, під час риття котловану під штучну водойму для туристичних баз у 1992 році, В.Б.Кавка знайшов залізну бойову сокиру (рис. 83). У 1994 році В.Й.Козаком обстежене це місце на лівому березі р.Стрия, на висоті 400 м над рівнем моря, але нових знахідок не виявлено (Козак, 1971-1998). Сокира віднесена до давньоруського часу і зберігається у музеї “Дрогобиччина”.

20. ВЕРХНЄ СИНЬОВИДНЕ II. Локалізована смт Верхнє Синьовидне Сколівського району, зокрема, урочищем Золота Гора (рис. 68: 24). У 1972-1973 роках пам'ятка досліджувалась О.О.Ратичем (Ратич, 1974, с.333), в 1981 році – М.Ф.Рожком (Рожко, 1995, с.86-87) і в 1995 році – О.М.Корчинським та іншими спеціалістами (Корчинський та інші, 1996а, с.39-40). Згідно з описами О.М.Корчинського, з північної, східної та південної сторони городище оточують стрімкі схили гори, які були додатково ескарповані. Від напольної західної сторони його майданчик відмежовувала у напрямку з півдня на північ лінія оборони, що збереглася у вигляді невисокого валу та рову. Сліди ще однієї оборонної лінії простежуються на відстані 8-10 м на захід. Це незначне підвищення у вигляді уступу було розташоване паралельно до першої лінії оборони, на південних схилах воно переходить у штучні тераси. На домінуючій висоті у північно-східній частині збереглися укріплення пізньфеодалного замчища. З метою вивчення ранніх укріплень городища у першій, зовнішній лінії оборони, було зроблено перетин валу та рову. Знайдено горщик з вушком (XIV століття), а раніше О.О.Ратичем – рештки напівземлянкової споруди з розвалом печі-кам'янки та уламки посуду X-XIII століть. М.Ф.Рожком тут відзначене оборонне укріплення опорно-контрольного пункту домонгольського періоду (Рожко, 1995, с.86-87), іншими – сторожова фортеця. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архівах Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України.

21. ВІЛЬШАНИК I. Локалізована с. Вільшаник Самбірського району (рис. 87:28). Зафіксована А.Шнайдером у третій чверті XIX століття (Бандрівський, Данчин, 1995, с.6). Представлена кам'яним сокиро-молотом.

22. ВІЛЬШАНИК II. Значиться у с.Вільшаник Самбірського району (рис. 87:21, 29). Представлена шліфованою крем'яною сокиркою і фрагментом крем'яної сокири (Кобільник, 1933б, с.51). На присілку Свобода виявлені вали (Кобільник, 1934а, с.22).

23. ВОЛОЩА I. Розташована на північній околиці с. Волоща Дрогобицького району, в урочищі Говда (рис. 68:77). У 1987 році пам'ятка обстежена Львівською обласною археологічною експедицією Інституту суспільних наук АН України разом із Дрогобицьким краєзнавчим музеєм за завданням Львівської обласної організації Українського Товариства охорони пам'яток історії та культури. (Мацкевой, 1987, с.22-23). Пункт зафіксований на площі 80x100 м, на рівні 5-7 м над навколишньою місцевістю. У центрі підвищення закладений шурф 2x2 м (рис. 86). Культурний шар простежений від денної поверхні до глибини 145 см у відкладах, близьких до ґрунтового горизонту А до рівня контакту цих нашарувань з материком, який близький до ґрунтового горизонту В. Зібрані численні фрагменти посуду, залізні шлаки і кістки тварин. Комплекс віднесений до замчищ XIV-XVIII століть. У довіднику І.Р.Михальчишина пункт, на основі додаткових робіт М.Ф.Рожка, віднесений до давньоруських поселень XIII століття (Михальчишин, 1993, с.16). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

24. ВОЛЯ I. Локалізована у с.Воля Дрогобицького району (рис. 87:30). Представлена кам'яною сокиркою (Кобільник, 1933б, с.49).

25. ГІРНЕ I. Виявлена у річковому руслі, неподалік від лівого берега р. Стрий у с.Гірному Стрийського району (рис. 68:47). Тут у 1995 році місцевий житель знайшов валуноподібний конгломерат іржавого заліза вагою близько 10 кг (Терський, 1996, с.28-29). Серед знахідок – два наральники, сокири та тесла (рис. 82). Вироби віднесені до категорії скарбів X-XI століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

26. ГІРСЬКЕ I. Розміщена на південно-східній околиці с.Гірське Миколаївського району, на мисоподібному виступі лівого берега р.Летнинки (рис. 8:24). У 1976 році пам'ятка обстежена В.М.Коноплею (Артюх и другие, 1977, с.262). Підйомний матеріал складається із крем'яних виробів і уламків кераміки. Пам'ятка віднесена до поселень доби енеоліту культури лійчастого посуду III тисячоліття до нашої ери. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

27. ГОЛОБУТІВ I. Знаходиться за 2,5 км на південний захід від с.Голобутів Стрийського району, у 18 кварталі місцевого лісництва, в урочищі Городище (рис. 68:17). Місце розташування пам'ятки – мисоподібний виступ правого берега р.Уличанки, на висоті 30 м над рівнем заплави, неподалік від впадіння до неї лівостороннього безіменного допливу (Конопля, та інші, 1996, с.19). Городище займає незначно нахилену зі сходу на захід рівну ділянку тераси. Фіксуються три лінії укріплень у вигляді дугоподібних валів, котрі безпосередньо підходять до ярів. З напольного боку вони оконтурені ровами. Висота валів городища сягає 1,5-2 м, ширина при основі 5-6 м, відстань між ними коливається у межах від 20 м (по лінії вершин дуг) до 60 м. Рови мають глибину 1,0-1,5 м, а ширину 5-8 м. Городище за формою і конструктивними особливостями елементів фортифікації пам'яток Верхнього Подністр'я, пов'язане з ранньослов'янським часом і датується IX-початком XI століття. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

28. ГОРОДИЩЕ I. Локалізована с.Городище Самбірського району, зокрема, пасовищем в урочищі Могилки (рис. 60:5). У 1932 році тут провів розкопки В. Кобільник (Кобільник, 1933а, с.32; 1936, с.4; Березанська, 1971, с.355; Свешніков, 19746, с.187; 1976, с.68; Крушельницька та інші, 1982, с.72; Kobilnyk, 1932, s.76; Śmiszko, 1933, s.25; Sulimirski, 1935, s.23; 1936, s.273; 1939, s.31-42; 1968, p.131-132; Swiesznirow, 1967, s.39-107; Rogozińska, 1959, s.111; Żurowski, 1949, s.197). Зафіксовані три насипи, розташовані трикутником. Під час розкопок у двох курганах виявлені кераміка, бронзові браслети та залізна шпилька, що була біля поховань з трупоспаленнями. Пам'ятка віднесена до курганних могильників комарівської культури доби середньої бронзи. Посуд і браслети зберігаються у музеї "Дрогобиччина". Шпилька загублена.

29. ГОРОДИЩЕ II. Розміщена, за повідомленням О.О.Ратича, на околиці с.Городище Самбірського району (рис. 68:28). Пошуки у 1964-1965 роках цього об'єкта В.В.Ауліхом позитивного результату не дали (Свешніков, 1976, с.68-69). Пам'ятка потрактована О.О.Ратичем як давньоруське городище (Ратич, 1957, с.16).

30. ГОРОДИЩЕ III. Зафіксована на північно-східній околиці с. Городище Самбірського району, в урочищі Долинки-на-Толоці (рис. 60:30). Розміщена на віддалі 200 м від курганів, розкопаних В.Кобільником у 1932 році. Пам'ятка віднесена до поселень ранньозалізного часу (Бандрівський, 19956, с.3).

31. ГОРОДИЩЕ IV. Виокремлена на околиці с.Городище Самбірського району, на полі Могилка, яке на кадастровій карті зазначене як "Широке" (рис. 87:6). В.Кобільником пам'ятка віднесена до категорії доісторичних могил-курганів (Кобільник, 1936, с.5).

32. ГРОЗОВА I. Розташована на захід від с.Грозова Старосамбірського району, на вершині гори Магури-Лом'янської, на висоті 1021 м над рівнем моря і 520 м над рівнем долини (рис. 68:18). Пам'ятка відома з кінця ХІХ століття. Обстежувалася у 30-х роках ХХ століття Т.Сулімірським і В.Кобільником (Кобільник, 1933, с.30-31), а в післявоєнний час – В.В.Ауліхом і М.Ф.Рожком. Пункт згадується у каталозі І.К.Свешнікова (Свешніков, 1976, с.76), а в 1994-1995 роках на ньому працювала Верхньодністрянська археологічна експедиція Інституту народознавства НАН України (Корчинський та інші, 1996, с.37-39). З'ясовано, що укріплений майданчик цього городища у плані має розміри 62х67 м, а висота валу 0,9-1,1 м, при основі – 7 м і два розриви по 6 м з півночі та 4,5 м зі східного боку. Із зовнішнього боку валу зафіксовані рештки штучно спорудженої тераси, шириною 2,5-3,5 м, котра на окремих ділянках переходить у ледь помітний рів, глибиною 0,5 м і шириною у верхній частині до 3,5 м. На окремих ділянках, вздовж внутрішнього підніжжя валу, у шурфах, на глибині 0,3-0,6 м, були виявлені фрагменти ліпного і кружального посуду ІХ-ХІV століть, шматки перепаленої глини, залізні шлаки, прошарки деревного вугілля. Отримані у процесі досліджень матеріали дають можливість припускати, що городище могло виконувати функції сторожового пункту або військової фортеці у ІХ-ХІV століттях. Речові матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту народознавства НАН України.

33. ДЕРЕЖИЧІ I. Зафіксована поблизу с.Дережичі Дрогобицького району, на хуторі Залісся (рис. 87:31). Знайдена сокира-тесло із граніту (Кобільник, 19336, с.50).

34. ДОБРОГОСТІВ I. Розташована поблизу с.Доброгостів Дрогобицького району, у лісі Доброгостівського лісництва в урочищі Старий Бич-Ринок-Метище (рис. 68:22). Місцевість обстежена у 30-х роках Т.Сулімірським, неодноразово згадується В.Кобільником (Кобільник, 19346, с.11-12; 1936, с.5), а у 1974 році – експедицією Львівської обласної організації Українського Товариства охорони пам'яток

історії та культури і Дрогобицького краєзнавчого музею під керівництвом О.О.Ратича і В.Й.Козака (Козак, Ратич, 1975, с.294; Михальчишин, 1993а, с.20). Пам'ятка знаходиться за 8 км на південний схід від м.Дрогобича, у межиріччі двох потоків, на мису. Пункт має підтрикутну форму (75x175 м), він орієнтований довгою віссю на північ – південь. Висота майданчика городища над рівнем потоків – близько 20 м. Майданчик по периметру був оточений валом, висота якого нині складає близько 1 м і ширина – до 5 м. З напольного боку вал мав висоту 2 м, при ширині – 12 м, а перед ним пролягав рів, шириною 8 м і глибиною 2 м. При шурфовці був простежений культурний шар, потужністю до 10 см. Зафіксовані уламки перепаленої глини та вугілля і дрібні, повторно перепалені фрагменти давньоруських посудин. Пам'ятка віднесена до городищ X-XI століть. Матеріали та документація зберігаються в Інституті українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України і в музеї "Дрогобиччина".

35. ДОБРОГОСТІВ II. Локалізована поблизу с.Доброгостів Дрогобицького району, в урочищі Метище, в лісі (рис. 8:12). У 1974 році ця місцевість обстежувалася експедицією Дрогобицького краєзнавчого музею і Львівської обласної організації Українського Товариства охорони пам'яток історії та культури. (Козак, Ратич, 1975, с.294; Михальчишин, 1993а, с.20). Знайдений крем'яний пірамідальний нуклеус (рис. 16:4). Нуклеус, ймовірно, датується добою мезоліту, хоча не виключається й пізніший час. Зберігається в фондах музею "Дрогобиччина".

36. ДОБРОГОСТІВ III. Значиться в с.Доброгостів Дрогобицького району (рис. 60:18). В.Кобільник повідомляє про знахідку тут сокири (Кобільник, 1933б, с.50), а Ю.Полянський дає деякі додаткові відомості про цей виріб (Полянський, 1928, с.15). Зокрема, йдеться про те, що сокира (топірець) отримана Музеєм Наукового Товариства ім.Шевченка від О.Тимочка. За формою виріб є заокруглено-чотирикутний із свердленим отвором для кріплення в руків'ї. Виготовлений із трахиту. Предмет датується добою бронзи.

37. ДОБРЯНИ I. Відкрита за 2 км на північний захід від с.Добряни Стрийського району, на полі біля колії залізниці Стрий - Львів, в урочищі Похованки (рис. 68:11). У 1935 р. Я.Пастернак розкопав тут один із курганів, висотою 0,5 м і діаметром 13 м (Смішко, 1960, с.21; Пастернак, 1961, с.526; Археологія..., 1975, с.48-49). Зафіксовано велике кострище з вугіллям, попелом, перепаленими людськими кістками, уламками глиняного посуду. Виявлені також овальна срібна пряжка, залізна поясна пряжка півкруглої форми і сплавлена бронза. Ймовірно, що саме цей могильник згадується у працях К.В.Берняковича (Бернякович, 1959, с.29) та І.К.Свешнікова (Свешніков, 1976, с.78). Ці автори стверджують, що пам'ятка майже повністю розорана. Пункт віднесений до могильників культури карпатських курганів.

38. ДОВГЕ I. Розташована за 1 км на північ від кам'яної і на 0,25 км на захід від дерев'яної церкви в с.Довге Довжанської сільради Дрогобицького району (рис. 8:2). Місцезнаходження відкрите у 1975 році й повторно обстежене у 1979 році Львівською експедицією Інституту суспільних наук АН України спільно з Львівським державним університетом ім.І.Франка і Дрогобицьким краєзнавчим музеєм (Артюх и другие, 1976, с.297; Герета та інші, 1981, с.139; Козак, 1995, с.18; Мацкевой, 1991, с.124; Мацкевий, 1995, с.59-61; 1997а, с.3-7; Михальчишин, 1993, с.16). Пам'ятка зафіксована на мисоподібному уступі, площею 40x50 м, на правому березі струмка, який впадає у р.Стрий, на рівні 15 м від урізу води (рис. 15). Серед знахідок – виразний віялоподібний скребок (рис. 16:б) і скребло, які віднесені до доби мезоліту. Пам'ятка потрактована як мезолітичне поселення культури

Незвисько-Оселівка, зокрема, групи Лука II-Кам'яниця II. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

39. ДОВГЕ II. Зафіксована у с.Довге Опорівської сільради Дрогобицького району в урочищі Городок (рис. 68:50). Обстежене В.Кобільником у 30-х роках (Кобільник, 19346, с.11-12 ; 1936, с.5; Ратич, 1957, с.78). Були виявлені залишки городища давньоруського часу XI-XIII століть. Можливо, таким же часом датуються і могильні плями у цьому й суміжному урочищі Майдан, про які повідомляє В.Кобільник.

40. ДОВГОЛУКА I. Розміщена на території с.Довголука Стрийського району (рис. 87:7). Пам'ятка відкрита К.В.Берняковичем у 1956 році (Бернякович, 1959, с.32; Свешніков, 1976, с.78). Тут, за 0,1 км від церкви, в садку, зафіксований курган, висота якого 4 м, а діаметр – 15 м. На насипі у 1957 році К.В.Бернякович відзначив сліди вирубаних дерев. За переказами місцевих жителів, у 30-х роках цей насип розкопали працівники Музею Наукового Товариства ім.Шевченка, що може підтверджуватися слідами шурфу на вершині кургану, розміром 1х1,5 м. Пам'ятка належить до курганів невідомого часу.

41. ДОВГОЛУКА II. Виокремлена за 1 км на північний схід від с. Довголука Стрийського району, на полі біля дороги до с.Воля - Довголуцька (рис. 87:8). У 30-ті роки, за переказами місцевих жителів, курган розкопували працівники Музею Наукового Товариства ім.Шевченка (Бернякович, 1959, с.32; Свешніков, 1976, с.78). Результати робіт і датування цієї пам'ятки – невідомі.

42. ДРОГОБИЧ I. Виявлена на межі земель с. Дерезичі та південно-західної околиці м. Дрогобича (рис. 68:29). Згадується у науковій літературі (Кобільник, 1936, с.5; Ратич, 1957, с.15-16; Михальчишин, 1993, с.16). Як стверджує І. К. Свешніков на основі обстежень 70-х років, пам'ятка повністю знищена під час будівництва нафтоперегінного заводу в 50-х роках (Свешніков, 1976, с.50). Визначена як давньоруське городище.

43. ДРОГОБИЧ II. Розміщена у центрі м.Дрогобича, зокрема, у будівлі парафіяльного костелу Святого Ворфоломея (рис. 60:36). У верхню частину стіни споруди XIV-XVII століття з зовнішнього боку вмонтовані три стели. За переказами, вони були викопані на місці добудови костелу. На кожній зі стел, витесаних з вохристого карпатського пісковика, крупним планом вирізьблені горельєфи: маска голови, кість руки та стопа ноги (рис. 66). Ця скульптурна група аналогічна із зображеннями, ймовірно, раннього залізного віку (Козак, 1990). На думку Л.А.Скопа і Г.П.Скоп-Друзюк, триптих є прикладом середньовічного релікварію другої половини XV століття (Скоп, Скоп-Друзюк, 1996, с.235-237).

44. ДУБЛЯНИ I. Локалізована смт Дубляни Самбірського району, зокрема, місцевою толокою (рис. 87:9). В.Кобільник повідомляє про дві могили-кургани, які стаціонарно не досліджувалися (Кобільник, 1933, с.51).

45. ДУБЛЯНИ II. Відзначена у смт Дубляни Самбірського району (рис. 87:32). В.Кобільник повідомив про кам'яну сокиру, знайдену у 1900 році на березі Дністра (Кобільник, 1934а, с.20).

46. ДУБЛЯНИ III. Знайдена у смт Дубляни Самбірського району, зокрема, у місцевому лісі (рис. 87:10). В. Кобільник повідомив про кілька доісторичних могил-курганів (Кобільник, 1934, с.20).

47. ДУБЛЯНИ IV. Окреслена смт Дубляни Самбірського району, урочищем На Могилці (рис. 87:11). Тут зафіксовані дві могили-кургани, біля яких знайдені два крем'яних відщепи (Кобільник, 19346, с.11).

48. ДУБЛЯНИ V. Локалізована смт Дубляни Самбірського району, нивою (урочищем) Олешів-Могила-Закляте Військо (рис. 68:48). В.Кобільник повідомляє про виораний тут горщик княжої доби (Кобільник, 1934, с.11).

49. ЗАВАДІВКА I. Розташована на північно-східній околиці с. Завадівка Турківського району (рис. 68:79). Пам'ятка виявлена у 1995 році на захід від шосейної дороги, на рівній ділянці тераси лівого берега р.Стрий. Відносна висота – 2-3 м, площа – 1 га (Івановський, Конопля, 1995, с.23). Поселення датується XIV-XVII століттями. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

50. ЗАВАДІВКА II. Займає східну околицю с.Завадівка Турківського району (рис. 68:80). Пам'ятка виявлена у 1995 році (Івановський, Конопля, 1995, с.23). Пункт розташований в місці впадіння у р.Стрий потічка Мельничанка, на північ від шосейного моста, на площі 0,5 га. Поселення віднесено до пам'яток XIV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

51. ЗАВАДІВКА III. Пам'ятка на південно-східній околиці с.Завадівка Турківського району, в урочищі Ростка (рис. 68:89). Відкрита у 1995 році (Івановський, Конопля, 1995, с.23). Пункт розташований на схід від шосейної дороги, на рівній ділянці лугової тераси лівого берега р.Стрий. Відносна висота пункту – 4 м. Пам'ятка належить до поселень XV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

52. ЗАЛУЖАНИ I. Виявлена на околиці с.Залужани (колишні Вацовичі) Дрогобицького району, в урочищі Кугутик (рис. 60:4). У 1896 році В. Деметрикевич провів тут розкопки трьох курганів (Свешніков, 1974, с.29; 1976, с.50; Крушельницька та інші, 1982, с.17-18; Demetrykiewicz, 1897, s.116-134; 1898; Janusz, 1918, s.107-108; Kostrzewski, 1939-1948, s.187; Machnik, 1961, s.209-218; Sulimirski, 1968, p.138). Додатково пункт обстежив В.Й.Козак у 1987 році (Козак, 1971-1998). Пам'ятки розташовані на високому березі р.Бар. У насипах на різній глибині виявлені шари попелу і вугілля, залишки вогнищ, зібрані крем'яні вироби та уламки посуду зі шнуровим орнаментом. Об'єкт віднесено до курганних могильників культури шнурової кераміки. Ймовірно, як вважає І.К.Свешніков та інші дослідники, – це могли бути і поселення пастухів. Матеріал не зберігся.

53. ІЛЬНИК I. Розташована за 0,2 км на північний захід від с.Ільник Турківського району (рис. 68:81). Пам'ятка відкрита у 1995 році (Івановський, Конопля, 1995, с.23). Пункт зафіксований за 0,7 км на північний захід від православної церкви, на мисоподібному виступі лугової тераси правого берега р.Стрий, відносна висота пункту – 6 м, площа – 0,5 га. Поселення належить до XIV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

54. ІЛЬНИК II. Зафіксована на північно-західній околиці с. Ільник Турківського району (рис. 68:82). Пам'ятка відкрита у 1995 році (Івановський, Конопля, 1995, с.23-24). Об'єкт розташований за 0,3 км від православної церкви, на північ від шосейної дороги, на рівній ділянці тераси лівого берега р.Стрий. Відносна висота пункту – 5 м. Розміщений на присадибних ділянках, на площі 0,5 га. Поселення належить до XIV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

55. ІЛЬНИК III. Зафіксована у західній частині с.Ільник Турківського району, в урочищі Гірка (рис. 68:12, 70, 90). Пам'ятка відкрита у 1995 році (Івановський,

Конопля, 1995, с.24). Об'єкт розташований за 0,4 км на схід від православної церкви, на південь від шосейної дороги, на останці лівого берега р.Стрий, на висоті 20 м над рівнем заплави, на площі 2 га. Пункт належить до поселень перших століть нашої ери, XII-XIII і XV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

56. ІЛЬНИК ІV. Пам'ятку обстежено в 1995 році у центральній частині с.Ільник Турківського району (рис. 68:71, 91) (Івановський, Конопля, 1995, с.24). Об'єкт розташований за 0,3 км на південний схід від греко-католицької церкви, на мисоподібному виступі лугової тераси лівого берега р.Стрий, на висоті близько 4 м над рівнем води. Пункт представлений двошаровим поселенням XII-XIII і XV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

57. ІЛЬНИК V. Пам'ятка у центральній частині с.Ільник Турківського району (рис. 68:72, 83) відкрита у 1995 році (Івановський, Конопля, 1995, с.24). Об'єкт примикає з півночі і сходу до церкви. Він розташований на ділянці лугової тераси лівого берега р.Стрий, на висоті 5 м над рівнем води, у місці впадіння у р. Стрий допливу Завадка. Пункт представлений двошаровим поселенням XII-XIII і XIV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

58. КАВСЬКЕ І. Виявлена за 1,2 км на південний схід від с.Кавське Стрийського району, в заплаві р.Ступниці (рис. 8:30; 60:7, 14). Дослідження проводив К.В.Бернякович у 1956-1957 роках (Бернякович, 1959, с.34-42; Свешніков, 1971, с.301; 1974, с.28; 1974а, с.160-162; 1976, с.79; Bernjakovič, 1959, s.692-698; Machnik, 1961, s.209-218; Sulimirski, 1968, p.132-133). Пам'ятка розташована на шести штучних насипах неправильно округлої форми, діаметром до 24 м. Насипи підвищені над рівнем болота на 0,3-0,86 м. Під час проведення розкопок виявлені численні сліди вогнищ, посуд, кам'яні та крем'яні знаряддя. Встановлено, що 4 насипи належали до поселень старшої фази підкарпатської культури шнурової кераміки, зокрема, верхньодністровської групи, а два – є пам'ятками комарівської культури доби середньої бронзи. У насипі V виявлено більш пізнє впускне поховання з трупоспаленням на пункті бронзової доби, що належить поширеній на Закарпатті в добу пізньої бронзи культури типу Станове. Матеріали зберігаються у Стрийському краєзнавчому музеї, а також частково у Львівському історичному музеї та фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України. На цьому ж пункті Прикарпатською експедицією Інституту суспільних наук АН України у 1987 році (рис. 34; 35) були закладені два шурфи 1x1 м (Александровський, Мацкевой, 1991, с.8). Тут на глибині до 0,6-0,8 м, у відкладах близьких до ґрунтового горизонту В, на ледь помітних підвищеннях, зафіксовані кам'яні вироби (нуклеуси, скребки, різці) і уламки посуду доби енеоліту. Виявлені матеріали зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

59. КАВСЬКЕ ІІ. Пам'ятка за 4 км на північ від с.Кавське Стрийського району, в центральній частині лісу Бучина (рис. 68:51). Виявив і досліджував у 1956 році К.В.Бернякович (Бернякович, 1959, с.32; Свешніков, 1976, с.79). Розташована над заплавою р.Ступниці, має округлу форму, обнесена валом заввишки 2 м і шириною 4 м біля основи. Пам'ятка віднесена до давньоруських городищ XI-XIII століть. Речові матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

60. КАВСЬКЕ Ш. Відзначена за 4,5 км на південний захід від с.Кавське Стрийського району, в урочищі Бяч (рис. 68:56). Пам'ятку виявив у 1931 році В.Кобільник, а розкопки у 1956 році провів К.В.Бернякович (Бернякович, 1959, с.33-34; Свешніков, 1976, с.79). Пункт розташований на правому березі р.Летнянки. Має округлу форму, обнесений двома валами заввишки 1,65 м і двома ровами. Під час розкопок виявлено одну напівземлянку та одну наземну господарську споруду. Культурний шар простежується на глибині 0,2-0,3 м від поверхні. Досліджено частину валу. Пам'ятка віднесена до давньоруських городищ XII-XIII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

61. КОЛОДНИЦЯ І. Виявлена на околиці с.Колодниця Стрийського району (рис. 8:17). Згадується у працях В.Кобільника, Я.Пастернака, І.Свешнікова (Кобільник, 1931, с.38; Пастернак, 1948, с.1-12, табл. II:1; Свешніков, 1954, с.111; Свешніков, 1976, с.76). Тут знайдена посудина культури лінійно-стрічкової кераміки доби неоліту (рис. 23:1).

62. КОЛОДРУБИ І. Пам'ятка розташована у південно-східній частині с. Колодруби Миколаївського району, в урочищі Селище (рис. 60:2; 68:66). Обстежена розвідковим загonom Археологічної експедиції Львівського державного університету ім.І.Франка (Чайка, Довгань, 1996, с.78-82). Тут у стінках меліоративних траншей виявлені крем'яні кінцеві скребки, ретушовані відщепи, серп, а також фрагменти ліпного і кружального посуду.Пункт інтерпретований як двошарове поселення пізнього періоду культури шнурової кераміки і давньоруського часу XI-XIII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Археологічного музею Львівського національного університету ім. І.Франка.

63. КОТОВАНЕ І. Виокремлена за 0,65 км на південь від с.Котоване Дрогобицького району, в урочищі Запуст (рис. 8:13). Збір підйомного матеріалу на пам'ятці у 30-ті роки проводив В.Кобільник, а стаціонарні розкопки у 1943 році – Я.Пастернак (Кобільник, 1933, с.52; 1934а, с.21; 1934б, с.11-12; 1935, с.14; 1935а, с.21; 1936, с.5; 1937, с.75; Пастернак, 1948, с.1-12, табл. II:2; IV:5; V). Пізніше розвідки здійснювали І.К.Свешніков, а в 1982 і 1992 роках – експедиції Інституту суспільних наук АН України, Дрогобицького краєзнавчого музею і Дрогобицького державного педагогічного інституту (Свешніков, 1954, с.112-124; Свешніков, 1976, с.51; Пассек и Черныш, 1963, с.13-14; Козак, 1971-1998; Мацкевой, 1984, с.297). Пункт розташований на південному схилі невеликого підвищення на правому березі р.Бистриці. Зафіксований культурний шар і два житла типу півземлянок (рис. 24). Серед знахідок – значна кількість кам'яних і керамічних виробів. Відзначено характерну орнаментацию посуду (рис. 23:2). Пам'ятка віднесена до поселень культури лінійно-стрічкової кераміки доби неоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архівах Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України, Львівського історичного музею і музею "Дрогобиччина".

64. КОТОВАНЕ ІІ. Знайдена за 0,5 км на північ від с.Котоване Дрогобицького району, в урочищі Дубина (рис. 8:14). Дослідження на пам'ятці проводили у 40-роках – Я. Пастернак і І.К.Свешніков, а в 1982 році – Львівська обласна експедиція Інституту суспільних наук АН України разом із Дрогобицьким краєзнавчим музеєм (Свешніков, 1954, с.113; Свешніков, 1976, с.51; Козак, 1971-1998; Мацкевой, 1984, с. 297-298; Михальчишин, 1993, с.16). Серед знахідок – кам'яні (рис. 25) та керамічні вироби. Пам'ятка віднесена до поселень культури лінійно-стрічкової кераміки доби неоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архівах Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України, Львівського історичного музею і музею "Дрогобиччина".

65. КОТОВАНЕ III. Виокремлена на околиці с.Котоване Дрогобицького району (рис. 68:62). Згадується у працях В. Кобільника, каталогах О. О. Ратича та І. К. Свешнікова (Кобільник, 1934б, с.11-12; 1935, с.14; Ратич, 1957, с.17; Свешніков, 1976, с.51; Ауліх та інші, 1982, с.174; Мацкевой, 1984, с.297-298). Пам'ятка віднесена до давньоруських селищ XI-XIII століть. Матеріали зберігаються у фондах і архівах Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України, Львівського історичного музею і музею "Дрогобиччина".

66. КОТОВАНЕ IV. Розташована за 0,6 км на південь від с.Котоване Дрогобицького району, в урочищі Раковець (рис. 8:20). У 1992 році житель села Є.І.Каспер передав експедиції Дрогобицького краєзнавчого музею матеріали з цього пункту (Козак, 1971-1998). Знахідки представлені виробами з обсидіану та кременю. Пам'ятка датована кінцем неоліту-енеолітом. Матеріали зберігаються у музеї "Дрогобиччина".

67. КРИНИЦЯ I. Виявлена на північно-західній околиці с.Криниця Миколаївського району, в заплаві правого берега р.Летнянки, правої притоки Дністра (рис. 8:25). Пам'ятку обстежив у 1976 році В.М.Конопля (Артюх и другие, 1977, с.262). Площа пункту – 1 га. Підйомний матеріал складається з крем'яних виробів і фрагментів горщиків. Пам'ятка визначена як поселення культури лійчастого посуду доби енеоліту III-го тисячоліття до нашої ери. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

68. КРИНИЦЯ II. Локалізована полем (урочищем) Двірська Толока у с.Криниця Миколаївського району (рис. 8:18). У 1928 році Ю.Полянський (Полянський, 1928, с.21), а в 1933 році В.Кобільник повідомили про крем'яні вироби, знайдені на цьому полі (Кобільник, 1933, с.50). Матеріали віднесені до доби неоліту.

69. КРУЖИКИ I. Обмежена околицею с.Кружики Самбірського району (рис. 68:30). Згадується у каталозі О.О.Ратича (Ратич, 1957, с.17). Повідомлення про цю пам'ятку розвідкою В.В.Ауліха у 1964-1965 роках не підтверджене (Свешніков, 1976, с.69). О.О.Ратич інтерпретував пам'ятку як давньоруське городище. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

70. КРУЖИКИ II. Зафіксована в с.Кружики Самбірського району (рис. 87:47). Знайдена ліпна кераміка (Кобільник, 1934а, с.21).

71. КУЛЬЧИЦІ I. Розміщена за 1,5 км на південний схід від с.Кульчиці Самбірського району, в урочищі Могилки (рис.8:40). Пам'ятку досліджували Т.Сулімський, В.Кобільник і М.Смішко у 1932-1933 роках (розкопано 3 кургани). Я.Пастернак у 1933 році дослідив стаціонарно ще один курган. П.І.Завада у 1949 році розкопав 5 курганів, а І.К.Свешніков у 1969, 1971 і 1972 роках – 4 насипи. У 60-х роках під час будівництва колгоспної ферми були зруйновані два кургани відомі з 30-х років (Кобільник, 1933а, с.32; 1934а, с.20-22; Свешніков, 1958, с.15; 1971, рис. 84:29; 1972, с.315-316; 1974, с.30; 1974а, рис. 41; 42:2; 1976, с.69-70; Крушельницька та інші, 1982, с.20; Śmiszko, 1933, s.22; Sulimirski, 1968, p.136-137). Первісно могильник складався із 19 насипів, розташованих без будь-якого плану вздовж хребта, – над заболоченою низовиною. Насипи округлої форми, діаметром до 20 м і висотою близько 0,5 м, дуже знівельовані. Розкопками виявлені поховання із трупопокладеннями, які в окремих випадках посипані червоною вохрою. Наявні сліди вогнищ біля могильних ям, кераміка, крем'яні та кам'яні вироби (рис. 51-55). Пам'ятку віднесено до категорії могильників культури старшої фази шнурової кераміки. Матеріали зберігаються у Львівському історичному музеї, музеї "Дрогобиччина", Інституті українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України та у Кульчицькому краєзнавчому музеї.

Документація розкопок 1932-1933-х років не збереглась, а з розкопок 1949, 1969, 1971 і 1972 років – передана в архів нині Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

72. КУЛЬЧИЦІ ІІ. Зафіксована за 1 км на схід від с.Кульчиці Самбірського району, в урочищі Війтова Гора (рис. 8:41). У 1933 році Я. Пастернак розкопав тут два кургани (Кобільник, 1934а, с.20-22; Пастернак, 1936, с.1-4; Шовкопляс, 1964, с.118; Свешніков, 1974, с.35; 1974а, рис. 42:8; 1976, с.69; Крушельницька та інші, 1982, с.20; Sulimirski, 1968, р.137). У 1992 році кургани обстежила Українсько-Польська експедиція. Стверджено, що на краю лісу розташовано 5 насипів, висотою 0,6-0,8 м і діаметром 15-20 м (Цигилик, 1995, с.102). Вони знаходяться на висоті 350 м над рівнем моря, на громадському пасовищі і зараз розорані (Грибович та інші, 1996, с.13-16). Пам'ятки локалізуються лісом обабіч дороги Кульчиці-Рудки. Первісно, могильник окреслювався шістьма насипами, діаметром до 9 м і висотою 1 м. У двох розкопаних курганах виявлені сліди трупопокладень із супутнім інвентарем (кераміка та крем'яні вироби). Пункт віднесено до курганних могильників культури шнурової кераміки. Матеріали розкопок не збереглися, лише кілька уламків кераміки знаходяться у музеї "Дрогобиччина".

73. КУЛЬЧИЦІ ІІІ. Розташована за 2 км на північний схід від с.Кульчиці Самбірського району, в урочищі Біла Дорога (рис. 60:29; 68:31). Пам'ятка відома з кінця ХІХ століття (Słownik geograficzny, 1883, s.859-860; Janusz, 1918, s.198). Перші розкопки на городищі провели у 1933 році Я.Пастернак і В.Кобільник (Кобільник, 1934, с.12-19; 1934а, с.21; Пастернак, 1933а, с.2-3; 1937, с.241; Kobilnyk, 1934, s.17; Sulimirski, 1935, s.25). У післявоєнні та наступні роки пункт вивчали П.Завада, О.О.Ратич, П.О.Раппопорт, І.К.Свешніков, В.Й.Козак, М.А.Филипчук, О.М.Корчинський, Л.І.Крушельницька, М.С.Бандрівський та інші (Бандрівський, 1995, с.4; Козак, 1997, с.7-13). Пам'ятка у плані має форму неправильного овалу розміром 900х1100 м, загальною площею близько 80 га і з усіх боків оточена валом і ровом. Висота валу від майданчика городища сягає 5 м, ширина його при основі – 17-20 м, ширина рову - понад 15 м, глибина – 3-5 м. Загальна довжина укріплень по периметру – понад 3,1 км. Розкопки розпочалися у південно-східній частині пункту, на лівому березі потічка, що пливе через городище, поруч із воротами, в урочищі Варгаліївщина. Я.Пастернак засвідчив культурний шар на глибині від 0,2 до 0,4 м. Була виявлена кераміка з типовим орнаментом давньоруського часу, прясличка та різноманітні кістки, а також крем'яні вироби. Під час подальших розкопок В.Кобільник виявив інтенсивний культурний шар на глибині 1,4-1,75 м. Було знайдено вогнище розміром 1,0х1,2 м, керамічні вироби, перепалене каміння, попіл. В.Кобільник відкрив дві землянки округлої форми діаметром 6 м. У 1989 році М.А.Филипчук дослідив ще одне житло, а в 1990 році Л.І.Крушельницька і М.С.Бандрівський розкопали наземну прямокутну в плані споруду із вогнищем і ряд господарських ям (рис. 63-65). Тип споруди тяжіє до жител, відомих на городищах гальштатського періоду із Трансільванії. На об'єктах і в культурному шарі зібрані численні уламки банкподібних і конічних горщиків, тарілок, черпаків, кам'яні знаряддя тощо. Більшість посуду орнаментована наліпними валиками, відтисками пальців і нігтів, отворами у стінках посудин. Таким чином, на городищі зафіксовані сліди заселення у давньоруський час (верхній шар) і в більш ранню епоху (нижній шар). На відміну від В.Кобільника, який пов'язує давній шар городища із лужицькою культурою, Л.І.Крушельницька, услід за П.О.Раппопортом, зараховує його до пам'яток черепинсько-лагодівської групи ранньоскіфського часу (Крушельницька,

1976, с.82). Основні матеріали та документація із пам'ятки зберігаються у фондах і архівах Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України та музею "Дрогобиччина".

74. КУЛЬЧИЦІ ІV. Розміщена на відстані близько 1 км у північному напрямку від центральної частини с.Кульчиці Самбірського району, праворуч від дороги Кульчиці – Кружики, в урочищі Мушне (рис. 60: б). У 1972 році І.К.Свешніков і В.Й.Козак разом з бульдозеристом А.І.Шабельком провели тут рятівні розкопки (Свешніков, 1990, с.79-80; Козак, 1971-1998). Знайдено два горщики з попелом, дрібними кавалками перепалених кісток і деревного вугілля (рис. 61; 62). Пункт віднесений до курганних могильників комарівської культури доби середньої бронзи. Матеріали зберігаються у Кульчицькому краєзнавчому музеї.

75. КУЛЬЧИЦІ V. Зафіксована на території с.Кульчиці Самбірського району і його околицях (рис. 8:59). У післявоєнний час тут зібрано багато крем'яних і керамічних виробів (Мацкевий, 1997а, с. 3-7). Сумарний аналіз дозволяє віднести їх до доби енеоліту і бронзи (рис. 56; 57). Ймовірно, що деякі з них можуть датуватися ранішим або пізнішим часом, а також те, що вони зібрані з різних пам'яток. Документація та матеріали зберігаються в Кульчицькому краєзнавчому музеї.

76. КУЛЬЧИЦІ VI. Виявлена за 1,5 км від північної околиці с.Кульчиці Самбірського району (рис. 8:15). У 1993 році пам'ятку відкрила Археологічна експедиція Львівського історичного музею (Михальчишин, 1994, с.305; 1995, с.63-64). Пункт розташований на мисі правого крутого берега р.Дністер. Пам'ятку з двох боків оточує русло річки, а з третього – русло струмка. Культурний шар зафіксований на глибині 0,30-0,65 м від сучасної поверхні. Серед знахідок – крем'яні вироби та фрагменти характерної кераміки. Пам'ятка належить до поселень культури лінійно-стрічкової кераміки доби неоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

77. КУЛЬЧИЦІ VII. Розташована за 1 км на північ від околиці с. Кульчиці Самбірського району (рис. 8:33; 68:39). Пам'ятку обстежувала у 1993 році Археологічна експедиція Львівського історичного музею (Михальчишин, 1994, с.305). Пункт розміщений на мисі низького правого берега р.Дністер, за 0,3 км від його русла. Серед знахідок – крем'яні вироби та фрагменти кераміки. Пам'ятка визначена як двошарове поселення доби енеоліту і давньоруського часу. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

78. КУЛЬЧИЦІ VIII. Окреслена с.Кульчиці Самбірського району (рис. 87:33). В.Кобільник повідомляє про знайдені тут сокиру, долото, а також пошкоджені сокиру і скребок (Кобільник, 1933б, с.51).

79. КУЛЬЧИЦІ ІХ. Пам'ятка знайдена за 2,4 км на північний схід від с.Кульчиці Самбірського району, в урочищі Заперелуб (рис. 8:3). Пункт відкритий під час розвідкових робіт у 1996 році Львівською обласною експедицією Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України (Мацкевий, 1996а, с.17, 50-53). Пам'ятка розташована на мисі правого берега р.Дністер, на висоті 11 м над рівнем річки, на площі 100х150 м (рис.17; 18). За визначенням Л.Старкеля, місцем поселення була плейстоценова тераса. Описане ним відслонення (переріз) на північній околиці пам'ятки представлене такими відкладами:

0-30 см. Піщано-суглинний ґрунт із чорноземом. Пласт світло-попелястого кольору.

30-55 см. Сіро-чорний гумусований горизонт із темними плямами. Помітні сліди землерійв, земляних черв'яків тощо.

55-80 см. Важкий піщано-суглинистий горизонт, залізисто-бурий.

80-120 см. Жовто-попеляста глина.

Під час зачистки ознак культурного шару на цій ділянці виявлено не було. Як робочу гіпотезу висунуто припущення, що культурний шар пам'ятки може бути у другому літологічному горизонті на глибинах 30-35 см від сучасної поверхні, у відкладах, які за складом близькі до підгрунтя В. Серед підйомного матеріалу наявні 15 кам'яних артефактів, у тому числі 2 нуклеуси (рис. 18:1, 2), 4 відщепи, пластинка, 6 знарядь (рис. 18:3-8) і два відходи. Із знарядь відзначимо два скребки бічних і один дископодібний, ніж з ретушшою зі спинки, різець кутовий і скобель кінцевий. Типолого-статистичний аналіз і аналоги дозволяють віднести пам'ятку до пізньомезолітичної групи типу Лука II- Кам'яниця II культури Незвисько- Оселівка. Матеріали та документація зберігаються в фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

80. КУЛЬЧИЦІ Х. Локалізована потоком Білим у с.Культчиці Самбірського району (рис. 87:34). В.Кобільник повідомляє про крем'яне долото і кам'яне прясло, знайдені у воді (Кобільник, 1934а, с.21).

81. ЛЕТНЯ І. Відкрита поблизу с.Летня Дрогобицького району, в лісі Летнянського лісництва між селами Довге, Летня, Нижні Гаї і Солонське, в урочищі Солонська Дача (рис. 87:12). У 1995-1998 роках В.Й.Козак у цій місцевості виявив три групи курганів, які розташовані на лівому березі річки Лютичини та її допливів (Козак, 1971-1998).

82. ЛЕТНЯ ІІ. Виявлена поблизу с.Летня Дрогобицького району, в лісі Летнянського лісництва, в урочищі Летнянська Дача (рис. 87:13). У 1995 році В.Й.Козак зафіксував у цій місцевості групу з трьох курганів, які розташовані на правому березі р.Лютичини (Козак, 1971- 1998).

83. ЛІТИНЯ І. Виокремлена у с.Літиня Дрогобицького району (рис. 68:52). Згадується в каталогах О.О.Ратича (Ратич, 1957, с.17), І.К.Свешнікова та в інших працях (Свешніков, 1976, с.51; Ауліх та інші, 1982, с.174; Михальчишин, 1993, с. 16). Належить до городищ давньоруського часу (XI-XIII століть), хоча не виключено також, що це селище відкритого типу.

84. ЛІШНЯ І. Значиться у с.Лішня Дрогобицького району, зокрема, урочищі Сарина-на-Валиськах (рис. 68:53). Тут виорано декілька золотих речей. У 30-х роках В.Кобільник повідомляє про сліди валів (Кобільник, 1934б, с.11-12; 1936, с.5; 1937, с.75; Ратич, 1957, с.78). Пам'ятка інтерпретована як давньоруське городище XI - XIII століть, яке, ймовірно, називалося Сарин.

85. ЛОПУШНА І. Розташована за 1 км на південь від с.Лопушна Самбірського району, в урочищі Городище (рис. 68:25). Згадується у 30-х роках В.Кобільником (Кобільник, 1935а, с.21). У 1963 році про пам'ятку повідомляють П.О.Раппопорт і М.В.Малевська (Раппопорт, Малевская, 1963, с.67-68), у 1965 році її обстежив В.В.Ауліх (Свешніков, 1976, с.70), а в 1994-1995 роках – Верхньодністрянська експедиція Інституту народознавства НАН України (Жорчинський та інші, 1996, с.37-39). Пункт міститься на горі Ратай, на площі 50х80 м і захищений з півночі стрімкими схилами гори, а з інших боків – валом заввишки 1,5 м. Зафіксована на висоті 570 м над рівнем моря і 210 м над дзеркалом місцевого потоку, який тече вздовж західного схилу гори. Оборонний вал оточує пам'ятку з північного, південного і східного боків. У південній частині городища є кілька западин, які можуть свідчити про рештки житлово-господарських споруд. Встановлено, що в цілому забудова простежується лише вздовж периметра оборонної лінії. Більшість

археологічного матеріалу виявлено на глибині 0,2-0,5 м від денної поверхні вздовж східної і південної ділянок оборонної лінії. Це, переважно, уламки кружального посуду X-XI і рідше, – XII-XIV століть. Наявні також окремі вироби із заліза. Отримані матеріали дають підставу стверджувати, що це городище існувало з X до XIV століття і було сторожовою фортецею. Це не виключає на ранньому етапі у X-XI столітті й іншу функцію – сховища. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту народознавства НАН України.

86. ЛОСИНЕЦЬ I. Пам'ятка відкрита на північно-західній околиці с.Лосинець Турківського району, в урочищі За Водою (рис. 68:92). У 1995 році тут зібрано підйомний матеріал (Івановський, Конопля, 1995, с.24). Розташована на північ від шосейної дороги (колишній хутір Ріка), на рівній ділянці тераси лівого берега р.Стрий, висотою 4 м над рівнем води, на площі 0,5 га. Поселення датується XV-XVII століттями. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

87. ЛОСИНЕЦЬ II. Виявлена за 0,2 км на північ від с.Лосинець Турківського району, в урочищі За Водою (рис. 68:93). Пам'ятка відкрита у 1995 році (Івановський, Конопля, 1995, с.24). Розташована на північній околиці колишнього хутора Ріка, на ділянці лугової тераси правого берега р.Стрий, висотою 4 м над рівнем води, на сучасній території присадибних ділянок, на площі 0,5 га. Поселення віднесене до доби пізнього середньовіччя (XV-XVII століття). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

88. ЛОСИНЕЦЬ III. Розміщена у західній частині с.Лосинець Турківського району (рис. 68:84). Пам'ятка відкрита у 1995 році (Івановський, Конопля, 1995, с.24). Розташована на захід від тваринницької ферми, на території присадибних ділянок, на площі 1 га. Поселення віднесене до доби пізнього середньовіччя (XIV-XVII століття). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

89. ЛОСИНЕЦЬ IV. Виокремлена у західній частині с. Лосинець Турківського району (рис. 68:94). Пам'ятка відкрита у 1995 році (Івановський, Конопля, 1995, с. 24). Розташована на території тваринницької ферми та діючого тартаку, на північ від шосейної дороги, на рівній ділянці лугової тераси лівого берега р.Стрий, на висоті 3 м над рівнем води, на площі близько 1 га. Поселення віднесене до доби пізнього середньовіччя (XV-XVII століття). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

90. ЛОСИНЕЦЬ V. Розташована на південно-східній околиці с.Лосинець Турківського району (рис. 68:73, 95). Пам'ятка відкрита у 1995 році (Івановський, Конопля, 1995, с.24-25). Розташована в північній частині колишнього хутора Кичерки, в урочищі Завінь, на рівній ділянці надзапlavної тераси правого берега р.Стрий, висотою 12-14 м, у місці впадіння у ріку потічка Лопатин, на площі близько 1 га. Пункт представлений двошаровою пам'яткою – поселеннями XII-XIII і XV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

91. ЛОТАТНИКИ I. Локалізована урочищем Могила у с.Лотатники Стрийського району (рис. 8:42). Докладний опис двох розкопаних курганів відсутній (Свешніков, 1971, рис. 84:4; 1974, с.35; 1976, с.79; Крушельницька та інші, 1982, с.17; Kostrzewski, 1939-1948, tabl.58:15; Sulimirski, 1959, il.56; 1968, p.137; Budinský-Kříčka, 1965, il. 14:3). У насипах виявлений глиняний посуд і кам'яні знаряддя. Пам'ятка віднесена до курганних могильників підкарпатської культури старшої фази шнурової кераміки доби енеоліту. Матеріали зберігаються у Львівському історичному музеї.

92. МАЛА БЛИНА I. Зафіксована у с.Мала Білина Самбірського району (рис. 87:14). Виявлено 4 могили-кургани, які стаціонарно не досліджені (Кобільник, 1934б, с.11).

93. МЕДЕНИЦЯ I. Розташована на південно-східній околиці смт Медениця (Меденичі) Дрогобицького району, на східній околиці хутора Коросниця, займає південно-східний схил урочища Граби (рис. 68:7). Пам'ятка вивчалася у 1989 році Археологічною експедицією Інституту суспільних наук АН України під керівництвом Л.І.Крушельницької під час обстеження зон меліорації (Бандрівський, 1995, с.163-168). Пам'ятка має довжину 70 м і завширшки 20-30 м. На розкопаній площі виявлені залишки наземного житла стовпової конструкції та чотири виробничі споруди, пов'язані з випалом деревного вугілля. Пункт віднесений до поселень черняхівської культури (II-V ст. н.е.). Матеріали зберігаються в Інституті українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

94. МЕДЕНИЦЯ II. Виявлена у смт Медениця Дрогобицького району, зокрема, на хуторі Коросниця (рис. 8:43). За даними М.С.Бандрівського, які повідомлені І.Р.Михальчишину, тут виявлено 9 курганів культури шнурової кераміки (Михальчишин, 1993, с.16). Документація – в архіві Львівського історичного музею.

95. МЕДЕНИЦЯ III. Локалізована урочищем На Німецькім у смт Медениця Дрогобицького району (рис. 8:44). За даними М.С.Бандрівського, які повідомлені І.Р.Михальчишину, тут виявлено 3 кургани культури шнурової кераміки (Михальчишин, 1993, с.16). Документація зберігається в архіві Львівського історичного музею.

96. МОНАСТИР-ЛІШНЯНСЬКИЙ I. Знайдена біля с.Монастир-Лішнянський Дрогобицького району, в урочищі Погарище (рис. 8:53). Матеріали, виявлені Б.В.Ярошинським, передані І.М.Дубиком у Дрогобицький краєзнавчий музей. Пам'ятку додатково обстежив В.Й.Козак у 1993 році (Козак, 1971-1998). Знахідка виявлена під час копання траншеї під фундамент будинку в садибі Ярошинських. Вона представлена сокирою, виготовленою з сірого волинського кременю (рис. 32). Виріб лінзовидний у плані. Віднесений до доби енеоліту. Знахідка зберігається у музеї "Дрогобиччина".

97. МОНАСТИР-ЛІШНЯНСЬКИЙ II. Розташована на північно-західній околиці с.Монастир-Лішнянський Дрогобицького району, в урочищі Поклад (рис. 8:54). У 1993 році про пам'ятку повідомив В.Т.Ярошинський через В.Й.Козака у Дрогобицький краєзнавчий музей. У тому ж році пункт додатково обстежив В.Й.Козак (Козак, 1971-1998). Пам'ятка розміщена за 20 м ліворуч від шосейної дороги, що веде від с.Монастир-Лішнянський до с.Медвежа, на початку яру Підвознік. Серед знахідок – крем'яна сокира-тесло і скобель-ніж, які опинилися на поверхні внаслідок земляних робіт під час спорудження насипу шосе (рис. 33). Пам'ятка віднесена до категорії пунктів з окремими знахідками доби енеоліту. Матеріали зберігаються у музеї "Дрогобиччина".

98. НАГІРНЕ I. Значиться в с.Нагірне Самбірського району, на громадській толоці (рис. 87:15). В. Кобільник окреслив тут 8 могил-курганів, які стаціонарно не досліджені (Кобільник, 1934, с.12), а в лісі, в урочищі Чаплинці, виявлені ще три добре збережені могили-кургани (Кобільник, 1937, с.75).

99. НАГУЄВИЧІ I. Знайдена в с.Нагуєвичі (колишне с.Івана Франка) Дрогобицького району (рис. 87:35). Ще в кінці XIX століття про кам'яні сокири повідомляє І.Я.Франко, а у 1910 році тут знайдена крем'яна сокира-тесло і грузило до сітей (Кобільник, 1933б, с.49), а в 1928 році – сокира з рогівця (Кобільник, 1934а, с.20).

100. НАГУЄВИЧІ II. Локалізується громадською толокою у с.Нагуєвичі (колишне с.Івана Франка) Дрогобицького району (рис.87:16). Згідно з повідомленням В.Кобільника, тут виявлена могила-курган (Кобільник, 1934б, с.11).

101. НИЖНІ ГАЇ I. Зафіксована на південний схід від с.Нижні Гаї Дрогобицького району (рис. 68:32). Згідно з повідомленням В.Кобільника, по дорозі з с. Нижні Гаї (за його термінологією – с.Гаї-Нижні) до с.Бригідави (нині – с.Ланівка) ним було виявлено городище давньоруського часу (Кобільник, 1934б, с.11-12; 1936, с.5; Ратич, 1957, с.78).

102. НИЖНЯ СТИНАВА I. Займає околицю с.Нижня Стинава Стрийського району (рис. 8:47; 60:35). У 1885 році під час прокладання транскарпатської колії на ділянці між селами Нижня Стинава і Нижнє Синьовидне відкриті поховання кельтського воїна, могила якого була опущена в курган енеолітичного часу (Бандрівський, Данчин, 1995, с.6; Demetrykiewicz, 1903, s.51-91). Біля покійника знайдені: залізний меч, частина іншого меча, стремена, вудила, дві сіроглиняні урни.

103. НОВИЙ КРОПИВНИК I. Розташована за 1 км на південь від с.Новий Кропивник Дрогобицького району, в урочищі Гора (рис. 60:31). У 1975 році пункт був відкритий Львівською експедицією Інституту суспільних наук АН України і Дрогобицького краєзнавчого музею (Артюх и другие, 1976, с.297; Козак, 1995, с.18; Мацкевий, 1997а, с.3-7). Пам'ятка зафіксована на мисоподібному підвищенні, на рівні близько 15 м, на лівому березі р.Стрий на сучасному полі. Серед знахідок – уламки кераміки з різнобарвною поверхнею від світло-рожевої до чорної, а також уламки печини і шлаки, у тому числі скляні. Пункт віднесений до поселень і датований добою раннього заліза. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

104. НОВИЙ КРОПИВНИК II. Відкрита за 0,5 км на захід від с.Новий Кропивник Дрогобицького району, в урочищі Рінь-Скарбове (рис. 60:32). У 1975 році пункт був знайдений Львівською експедицією Інституту суспільних наук АН України спільно з Львівським історичним музеєм і Дрогобицьким краєзнавчим музеєм (Артюх и другие, 1976, с.297; Козак, 1995, с.18; Мацкевий, 1997а, с.3-7). Пам'ятка розміщена на висоті 2-3 м над рівнем ріки, на лівому березі р.Стрий. Серед знахідок – уламки посуду з різнобарвною поверхнею від світло-рожевої до чорної, а також крем'яні вироби, у тому числі відщеп з ретушшю. Пам'ятка віднесена до поселень доби раннього заліза. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

105. ОПАКА I. Виявлена в с.Опака Дрогобицького району (рис. 8:57). Знайдені крем'яна сокира і вістря на спис (Кобільник, 1933б, с.50), а пізніше – ще 1 сокира, 6 грузил до сітей і кам'яна прясличка (Кобільник, 1934а, с.20). Я.Пастернак повідомляє про передачу в Музей Наукового Товариства ім.Шевченка великого крем'яного вістря на спис (Пастернак, 1933, с.117). Матеріали віднесені до енеоліту і бронзи.

106. ОРІВ I. Зафіксована в с.Орів Сколівського району (рис. 87:36). В.Кобільник відзначив тут кам'яну сокиру (Кобільник, 1937, с.75). Окреслена як пам'ятка з окремою знахідкою.

107. ПІДГОРОДЦІ I. Розташована за 0,8-1 км на схід від с.Підгородці Сколівського району, в урочищі Гори (рис. 60:11). Виявлена у 1988 році Львівською обласною археологічною експедицією Інституту суспільних наук АН України (Бандрівський, 1991, с.14; Михальчишин, 1993, с.17). Пам'ятка займає мисоподібний пагорб, що є частиною другої надзапальної тераси лівого берега р.Стрий. Розкопки проведені на площі 86 кв.м. Культурний шар залягає у світло-коричневих суглинках на глибині 0,3-0,45 м, під орним чорноземом. Досліджені дві господарські ями та одне напівземлянкове житло 2х2,8 м, глибиною 1,54-1,6 м. Серед знахідок – дві зернотерки, уламки чорнолощених амфор, інших посудин. Пункт віднесений до

поселень фінального періоду епохи бронзи. Матеріали та документація зберігаються у фондах Львівського музею історії релігії.

108. ПІДГОРОДЦІ П. Локалізована с.Підгородці Сколівського району (рис. 60:28). Окреслена як могильник культури фракійського гальштату (Крушельницька, Бандрівський, 1995, с.50).

109. ПІДГІРЦІ І. Зафіксована в с.Підгірці Стрийського району (рис.87:17). В. Кобільник відзначив 3 могили-кургани, найбільший з яких розкопаний у 1932 році (Кобільник, 1933б, с.52).

110. ПОПЕЛІ І. Знайдена на околиці с.Попелі Дрогобицького району, в урочищі Монастирець (рис. 68:27). Пам'ятка виявлена у колишньому двірському лісі, на площі майже 100 кв.м, яка обнесена валами і ровами (Кобільник, 1937, с.75). Окреслена як середньовічне замчище.

111. ПОЧАЄВИЧІ І. Виявлена на південній околиці с.Почаєвичі Дрогобицького району, в урочищі На Панськім (рис. 8:48). У 1975 році З.М.Федьків знайшов тут крем'яну сокиру (рис. 31). У тому ж році місце повторно обстежили В.Й.Козак і З.М.Федьків (Козак, 1971-1998). Виріб локалізований за 0,5 км на північний схід від перехрестя доріг Дрогобич – Стрий і Трускавець – Львів, за 25 м праворуч від шосе, південно-східною частиною кургану, на якому вмонтована триангуляційна вишка на висоті 330 м над рівнем моря. Сокира трапецієподібна, у плані – клиноподібна, з трохи асиметричним лезом, прямокутна у поперечному перерізі. Знаряддя виготовлене з темно-сірого волинського кременю з світло-сірими плямами. Виріб з дрібнофасетковою ретушшю під кутом до повздовжньої осі. Лезо частково зашліфоване. Сліди заполіровки помітні і на бічних гранях. Довжина сокири – 10,3 см, ширина – 4-5,2 см, товщина – 1,8 см. Знахідка, очевидно, походить з кургану і датується добою енеоліту. Поруч наявні ще 9 розораних курганів по обидва боки від шосе Трускавець-Львів у напрямку на північний схід від перехрестя доріг Дрогобич-Стрий і Трускавець-Львів (Козак, 1971-1998). Сокира та документація зберігаються у фондах і архіві музею "Дрогобиччина".

112. ПОЧАЄВИЧІ П. Локалізована східною околицею с.Почаєвичі, Дрогобицького району, 200 м у західному напрямку від хутора Марцепіль (рис. 87:24). Знахідка передана у Дрогобицький краєзнавчий музей у 1981 році (Козак, 1971-1998). Представлена нижньою частиною крем'яного наконечника стріли або списа (рис. 16:5). Знахідка зберігається у музеї "Дрогобиччина".

113. РАДЕЛИЧІ І. Відкрита за 2 км на північ від с.Раделичі Миколаївського району, в урочищі Городище (рис. 8:4; 68:43). В.Кобільник відзначає тут сліди давніх укріплень, припускаючи, що на цьому місці за часів короля Данила і раніше було угорське поселення (Кобільник, 1936, с.5). Пам'ятку повторно обстежували: у 1965 році І.І.Турянський, а у 1976 році – Л.Г.Мацкевий і В.М.Конопля (Артюх и другие, 1977, с.262). У 1981 році розкопки на площі 612 кв.м провів В.М.Конопля (Конопля, 1983, с.272). Пункт розташований біля невеликого озера Кобаня, на правому березі р. Нежухівки, на розораному пагорбі, в заплаві правого берега р.Дністер. Площа пам'ятки – майже 0,2 га. Культурний шар залягає до глибини 0,4 м від денної поверхні, у гумусованому піску. Зафіксовані вироби виготовлені з різновидів місцевого туронського кременю, а кам'яні – переважно із закарпатського андезиту, базальту і кварциту. Знайдено понад 1200 артефактів, у тому числі, одноплщинні сплюснені та конусоподібні нуклеуси, пластинка з ретушшю, скребки, невеликі трапеції, прямокутник, сегмент і трикутник. Пункт віднесений до поселень кінця мезоліту культури Кам'яниця-Баранне (Мшана), групи Баранне І (Мшана Х) (чи безкерамічного неоліту і належать, очевидно, до VI-IV тисячоліть до нашої ери,

згідно з припущенням В.М.Коноплі). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

114. РАДЕЛИЧІ ІІ. Виявлена за 1 км на схід від с.Раделичі Миколаївського району, в урочищі Андрусикове Поле (рис. 8:5). Розкопки на площі 960 кв.м у 1981 і 1983 роках провів В.М.Конопля (Конопля, 1983, с.272; 1985, с.293-294). Культурний шар зафіксований у сірому гумусованому піску з тонкими лінзами аловію, що залягає до глибини 0,35 м від денної поверхні. Зібрано понад 6000 кам'яних предметів і окремі фрагменти кераміки. Кам'яні вироби представлені конічними і призматичними нуклеусами, численними ножеподібними пластинками, скребками, наконечниками стріл. Поселення датоване кінцем мезоліту культури Кам'яниця-Баранне (Мшана), групи Баранне І (Мшана Х). Як припускає В.М.Конопля, пам'ятку можна віднести до доби раннього неоліту і генетично пов'язати з гребениківською культурою пізнього мезоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

115. РАДЕЛИЧІ ІІІ. Зафіксована за 1,5 км на південний схід від с.Раделичі Миколаївського району, в урочищі Заструга (рис. 8:22). У 1981 і 1983 роках В.М.Конопля провів розкопки на площі 364 кв.м (Конопля, 1983, с.272; 1985, с.293-294; Балагури и другие, 1990, с.11-14). Культурний шар, товщиною до 0,4 м, представлений в гумусованому піску. Знайдені сліди наземних жител, уламки різнотипних посудин, зернотерки і вироби з кременю. Кераміка ділиться, за складом глиняної маси, на столову і кухонну. Тонкий столовий посуд відзначається якісним випалом, дрібнозернистою відмученою глиною, старанно зглаженою, іноді лощеною поверхнею, сіро-коричневих і сіро-жовтих відтінків. Найбільш розповсюджені миски і чаші, відносно мало амфороподібних горщиків. Кухонна кераміка товстостінна. У її тісті, крім крупнозернистого піску, є домішки шамоту. Виявлено також 2185 виробів з подільського кременю. Більше половини знахідок – це заготовки і відходи, знарядь – 856 (39,2 %). З них найбільше ножів (34,4 %) і кінцевих скребків (22,3 %); різців – 13,7 %, скобелів – 9,5 %, різчиків – 4,5 %, вкладишів серпів – 2,1 % тощо. Пам'ятка віднесена до категорії поселень лендельської культури доби енеоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

116. РАДЕЛИЧІ ІV. Знайдена на північній околиці с.Раделичі Миколаївського району, в урочищі Пастівники (рис. 8:6; 68:99). У 1983 і 1995 роках В.М.Конопля провів розкопки на площі 92 кв.м (Конопля, 1985, с.293-294; 1996, с.18-21). Культурний шар пам'ятки простежений у сірому гумусованому піску до глибини 0,35 м від денної поверхні. Площа поселення – близько 2 га. Серед знахідок – крем'яні вироби, уламки посуду і значна кількість залізного шлаку. Під час розкопок у 1995 році до нижнього комплексу віднесено 477 виробів, у тому числі з кременю – 453, а також андезитобазальту, роговика, яшми, кварциту, кремнистого пісковика й обсидіану. Виявлено 92 пластини, 84 січення пластин, 207 відщепів і 61 уламок сировини. Серед знарядь – 56 ретушованих пластин (49,1 % усіх знарядь), 28 кінцевих скребків (24,5 %), 12 скобелів (10,5 %), 3 ретушери, 2 свердла, проколка, 5 ретушованих відщепів, 2 прямокутники, трапеція і комбінований виріб (бічний різець і скобель) тощо (рис.22). Нижній комплекс віднесений до поселень кінця мезоліту культури Кам'яниця-Баранне (Мшана), групи Баранне І (Мшана Х), а верхній – до залізоборної майстерні давньоруського часу (XI-XIII століття). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

117. РАДЕЛИЧІ V. Окреслена за 3 км на північний схід від с.Раделичі Миколаївського району, на південному березі оз.Жибасова, поблизу р.Дністер (рис.

8:7; 68:45). У 1983 році В.М.Конопля провів на цьому пункті розкопки на площі 100 кв.м (Конопля, 1985, с.294). Із заходу пам'ятка обмежена старицею безіменної річки. Тут відзначаються місця видобування руди у формі лійок, діаметром 5-8 м з краями, що обтекли. Культурний шар простежений до глибини 0,3 м від сучасної поверхні. Знахідки сконцентровані, переважно, на площі 4х6 м. Зафіксовані крем'яні вироби, кераміка, залізні шлаки. Нижній шар віднесений до поселень кінця мезоліту культури Кам'яниця-Баранне (Мшана), групи Баранне I (Мшана X) (або раннього неоліту, як припускає В.М.Конопля), верхній – є залишками залізоровної майстерні давньоруського часу. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

118. РАДЕЛИЧІ VI. Розташована за 1 км на північний схід від с.Раделичі Миколаївського району, в урочищі Могилки (рис.60:3). У 1965-1969 роках І.І.Турянський, а у 1976 році Л.Г.Мацкевий і В.М.Конопля провели обстеження цієї пам'ятки (Артюх и другие, 1977, с.262). Пункт розміщений на болоті, що висохло, і складається з кількох розораних у різний час насипів, висотою до 2 м. Серед підйомного матеріалу – кам'яні сокири і крем'яні серпи. Пам'ятка належить до могильників курганного типу доби бронзи третього етапу верхньодністровської групи підкарпатської культури шнурової кераміки. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

119. РОЗГІРЧЕ I. Виявлена за 1 км на південний захід від с.Розгірче Стрийського району, в урочищі Монастир (рис. 68:60). Пам'ятка відома з письмових джерел XV століття (Головацький, 1871, с.220). Особливо активно вивчалася з 1982 року М.Ф.Рожком (Рожко, 1996, с.189-192), а також у 80-х роках її досліджував Р.В.Сулик (Сулик, 1985, с.77-78; 1995, с.108-111). Представлена кількома рукотворними печерами. Серед знахідок – керамічні і металеві вироби. Відзначимо двоповерхову печерну споруду, в нижньому ярусі якої збоку є церква. У церкві на верхньому поверсі зафіксована каплиця і 5 ніш (аркосолій) для перезахоронення людських решток і порожнина для трупопокладення. Перед монастирем відзначені рештки оборонного рову, довжиною близько 40 м. Віднесена до печерних монастирів середньовічного часу (XII-XVI століття). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

120. РОЗГІРЧЕ II. Знайдена поблизу с.Розгірче Стрийського району (рис. 68:33). Зафіксовано городище давньоруського часу (Рожко, 1995, с.86-88). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

121. РОЗГІРЧЕ III. Зафіксована біля с.Розгірче Стрийського району (рис. 60:19). Пам'ятка віднесена до оборонних городищ культури фракійського гальштату (Бандрівський, 1995б, с.3).

122. РОЗЛУЧ I. Окреслена на західній околиці с.Розлуч Турківського району, в урочищі Замчище-Підзамче (рис. 68:34). Пам'ятка відкрита у 1983 році. У тому ж році її обстежила Карпатська архітектурно-археологічна експедиція Інституту суспільних наук АН України (Рожко, 1984а, с.103; 1995б, с.85; 1996, с.181-182). Пункт розташований між віткою залізниці та шосейною дорогою Львів-Ужгород, займає південно-східну вершину видовженого підвищення і має розміри 35х45 м, а за планом – близький до квадрата. По периметру вала пам'ятка оточена ровом, який розміщений нижче від вершини. Його ширина 8-10 м. З півдня і сходу об'єкт має додаткові укріплення. Пункт віднесений до давньоруських городищ. Матеріали та

документація зберігаються у архівах і фондах Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України.

123. РУДНИКИ I. Виокремлена на північно-західній околиці с.Рудники Миколаївського району, в урочищі Чорна Гора (рис. 68:40). Пам'ятку обстежив В.Й.Козак у 1975 році (Козак, 1971-1998). Пункт розташований ліворуч від дороги, що веде від шосе Дрогобич – Львів до с.Раделичі, на мису, стрімкі береги якого місцями піднімаються до 30 м над навколишніми луками і болотами. Серед знахідок – дрібні уламки посуду і залізна підкова від чобота. Пам'ятка віднесена до поселень давньоруського часу. Матеріали та документація зберігаються у музеї "Дрогобиччина".

124. РУДНИКИ II. Розташована за 2 км на південний захід від с.Рудники Миколаївського району, в урочищі Березів Груд (рис. 8:26). Пам'ятку обстежив В.М.Конопля у 1976 році (Артюх и другие, 1977, с.262). Розміщена на уступі тераси правого берега р.Нежухівки (правий доплив Дністра), на площі 80х150 м. Підйомний матеріал складається з крем'яних виробів і уламків кераміки. Пункт віднесений до поселень культури лійчастого посуду доби енеоліту III тисячоліття до нашої ери. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

125. РУДНИКИ III. Відкрита на північно-західній околиці с.Рудники Миколаївського району, в урочищі Голодівка (рис. 68:8, 38). У 1980 році Ранньослов'янська експедиція провела тут розкопки на площі 100 кв.м (Цыгылык, 1981, с.318-319). Пам'ятка зафіксована на рівній терасі південніше від ставу, за 0,9 км на північ від шосейної дороги Пісочне – Дрогобич, праворуч від дороги Рудники – Раделичі. Виявлена господарська будова, три вогнищевих і одна господарська яма та житло. Господарська споруда овальної форми, розміром 1,8х2,85 м, заглиблена в землю. На її долівці простежені дві розділені перемичкою ями, діаметром 1,6 м і глибиною 1,1 м від рівня сучасної поверхні. Стінки господарської ями, діаметром 2,1 м, на глибині 1,95 м від сучасної поверхні різко звужуються до долівки. Вогнищеві ями, розміром 1х1,1 м кожна, мали стінки, обмазані глиною і обпалені до сірого кольору. Їх долівки, що розташовані на глибині 0,9-1,1 м від сучасної поверхні, були викладені кам'яними плитками. Житло напівземлянкового типу, розміром 4,1х4,2 м. Пам'ятка представлена поселеннями черняхівської культури III-IV століть і ранньосередньовічного часу (VI-VII століть нашої ери). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

126. РУДНИКИ IV. Виявлена за 1,5 км на північ від центру с.Рудники Миколаївського району, в урочищі Надіське (рис. 68:44). У 1980, 1989 і 1993 роках розкопки на пам'ятці проводила Ранньослов'янська експедиція Інституту суспільних наук АН України та Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України. (Цыгылык, 1981, с.318-319; Цыгилик та інші, 1994, с.54-64; Михальчишин, 1993а, с.22). Пункт розташований між болотистими низовинами та рібними ставками. Виявлено 8 заглиблень, у яких збереглися по 2-4 залізоплавильних горни. У заповненні горнів були залізни шлаки і деревне вугілля. Знайдено також купи болотної руди, гончарна кераміка. Пам'ятка належить до залізоробних виробничих центрів доби раннього середньовіччя IX-XI століть. Виявлені матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

127. РУДНИКИ V. Знайдена за 1 км на захід від с.Рудники Миколаївського району, в урочищі Монастирище (рис. 8:23, 27, 29). У 1983 році розкопки на пам'ятці на

площі 580 кв.м провів В.М.Конопля (Конопля, 1985, с.294). Пункт розташований на мису другої надзаплавної тераси правого берега р.Нежухівки (правий доплив Дністра), на площі 2 га. Виявлено сліди трьох наземних жител каркасного типу, на місці яких знайдено скупчення фрагментів глиняної підлоги та обмазки стін. Відстань між житлами близько 6-8 м. Культурний шар простежується на глибині 0,4 м від сучасної поверхні. Знахідки представлені виробами з туронського кременю, що походить із Західної Волині, із свециховського та опатовського кременю з території Польщі, а також уламків кераміки. Пам'ятка належить до поселень доби неоліту пізнього періоду лендельської культури, культури лійчастого посуду та пізньотрипільської культури другої чверті III тисячоліття до нашої ери. Археологічні матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

128. РУДНИКИ VI. Виокремлена в урочищі На Могилках у с.Рудники Миколаївського району (рис. 8:58). Ю.Полянський у 1928 році повідомив, що С.Карваш передав до Музею Наукового Товариства ім.Шевченка крем'яний серп (Полянський, 1928, с. 27). Ю. Полянський відносить знахідку до неоліту, що, очевидно, відповідає сучасним поняттям про неоліт-бронзу.

129. РУДНИКИ VII. Знайдена в с.Рудники Миколаївського району (рис. 87:45). Згідно з повідомленням Я.Пастернака (Пастернак, 1933, с.130), у Музей Наукового Товариства ім.Шевченка передано половину енкалпіону (музейний №20697). Знахідка віднесена до пам'яток невизначених хронологічно.

130. САМБІР I. Виявлена на південно-західній околиці м.Самбора (рис. 60:33), ліворуч від шосейної дороги Самбір–Старий Самбір, на високому західному березі Дністра. Пам'ятка, як повідомляє І.К.Свешніков, майже повністю знищена кар'єрами цегельного заводу. Належить до ранньоскіфського часу (Свешніков, 1976, с. 70). Цей пункт обстежили у 1991 році Львівська обласна експедиція Інституту суспільних наук АН України та Екологічна експедиція "Дністер" Товариства Лева (Мацкевий, 1996, с.21-22; 1997а, с.4). Пам'ятка відзначена за 1 км на південний захід від м.Самбора, в урочищі Поле, за 1 км на південь від дороги в м.Старий Самбір, за 0,6 км на захід від ферми, на лівому березі Дністра (рис. 67). Підйомний матеріал зібраний на площі 50х70 м. Відносна висота пункту, – 10-15 м. Знахідки представлені фрагментами ліпного посуду, частина якого з чорним ангобом з лицевої сторони, а внутрішня частина – світло-сіра. У тісті кераміки помітні домішки шамоту. Загальний аналіз дозволяє віднести пам'ятку до поселень доби раннього заліза. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

131. САМБІР II. Локалізована територією м.Самбора (рис. 87:46). Згадується в працях К.Журовського (Żurowski, 1949, s.199) та І.К.Свешнікова (Свешніков, 1976, с.70). Представлена бронзовим кельтом. Зберігається у фондах музею "Дрогобиччина".

132. САМБІР III. Розташована за 2 км на південний захід від м.Самбора поблизу дороги Самбір – Старий Самбір, на території цегельного заводу (рис. 60:13). Пам'ятку виявлено у 1929 році (Кобільник, 1931, с.40-42; Свешніков, 1976, с.70; Крушельницька та інші, 1982, с.114; Żurowski, 1949, s.171). Серед знахідок, що містились, очевидно, у глиняній посудині, у музей "Бойківщина" поступило два кельти, серп, два браслети і 9 фрагментів шийної гривни. Пам'ятка належить до скарбів бронзових речей кінця доби бронзи. Матеріали частково зберігаються у фондах музею "Дрогобиччина".

133. САМБІР IV. Відкрита на околиці м. Самбора (рис. 68:3). Згадується у каталогах В.В.Кропоткіна, М.Ю.Брайчевського та І.К.Свешнікова (Кропоткин, 1951,

с.241-281; Брайчевський, 1959, с.130; Свешніков, 1976, с.70). Представлена бронзовими монетами Галерія, Константина I, Юліана і Валентиніана I. Пам'ятка належить до категорії скарбів римських монет IV століття нашої ери.

134. САМБІР V. Зафіксована на території м. Самбора (рис. 87:37). Згідно з повідомленням В.Кобільника, тут знайдено кам'яне грузило до сітей (Кобільник, 1935, с.14).

135. САМБІР VI. Обмежена центральною частиною м. Самбора, біля костелу Івана Хрестителя (рис. 68:26). Рятувальні роботи проводилися у 1995 році Самбірським загonom Верхньодністрянської експедиції Інституту народознавства НАН України (Оприск, 1996, с.22-23). Пам'ятка розташована поблизу музею "Бойківщина", на території колишніх гаражів. Закладений розкоп площею 4x10 м і три метрові траншеї, загальною площею 50 кв. м. Серед знахідок – численні керамічні, кам'яні та металеві вироби. Зафіксований оборонний вал XI-XII століть і культурний шар, що чітко поділяється на два періоди – X-XIII і XIV-XIX століть.

136. СІДЕ I. Розташована у північно-західному напрямку від с.Сіде Самбірського району, в урочищі Верхи (рис. 87:18). В. Кобільник повідомляє про 5 недосліджених стаціонарно могил-курганів (Кобільник, 1933а, с.33).

137. СІДЕ II. Виокремлена за 2 км на північний захід від с.Сіде Самбірського району (рис. 87:19). Українсько-Польська експедиція підтвердила існування групи з 7 курганів, що розорюються. Один з найкраще збережених насипів має висоту 1 м і діаметр 15 м (Цигилик, 1995, с.103). Складений детальний план розміщення курганів (Грибович та інші, 1996, с.13-16). У 1996 році ця ж експедиція продовжила складання плану розміщення ще 10 курганів (Маснік та інші, 1997, с.3-28). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

138. СІДЕ III. Знайдена на північному заході від с.Сіде Самбірського району, в урочищі Верхи (рис. 8:28, 32). У 1996 році Українсько-Польська експедиція провела тут стаціонарні дослідження одного з насипів (Маснік та інші, 1997, с.3-28). Серед знахідок – залишки наземних житлових споруд, кам'яні вироби, фрагменти керамічного посуду, деревне вугілля тощо. Зафіксоване також поховання. Пам'ятка належить до поселень культури лійчастого посуду та старшої фази культури шнурової кераміки. Поховання датується старшою фазою культури шнурової кераміки. За 14-С поселення шнурової кераміки датується близько 2800 років до нашої ери. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, копії звітів – у Науковому архіві Інституту археології НАН України та Інституті археології і етнології Польської академії наук.

139. СІЛЕЦЬ I. Зафіксована в околицях с.Сілець (за довідником – Селець) Дрогобицького району (рис. 87:41). У 1912 році місцевий житель (господар за тодішньою термінологією) Кишакевич знайшов у шутрі на р.Бистриці сокиру із граніту (Кобільник, 1931, с.42). На території села виявлено 5 крем'яних скребків і крем'яний наконечник на спис (Кобільник, 1934а, с.21). На полі Джорджи у 1933 році виорано кам'яне рало (Кобільник, 1934а, с.21).

140. СМІЛЬНИЦЯ I. Локалізована урочищем Кляштор у нині висілку, за довідником – с.Смільниця Старосамбірської міської ради (рис. 68:20). Згадується у працях В.Кобільника та І.К.Свешнікова як давньоруське городище та монастирище XIV-XVIII століть (Кобільник, 1933, с.30; Свешніков, 1976, с.77). М.Ф.Рожко датує городище X-XI століттями (Рожко, 1995, с.88).

141. СМІЛЬНИЦЯ II. Відкрита у нині висілку за довідником – с.Смільниця Старосамбірської міської ради, зокрема, в урочищі Кляштор (рис. 68:98). Розкопки проводив І.К.Свешніков у 1946 році (Свешніков, 1949, с.86-90; 1976, с.77; Смішко, 1949, с.254; Napuliak, 1979, s.178, obr.5). Пам'ятка розташована на пагорбі над шосейною дорогою Самбір – Старий Самбір. Під залишками будинків пізньофеодалного монастиря були обстежені два неушкоджених і одне зруйноване поховання. Перше – захоронення дорослої людини, голова якої лежала на кам'яній плиті, було прикрите кам'яною плитою. Друге – було похованням жінки. У ньому знайдені дрібні металеві прикраси XI століття і уламки давньоруської кераміки. Належить до давньоруських ґрунтових могильників з трупопокладеннями XI століття.

142. СНЯТИНКА I. Окреслена с.Снятинка Дрогобицького району (рис. 8:60). Ю.Полянський інформує, що В.Кузьмович передав у Музей Наукового Товариства ім.Шевченка чотири кам'яні вироби (Полянський, 1928, с.27). Повідомлення повторюється у публікації В.Кобільника про археологічні здобутки на Бойківщині (Кобільник, 1933б, с.50). Серед знахідок – вістря або кинджал, крем'яна сокирка, а також частини сокир із діабазу і кварциту. Я.Пастернак інформує про те, що директор школи В.Кузьмович передав до Музею Наукового Товариства ім.Шевченка туфовий топірець, прямокутний у перерізі (Пастернак, 1929, с.236). Матеріали, очевидно, належать до доби неоліту і бронзи.

143. СОЛОНСЬКЕ I. Зафіксована у с.Солонське Дрогобицького району, в урочищі Баба (рис. 68:21). В.Кобільник у лісі Валиська відзначає сліди давніх валів, а у лісі Баба, за його свідченнями, колись стояла кам'яна баба (Кобільник, 1936, с.5). У 1989 році розкопки тут проводили О.М.Корчинський і М.А.Филипчук (Корчинський, 1989). Пам'ятка інтерпретована як городище давньоруського часу (рис. 72-76). Можливо, про це ж городище згадує І.Р.Михальчишин, локалізуючи його урочищем Сад на північно-західній околиці села (Михальчишин, 1993, с.16). Посад городища частково зруйнований. Пам'ятка належить до городищ X-XI століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

144. СОПІТ I. Розміщена східніше с.Сопіт Сколівського району, у південно-західній частині урочища Копань (рис. 60:20). Пам'ятка відкрита у 1970 році Підкарпатською експедицією Інституту суспільних наук АН України (Цыгылык, 1971, с.289; Крушельницкая, 1973, с.4; Свешніков, 1976, с.71; Михальчишин, 1993, с.41). Розташована на правому березі р.Стрий, на південно-західному схилі першої надзапальної тераси зі стрімким урвищем. У центрі пам'ятки закладений шурф 2х6 м. На глибині 0,3 м від сучасної поверхні зафіксовані рештки вогнища, знайдені фрагменти ліпної чорнолощеної кераміки з канелюрами на поверхні, а також крем'яні пластини. Пункт належить до поселень культури фракійського гальштату доби раннього заліза. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

145. СОПІТ II. Значиться на північно-західній околиці с. Сопіт Сколівського району, в урочищі Нижня Кечера (рис. 60:27). Пам'ятка досліджувалась у 1970 і 1972 роках Підкарпатською експедицією Інституту суспільних наук АН України (Цыгылык, 1971, с.289-290; Свешніков, 1976, с.71; Крушельницкая, 1976, с.26-29; Крушельницкая, 1979, с.291-316). Пункт розміщений за 70 м від сільських будівель, на підвищеному місці першої тераси правого берега р.Стрий. На площі майже 700 кв.м зафіксовано близько 160 поховань з тілоспаленнями в урнах. Пам'ятка належить до ґрунтових могильників із тілоспаленнями голіградської групи культури

фракійського гальштату доби раннього заліза. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

146. СПАС I. Виявлена за 0,5 км на південь від с.Спас Старосамбірського району, в урочищі Пагорб (рис. 8:9). У 1991 році пункт обстежила Львівська обласна експедиція Інституту суспільних наук АН України та Екологічна експедиція "Дністер" Товариства Лева (Мацкевий, 1995, с.59-61; 1996, с.22; 1997а, с.3-7; 1998в, с.24-44). Пам'ятка розташована на мисоподібному уступі лівого берега Дністра, на рівні 30-40 м над урізом води, біля звіроферми. Підйомний матеріал зібраний на площі 30х40 м, представлений виробами з пісковика, кременю та сланців. Типологічно виділений нуклеус, скобель (рис. 16:2, 3) і відходи. Пункт належить до поселень доби мезоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України.

147. СПАС II. Знайдена за 0,5 км на захід від с.Спас Старосамбірського району, в урочищі Замчище (рис. 68:54). У 1931 і 1932 роках пам'ятку досліджував В.Кобільник (Кобільник, 1933, с.27-28; Свешніков, 1976, с.77), у 1935 році – Т.Сулімірський (Sulimirski, 1935, s.25), у 1946 році – М.Ю.Смішко (Смішко, 1949, с.254), у 1969 році – І.К.Свешніков (Свешніков, 1976, с.77), у 1978 році – Галицький загін Архітектурно-археологічної експедиції Ленінградського відділення Інституту археології АН СРСР разом із Львівською обласною організацією Українського Товариства охорони пам'яток історії та культури (Малевская и другие, 1979, с.360-362; Рожко, 1982, с.12-20; 1996, с. 168-181). Зафіксована на вершині гори (абсолютна висота 375 м) і омивається ріками Дністер, Ленина і Велика Дубна. Пам'ятка овальної форми, розміри – 50х70 м, захищена з півночі стрімкими схилами гори, з інших боків – ровом завширшки 19 м і валом заввишки 9 м, шириною 7,5 м і довжиною – 25 м. У південній частині – проїзд, захищений з обох боків виступами валу. Під час стаціонарних досліджень у 1978 році зафіксовані фрагменти кераміки та кахлів (з поливою та без неї) XV-XVII століть. Крім того, знайдені наконечник арбалетної стріли, уламок шпори з коліщатком і олов'яні ядра, діаметром 12-15 см. Пункт належить до давньоруських городищ XI-XIII століть, а також оборонних споруд XIV-XV і XV-XVII століть.

148. СПАС III. Розкопана у центрі с.Спас Старосамбірського району на території садиби Іваницьких (рис. 68:61). Роботи проводив Галицький загін Архітектурно-археологічної експедиції Ленінградського відділення Інституту археології АН СРСР разом із Львівською обласною організацією Українського Товариства охорони пам'яток історії та культури (Малевская и другие, 1979, с.360-362; Рожко, 1982, с.13-14; 1996, с. 168-181). Саме на цій території був Спасський монастир. Відкриті залишки квадратної в плані оборонної вежі монастиря (8,7х8,8 м) з потужними (2,3-2,6 м) стінами, спорудженими з місцевого каменю (від 10х20 до 20-30х40-60 см) на міцному вапняковому розчині. У передматериковому шарі, біля основи стін, знайдені кілька фрагментів давньоруської кераміки, а вище – кераміку XV-XVIII століть, скляний посуд і кахлі того ж часу. Вежа Спасського монастиря датується кінцем XIII - першою половиною XIV століття. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архівах Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України, Львівської обласної організації Українського Товариства охорони пам'яток історії та культури та Інституту історії матеріальної культури Російської академії наук.

149. СТАНИЛЯ I. Виявлена на західній околиці с.Станіля Дрогобицького району, на абсолютних висотах 337-351 м (рис. 8:61). Досліджена у 1982 році

В.Ф.Петрунем, а згодом – В.Й.Козаком (Козак, 1971-1998). Серед знахідок – креміль з ретушшю, кам'яні вироби та фрагменти ліпної кераміки. Пам'ятка належить до енеоліту – бронзи. Матеріали та документація зберігаються у музеї "Дрогобиччина".

150. СТАРА РОПА I. Розташована на східній околиці с.Стара Ропа Старосамбірського району (рис. 60:21). Пам'ятка зафіксована на лівому березі безіменного струмка (лівий доплив р.Ясениці), відносна висота – 14-16 м. Відкрита у 90-х роках розвідковими роботами експедиції Львівського історичного музею, Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України (Конопля та інші, 1995, с.37). Визначена як поселення культури фракійського гальштату. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

151. СТАРА СІЛЬ I. Відкрита в центрі с.Стара Сіль Старосамбірського району, в урочищі Ставицько (рис. 68:16). У 1982 році пам'ятку обстежила Прикарпатська експедиція Інституту суспільних наук АН України разом з Дрогобицьким краєзнавчим музеєм (Мацкевий, 1997а, с.3-7; Козак, 1971-1998). Підйомний матеріал зібраний на площі 200х300 м, на навколишніх городах, у районі шкільного стадіону, в тому числі на городі Г.П.Сидір (рис. 70). Матеріали представлені, переважно, уламками ліпної кераміки (рис. 71). Поряд зафіксоване вже недіюче соляне джерело. Пам'ятка належить до категорії селищ ранньослов'янського часу. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

152. СТАРА СІЛЬ II. Знайдена на відстані 1,5 км на південний схід від с.Стара Сіль Старосамбірського району, на висоті 416 м над рівнем моря (рис. 60:16). У 1992 році пам'ятку відкрила Українсько-Польська експедиція (Циглик, 1995, с.102; Грибович та інші, 1996, с.15). Пункт розташований праворуч від шосе Старий Самбір – Хирів. Знайдений фрагмент сокири з мергелю, а також уламок крем'яного наконечника. Пам'ятка належить до епохи бронзи. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

153. СТАРА СІЛЬ III. Зафіксована на південно-західній околиці с. Стара Сіль Старосамбірського району (рис. 60:8, 22) на видовженому мисоподібному виступі правого берега струмка, на висоті 12-14 м над рівнем заплави, за 0,8 км на південь від церкви. Відкрита у 90-х роках під час розвідкових робіт експедиції Львівського історичного музею, Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України (Конопля та інші, 1995, с.37). Поселення віднесені до культур комарівської і фракійського гальштату. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

154. СТАРА СІЛЬ IV. Знаходиться на західній околиці с.Стара Сіль Старосамбірського району (рис. 60:23). У 1992 році загоном №3 Верхньодністрянської археологічної експедиції Інституту народознавства НАН України на пам'ятці були проведені рятівні розкопки (Конопля, Малеев, 1995, с.38-40). Пункт розташований на лівому березі струмка, одного з допливів р.Ясениці. Поселення належить до культури фракійського гальштату. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту народознавства НАН України.

155. СТАРИЙ САМБІР I. Виявлена у північній частині м.Старий Самбір (рис. 8:62). Пам'ятку обстежила у 1992 році Українсько-Польська експедиція (Циглик, 1995, с.102; Грибович та інші, 1996, с.13-16). Пункт локалізований абсолютною висотою 410 м і межиріччям Дністра і Яблуньки, де височина панує над с.Стрільбищем. Були зібрані фрагменти посуду культури шнурової кераміки. Раніше тут виявлений топірець старшої

фази цієї ж культури. Пам'ятка належить до енеоліту чи раннього етапу доби бронзи. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

156. СТАРИЙ САМБІР II. Означена знахідкою монети в околицях м. Старий Самбір (рис. 68:4). Згадується у працях О.В.Феніна, В.В.Кропоткіна та інших (Фенін, 1951, с. 92-104; Кропоткин, 1951, с.241-281; Брайчевський, 1959, с.130; Majewski, 1949, р.35-41). Представлена римським денарієм Кріспіни (II століття нашої ери).

157. СТАРИЙ САМБІР III. Знаходиться на північній околиці м.Старий Самбір, при виїзді з нього, ліворуч від шосейної дороги, яка веде до м.Самбора (рис. 68:63). Пам'ятка розташована біля шосейного моста, на схилі правого берега р.Яблуньки, неподалік від її гирла, на території присадибних ділянок. Відкрита в 90-х роках (Конопля, Кутельмах, 1996, с.17-18). Серед знахідок – уламки гончарного посуду сірого, сіро-жовтого та сіро-коричневого кольорів. Пункт належить до категорії селищ XII-XIV століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

158. СТАРИЙ САМБІР IV. Розміщена на північній околиці м.Старий Самбір (рис. 60:24). Пам'ятка виявлена ліворуч від шосейної дороги, яка веде до м.Самбора, біля шосейного моста, на схилі правого берега р.Яблуньки, неподалік від її гирла. Відкрита у 90-х роках під час розвідкових робіт експедиції Львівського історичного музею, Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України (Конопля та інші, 1995, с.37). Пункт визначений як поселення культури фракійського гальштату. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

159. СТАРИЙ САМБІР V. Виокремлена на території м.Старий Самбір (рис. 87:39). Відзначена кам'яна сокира (Кобільник, 1935, с.14).

160. СТЕБНИК I. Зафіксована на західній околиці м.Стебника на захід від колишнього с.Стебник і за 250 м від позначки абсолютної висоти 359 м (рис. 8:31). Пам'ятку стаціонарно досліджував М.Рошка у 1916-1917 роках (Roska, 1919, р.27-29). Її розміри – 13х15,5 м і висота – до 0,78 м. У насипі і під ним знайдені три вогнища. Також відзначені: нуклеус, численні крем'яні відщепи, пластина, скребок, розтирач і відбійник, уламок крем'яної сокири. Виявлені й дрібні уламки глиняного посуду зі слабким обпаленням, що за формою горщиків (фрагменти вінець і днищ) належать до виробів верхньодністровської групи підкарпатської культури старшої фази шнурової кераміки епохи енеоліту (III тисячоліття до нашої ери). Більшість дослідників, у тому числі М.Рошка, відносять цей і аналогічні насипи до поселень, інші вважають курганами (Свешников, 1974, с.29; Свешников, 1978, с.45-47; Machnik, 1961, s.209-218). Матеріали зберігаються у музеї м. Круж (Румунія).

161. СТЕБНИК II. Виявлена на західній околиці м.Стебник, на захід від колишнього с.Стебник (рис. 8:45). Пам'ятка розташована за 100-150 м на північ від насипу, розкопаного М.Рошкою (Стебник I). Розкопки провів Т.Сулімірський у 1932 році (Sulimirski, 1968, р.138). Насип округлої форми, діаметром 12 м і висотою 0,35 м. Об'єкт розкопаний лише в середній частині на площі 38,5 кв.м. Краї насипу залишилися недослідженими. Насип складався із сіро-жовтої землі, що нагадувала лісовий перегній. Приблизно у центрі насипу, на глибині 0,7 м (мабуть, на стародавньому горизонті), виявлені дрібні уламки глиняного посуду і деревного вугілля. Ці знахідки були розташовані півколом, на основі чого Т.Сулімірський зробив висновок, що тут було поховання, залишки якого повністю розклалися у ґрунті з

підвищеною кислотністю. Уламки посуду виготовлені з глини з домішкою піску, слабо обпалені. Вони належать до верхньодністровської групи підкарпатської культури старшої фази шнурової кераміки доби енеоліту і датуються III тисячоліттям до нашої ери, а об'єкт у цілому – курган, що належить до великої курганної групи (Сवेशников, 1978, с.45-47).

162. СТЕБНИК III. Зафіксована біля колишнього с.Колпець (тепер – частина м.Стебника), у лісі (урочище Колпецька Діброва) (рис. 8:46). На початку 30-х років В.Кобільник відзначив тут 8 могил-курганів, а у 1932 році Т.Сулімівський разом із М.Ю.Смішком обстежив у цій місцевості ще 10 курганів (Кобільник, 1933а, с.33; 1933б, с.49; Сवेशников, 1971, с.302; 1974, с.29-30; 1974а, с.162; 1976, с.51; Śmiszko, 1933, s.24; Sulimirski, 1935, s.22; 1948, № 139; 1959, s.230, 232, 322, 324; 1968, p.133-135; Budinský-Krička, 1965, il. 14:1). Насипи розташовані на підвищенні над заплавою р.Тисьмениці. Розкопано 9 курганів. Їх діаметр – 12-20 м, а висота – 0,3-3 м. Під насипами виявлені по одному – два поховання із залишками трупопокладень і трупоспалень, знайдений посуд, кам'яні знаряддя, а в одному випадку – фаянсові намистини єгипетського типу. Пам'ятка віднесена до курганного могильника старшої фази культури шнурової кераміки доби енеоліту. Матеріали зберігаються у Львівському історичному музеї, а документація – в архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

163. СТЕБНИК IV. Розташована на північно-західній околиці м.Стебник, біля колишнього с.Сілець, в урочищі Річки-Кулина (рис. 68:74). У 1973 і 1974 роках пам'ятку обстежили експедиції Львівської обласної організації Українського Товариства охорони пам'яток історії та культури і Дрогобицького краєзнавчого музею (Козак, 1971-1998; Козак, Ратич, 1975, с.294). Пункт розташований праворуч від шосе Дрогобич – Трускавець, на південно-західному березі потічка, у кар'єрі, на абсолютній висоті 320 м, між горою Шолом і вентиляційним люком калійної шахти (рис. 81). Зафіксовані фрагменти кераміки, скупчення обпаленої глини, уламків камення і залізних шлаків, що залягають на площах, діаметром до 1 м. Це, очевидно, залишки чотирьох сиродутних горнів, розташованих в околицях поселення або у ремісничому посаді. Пам'ятка належить до категорії поселень давньоруських ремісників XII-XIII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архівах Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, Львівської обласної організації Українського Товариства охорони пам'яток історії та культури і музею "Дрогобиччина".

164. СТЕБНИК V. Виявлена на північно-західній околиці м.Стебника, в урочищі Гай (рис. 8:55). Пункт обстежений у 1975 році (Козак, 1971-1998). Розташований справа від дороги Дрогобич – Стебник, між присілком Гірка і колишнім с.Сілець (тепер – частина м.Стебника). Зафіксована у районі теплиць птахофабрики, на абсолютній висоті 315 м. Тут, на розораному полі, на віддалі 40 м від північного берега штучної водойми, знайдений наконечник стріли (рис. 27: 2). Наконечник листовидної форми, асиметричний, виготовлений із сірого каменю і оброблений дрібнофасетковою ретушшю. Його довжина – 3,2 см, ширина – 1,9 см і товщина – 0,3 см. Пам'ятка інтерпретована як пункт з окремими знахідками доби енеоліту. Матеріали зберігаються у фондах музею "Дрогобиччина".

165. СТЕБНИК VI. Знайдена у м.Стебник (рис. 87:40). Виявлені 7 крем'яних ножів, які невизначені хронологічно, про що повідомляє В.Кобільник (Кобільник, 1934а, с.20).

166. СТРИЙ I. Зафіксована на північно-східній околиці м.Стрия, за 0,3 км на південь від Технікуму механізації сільського господарства (рис. 68:13). У 1976 році пам'ятка була відкрита Прикарпатським загоном Карпато-Волинської експедиції Інституту суспільних наук АН України (Мацкевой и другие, 1978, с.356; Батосский и другие, 1978, с.645; Мацкевий, 1997а, с.3-7; 1998б, с.393-398). Розташована на лівому березі заболоченого потічка, що впадає у р.Стрий, на рівні 2-3 м, поблизу шляхопроводу, де шосе Стрий – Львів перетинається із залізничною колією Стрий – Ходорів. На поверхні пам'ятки, площею 150х200 м, були зібрані фрагменти ліпної та кружальної кераміки темно-жовтого кольору із нерівномірним обпалом. У тісті непомітні домішки, за винятком дрібнозернистого піску. Пам'ятка віднесена до поселень перших століть нашої ери. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

167. СТРИЙ II. Знайдена на північній околиці м.Стрия, на лівому березі заболоченого потічка (рис. 68:9). У 1976 році пам'ятка була відкрита Прикарпатським загоном Карпато-Волинської експедиції Інституту суспільних наук АН України (Мацкевой и другие, 1978, с.356; Батосский и другие, 1978, с.645; Мацкевий, 1997а, с.3-7; 1998б, с.393-398). Пункт розташований на площі 100х200 м, на рівні 3-4 м від урізу води потічка, за перетином залізниці та шляхопроводу. Серед знахідок – майже виключно фрагменти кераміки, у тому числі вінця, уламки стінок і днищ. Переважають фрагменти світло-сірого кольору, частина яких із чорним підлощенням. Вінця горщиків прямі або незначно відігнуті. Днища належали плоскодонним посудинам. Матеріали, як і з пункту Стрий I, датовані першою половиною I тисячоліття нашої ери і віднесені до черняхівської культури, що синхронізується із III-V століттями нашої ери. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

168. СТРИЙ III. Відкрита у м.Стрий без більш точної прив'язки (рис. 68:5) у 1871 році (Фенін, 1951, с. 92-104; Кропоткин, 1951, с.241; 1961, с.65; Брайчевський, 1959, с.130; Свешніков 1976, с.80; Мацкевий, 1998б, с.393-398; Majewski, 1949, s.35-41). Тут знайдені бронзові римські монети Марка Аврелія Клавдія II і Філіппа Араба й антоніан Гордіана III (рис. 69). Не виключено, що ці знахідки можуть стосуватися поселень Стрий I, Стрий II і Стрий IV. Пам'ятка віднесена до категорії скарбів римських монет III-го століття нашої ери. Матеріали і документація зберігаються в Краківському археологічному музеї (Польща).

169. СТРИЙ IV. Розкопана на північній околиці м.Стрий, в урочищі Лани-Долішні (рис. 68:14, 41, 78). У 1990 році на пам'ятці проведені дослідження М.С.Бандрівським і Р.В.Суликом (Бандрівський, Сулик, 1992, с.29-35; 1994, с.52-54; Михальчишин, 1993, с.50; Мацкевий, 1998б, с.393-398). Роботи здійснені у центрі міста, на площі Ринок, у скверіку перед лазнею, де виявлені окремі знахідки XIV-XV століть, а основні дослідження виконані в околицях сільгосптехнікуму і парку, нагородах між розвилкою залізничної колії на Львів і Ходорів, на північній околиці футбольного поля. Тут відзначено підвищення, яке зі сходу обмивалось колись струмком – притокою р.Стрия, а зараз – це болото. Виявлено два житла, ймовірно, XI-XII століть, господарську яму, сліди від дерев'яних стовпів-опор, залізу шпору, ніж лавролистий форми, бронзовий гудзичок, литий бронзовий хрестик, пряслице із овруцького шиферу, уламки керамічного посуду. Пам'ятка віднесена до поселень перших віків нашої ери, давньоруського часу (XI-XII століть) та XIV-XV століть.

170. СТРИЛКИ I. Виявлена на північно-східній околиці с.Стрилки Старо-самбірського району (рис. 60:25). Пам'ятка зафіксована за 0,5 км на північний схід від

приміщень школи-інтернату, на правому березі струмка Оленка. Відкрита в 90-х роках під час розвідкових робіт експедиції Львівського історичного музею, Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України (Конопля та інші, 1995, с.37). Тут локалізовано поселення культури фракійського гальштату. Матеріали та документація – у фондах та архіві Львівського історичного музею.

171. СТРІЛКИ II. Знайдена на північний схід від с.Стрілки Старосамбірського району (рис. 60:17). Пам'ятка виявлена на південь від залізничної колії, на правому березі р.Топольчанки (правосторонній доплив Дністра), на висоті 8-10 м над рівнем заплави. Відкрита в 90-х роках (Конопля та інші, 1995, с.37). Поселення належить до доби бронзи. Матеріали та документація – у фондах і архіві Львівського історичного музею.

172. СТРІЛКИ III. Виявлена на південно-західній околиці с.Стрілки Старосамбірського району, у місці, де р.Дністер утворює меандр (рис. 68:42). Пам'ятка розташована на лівому березі ріки, на висоті до 20 м над рівнем заплави, на території приватних городів. Відкрита в 90-х роках під час розвідкових робіт експедиції Львівського історичного музею, Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України (Конопля, Кутельмах, 1996, с.18). Серед знахідок – уламки гончарного посуду сірого, сіро-коричневого та коричневого кольорів. Поселення віднесене до княжої доби (давньоруського часу). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

173. СТРІЛКИ IV. Зафіксована за 3 км на південний захід від с.Стрілки Старосамбірського району, в урочищі Замок (рис. 68:35). Пам'ятка обстежена у 1982 році М.Ф.Рожком (Рожко, 1996, с.182). Городище – мисового типу, витягнуте за лінією південний захід – північний схід, шириною майже 40 м, довжиною більше 100 м. Пункт із трьох сторін захищений стрімкими схилами підвищення, а з північно-західного (напольного) боку – ровом, шириною 12-15 м і глибиною до 5 м. В'їзд був із півдня і йшов по долівці рову, звертаючи на майданчик городища. Пам'ятку віднесено до давньоруських городищ із оборонними укріпленнями острівного або мисового типу. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

174. СТРІЛКОВИЧІ I. Розташована за 0,5 км на південь від с.Стрілковичі Самбірського району, в урочищі Которове (рис. 60:34). У 1991 році пункт обстежений Львівською обласною експедицією Інституту суспільних наук АН України та Екологічною експедицією “Дністер” Товариства Лева (Мацкевий, 1996, с.22; 1997а, с.3-7). Пам'ятка розташована на лівому березі Дністра, на рівні 10-12 м від урізу ріки, на пагорбі площею 20х30 м (рис. 67). Тут знайдені фрагменти ліпних горщиків світло-рожевого кольору з обох сторін, іноді з чорним підлощенням. Пункт віднесений до категорії поселень доби раннього заліза. Матеріали та документація – у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

175. СТРІЛКОВИЧІ II. Локалізована територією цегельного заводу у с.Стрілковичі Самбірського району (рис. 68:1). У 1946 році пам'ятка обстежена М.Ю.Смішком і І.К.Свешніковим (Смішко, 1949, с.255; Свешніков, 1976, с.70; Swiesznirow, 1967, s.91). Розміщена на лівому березі р.Дністер, за 0,5 км від річки і за 70 м правіше шосейної дороги Старий Самбір – Самбір. У стінках кар'єрів відзначені сліди трьох ям. У одній із них зібрані уламки кераміки комарівської культури (II тисячоліття до нашої ери). Друга яма має ширину 1 м, глибину 0,7 м від сучасної поверхні, в якій помітні сліди вогнища. Третя яма, довжиною 2,1 м, мабуть, є залишками частково заглибленого у землю житла із вогнищем. У заповненні другої і третьої ями знайдені уламки посуду

перших століть нашої ери і залізний ніж, очевидно, цього ж часу. На підставі уламків посуду II - III століть нашої ери, комплекс потрактований як поселення із залишками матеріальної культури римського типу. Матеріал і документація зберігаються в фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, а миска – в Археологічному музеї Львівського національного університету імені І.Франка.

176. СТРІЛЬБИЩЕ I. Розташована на північно-східній околиці с.Стрільбище Старосамбірського району (рис. 60: 26). Пам'ятка розміщена на високому лівому березі р.Яблуньки, за 0,8 км на захід від шосейної дороги, яка веде до м.Хирів. Відкрита в 90-х роках під час розвідкових робіт експедиції Львівського історичного музею, Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України (Конопля та інші, 1995, с.38). Пам'ятка віднесена до поселень культури фракійського гальштату. Матеріали та документація зберігаються у фондах та архіві Львівського історичного музею.

177. СТІЛЬБИЩЕ II. Розкопана на північній околиці с.Стрільбище Старосамбірського району (рис. 60:9). Пам'ятка виявлена на видовженому виступі лівого берега р.Яблуньки, висотою 8-10 м над рівнем заплави. Відкрита в 90-х роках під час розвідкових робіт спільної комплексної археологічної експедиції Львівського історичного музею, Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича та Інституту народознавства НАН України (Конопля та інші, 1995, с.38). Пункт представлений поселенням комарівської культури доби середньої бронзи. Матеріали та документація зберігаються у фондах та архіві Львівського історичного музею.

178. СТРІЛЬБИЩЕ III. Зафіксована на північній околиці с.Стрільбище Старосамбірського району, на видовженому мисоподібному виступі лівого берега р.Яблуньки (рис. 68:64). Пам'ятка розташована на захід від шосейної дороги, яка веде до м.Хирова, за 0,8 км на північний захід від лісгоспазу, на території орного поля. Відкрита в 90-х роках (Конопля, Кутельмах, 1996, с.18). Серед знахідок – фрагменти гончарного посуду. Пункт належить до давньоруських селищ XII-XIV століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах та архіві Львівського історичного музею.

179. СТУПНИЦЯ I. Виокремлена у північній частині с.Ступниця Дрогобицького району, в урочищах Монастирище і Масьова Гора (рис. 8:19; 68:23). Перша згадка про старожитності у цьому селі пов'язана зі статтю М.С.Грушевського (Грушевський, 1899, с.29). Розкопки тут проводив у 1931 році В.Кобільник (Кобільник, 1933, с.3-20; 1936а, с.1-11; 1937, с.75; Sulimirski, 1935, s.25). У 1962 році городище досліджував П.О.Раппопорт (Раппопорт, 1967, с.23-25, 137-139), а у 1965 році – В.В.Ауліх (Свешніков, 1976, с.51). У 1974 і 1979 роках пам'ятку обстежили експедиції Інституту суспільних наук АН України і Дрогобицького краєзнавчого музею, у 1987 році – Карпатська архітектурно-археологічна експедиція Інституту суспільних наук АН України, а у 1992 році – спільна експедиція Дрогобицького краєзнавчого музею і Дрогобицького державного педагогічного інституту ім.І.Франка (Козак, 1971-1998; 1991, с.130-131; Рожко, 1995б, с.85). Пам'ятка розташована на мису правого берега р.Бистриця-Підбузька і складається з дитинця та окольного міста. Дитинець розміщений в урочищі Монастирище і має округлу форму, діаметром 112 м. Зберігся вал висотою 7-8,5 м, яким був оточений дитинець (рис. 80). У південно-західній і північно-східній частинах цього валу збереглися сліди двох воріт. Помітні також сліди оборонних ровів. На схід і південний схід від дитинця, в урочищі Масьова Гора, було окольне місто, яке сполучалося з дитинцем воротами. За даними П.О.Раппопорта, дитинець і окольне місто разом мають площу 14 га. У ході дослідження пам'ятки виявлено велику кількість кераміки, інших виробів

давньоруського часу і шлаків-відходів залізобного виробництва. Знайдена також олов'яна печатка, що належала Константину VIII (1025-1028), умовно локалізована городищем. Відзначимо й велику кількість крем'яних виробів доби неоліту. Пам'ятка інтерпретована як поселення доби неоліту і городище X-XI століть.

180. СТУПНИЦЯ II. Локалізована урочищами Солотвина і Тулівка у с.Ступниця Дрогобицького району (рис. 8:21). Обстеження тут проводив В.Кобільник, інші дослідники, багато знахідок надійшло від місцевих жителів (Кобільник, 1931, с.39; 1933б, с.51; 1934а, с.21; 1934б, с.12; 1935, с.14; 1935а, с.21-22; 1936, с.5; 1937, с.75). Ймовірно, що частина матеріалів походить із суміжних територій. Серед знахідок – численні кам'яні, у тому числі й крем'яні вироби, мідні та залізні знаряддя, керамічний посуд, пряслице, артефакти з рогу оленя, інших кісток, фрагменти скляних предметів тощо. Пам'ятка інтерпретована як пункт з виробами від епохи неоліту до середньовіччя включно.

181. СУШИЦЯ I. Відкрита у с. Сушиця Старосамбірського району (рис. 87:42). За інформацією В.Кобільника, тут знайдена кам'яна сокира (Кобільник, 1935, с.14).

182. СХІДНИЦЯ I. Виявлена у смт Східниця Бориславської міськради, поблизу пансіонату "Гуцулка" (рис. 8:1). Пункт обстежував О.П.Черниш у 1989-1990 роках (Черниш, 1992, с.12-13; 1995, с.15-21). Розташований на мису схилу п'ятої тераси р.Східниці (притоки р.Стрий), на високому лівому березі. Серед підйомного матеріалу О.П.Черниш відзначив рубилоподібні і зубчаті знаряддя, чопери, інші вироби (рис. 88; 89). Комплекс віднесений О.П.Чернишом до місцезнаходжень ранньоашельського часу. Втім, таке датування заперечують деякі спеціалісти. О.С.Ситник відносить цей комплекс до скупчення еолітів (Ситник, 1996, с.46-60). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

183. ТЕРШІВ I. Знайдена за 1 км на південний схід від с.Тершів Старосамбірського району, в урочищі Береги (рис. 8:34). У 1991 році пункт обстежили Львівська обласна експедиція Інституту суспільних наук АН України та Екологічна експедиція "Дністер" Товариства Лева (Мацкевий, 1996, с.22; 1997а, с.3-7). Пам'ятка розташована у передгір'ї, на мисоподібному уступі, відносна висота – 15-20 м, на правому березі Дністра. На площі 30х40 м був зібраний підйомний матеріал – кам'яні предмети, в тому числі – крем'яний ніж зі специфічною обробкою (рис. 27:3), інші артефакти з пісковика. Пункт належить до поселень доби енеоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

184. ТЕРШІВ II. Відкрита на захід від с.Тершів Старосамбірського району, в урочищі Загородище (рис. 68:57). У 1982 році городище досліджував М.Ф.Рожко (Рожко, 1984, с.323; 1995б, с.85). Розташоване на мису першої надзапальної тераси р.Дністер. З південного і східного боку городище захищене стрімкими схилами підвищення, висотою 40 м, з південного – руслом р.Ленини. На захід від городища протікає безіменний струмок і є яр. З напольного (північного) боку городище захищав вал, довжиною 200 м і шириною при основі 20 м, який частково зберігся із західного та східного боків. В'їзд простежується з північного заходу. Підйомний матеріал представлений давньоруською керамікою XII-XIII століть. Пункт належить до городищ давньоруського часу XII-XIII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

185. ТОРГАНОВИЧІ I. Локалізована с.Торгановичі Старосамбірського району, зокрема, полем біля села (рис. 60:37). Тут виорали латунну грецьку

монету часів Птолемеїв, що правили Єгиптом з 305 до 30 року до н.е. (Кобільник, 1934б, с. 12).

186. ТОРЧИНОВИЧІ I. Значиться в урочищі Поруб біля колишнього (за довідником) села Бачина Торчиновицької сільської ради Старосамбірського району, на лівому березі Дністра (рис. 87:38). Тут знайдена крем'яна сокира (Кобільник, 1933б, с.52).

187. ТРУСКАВЕЦЬ I. Виокремлена м.Трускавець, зокрема, парафіяльним городом (рис. 8:63). Згідно з повідомленням В. Кобільника, у 20-30-х роках тут знайдена велика крем'яна сокира і дві крем'яні сокирки (Кобільник, 1933б, с.49-52). Пам'ятка належить до пунктів з окремими знахідками доби енеоліту-бронзи.

188. ТРУСКАВЕЦЬ II. Окреслена територією м.Трускавця (рис. 60:15). Згадується у каталогах К.Журовського та І.К.Свешнікова (Свешніков, 1976, с.80; Żurowski, 1949, s.173). Тут знайдений бронзовий серп. Пам'ятка належить до окремих знахідок кінця епохи бронзи-початку доби раннього заліза.

189. ТРУСКАВЕЦЬ III. Зафіксована у м.Трускавці (рис. 8:5б) в 1977 році В.Й.Козаком (Козак, 1971-1998). Пам'ятка розміщена біля теплиць комунгоспу, ліворуч від шосе Трускавець – Стебник, на віддалі 150 м від окружної дороги. Абсолютна висота пункту 320 м над рівнем моря. Представлена крем'яним ножем-скобелем (рис. 27:4). Знаряддя належить до пунктів з окремими знахідками доби енеоліту. Зберігається у фондах музею "Дрогобиччина".

190. ТРУСКАВЕЦЬ IV. Виявлена за 0,5 км на північ від м.Трускавця, в урочищі Ставок (рис. 8:35). У 1991 році пункт обстежили Львівська обласна експедиція Інституту суспільних наук АН України та Екологічна експедиція "Дністер" Товариства Лева (Мацкевий, 1996, с.22; 1997а, с.3-7). Пам'ятка розташована на березі штучного ставка, за 15 м на схід від греблі, на березі р. Потічок, що тече ліворуч від дороги Трускавець – Дрогобич (рис. 29). Пункт зафіксований на рівні 5-6 м над урізом води. Підйомний матеріал зібраний на площі 20х40 м. Комплекс представлений кам'яними виробами, серед яких нуклеус-скребок, крем'яний скребок з підтіскою з черевця (рис. 27:1, 5). Наявні фрагменти ліпного посуду. Частина керамічних виробів з підлощеною поверхнею, темно-жовтого кольору з лицевого боку та світло-сірого з внутрішнього. Інші уламки посуду – з невеликими порожнинами, очевидно, від органічних домішок. Зовнішня поверхня кераміки – рожева, а внутрішня – темно-сіра. Знахідки належать до поселень енеолітичного часу. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

191. ТРУСКАВЕЦЬ V. Значиться на околиці м.Трускавця, на горі Монастир (рис. 68:49). Знайдений нагрудний бронзовий хрест-енколпійон княжої доби (Кобільник, 1936, с.5).

192. ТРУСКАВЕЦЬ VI. Обмежена територією м.Трускавця, за костелом (рис. 68:б). Ю.Полянський повідомляє про те, що до Музею Наукового Товариства ім.Шевченка передано сокиру з округлим обухом і опущеним додолу вістрям, подібну до бойового чекану (Полянський, 1928, с.28). Предмет знайшли, копаючи рів. У наукову і науково-популярну літературу сокира увійшла як бойовий римський чекан IV століття нашої ери (Гузар та інші, 1997, с.3).

193. ТУР'Є I. Виявлена за 1,5 км на південь від с.Тур'є Старосамбірського району, на горі Ділок, в урочищі Пасеки (рис. 68:3б). Згадується у каталозі Б.Януша (Janusz, 1918, s.292). Перевіркою В.В.Ауліха у 1964 році це повідомлення не підтверджене (Свешніков, 1976, с.77). У 1982 році М.Ф.Рожко, проводячи розвідку за даними В.Кобільника, знайшов цю пам'ятку (Рожко, 1995, с.85). Майданчик

городища має трапецієподібну форму, розміром – 22х30 м, з напольного боку – захищений ровом і валом. Вал наполовину зруйнований. Належить до категорії давньоруських городищ.

194. ТУРКА I. Зафіксована за 4 км на північний захід від м. Турки, в урочищі Потік (рис. 8:10). У 1991 році пункт обстежили Львівська обласна експедиція Інституту суспільних наук АН України та Екологічна експедиція “Дністер” Товариства Лева (Мацкевий, 1995, с.59-61; 1996, с.21; 1997а, с.3-7; 1998в, с.24-44). Пам’ятка розташована на південній околиці присілка Слобода, за 0,3 км від вул. Самбірської і за 0,1 км на південь від пам’ятного хреста на лівому березі р. Стрий. Тут на рівні 30 м від тальвегу балки, на площі 50х100 м, були зібрані кам’яні предмети, у тому числі призматичний видовжений нуклеус (рис. 16:1), відщепи та відходи. Пам’ятка належить до категорії поселень з окремими знахідками доби мезоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України.

195. ТУРКА II. Розташована на північний захід від м. Турки, на південно-західній околиці присілка Слобода, в урочищі Старе Село (рис. 68:85). Пам’ятка відкрита у 1995 році розвідковими роботами експедиції Львівського історичного музею спільно з музеєм “Бойківщина”. Локалізована на площі 2 га (Бончук та інші, 1995, с.12. Турка II-VII в цій статті позначені: 1-6). Пункт розташований на схилі високого, до 40 м, лівого берега р. Стрий, на захід від залізничної колії Ужгород – Львів. Пункт належить до поселень XIV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

196. ТУРКА III. Відкрита на північно-східній околиці м. Турки, в урочищі На Голиці (рис. 68:2, 86). Пам’ятка виявлена у 1995 році розвідковими роботами експедиції Львівського історичного музею спільно з музеєм “Бойківщина” (Бончук та інші, 1995, с.12-13). Пункт розташований на краю видовженого мисоподібного виступу лівого берега р. Стрий, біля гирла р. Яблуньки (лівого допливу). Відносна висота пункту – 30-35 м, площа – 1 га. Культурний шар простежується до глибини 0,3 м від сучасного рівня. Зібрано фрагменти ліпної кераміки пізньоримського типу і пізнього середньовіччя. Пам’ятка двошарова й належить до поселень XIV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

197. ТУРКА IV. Знайдена на північно-східній околиці м. Турки, в урочищі Круг (рис. 68:58). Пам’ятка розташована на ділянці діаметром до 50 метрів і висотою близько 20 м над рівнем заплави лівого берега р. Яблунька. Відкрита розвідковими роботами експедиції Львівського історичного музею спільно з музеєм “Бойківщина” (Бончук та інші, 1995, с.13). Серед знахідок – уламки посуду XII-XIV століть. Пам’ятка належить до городищ складно-мисового типу XII-XIV століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

198. ТУРКА V. Розташована на північно-східній околиці м. Турки, в урочищі Ровінь (рис. 68:68, 96). Пам’ятка розташована на вул. Івана Франка – від шосейного моста до поста ДАІ. Відкрита розвідковими роботами експедиції Львівського історичного музею спільно з музеєм “Бойківщина” (Бончук та інші, 1995, с.14). Пункт займає рівну ділянку правого берега р. Яблуньки, шириною 80-250 м. Висота берега над рівнем води – 4 м. Пам’ятка визначена як двошарове поселення княжої доби (XII-XIV століть) і пізнього середньовіччя (XV-XVII століть). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

199. ТУРКА VI. Зафіксована у східній частині м. Турки, в урочищі Над Скалою (рис. 68:65). Пам’ятка виявлена у 1995 році розвідковими роботами експедиції Львівського

історичного музею спільно з музеєм "Бойківщина" (Бончук та інші, 1995, с.14). Пункт розташований на правому березі р.Яблуньки, на майже рівній ділянці, довжиною до 0,4 км і шириною 0,1-0,15 км, висотою близько 40 м над рівнем води у річці. Пам'ятка належить до категорії селищ XV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

200. ТУРКА VII. Виявлена у східній частині м.Турки, в урочищах Локіть і Торговиця (рис. 68:69, 87). Пам'ятка відкрита у 1995 році розвідковими роботами експедиції Львівського історичного музею спільно з музеєм "Бойківщина" (Бончук та інші, 1995, с.14). Пункт розташований на рівній ділянці лівого берега р.Яблунька, на висоті 4-5 м над рівнем води. Пам'ятка представлена поселеннями княжої доби (XII-XIV століть) і пізнього середньовіччя (XV-XVII століть). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

201. УЛИЧНЕ I. Розміщена за 1,5 км на північний схід від с.Уличне Дрогобицького району, між урочищами Розтавка і Каширки (рис. 8:16). Пункт виявив у 1994 році С.Стельмахович. Повторні обстеження здійснені Сектором археології Львівського історичного музею в 1996 році (Конопля та інші, 1996, с.18-19). Пам'ятка розміщена на висоті до 1,5 м над рівнем заплави і займає майже рівну, з незначним нахилом до півночі, ділянку правого берега струмка – лівостороннього допливу р.Уличанки, що впадає у р.Колодницю (басейн правосторонніх приток Дністра). Згідно з розташуванням підйомного матеріалу, місцезнаходження тягнеться вздовж краю тераси, смугою майже 0,3 км і шириною 60-80 м. Серед знахідок – уламки ліпного посуду і кам'яні вироби. Кераміка належить до груп столового і кухонного посуду. З кам'яних виробів відзначаються прямокутні та трапецієподібні у плані тесла із асиметричним зашліфованим лезом і розтирачі з осадових порід Закарпаття. Відзначимо також жовна, нуклеуси, відщепи, пластини, знаряддя із обсидіану, вірогідно, з Північно-Східної Словаччини. Крім того, знайдено понад 100 артефактів з кременю, у тому числі скребки, різці, трапеції і скобелі. Пам'ятка належить до поселень культури лінійно-стрічкової кераміки доби неоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

202. УЛИЧНЕ II. Знайдена за 0,7 км від північно-західної околиці с.Уличне Дрогобицького району, за 0,4 км від південної межі урочища Глибоке (рис. 8:8). Пункт досліджував О.М.Осаульчук шляхом збору підйомного матеріалу (1996-1997 роки) і проведення у 1997 році розвідкових розкопок на площі 20 кв.м (Мацкевий, 1997, с.1-4; 1998а, с.134-150). Пам'ятка розташована на рівні 10-13 м від тальвегу яру і 367-370 м над рівнем моря, на площі 150 x 250 м, за 1 км на південний схід від хутора Глибокого (рис. 19). Найбільш типовий профіль залягання ґрунту простежений в стінках траншеї (рис. 20). Відклади представлені гумусованими темно-жовтуватими нашаруваннями, колір яких з глибиною світлішає. На поверхні – орний шар, потужністю 0,4-0,5 м. Він безструктурний, пилюватий, глинистий. Глибше фіксується ґрунтовий горизонт В, потужністю від 5 до 10 см, далі залягає материковий пізньоплейстоценовий суглинок. Культурний шар виявлений, в основному, у перевідкладеному, орному пласті. Незначна його частина, ймовірно, перебуває у інситу частині підґрунтя В. Кам'яних виробів нараховується 59 екземплярів. Серед знарядь найчисленніші – скобелі (рис. 21:5-12), ножі (рис. 21:13-16), скребки (рис. 21:3, 4). З типових різців наявний лише один, виготовлений на заготівці разом зі скобелем, а можливо і скребком (рис. 21:17). Показовою є наявність у комплексі асиметричної трапеції, яка втім, не є достатньо класичної форми (рис. 21:18). Крім того, із ударно-віджимних знарядь відзначимо віджимник (рис. 21:19) і відбійник.

Кількість відщепів удвічі перевищує кількість пластинчатих сколів. Комплекс належить до поселень мезолітичної культури Кам'яниця-Баранне (Мшана), групи Баранне I (Мшана X). Це не виключає і ранньонеолітичний вік цієї пам'ятки. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту народознавства НАН України.

203. УЛИЧНЕ III. Зафіксована біля с. Уличне Дрогобицького району (рис. 87:43). Знайдена крем'яна сокира із пришліфованим лезом (Кобільник, 1935, с.14).

204. УРИЧ I. Виявлена за 1,5 км на північний схід від с. Урич Сколівського району, на місці колишнього міста-фортеці Тустань (рис. 68:19). Пам'ятка, що відома вже понад 150 років (Головацкий, 1871, с.220), особливо активно вивчалася з початку 60-х років XX століття експедиціями П.О. Раппопорта, Р.С. Багрія, М.Ф. Рожко та інших дослідників (Раппопорт, 1967, с.137,139; Багрий, 1974, с.241; Крушельницькая, Рожко, 1979, с.353-354; Рожко, 1995а, с.82-84; 1996, 240 с.). Розташована на невеликому майданчику 20x22 м (дитинець), при загальній площі – 3 га, відносна висота близько 55 м. У стінах скель збереглися вертикальні та горизонтальні пази-заглиблення (рис. 77-79). На скелі Велике Крило зафіксовані петрогліфи: 5 сокир, 2 хрести та свастика-чотириріг (Рожко, Бандрівський, 1995, с.80-82). Ці та інші ознаки дозволяють реконструювати тут п'ятиповерхову житлову забудову з висотою приміщень 3,5 – 4 м. Пам'ятка визначена як давньоруська наскельна фортеця IX-XIV століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архівах Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, Інституту народознавства НАН України, Інституту історії матеріальної культури Російської академії наук, Львівського музею історії релігії, Львівського історичного музею, інших установ.

205. УРИЧ II. Розташована за 1,8 - 2 км на північ від с. Урич Сколівського району, в урочищах Камінь, Острий Камінь, Мала Скеля і Жолоб (рис. 60:12). Пам'ятку обстежували у 1843 році І.Вагилевич, а з 1988 року М.Ф. Рожко, М.С. Бандрівський, інші дослідники (Бандрівський, 1991, с.14; 1995а, с.7-10; Рожко, 1996, 240 с.; Wagilewicz, 1843, s.151,167). Виявлені наскельні зображення, а також дерев'яна наскельна забудова оборонного комплексу міста-фортеці Тустань. Пам'ятка віднесена до петрогліфів – наскельних рисунків пізньобронзового – початку залізного віку, а наскельна дерев'яна забудова (Острий Камінь і Мала Скеля) – до давньоруського часу. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архівах Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, Львівського музею історії релігії, інших установ.

206. ЧАЙКОВИЧІ I. Знайдена за 0,5 км на південний захід від с. Чайковичі Самбірського району, в урочищі Горб (рис. 8:11; 68:10, 67). У 1991 році пункт обстежили Львівська обласна експедиція Інституту суспільних наук АН України та Екологічна експедиція «Дністер» Товариства Лева (Мацкевий, 1995, с.59-61; 1996, с.21; 1997а, с.3-7). Пам'ятка розташована на мисоподібному підвищенні, на лівому березі Дністра, за 0,1 км від ріки, на рівні 8-10 м над заплавою (рис. 84). Площа, на якій зафіксований підйомний матеріал, – 50x60 м. Згідно з типолого-статистичними показниками, знахідки, очевидно, відповідають трьом етапам заселення цієї території. Найдавніші вироби представлені скребками (рис. 16:7, 8) та відщепами, що належали до доби мезоліту. Серед фрагментів кераміки виділені два комплекси. Найбільше знайдено уламків кружального посуду. Відзначимо частини стінок горщиків із отворами (дірочками) і хвилястим орнаментом (рис. 85). Є й окремі тонкостінні фрагменти посуду з чорним підлощенням. Такі ознаки дозволяють зарахувати цей комплекс до поселень перших століть нашої ери, ймовірно, черняхівської культури. Виділені також уламки посуду, в основному, рожевого

кольору, в тому числі з орнаментом у вигляді паралельних ліній із дуже сильно відігнутим вінчиком. Такі показники дозволяють охарактеризувати цю пам'ятку як поселення пізньосередньовічного (давньоруського) часу (XI-XIII століть). Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

207. ЧАЙКОВИЧІ II. Зафіксована за 0,5 км на захід від с. Чайковичі Самбірського району, в урочищі Дубовець (рис. 8: 36). У 1991 році пункт обстежили Львівська обласна експедиція та Екологічна експедиція «Дністер» Товариства Лева (Мацкевий, 1996, с.21; 1997а, с.3-7). Пам'ятка розташована на мисоподібному пагорбі, на правому березі Дністра на висоті 10-12 м над заплавою ріки, на площі 40х 50 м (рис. 84). Серед знахідок лише уламки ліпного посуду доброго опалу, однорідного з обидвох боків (рис. 27:7). У тісті помітні домішки піску. Пам'ятка віднесена до енеоліту. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України.

208. ЧАЙКОВИЧІ III. Виявлена на відстані 1 км на північний захід від с. Чайковичі Самбірського району (рис. 8: 37; 60: 10; 68:15, 75). Пам'ятка зафіксована на площі 2 га, на орному полі видовженого мисоподібного виступу лівого берега лівостороннього допливу Дністра, на висоті 6-8 м над рівнем заплави. Відкрита спільним дослідженням експедиції Львівського історичного музею та Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України (Івановський та інші, 1995, с.29). Пункт інтерпретований як багатшарове поселення доби енеоліту, комарівської культури епохи середньої бронзи, перших століть нашої ери і давньоруське XII-XIII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

209. ЧАЙКОВИЧІ IV. Розміщена у південно-східній частині с.Чайковичі Самбірського району, на захід від церкви (рис. 68:76, 88). Пам'ятка виявлена на площі 1 га, на схилі лівого берега Дністра, на висоті 6-8 м над рівнем заплави, на території присадибних ділянок. Відкрита спільним дослідженням експедиції Львівського історичного музею та Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України (Івановський та інші, 1995, с.29). Пункт окреслено як поселення XII-XIII століть і пізнього середньовіччя XV-XVII століть. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

210. ЧУКВА I. Локалізована с.Чуква Самбірського району, зокрема, громадською толокою (рис. 87:44). Зафіксовані вали, а з предметів матеріальної культури – кам'яна сокира (Кобільник, 1934а, с.21-22).

211. ШУМ'ЯЧ I. Знайдена на східній околиці с.Шум'яч Турківського району, в урочищі Берг (рис. 68:97). Пам'ятка відкрита у 1995 році розвідковими роботами експедиції Науково-методичного відділу охорони пам'яток історії та культури Управління культури Львівського облвиконкому, Львівським історичним музеєм і НДІЦ "Рятівна археологічна служба" Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України (Івановський, Конопля, 1995, с.25). Пункт розташований на північ від садиби О.Доротича, на рівній ділянці лугової тераси лівого берега потічка Шумелка (лівосторонній доплив Яблуньки), на висоті 3 м над рівнем води, – тепер території приватних господарств – на площі 0,5 га. Поселення окреслене пізнім середньовіччям, зокрема XV-XVII століттями. Матеріали та документація зберігаються у фондах і архіві Львівського історичного музею.

212. ЯСЕНИЦЯ-ЗАМКОВА I. Розташована у с.Ясениця-Замкова Старосамбірського району (рис. 68:46). Знайдена візантійська монета з надписом "констанціум" (Кобільник, 1933б, с.52).

213. ЯСЕНИЦЯ-СІЛЬНА І. Виокремлена на околиці с.Ясениця-Сільна Дрогобицького району (рис. 68:59). Віднесена до оборонних споруд XIII-XIV століть (Пуздерко, 1995, с.81).

214. ЯСЕНИЦЯ-СІЛЬНА ІІ. Локалізована с.Ясениця-Сільна Дрогобицького району (рис. 8:64). Знайдено крем'яне долото, сокирка, вістря на спис і ретушовані відщепи (Кобільник, 1933б, с.49). Я.Пастернак повідомляє, що В.Струминський передав крем'яні знаряддя, виявлені на території села, у Музей Наукового Товариства ім. Шевченка (Пастернак, 1929, с.237). Серед знахідок – сокирка з вузьким обухом і згладженим лезом, вістря на спис, свердло на відщепі, скребок і різець, а також відщеп з ретушованими боками. Вироби датовані добою енеоліту-бронзи.

ВИСНОВКИ

Дрогобицьке передгір'я займає широке межиріччя, обмежене з півночі та заходу рікою Дністер, зі сходу – р. Колодницею, а з півдня – краєм Карпатських гір. У регіоні віддавна були наявні значні запаси водних ресурсів, різноманітної деревини та кам'яної сировини, інших матеріалів. Відомі тут і зручні для проживання печери. Клімат передгір'я досить помірний, територія характеризується багатим рослинним і тваринним світом. Наявність таких умов та ресурсів сприяла формуванню позитивного балансу харчування для певних людських спільнот. Можливості екологічної ніші на території Дрогобицького передгір'я сприяли проживанню тут людини практично у всі часи.

Археологічні відкриття XVIII-XIX століть у Європі, Азії, на інших континентах, викликали інтерес до вивчення старожитностей окремих регіонів, зокрема, і Дрогобицького передгір'я. Про сліди образотворчої діяльності людини повідомляє у 1843 році І. Вагилевич, описуючи околиці с. Урич. У монографічній статті аналізує старожитності регіону Я. Головацький (1871 р.). Розкопки курганів біля с. Залужани в 1896 році, проведені В. Деметрикевичем, дали значну кількість кам'яних знарядь і посуду зі шнуровим орнаментом. Це, очевидно, курганний могильник III тисячоліття до н.е.

У першій половині XX ст. дослідження у регіоні були тісно пов'язані з діяльністю Товариства "Бойківщина", музею у м. Самборі, а також виданням журналу "Літопис Бойківщини", які активно пропагували вивчення минулого цього краю. Завдяки зусиллям місцевого краєзнавця В. Кобільника та фахівців зі Львова, зокрема Я. Пастернака і Т. Сулімірського, були відкриті і до певної міри комплексно вивчені десятки пам'яток біля Борислава, Дрогобича, Котованого, Кульчиць і Ступниці. Вони були датовані від V тис. до н.е. і до середини II тис. н.е.

У другій половині XX ст. слід відзначити багаторічні планомірні дослідження, здійснені, перш за все, співробітниками Академії наук України, Росії та Польщі, працівниками музеїв регіону, викладачами вищих навчальних закладів. У останні десятиріччя роботи набули комплексного міждисциплінарного характеру, при широкому залученні спеціалістів природознавчого профілю.

У цілому, в регіоні зафіксована значна кількість давніх стоянок, городищ, інших об'єктів. Комплексна міждисциплінарна інтерпретація пам'яток і природного середовища, що їх оточувало, дозволяють зробити певні висновки стосовно заселення краю на різних етапах історичного розвитку.

На території Дрогобицького передгір'я до палеоліту віднесене лише поселення Східниця I. Втім, таке датування заперечується окремими спеціалістами. Очевидно, остаточне вирішення проблеми можливе при широкому використанні новітніх сучасних технічних засобів і методик. Наступна епоха – мезоліт, пов'язана з початком сучасної геологічної історії землі (IX-IV тис. до н.е.). Перші мезолітичні пам'ятки були відкриті в регіоні в 70-х роках XX століття, а на сьогодні відомо вже 11 пунктів, – це Раделичі I, Уличне II, Кульчиці IX та інші. У мезоліті найбільш широкого розвитку набуває дистанційна зброя – лук і стріли. Кам'яні вироби, як правило, мають дерев'яні або кістяні руків'я. Відзначимо такі компоненти вкладеневої техніки як

крем'яні мікроліти геометричних обрисів у формі трапецій, трикутників і сегментів. Представлені на пам'ятках регіону, вони є одним з найважливіших досягнень у добу мезоліту взагалі.

До неоліту віднесено 9 пунктів, що попередньо датуються V-IV тис. до н.е. Найбільш відомі тут пам'ятки культури лінійно-стрічкової кераміки: Колодниця I, Котоване I та Уличне I. В цю епоху використовується кам'яна сокира, а інший основний кам'яний інвентар типологічно близький до мезолітичного. Ці осілі ранньоземлеробські племена користувалися керамічним посудом, а для обробки землі – кам'яними мотиками. Крім собаки, приручено ще декілька видів тварин.

У регіоні відомо 43 пункти, віднесених до доби енеоліту (IV-III тис. до н.е.). Відзначені поселення і курганні могильники, що належать до лендельської культури, культури лійчастого посуду, пізньотрипільської спільноти та культури старшої фази шнурової кераміки. Це пункти Раделичі III, Сіде III, Болехівці II, Стебник II і III та інші. Поряд із використанням кам'яних знарядь і кераміки, починається вживання виробів з міді. Саме до цього часу належать перші достовірні свідчення про велику рогату худобу і використання бика як тяглової сили.

Доба бронзи представлена 18 пунктами, що датуються переважно II тис. до н.е. Це поселення та курганні могильники, що належать до культури молодшої шнурової кераміки доби ранньої бронзи, комарівської культури, інших етнокультурних спільностей. Найбільш відомими є пам'ятки Болехівці I, Залужани I і Кавське I. Як і повсюдно, у регіоні з освоєнням бронзи, різко підвищилась продуктивність праці, основними галузями стають землеробство та скотарство; рівень виробництва і майнове розшарування суспільства відображають скарби бронзових речей, що належали представникам панівної верхівки.

Доба раннього заліза (19 пунктів) датується, в основному, I тис. до н.е. Фіксуються пам'ятки культури фракійського гальштату, черепинсько-лагодівської групи ранньоскіфського часу та інші. Це городища, поселення, ґрунтові та курганні поховання тощо. Відзначимо пункти Розгірче III, Сопіт I і Кульчиці III. Для епохи характерне вживання залізних предметів, завдяки цьому більш ефективним стає землеробство, збільшується поголів'я великої рогатої худоби. Спостерігається накопичення багатств, поширюються збройні конфлікти.

До ранньослов'янського часу і середньовіччя віднесено 99 пунктів, що датуються I-першою половиною II тис. н.е. Епоха представлена поселеннями, городищами, поховальними спорудами, іншими пам'ятками. Найбільш відомими є об'єкти черняхівської культури, культури карпатських курганів, римського типу, а також давньоруського часу. Відзначимо поселення Меденицю I, могильник Добрянці I, городища та фортеці Урич I, Ступницю I і Розгірче I. Розвиток продуктивних сил і міжплеменних внутрішніх зв'язків великого масиву східнослов'янських племен призвів до виникнення феодальних відносин, суспільних класів і давньоруської державності.

Таким чином, у Дрогобицькому передгір'ї зафіксована значна кількість давніх пам'яток матеріальної і духовної культури. Дослідження дозволяють стверджувати, що регіон був заселений від кам'яної доби до середньовіччя включно. Тут відомі соціальні, економічні, інші єдності. Природно, що знаходячись у географічному центрі Європи, на території передгір'я, степу та лісостепу, ці єдності характеризуються рисами декількох археологічних спільностей, культур або груп типів пам'яток. Як припускають П.П.Єфіменко та О.Я.Брюсов, Карпати не були непрохідним бар'єром для запозичень, міграцій, обміну та перекочівок ще з кінця палеолітичного часу (Єфіменко, 1956, с.41; Брюсов, 1962, с.30). Тому, поряд з

інтенсифікацією робіт на рівнині та у передгір'ї, актуальними є також дослідження карпатських перевалів. На Дрогобицькому передгір'ї городище Грозова I, що датується IX-XIV століттям, виявлене на висоті 1021 м над рівнем моря і 520 м над рівнем долини. На суміжній території Румунії важливі матеріали доби мезоліту зафіксовані в печері Скауне, яка знаходиться на висоті 1327 м над рівнем моря (Žaki, 1962, s.5-75). Таким чином, поряд з інтерпретацією вже відомих матеріалів, доцільними є комплексні дослідження високогірних пам'яток та пошуки нових об'єктів.

Накопичення нових фактів, подальше впровадження нових методів і методик, а також удосконалення комплексного міждисциплінарного аналізу допоможе вирішенню багатьох конкретних питань інтерпретації пам'яток регіону та суміжних територій. Значні перспективи в цьому плані відкриваються в Дрогобицькому передгір'ї у вивченні печерних утворів і пам'яток, захоронених в озокериті. Саме в таких умовах збереженість знахідок значно краща, ніж під відкритим небом.

На сучасну пору вважається престижним, якщо заселення території представлено якнайдавнішими пам'ятками людської цивілізації. У цьому, на перший погляд, наївному прагненні закладений певний політико-моральний сенс: наша земля (село, місто) – зразок стабільності й процвітання, адже витримала випробування часом. Одним з видів відрахунку літ є згадка в писемних джерелах. За такими свідченнями найстаріші населені пункти регіону налічують менше тисячі років. Однак, є інший спосіб датування – за найдавнішими пам'ятками матеріальної і духовної культури. Цілком можливо, що у Дрогобицькому передгір'ї збереглися поселення, що нараховують сотні тисяч років. Розвиток науки дозволяє нам дедалі повніше висвітлювати далеке минуле нашого краю.

РЕЗЮМЕ

Дрогобычское предгорье занимает широкое междуречье, ограниченное с севера и запада р.Днестром, с востока – р.Колодницею, а с юга - краем Карпатских гор. В регионе издавна отмечается значительный потенциал водных ресурсов, разнообразной древесины и каменного сырья, других материалов. Известны здесь удобные для проживания пещеры. Климат предгорья достаточно умеренный; относительно богат растительный и животный мир. Эти факторы обусловили положительный баланс питания для определенных человеческих сообществ. Возможности экологической ниши благоприятствовали проживанию человека, практически, во все времена.

Археологические открытия XVIII-XIX столетий в Европе, Азии, на других континентах, вызвали интерес к изучению древностей отдельных регионов, в частности, Дрогобычского предгорья. О следах изобразительной деятельности человека сообщает в 1843 году И.Вагилевич при описании окрестностей с.Урыч. В монографической статье анализирует древности региона Я.Головацкий (1871 г.). Раскопки курганов в 1896 году, которые проводил В.Деметрикевич, дали значительное количество каменных изделий и посуды с шнуровым орнаментом (с.Залужаны). Это, очевидно, курганный могильник III тысячелетия до нашей эры.

В первой половине XX столетия исследования в регионе тесно связаны с деятельностью Общества “Бойкивщина”, музея в г.Самборе, а также журнала “Литопис Бойкивщины”, которые активно пропагандировали изучение прошлого края. Благодаря усилиям местного краеведа В.Кобильныка и специалистов из Львова, в частности, Я.Пастернака и Т.Сулимирского, были открыты и до определенной меры комплексно изучены десятки памятников близ Борыслава, Дрогобыча, Котованого, Кульчиц и Ступныци. Они датированы от V тысячелетия до н.э. и по середину II тыс. н.э.

Во второй половине XX века следует отметить многолетние исследования, осуществленные, прежде всего, сотрудниками Академии наук Украины, России и Польши, работниками музеев региона, преподавателями высших учебных заведений и других учреждений. В последние десятилетия работы приобрели комплексный интердисциплинарный характер, при широком привлечении специалистов природоведческого профиля.

В целом, в регионе уже зафиксировано значительное количество древних стоянок, городищ, других объектов. Комплексная интердисциплинарная интерпретация памятников и природной среды, которая их окружала, позволяют сделать определенные выводы о заселении края на разных этапах исторического развития.

В настоящее время на территории Дрогобычского предгорья к палеолиту пока отнесено только поселение Схидныця I. Однако, такая датировка отрицается некоторыми специалистами. Очевидно, окончательное решение проблемы возможно при широком использовании новейших современных технических средств и методик. Последующая эпоха - мезолит, синхронна с началом современной геологической истории земли (IX-IV тыс. до н.э.). Первые мезолитические памятники были открыты

в регионе в 70-х годах XX века, а нынче известно уже 11 пунктов. Это Радэлычи I, Улычнэ II, Кульчыцы IX и другие. В мезолите наиболее широкое развитие приобретает дистанционное оружие – лук и стрелы. Каменные изделия, как правило, уже имеют деревянные или костяные рукоятки. Отметим такие компоненты вкладышевой техники, как кремневые микролиты геометрических очертаний в форме трапеций, треугольников и сегментов. Представленные на памятниках региона, они являются одними из важнейших достижений в эпоху мезолита вообще.

К неолиту относятся 9 пунктов, которые предварительно датируются V-IV тыс. до н.э. Наиболее известны здесь поселения культуры линейно-ленточной керамики Колодныця I, Котованэ I и Улычнэ I. Уже используется каменный топор, а основной каменный инвентарь типологически близок к мезолитическому. Эти оседлые раннеземледельческие племена пользовались керамической посудой, а для обработки земли – мотыгами. Кроме собаки, очевидно, было приручено ещё несколько видов животных.

В регионе известно 43 пункта эпохи энеолита (IV-III тыс. до н.э.). Отмечены поселения и курганные могильники, которые отнесены к лендельской культуре, общности воронковидных сосудов, поздне трипольской и культуре старшей шнуровой керамики. Это пункты Радэлычи III, Сидэ III, Болэживци II, Стэбнык II и III. Наряду с использованием каменных орудий и керамики, уже начинается употребление изделий из меди. Именно к этому времени относятся и первые достоверные свидетельства о крупном рогатом скоте и использовании быка как тягловой рабочей силы.

Эпоха бронзы представлена 18 пунктами, которые датируются преимущественно II тыс. до н.э. Это поселения и курганные могильники, которые относятся к культуре младшей шнуровой керамики эпохи ранней бронзы, комаривской культуре, другим этнокультурным единствам. Наиболее известными являются памятники Болэживци I, Залужаны I и Кавськэ I. Как и повсеместно, в регионе с освоением бронзы, резко повысилась производительность труда. Основными отраслями становятся земледелие и скотоводство. Уровень производства и имущественное расслоение общества отражаютклады бронзовых изделий, которые принадлежали представителям господствующей верхушки.

Эпоха раннего железа (19 пунктов) датируется, в основном, I тыс. до н.э. Фиксируются памятники культуры фракийского гальштата, черепинско-лагодивской группы раннескифского времени и другие. Это городища, поселения, грунтовые и курганные погребения. Отметим пункты Розгирчэ III, Сопит I и Кульчыцы III. Для эпохи уже характерно употребление железных предметов. Благодаря этому более эффективным становится земледелие. Увеличивается поголовье крупного рогатого скота. Наблюдается накопление богатств, отмечаются вооруженные конфликты.

К раннеславянскому времени и средневековью отнесено 99 пунктов, которые датируются I – первой половиной II тыс. н.э. Эпоха представлена поселениями, городищами, погребальными сооружениями, другими памятниками. Наиболее известны здесь объекты черняхивской культуры, культуры карпатских курганов, римского типа, а также древнерусского времени. Отметим поселение Мэдэныця I, могильник Добряны I, городища и крепости Урыч I, Ступньця I и Розгирчэ I. Развитие производительных сил и межплеменных связей большого массива восточнославянских племен привело к возникновению феодальных отношений, классового общества и древнерусской государственности.

Таким образом, в Дрогобычском предгорье уже зафиксировано значительное количество памятников материальной и духовной культуры. Такие исследования позволяют предполагать о заселении региона от каменного века и до средневековья включительно. Тут уже известны социальные, экономические и другие единства. Естественно, что находясь в географическом центре Европы на территории предгорья, степи и лесостепи, они, нередко, представляют черты нескольких археологических общностей, культур или групп типов памятников. Как допускают П.П.Ефименко и А.Я.Брюсов, Карпаты не были непроходимым барьером для заимствований, миграций, обмена и перекочёвок ещё с конца палеолитического времени (Ефименко, 1956, с.41; Брюсов, 1962. с.30). Поэтому, наряду с интенсификацией работ на равнине и в предгорье, актуальными являются также исследования карпатских перевалов. В Дрогобычском предгорье городище Грозова I, которое датируется IX - XIV столетиями, выявлено на высоте 1021 м над уровнем моря и 520 м над уровнем долины. На сопредельной территории Румынии важные материалы эпохи мезолита зафиксированы в пещере Скаунэ, которая находится на высоте 1327 м над уровнем моря (Žaki, 1962, s.5-75). Таким образом, наряду с осмыслением уже известных материалов, целесообразны исследования высокогорных памятников и поиски новых объектов.

Накопление новых фактов, дальнейшее внедрение новых методов анализа поможет решению многих конкретных вопросов интерпретации памятников региона и сопредельных территорий. Значительные перспективы в этом плане открываются в Дрогобычском предгорье при изучении пещерных полостей и памятников, захороненных в озокерите. Именно в таких условиях сохранность находок значительно лучше, чем под открытым небом.

В настоящее время считается престижным, если заселение территории представлено наидревнейшими памятниками человеческой цивилизации. В этом, на первый взгляд, наивном стремлении заложен определенный смысл: наша земля (село, город) – образец стабильности и процветания, так как выдержала испытание временем. Одним из видов отсчёта лет является сообщение в письменных источниках. По таким данным древнейшие населённые пункты региона насчитывают немного меньше тысячи лет. Есть и другой способ датирования - по древнейшим памятникам материальной и духовной культуры. Вполне возможно, что в Дрогобычском предгорье сохранились поселения, которые насчитывают сотни тысяч лет. Развитие науки позволяет нам всё полнее освещать далекое прошлое нашего края.

RESUME

Przedgórze Drohobyckie jest ograniczone od zachodu i północy rzeką Dniestr, od wschodu rzeką Kołodnycja, a od południa brzegiem gór Karpackich. Region jest bogaty w zasoby wodne i mineralne oraz drzewno. Tu są dużo jaskini, różnorodny świat roślinny oraz zwierzęcy. Klimat jest umiarkowany. Te wszystkie warunki sprzyjały zamieszkaniu tu człowieka we wszystkich czasach.

O śladach działalności artystycznej człowieka donosi w roku 1843 I. Wahylewycz przy opisaniu krańców wsi Urycz. Prace wykopaliskowe koło wsi Załużany w r. 1896, przeprowadzone przez W. Demetrykiewicza, wykryły kamienne narzędzia pracy oraz naczynia z ornamentem sznurowym. To jest widocznie cmentarzysko kurhanowe III tysiąclecia przed naszą erą.

W pierwszej połowie XX st. badanie prastarej przeszłości podtrzymywały spółka „Bojkiwszczyna», muzeum w Samborze, pismo „Litopys Bojkiwszczyny”. Krajoznawca W. Kobilnyk, specjaliści J. Pasternak, T. Sulimirski wykryli i zbadali dziesiątki zabytków okresu od V tysiąclecia p.n.e. do połowy II tysiąclecia n.e. koło Borysława, Drohobycza, Kotowanego, Kulczyc oraz Stupnyci.

W drugiej połowie XX st. badania kompleksowe na przedgórzu Drohobyckim prowadzili pracownicy Akademii Nauk Ukrainy, Rosji i Polski, pracownicy muzeów, wykładowcy wyższych uczelni.

Na terytorium przedgórza Drohobyckiego do paleolitu należy osiedle Schidnycya I. Takie datowanie zaprzeczają niektórzy specjaliści, lecz rozstrzygnąć ostatecznie ten spór można posługując się nowoczesnymi środkami technicznymi.

W regionie jest znanych 11 zabytków epoki mezolitu (IX-IV tysiące p.n.e.). To są Radęyczi I, Ułyczne II, Kulczyci IX i inne. Główna broń tych czasów to są łuk i strzała, wyroby kamienne mają drzewniane lub kościane uchwyty. Najważniejsze osiągnięcie mezolitu to komponenty techniki wkładnikowej - cząsteczki krzemieniu w kształcie trapezów, trójkątów, segmentów.

Do neolitu zaliczono 9 punktów V-IV tysiąclecia p.n. e. – osiedla kultury ceramiki liniowej i wstęgowej: Kołodnycya I, Kotowane I, Ułyczne I. Te zabytki zostawiły osiedle plemiona wcześnie rolnicze, które posługiwały się naczyniem ceramicznym, motykami kamiennymi, siekierą kamienną, oswoiły kilku gatunków zwierząt.

W regionie wiadomo 43 punkty epoki eneolitu (IV-III tysiące p.n.e.). To są osiedla i cmentarzyska kurhanowe kultury lendelskiej, kultury puharów lejowatych, kultury późnego trypilli oraz kultury starszej ceramiki sznurowej (Radęyczi III, Side III, Bołechiwci II, Stebnyk III). Kontynuje się wykorzystanie narzędzi kamiennych i ceramiki, zaczyna się wykorzystanie wyrobów z miedzi.

Epoka brązu jest przedstawiona 18 punktami przeważnie II tys.p.n.e. To są osiedla i cmentarzyska kurhanowe kultury ceramiki sznurowej, czasów wczesnego brązu, kultury komarowskiej (Bołechiwci I, Załużany II, Kawśke I). Główne branże gospodarstwa to są rolnictwo i hodowla bydła. Znaleziska to skarby rzeczy z brązu.

Epoka wczesnego żelaza (19 punktów) to okres I tys.p.n.e. przedstawiona jest zabytkami kultury halsztatu frakijskiego, grupy czerepińsko-łagodowskiej wczesnego scytyjskiego okresu i inne. To są grodziska, osiedla, groby gruntowe i kurhanowe (Rozgircze III, Sopot I, Kulczyci III).

Dla tej epoki jest rzeczą znaną wykorzystywanie przedmiotów żelaznych, rolnictwo staje się efektywniejsze, wzrasta pogłowie bydła, poszerzają się konflikty zbrojne.

Do wczesnych słowiańskich czasów średniowiecza zaliczono 99 punktów datowanych I – pierwszą połową II tyś. n.e. To są osiedla, grodziska, budowle pogrzebalne kultury czerniachwskiej, kultury kurhanów karpaccich, rzymskiego typu i staroruskiego okresu (Medenycya I, cmentarzysko Dobrzany I, grodziska i twierdze Urycz I, Stupnica II, Rozgircze I). Wytworzyły się stosunki feudalne, klasy społeczne, staroruska państwowość.

Rozprawy potwierdzają, że przedgórze Drohobyckie było zaludnione od epoki kamienia do średniowiecza. Według przepuszczenia P.P.Jefimenko, A.J.Briusowa Karpaty nie były nieprzebytą barierą dla zapożyczeń, migracji już od końca paleolitu. Wobec tego na równi z badaniem przedgórze aktualne jest badanie przełęczy Karpatckich. Grodzisko Grożowa I (IX-XIV st.) zostało odkryte na wysokości 1021 m nad poziomem morza i 520 m nad poziomem doliny. Na przyległym terytorium Rumunii materiały epoki mezolitu zostały znalezione w jaskini Skaune (1327 m nad poziomem morza).

Jednym z typów datowania miejscowości jest pierwsze wypomnienie pisemne. Według takiego datowania najdawniejsze osiedla przedgórze Drohobyckiego liczą nie mniej tysiąca lat.

Inny sposób datowania – za najdawniejszymi zabytkami kultury materialnej i duchowej. Być może na przedgórzu Drohobyckim zachowały się osiedla liczące setki tysięcy lat.

Rozwój nauki pozwala co raz to pełnej naświetlać odległą przeszłość naszego kraju.

SUMMARY

The Drohobych foothills comprise a wide area surrounded by the Dniester River in the north and west, the Kolodnytsja River in the east and by the edge of the Carpathian Mountains in the south. Since ancient times in this region there has been a great supply of water, various kinds of wood, stone and other materials. There are some caves known to have been convenient for living in. The climate of foothill region is rather moderate. The flora and fauna are comparatively rich. This was sufficient for the positive diet balance for certain human communities. The mentioned above conditions, and ecological refuge positives in particular, have been favourable for human life practically in all times.

Archeological discoveries in Europe, Asia, and on other continents in the XVIII-XIX centuries aroused interest for studying ancient human settlements in the Drohobych foothills, too. In his description of the outskirts of the village of Urych in 1843, I. Vahylevych gave information about the remnants of human painting. Also, in his monographic article Ya. Holovatskyj mentioned the old residence sites of the region. In the course of archeological excavations near the village of Zaluzhany, directed by V. Demetrykievych, a great number of stone tools and earthenware with cord ornaments were found. Evidently it was a barrow dating from 3000 BC.

In the first half of the XX century the archeological research in the region was closely connected with the work of the "Bojkivshchyna" society, the Sambir museum as well as with the publishing of the "Litopys Bojkivshchyny" magazine, which promoted the study of the region's history. Due to the efforts of V. Kobil'nyk a regional ethnographer, and several specialists, mostly from Lviv, Ya. Pasternak and T. Sulimirski in the vicinity of Boryslav, Drohobych, Kotovane, Kul'chytsi and Stupnytsia were discovered and underwent a complex study to a certain extent. The age of the finds was estimated at 5000 BC - middle of AD 2000.

Long term planned research carried out by the staff of the Academies of Sciences of Ukraine, Russia and Poland and regional museums, college and university professors and the workers of some other establishments in the second half of the XX century is worth mentioning. In the recent decades the research has become complex, widely employing different branches of science, including nature studies.

All in all, a great number of ancient settlements and camping sites have been discovered in the region. Complex interpretation of the monuments and their natural environment with the use of different branches of science enables us to make certain conclusions.

The only settlement on the territory of the Drohobych foothills that can be referred to the Paleolithic period, is Skhidnytsia I, although this dating has not been supported by several experts. This problem is likely to be finally solved with the help of the most up-to-date technical methods and devices. The next epoch - the Mesolithic period - is connected with the beginning of modern geological history of Earth (IX-IV millennia BC). The first Mesolithic finds were discovered in the 70-ies in this region, and 11 settlements have been found. Those are Radelychi I, Ulychne II, Kul'chytsi IX and others. During the Mesolithic period distance weapons - bows and arrows - were developed. Stone articles, as a rule, already have wooden or bone handles. We would like to mention such components of hub

technology as flint microlites in the shape of geometric figures - trapeze, triangle and segment being present on the most important achievements of the mesolithic epoch.

9 settlements, dated to the V-IV millennia BC by preliminary expertise, are referred to the Neolithic period. The most important of them are Kolodnytsja I, Kotovane I and Ulychne I. The stone axe was already used at that time, and the other most important stone tools are typologically close to the mesolithic ones. Those no more nomadic early-agricultural tribes already used stone hoes for land cultivation and pottery. Besides the dog, several other kinds of animals had been domesticated by that time.

43 monuments in the region are known to belong to the Eneolithic period (IV-III millennia BC). Settlements and barrows belonging to the Lendel, funnel pottery, late trypillia and older cord pottery cultures were discovered. Those are: Radelychi III, Side III, Bolekhivtsi II and Stebnyk III. Alongside with stone tools and earthenware, copper articles were used. It is period that the first reliable mentionings of cattle breeding and using the ox as driving force belong to.

The Bronze Age is represented by 18 items dating from II millennia BC. Those are settlements and barrows of the cord pottery culture of the Early Bronze Age, the Komariv culture and other ethnographic communities. The best known monuments are Bolekhivtsi I, Zaluzhany I, and Kavské I. As well as everywhere else, labour productivity increased due to the use of bronze tools. Agriculture and cattle breeding became the main branches of industry. The bronze articles belonging to representatives of the authorities of that time, reflect the level of production and society division into layers.

The early Iron Age (19 items) dates mainly from I millennia BC. The monuments of the phrakia halstatt, Cherepyn - Lahodiv group of the early Scythian period have been discovered. Those are settlement sites, graves and barrows. The settlements Rozhirche III, Sopit I and Kul'chytsi III are worth mentioning. The use of iron articles has become more effective. The number of cattle increased. Accumulation of material valuable possessions could be noted, armed conflicts became wider and more frequent.

99 items, dating from AD 1000 - the first half of 2000, are referred to the early Slavonic period and Middle Ages. The epoch is represented by settlements, burial constructions, other monuments. The finds belonging to the Cherniakhiv culture, the Carpathian barrow culture, the Roman and ancient Rus' cultures are the most widely known. We would like to mention settlements Medenytsia I, burial site Dobriany I, settlements sites and fortresses Urych I, Stupnytsia I and Rozhirche I. The development of productive power and intertribal relations within the great mass of eastern Slavonic tribes led to the beginnings of feudal relations, social classes and Ancient Rus' statehood.

Therefore, a great number of ancient monuments of material and spiritual culture have been discovered in the Drohobych foothills. This research enables us to state that the region was inhabited from the Stone Age to the Middle Ages inclusive. Social, economic and other types of unities existing in those times can be proved. Naturally, being located in the geographical center of Europe, on the territory of the foothills, steppe and particularly wooded steppe, they frequently reflect the features of several historic communities, cultures or groups of monument types. According to P.P. Efimenko's and A.Ya. Briusov's supposition, the Carpathians have never been an impassable barrier for borrowings, migration, exchange and moving places of settlements since the end of the Paleolithic period (Ефименко, 1956, с. 41; Брюсов, 1962, с.30). Therefore, alongside with the intensification of research on the plain and in the foothills, the study of the Carpathian Mountains passes is of great importance. In the Drohobych foothills, for instance, settlement Hrozova I, dating from the IX-XIV centuries was discovered at 1021 m above sea level and 520 m above

the plain. On the adjacent territory in Romania important materials of the Mesolithic period were found in the Skaune cave, located at 1327 m above sea level (Žaki, 1962, s.5-75). So, it is reasonable that complex research of such monuments be carried out and new finds be searched for, alongside with interpreting the already discovered materials.

Gaining new facts, introducing new methods and techniques, improving complex analysis with the use of different branches of science will help solve many definite problems concerning the interpretation of the region's and the neighboring territories' monuments. In the Drohobych foothills, the study of cave formations and monuments buried in ozocerite is very promising as preservation possibilities in such conditions are much higher than in the open air.

Nowadays it is considered prestigious if the inhabitants can boast of as ancient monuments of human civilizations on their territory as possible. In this seemingly native desire there is a certain political and moral sense: our land (village, city) is an example of stability and prosperity as it has existed for ages and passed the test of time. One of the methods of chronology is starting with the earliest records. According to these data, the oldest settlements of the region are younger than 1 thousand years old. Also, there are different methods of dating - according to the oldest monuments of material and spiritual culture. It is quite possible that on the territory of the Drohobych foothills there are settlements with a history of hundreds of thousands years. The development of science enables us to throw light on the ancient past of our land.

ZUSAMMENFASSUNG

Drogobyzker Vorgebirge ist vom Westen und vom Norden mit dem Fluß Dnister, vom Osten - mit dem Fluß Kolodnyzja, und vom Süden - mit dem Rand der Karpaten begrenzt. Die Region ist an Wasserschätzen, Mineralressourcen, Holz reich. Hier gibt es viele Höhlen, sehr mannigfaltige Pflanzen- und Tierwelt. Das Klima ist gemäßigt. Alle diese Bedingungen trugen zum Wohnen des Menschen hier zu jeder Zeit bei. Über die Spuren der darstellenden Tätigkeit des Menschen berichtet im Jahre 1843 I. Wagylewytsh bei der Schilderung der Dorfränder des Dorfes Urytschne. Die Ausgrabungen neben dem Dorf Zaluzhany im Jahre 1896, welche W. Demetrykiüewytsh durchführte, entdeckten die Steinarbeitsinstrumente und das Geschirr mit dem Schnuornament. Das ist, wahrscheinlich, eine Hügelgrabstädte des III. Jahrtausends v.u.Z.

In der ersten Hälfte des XX. Jahrhunderts unterstützen die Untersuchung der fernen Vergangenheit die Gesellschaft "Bojkiwstschyna", ein Museum in der Stadt Sambir, die Zeitschrift "Litopys Bojkiwstschyny". Der Heimatsforscher W. Kobil'nyk, die Spezialisten Ja. Pasternak, T. Sulimirski entdeckten und erlernten Dutzende von Denkmälern vom V. Jahrtausend v.u.Z. bis zu der Mitte des II. Jahrtausends u.Z. neben Boryslaw, Drogobytsh, Kotowane, Kultschyzi und Stupnyzja. In der zweiten Hälfte des XX. Jahrhunderts wurden die Komplexuntersuchungen im Drogobyzker Vorgebirge von den Mitarbeitern der Akademie der Wissenschaften der Ukraine, Rußland und Polen, von den Mitarbeitern der Museen, von den Hochschullehrern durchgeführt. Auf dem Territorium des Drogobyzker Vorgebirges gehört die Siedlung Skhidnyzja I zur Altsteinzeit. Gegen solcher Daterung erheben die Einwendungen einzelne Spezialisten, aber man kann diesen Streit endgültig nur mit Hilfe der neuesten technischen Mittel beilegen. In der Region sind 11 Denkmäler des Mesolithikums (IX.-IV. Jahrtausend v.u.Z.) bekannt. Das sind: Radelytschi I, Ulytschne II, Kul'tschyzi IX u.a. Die Hauptwaffen dieser Zeit waren Bogen und Pfeil, die Steinerzeugnisse haben Holz- oder Knochenhandgriffe. Die wichtigste Errungenschaft des Mesolithikums sind Komponenten der Einsatztechnik - Teilchen aus Silizium in Form eines Trapezes, Dreieckes, Segmentes.

Zum Neolithikum gehören 9 Orte des V.-IV. Jahrtausends v.u.Z. - Kultursiedlung der Bandstreifenkeramik: Kolodnyzja I, Kotowane I, Ulytschne I. Diese Denkmäler wurden von den seßhaften, frühagrarischem Stämmern gelassen, die das keramische Geschirr, die Steinjathacken, das Steinbeil benutzten, noch einige Tierarten zähmten. In der Region sind 43 Punkte der Neolithikumszeit (IV.-III. Jahrtausend v.u.Z.) bekannt. Das sind Siedlungen und Hügelgrabstädten der Lendeiner Kultur, Kultur des Trichtergeschirrs, der späten Trypilkultur und der Kultur der älteren Schnurkeramik (Radelytschi III, Side III, Bolechiwzi II, Stebnyk III). Wurden die Steinerzeugnisse und Keramik benutzt, begann man die Kupfererzeugnisse zu benutzen.

Die Bronzezeit wurde durch 18 Punkte in der Hauptsache - vom II. Jahrtausend v.u.Z. vertreten. Das sind Siedlungen, Hügelgrabstädten der Kultur der Schnurkeramik, der frühen Bronzezeit, der Komariwsker Kultur (Bolechiwzi I, Zaluzhany I, Kawśke I). Die Hauptwirtschaftszweige sind - Landwirtschaft und Viehzucht. Die Fundsachen sind die Schätze aus Bronze.

Die frühe Eisenzeit (19 Punkte) - das ist der Zeitraum des II. Jahrtausends v.u.Z. - wurde durch die Kulturdenkmäler der thrazischen Hallstadt, der Tscherepynsker - Lagodiwsker Gruppe der frühen Skythenzeit u.a. präsentiert. Das sind prahistorische Siedlungen, Siedlungen,

Erdebestattungen und Hügelbegrabnisse (Rosgirtsche III, Sopit I, Kultschyzi III). Für die Epoche ist die Ausnutzung der Eisengegenstände sehr kennzeichnet, viel wirkungsvoller wurde die Landwirtschaft, wuchs der Viehbestand, verbreiteten sich die bewaffneten Konflikte.

Zur frühslawischen Zeit und zum Mittelalter gehören 99 Punkte, die mit der ersten Hälfte des II. Jahrtausends v.u.Z. datiert werden. Das sind Siedelungen, prahistorische Siedelungen, Beerdigungsbauten der Tschernjachiwsker Kultur, der Kultur der Karpatenhügel des romischen Typs und der altrussischen Zeit (Medenyzja I, die Grabstätte Dobrjany I, prahistorische Siedlungen und Festungen Urytschne I, Stupnyzja I, Rosgirtsche I). Es wurden die feudalen Bedingungen, Gesellschaftsklassen, altrussische Staatlichkeit entstanden. Die Untersuchungen bestätigen, daß das Drogobyzker Vorgebirge von den Menschen von der Steinzeit bis zum Mittelalter besiedelt wurde. Nach den Vermutungen von P.P.Jefimenko, A.Ja.Brjusow waren die Karpaten keine undurchdringliche Sperre für die Entlehnungen, Migrationen seit dem Palaolithikum (seit der Altsteinzeit). Deshalb zugleich mit den Untersuchungen des Vorgebirges ist auch die Untersuchung der Karpatenpasse sehr aktuell. Die prahistorische Siedlung Grosowa I der IX.-XIV. Jahrhunderte wurde in der Höhe von 1021m über dem Meeresspiegel und 520m über dem Tal entdeckt. Auf dem benachbarten Territorium Rumäniens wurden die Materialien des Mesolithikums in der Höhle Skaune (1327m über dem Meeresspiegel) gefunden. Eine der Arten der Datierung der Ortschaften ist das erste Schriftdenkmal. Bei solcher Datierung zahlen die altertümlichsten Siedelungen des Drogobyzker Vorgebirges nicht weniger als 1 Tausend Jahre. Eine andere Art der Datierung ist die Datierung nach den altertümlichsten Denkmälern der materiellen und geistlichen Kultur. Vielleicht, sind im Drogobyzker Vorgebirge die Siedlungen, die Hunderte Tausend Jahre zahlen, erhalten geblieben.

Die Entwicklung der Wissenschaft ermöglicht die alte Vergangenheit unseres Landes vollständig zu beschreiben.

**МІСЦЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗНАХІДОК З ПАМ'ЯТОК
І ДОКУМЕНТАЦІЇ ПРО НИХ**
(нумерацію пам'яток подано за алфавітним зводом)

**I. Інститут історії матеріальної культури
Російської академії наук (Санкт-Петербург)**

148. Спас III; 204. Урич I.

II. Інститут народознавства Національної академії наук України (м.Львів)

19. Верхнє Синьовидне I; 20. Верхнє Синьовидне II; 32. Грозова I; 85. Лопушна I; 122. Розлуч I; 154. Стара Сіль IV; 202. Уличне II; 204. Урич I.

**III. Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича
Національної академії наук України (м.Львів).**

4. Більче I; 8. Болехівці II; 18. Велика Озимина I; 19. Верхнє Синьовидне I; 20. Верхнє Синьовидне II; 23. Волоща I; 26. Гірське I; 34. Доброгостів I; 38. Довге I (Довжанської сільради); 58. Кавське I; 63. Котоване I; 64. Котоване II; 65. Котоване III; 67. Криниця I; 69. Кружики I; 71. Кульчиці I; 73. Кульчиці III; 79. Кульчиці IX; 93. Медениця I; 103. Новий Кропивник I; 104. Новий Кропивник II; 113. Раделичі I; 114. Раделичі II; 115. Раделичі III; 116. Раделичі IV; 117. Раделичі V; 118. Раделичі VI; 119. Розгірче I; 120. Розгірче II; 122. Розлуч I; 124. Рудники II; 125. Рудники III; 126. Рудники IV; 127. Рудники V; 130. Самбір I; 137. Сіде II; 138. Сіде III; 143. Солонське I; 144. Сопіт I; 145. Сопіт II; 146. Спас I; 148. Спас III; 151. Стара Сіль I; 152. Стара Сіль II; 153. Стара Сіль III; 155. Старий Самбір I; 162. Стебник III; 163. Стебник IV; 166. Стрий I; 167. Стрий II; 173. Стрілки IV; 174. Стрілковичі I; 175. Стрілковичі II; 182. Східниця I; 183. Тершів I; 184. Тершів II; 190. Трускавець IV; 194. Турка I; 204. Урич I; 205. Урич II; 206. Чайковичі I; 207. Чайковичі II.

IV. Костел святого Варфоломея (м.Дрогобич)

43. Дрогобич II.

V. Краківський археологічний музей (Польща)

168. Стрий III.

**VI. Кульчицький краєзнавчий музей
(с.Кульчиці Самбірського району)**

71. Кульчиці I; 74. Кульчиці IV; 75. Кульчиці V.

**VII. Львівська обласна організація Українського Товариства
охорони пам'яток історії та культури**

148. Спас III; 163. Стебник IV.

VIII. Львівський історичний музей

25. Гірне I; 27. Голобутів I; 49. Завадівка I; 50. Завадівка II; 51. Завадівка III; 53. Ільник I; 54. Ільник II; 55. Ільник III; 56. Ільник IV; 57. Ільник V; 58. Кавське I; 59. Кавське II; 60. Кавське III; 63. Котоване I; 64. Котоване II; 65. Котоване III; 71. Кульчиці I; 76. Кульчиці VI; 77. Кульчиці VII; 86. Лосинець I; 87. Лосинець II; 88. Лосинець III; 89. Лосинець IV; 90. Лосинець V; 91. Лотатники I; 94. Медениця II; 95. Медениця III; 150. Стара Ропа I; 157. Старий Самбір III; 158. Старий Самбір IV; 162. Стебник III; 170. Стрілки I; 171. Стрілки II; 172. Стрілки III; 176. Стрільбище I; 177. Стрільбище II; 178. Стрільбище III; 195. Турка II; 196. Турка III; 197. Турка IV; 198. Турка V; 199. Турка VI; 200. Турка VII; 201. Уличне I; 204. Урич I; 208. Чайковичі III; 209. Чайковичі IV; 211. Шум'яч I.

IX. Львівський музей історії релігії

107. Підгородці I; 204. Урич I; 205. Урич II.

X. Львівський національний університет ім. І.Франка

62. Колодруби I; 175. Стрілковичі II.

XI. Місце знаходження матеріалів і документації невідоме

1. Бережниця I; 2. Биків I; 5. Більче II; 6. Блажів I; 11. Борислав I; 13. Брониця II; 14. Брониця III; 15. Брониця IV; 16. Ваньковичі I (Стрілковицької сільради); 17. Велика Білина I; 21. Вільшаник I; 22. Вільшаник II; 24. Воля I; 29. Городище II; 30. Городище III; 31. Городище IV; 33. Дерезичі I; 36. Доброгостів III; 37. Добряни I; 39. Довге II (Опорівської сільради); 40. Довголука I; 41. Довголука II; 42. Дрогобич I; 44. Дубляни I; 45. Дубляни II; 46. Дубляни III; 47. Дубляни IV; 48. Дубляни V; 52. Залужани I; 61. Колодниця I; 68. Криниця II; 70. Кружики II; 78. Кульчиці VIII; 80. Кульчиці X; 81. Летня I; 82. Летня II; 83. Літиня I; 84. Лішня I; 92. Мала Білина I; 98. Нагірне I; 99. Нагуєвичі I; 100. Нагуєвичі II; 101. Нижні Гаї I; 102. Нижня Стинава I; 105. Опака I; 106. Орів I; 108. Підгородці II; 109. Підгірці I; 110. Попелі I; 121. Розгірче III; 128. Рудники VI; 129. Рудники VII; 133. Самбір IV; 134. Самбір V; 135. Самбір VI; 136. Сіде I; 139. Сілець I (за довідником – Селець); 140. Смільниця I; 141. Смільниця II; 142. Снятинка I; 147. Спас II; 156. Старий Самбір II; 159. Старий Самбір V; 160. Стебник I; 161. Стебник II; 165. Стебник VI; 169. Стрий IV; 179. Ступниця I; 180. Ступниця II; 181. Сушиця I; 185. Торгановичі I; 186. Торчиновичі I; 187. Трускавець I; 188. Трускавець II; 191. Трускавець V; 192. Трускавець VI; 193. Тур'є I; 203. Уличне III; 210. Чуква I; 212. Ясениця-Замкова I; 213. Ясениця-Сільна I; 214. Ясениця-Сільна II.

XII. Музей “Дрогобиччина” (м.Дрогобич)

3. Бійничі I; 9. Болахівці III; 10. Болахівці IV; 12. Брониця I; 19. Верхнє Синьовидне I; 28. Городище I; 34. Доброгостів I; 35. Доброгостів II; 63. Котоване I; 64. Котоване II; 65. Котоване III; 66. Котоване IV; 71. Кульчиці I; 72. Кульчиці II; 73. Кульчиці III; 96. Монастир-Лішнянський I; 97. Монастир-Лішнянський II; 111. Почаєвичі I; 112. Почаєвичі II; 123. Рудники I; 131. Самбір II; 132. Самбір III; 149. Станиля I; 163. Стебник IV; 164. Стебник V; 189. Трускавець III; 190. Трускавець IV.

XIII. Музей м. Клуж (Румунія)

7. Болахівці I; 160. Стебник I.

XIV. Стрийський краєзнавчий музей “Верховина”

58. Кавське I.

РОЗПОДІЛ ПАМ'ЯТОК ЗА АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИМ УСТРОЄМ
(нумерацію пам'яток подано за алфавітним зводом)

I. Місто Борислав

11. Борислав I; 182. Східниця I.

II. Місто Дрогобич

42. Дрогобич I; 43. Дрогобич II.

III. Дрогобицький район

2. Биків I; 3. Бійнич I; 7. Болахівці I; 8. Болахівці II; 9. Болахівці III; 10. Болахівці IV; 12. Брониця I; 13. Брониця II; 14. Брониця III; 15. Брониця IV; 23. Волоща I; 24. Воля I; 33. Дерезичі I; 34. Доброгостів I; 35. Доброгостів II; 36. Доброгостів III; 38. Довге I (Довжанської сільради); 39. Довге II (Опорівської сільради); 52. Залужани I; 63. Котоване I; 64. Котоване II; 65. Котоване III; 66. Котоване IV; 81. Летня I; 82. Летня II; 83. Літиня I; 84. Лішня I; 93. Медениця I; 94. Медениця II; 95. Медениця III; 96. Монастир-Лішнянський I; 97. Монастир-Лішнянський II; 99. Нагуєвичі I; 100. Нагуєвичі II; 101. Нижні Гаї I; 103. Новий Кропивник I; 104. Новий Кропивник II; 105. Опака I; 110. Попелі I; 111. Почасвичі I; 112. Почасевичі II; 139. Селець I; 142. Снятинка I; 143. Солонське I; 149. Станіля I; 179. Ступниця I; 180. Ступниця II; 201. Уличне I; 202. Уличне II; 203. Уличне III; 213. Ясениця-Сільна I; 214. Ясениця-Сільна II.

IV. Миколаївський район

4. Більче I; 5. Більче II; 26. Гірське I; 62. Колодруби I; 67. Криниця I; 68. Криниця II; 113. Раделичі I; 114. Раделичі II; 115. Раделичі III; 116. Раделичі IV; 117. Раделичі V; 118. Раделичі VI; 123. Рудники I; 124. Рудники II; 125. Рудники III; 126. Рудники IV; 127. Рудники V; 128. Рудники VI; 129. Рудники VII.

V. Самбірський район

I. Бережниця I; 6. Блажів I; 16. Ваньковичі I (Стрільковицької сільради); 17. Велика Білина I; 18. Велика Озимина I; 21. Вільшаник I; 22. Вільшаник II; 28. Городище I; 29. Городище II; 30. Городище III; 31. Городище IV; 44. Дубляни I; 45. Дубляни II; 46. Дубляни III; 47. Дубляни IV; 48. Дубляни V; 69. Кружики I; 70. Кружики II; 71. Кульчиці I; 72. Кульчиці II; 73. Кульчиці III; 74. Кульчиці IV; 75. Кульчиці V; 76. Кульчиці VI; 77. Кульчиці VII; 78. Кульчиці VIII; 79. Кульчиці IX; 80. Кульчиці X; 85. Лопушна I; 92. Мала Білина I; 98. Нагірне I; 130. Самбір I; 131. Самбір II; 132. Самбір III; 133. Самбір IV; 134. Самбір V; 135. Самбір VI; 136. Сіде I; 137. Сіде II; 138. Сіде III; 174. Стрільковичі I; 175. Стрільковичі II; 206. Чайковичі I; 207. Чайковичі II; 208. Чайковичі III; 209. Чайковичі IV; 210. Чуква I.

VI. Сколівський район

19. Верхнє Синьовидне I; 20. Верхнє Синьовидне II; 106. Орів I; 107. Підгородці I; 108. Підгородці II; 144. Сопіт I; 145. Сопіт II; 204. Урич I; 205. Урич II.

VII. Старосамбірський район

32. Грозова I; 140. Смільниця I; 141. Смільниця II; 146. Спас I; 147. Спас II; 148. Спас III; 150. Стара Ропа I; 151. Стара Сіль I; 152. Стара Сіль II; 153. Стара Сіль III; 154. Стара Сіль IV; 155. Старий Самбір I; 156. Старий Самбір II; 157. Старий Самбір III;

158. Старий Самбір IV; 159. Старий Самбір V; 170. Стрілки I; 171. Стрілки II; 172. Стрілки III; 173. Стрілки IV; 176. Стрільбище I; 177. Стрільбище II; 178. Стрільбище III; 181. Сушиця I; 183. Тершів I; 184. Тершів II; 185. Торгановичі I; 186. Торчиновичі I; 193. Тур'є I; 212. Ясениця-Замкова I.

VIII. Місто Стебник

160. Стебник I; 161. Стебник II; 162. Стебник III; 163. Стебник IV; 164. Стебник V; 165. Стебник VI.

IX. Стрийський район

25. Гірне I; 27. Голобутів I; 37. Добряни I; 40. Довголука I; 41. Довголука II; 58. Кавське I; 59. Кавське II; 60. Кавське III; 61. Колодниця I; 91. Лотатники I; 102. 109. Підгірці I; 119. Розгірче I; 120. Розгірче II; 121. Розгірче III; 166. Стрий I; 167. Стрий II; 168. Стрий III; 169. Стрий IV.

X. Місто Трускавець

187. Трускавець I; 188. Трускавець II; 189. Трускавець III; 190. Трускавець IV; 191. Трускавець V; 192. Трускавець VI.

XI. Турківський район

49. Завадівка I; 50. Завадівка II; 51. Завадівка III; 53. Ільник I; 54. Ільник II; 55. Ільник III; 56. Ільник IV; 57. Ільник V; 86. Лосинець I; 87. Лосинець II; 88. Лосинець III; 89. Лосинець IV; 90. Лосинець V; 122. Розлуч I; 194. Турка I; 195. Турка II; 196. Турка III; 197. Турка IV; 198. Турка V; 199. Турка VI; 200. Турка VII; 211. Шум'яч I.

ХРОНОЛОГІЧНО-ТИПОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПАМ'ЯТОК
(згідно порядкових номерів на рисунках картах і в зводі)

A. КАМ'ЯНА ДОБА І ЕНЕОЛІТ

(ранній ашель або еоліт – III тисячоліття до н.е.) – 64 пункти

I. Палеоліт (ранній ашель або еоліт) - 1 пункт

1. - Східниця I-182.

II. Мезоліт (IX-IV тисячоліття до н.е.) - 11 пунктів

1. Культура Незвисько-Оселівка, група Лука II – Кам'яниця II-2:

2. - Довге I (Довжанське) – 38;

3. - Кульчиці IX – 79.

2. Культура Кам'яниця-Баранне /Мшана/, група Баранне I /Мшана X/-5:

4. - Раделичі I-113 /за іншою версією - безкерамічний неоліт

VI-IV тисячоліття до н.е./;

5. - Раделичі II-114 /за іншою версією - ранній неоліт/;

6. - Раделичі IV-116;

7. - Раделичі V-117 /за іншою версією – ранній неоліт/;

8. - Уличне II-202.

3. Поселення доби мезоліту-3:

9. - Спас I-146;

10. - Турка I-194;

11. - Чайковичі I-206.

4. Нуклеус доби мезоліту-1:

12. - Доброгостів II-35.

III. Неоліт (V-IV тисячоліття до н.е.) - 9 пунктів

1. Поселення культури лінійно-стрічкової кераміки-4:

13. - Котоване I-63;

14. - Котоване II-64;

15. - Кульчиці VI - 76;

16. - Уличне I-201.

2. Посудина культури лінійно-стрічкової кераміки-1:

17. - Колодниця I-61.

3. Окремі крем'яні вироби доби неоліту-2:

18. - Криниця II-68;

19. - Ступниця I-179.

4. Кінець неоліту-енеоліт-1:

20. - Котоване IV-66.

5. Вироби датовані від неоліту до середньовіччя-1:

21. - Ступниця II-180.

IV. Доба енеоліту (IV-III тисячоліття до н.е.) – 43 пункти

1. Поселення - 16

а. Лендельська культура:

22. - Раделичі III-115;

23. - Рудники V-127.

б. Культура лійчастого посуду:

24. - Гірське I-26;

25. - Криниця I-67;

- 26. - Рудники П-124;
- 27. - Рудники V-127;
- 28. - Сіде III-138.

в. Пізньотрипільська культура:

- 29. - Рудники V-127.

г. Культура старшої фази шнурової кераміки:

- 30. - Кавське I-58;
- 31. - Стебник I-160 /або курган/;
- 32. - Сіде III-138.

д. Доба енеоліту:

- 33. - Кульчиці VII-77;
- 34. - Тершів I-183;
- 35. - Трускавець IV-190;
- 36. - Чайковичі II-207;
- 37. - Чайковичі III-208.

2. Курганні могильники - 11

а. Культура шнурової кераміки:

- 38. - Болахівці II-8 /близько 20 насипів, розкопано – 13/;
- 39. - Велика Озимина I-18 /2 насипи/;
- 40. - Кульчиці I-71 /із 19 розкопано 13/;
- 41. - Кульчиці II-72 /із 6 розкопано 2/;
- 42. - Лотатники I-91 /2 насипи/;
- 43. - Медениця II-94 /9 насипів/;
- 44. - Медениця III-95 /3 насипи/;
- 45. - Стебник II-161 /1 насип/;
- 46. - Стебник III-162 /із 18 розкопано 9 насипів/.

б. Доба енеоліту:

- 47. - Нижня Стинава I-102 /1 насип/;
- 48. - Почасевичі I-111 /1 насип/.

3. Окремі кам'яні вироби - 10

а. Доба енеоліту:

- 49. - Бійнич I-3 /сокира/;
- 50. - Болахівці III-9 /скребок/;
- 51. - Болахівці IV-10 /сокира/;
- 52. - Брониця I-12 /ніж/;
- 53. - Монастир-Лішнянський I-96/ сокира/;
- 54. - Монастир-Лішнянський II-97 /сокира і скобель-ніж/;
- 55. - Стебник V-164 /наконечник стріли та нуклеус-скребок/;
- 56. - Трускавець III-189 /крем'яний ніж-скобель/.

б. Доба енеоліту-бронзи:

- 57. - Опака I-105 /сокира і вістря на спис/;
- 58. - Рудники VI-128 /серп/.

4. Пам'ятки доби енеоліту-бронзи - 6

- 59. - Кульчиці V-75;
- 60. - Снятинка I-142;
- 61. - Станія I-149;
- 62. - Старий Самбір I-155;
- 63. - Трускавець I-187;
- 64. - Ясениця-Сільна II - 214.

Б. ДОБА БРОНЗИ І РАННЬОГО ЗАЛІЗА (III-I тисячоліття до н.е.) – 37 пунктів

I - Доба бронзи (III-II тисячоліття до н.е.) – 18

1. Культура молодшої фази шнурової кераміки доби ранньої бронзи - 4

а. Стоянка:

1. - Болехівці I-7.

б. Поселення пізнього етапу /молодша фаза/ культури шнурової кераміки:

2. - Колодруби I-62.

в. Курганний могильник III етапу /молодшої фази/ верхньодністровської групи підкарпатської культури :

3. - Раделичі VI-118 /розорані насипи/.

г. Могильник:

4. - Залужани I-52 /3 кургани або поселення/.

2. Комарівська культура доби середньої бронзи - 6

а. Курганний могильник:

5. - Городище I-28/ 3 насипи, 2 з них - розкопані/;

6. - Кульчиці IV-74.

б. Поселення:

7. - Кавське I-58;

8. - Стара Сіль III-153;

9. - Стрільбище II-177;

10. - Чайковичі III-208.

3. Доба пізньої бронзи - 5

а. Поселення:

11. - Підгородці I-107.

б. Петрогліфи:

12. - Урич II-205.

в. Скарб бронзових речей:

13. - Самбір III-132.

г. Поховання культури Станове:

14. - Кавське I-58.

д. Бронзовий серп кінця бронзи – початку доби раннього заліза:

15. - Трускавець II-188.

4. Пункти та об'єкти доби бронзи - 3

а. Пам'ятка:

16. - Стара Сіль II-152;

б. Поселення:

17. - Стрільки II-171.

в. Кам'яна сокира:

18. - Доброгостів III-36.

II. Доба раннього заліза (I тисячоліття до н.е.) – 19

1. Культура фракійського гальштату - 10

а. Городище:

19. - Розгірче III -121.

б. Поселення:

20. - Сопіт I-144;

21. - Стара Ропа I-150;

22. - Стара Сіль III-153;

23. - Стара Сіль IV-154;

24. - Старий Самбір IV-158;

25. - Стрільки I-170;

26. - Стрільбище I-176.

в. Грунтовий могильник із тілоспаленням голіградської групи:

27. - Сопіт II-145.

г. Могильник:

28. - Підгородці П-108.

2. Черепинсько-лагодівська група ранньоскіфського часу - 1

а. Городище:

29. - Кульчиці Ш-73 /за іншою версією - лужицька культура/.

3. Поселення доби раннього заліза. - 5

30. - Городище Ш-30;

31. - Новий Кропивник I-103;

32. - Новий Кропивник П-104;

33. - Самбір I-130;

34. - Стрілковичі I-174.

4. Поховання кельтського воїна - 1

35. - Нижня Стинава I-102.

5. Окремі знахідки - 2

а. Три стели доби раннього заліза або релікварій XV століття н.е.:

36. - Дрогобич П-43.

б. Грецька монета часів Птолемеїв:

37. - Торгановичі I- 185.

В. РАННЬОСЛОВ'ЯНСЬКИЙ ЧАС І СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

(І-середина II тисячоліття н.е.). - 99 пунктів

I. Перша половина I тисячоліття нашої ери - 16

1. Пам'ятки зі знахідками римського типу - 6

а. Поселення:

1. - Стрілковичі П-175 /П-Ш століття/;

2. - Турка Ш - 196 /перші століття/

б. Скарби та окремі монети:

3. - Самбір IV-133/IV століття/;

4. - Старий Самбір П-156 /П століття/;

5. - Стрий Ш-168/Ш століття/.

в. Бронзовий чекан-сокира IV століття:

6. - Трускавець VI-192.

2. Поселення черняхівської культури /П-V століття/ - 4

7. - Медениця I-93;

8. - Рудники Ш-125 /Ш-IV століття/;

9. - Стрий П - 167;

10. - Чайковичі I-206.

3. Могильник культури карпатських курганів Ш-VI століття - 1

11. - Добряни I-37.

4. Поселення перших століть нашої ери - 4

12. - Ільник Ш-55;

13. - Стрий I-166;

14. - Стрий IV-169;

15. - Чайковичі Ш-208.

5. Селище ранньослов'янського часу - 1

16. - Стара Сіль I-151.

II. Доба раннього середньовіччя /VI-X століття/ - 33

1. Городища, фортеці, замчища - 21

а. Городище IX-XI століть:

17. - Голобутів I-27

б. Городища типу сторожового пункту, чи фортеці IX-XIV століття:

18. - Грозова I-32;

19. - Урич I-204;

в. Городища X-XI століття:

20. - Смільниця I-140 /за іншою версією - давньоруське городище і монастирище XIV-XVIII століть/;

21. - Солонське I-143;

22. - Доброгостів I-34;

23. - Ступниця I-179.

г. Городища – сторожові фортеці X-XIV століття:

24. - Верхнє Синьовидне II - 20.

25. - Лопушна I-85.

д. Городище зі знахідками X-XIX століття:

26. - Самбір VI-135.

е. Середньовічне замчище:

27. - Попелі I-110.

є. Городища давньоруського часу:

28. - Городище II-29;

29. - Дрогобич I-42;

30. - Кружики I-69;

31. - Кульчиці III-73;

32. - Нижні Гаї I-101;

33. - Розгірче II-120;

34. - Розлуч I-122;

35. - Стрілки IV-173;

36. - Тур'є I-193;

37. - Верхнє Синьовидне I - 19 (три городища і сокира).

2. Поселення - 6

а. VI-VII століття:

38. - Рудники III - 125.

б. Давньоруського часу:

39. - Кульчиці VII-77;

40. - Рудники I-123;

41. - Стрий IV-169;

42. - Стрілки III-172.

в. Угорське поселення у давньоруський час:

43. - Раделичі I-113.

3. Залізобудні майстерні - 2

а. IX-XI століття:

44. - Рудники IV-126.

б. Давньоруського часу:

45. - Раделичі V-117.

4. Скарби та окремі знахідки - 4

а. Візантійська монета з надписом «констанціум»:

46. - Ясениця-Замкова I - 212.

б. Скарб залізних речей X-XI століть:

47. - Гірне I-25.

в. Речі давньоруського часу:

48. - Дубляни V-48 /горщик/;

49. - Трускавець V-191 /хрест-енколпін/.

III. Доба пізнього середньовіччя /XI-XV століття/ - 50

1. Городища, монастирі та оборонна споруда - 12

а. Городища XI-XIII століття:

- 50. - Довге II (Опорівське) -39;
- 51. - Кавське II-59;
- 52. - Літиня I-83 /за іншою версією - селище/;
- 53. - Лішня I-84.

б. Давньоруське городище XI-XIII століття і оборонна споруда XIV-XVII століття:

- 54. - Спас II-147.

в. Давньоруське городище XII-XIII століття:

- 55. - Більче I-4;
- 56. - Кавське III-60;
- 57. - Тершів II-184.

г. Городище XII-XIV століття:

- 58. - Турка IV - 197.

д. Оборонна споруда XIII-XIV століття:

- 59. - Ясениця-Сільна I-213.

е. Печерний монастир XII -XVI століття:

- 60. - Розгірче I-119.

є. Монастир XIII-XVIII століття:

- 61. - Спас III - 148.

2. Селища та поселення - 36

а. Селище давньоруське XI-XIII століття:

- 62. - Котоване III-65.

б. Селища давньоруські XII-XIV століття:

- 63. - Старий Самбір III - 157;
- 64. - Стрільбище III-178.

в. Селище XV-XVII століття:

- 65. - Турка VI-199.

г. Поселення давньоруські XI-XIII століття:

- 66. - Колодруби I-62;
- 67. - Чайковичі I-206.

д. Поселення давньоруські XII-XIV століття:

- 68. - Турка V-198;
- 69. - Турка VII - 200.

е. Поселення XII-XIII століття:

- 70. - Ільник III - 55;
- 71. - Ільник IV-56;
- 72. - Ільник V-57;
- 73. - Лосинець V-90;
- 74. - Стебник IV-163; /поселення давньоруських ремісників/;
- 75. - Чайковичі III-208 /давньоруське/;
- 76. - Чайковичі IV-209.

є. Поселення XIII-XVIII століття:

- 77. - Волоща I-23.

ж. Поселення XIV-XV століття:

- 78. - Стрий IV-169.

з. Поселення XIV-XVII століття:

- 79. - Завадівка I-49;
- 80. - Завадівка II-50;
- 81. - Ільник I-53;
- 82. - Ільник II-54;

- 83. - Ільник V-57;
- 84. - Лосинець III-88;
- 85. - Турка II-195;
- 86. - Турка III-196.

i. Поселення XV-XVII століття:

- 87. - Турка УП-200;
- 88. - Чайковичі IV-209.
- 89. - Завадівка III-51;
- 90. - Ільник III-55;
- 91. - Ільник IV-56;
- 92. - Лосинець I-86;
- 93. - Лосинець II-87;
- 94. - Лосинець IV-89;
- 95. - Лосинець V-90;
- 96. - Турка V-198;
- 97. - Шум'яч I-211.

- 3. Давньоруський могильник із трупопокладенням XI століття - 1
98. - Смільниця II-141/3 поховання/.
- 4. Залізобробна майстерня давньоруська XI-XIII століття - 1
99. - Раделичі IV-116.

Г. ДАВНІ ПАМ'ЯТКИ НЕВИЗНАЧЕНІ ХРОНОЛОГІЧНО - 47 пунктів

I. Городище - 1

- 1. - Борислав I-11.

II. Пам'ятки курганного типу та інші поховальні споруди - 18

- 2. - Биків I-2 /2 насипи/;
- 3. - Брониця II-13;
- 4. - Брониця III - 14/4 насипи/;
- 5. - Велика Білина I-17 /1 насип/;
- 6. - Городище IV-31 /1 насип/;
- 7. - Довголука I-40 /1 насип/;
- 8. - Довголука II-41 /1 насип/;
- 9. - Дубляни I-44 /2 насипи/;
- 10. - Дубляни III-46 /декілька насипів/;
- 11. - Дубляни IV-47/2 насипи/;
- 12. - Летня I-81 /3 групи насипів/;
- 13. - Летня II-82/група з трьох насипів/;
- 14. - Мала Білина I-92 /4 насипи/;
- 15. - Нагірне I-98 /11 насипів/;
- 16. - Нагуєвичі II-100 /1 насип/;
- 17. - Підгірці I-109 /3 насипи, 1 розкопано/;
- 18. - Сіде I-136 /5 насипів/;
- 19. - Сіде II-137 /17 насипів/.

III. Вали - 2

- 20. - Більче II-5;
- 21. - Вільшаник II-22.

IV. Пам'ятки представлені окремими кам'яними виробами - 23

- 22. - Бережниця I-1/сокира/;
- 23. - Блажів I-6/кам'яні вироби/;
- 24. - Почасевичі II - 112 /наконечник стріли або списа/;
- 25. - Борислав I-11 /сокира/;

- 26. - Брониця IV-15 /крем'яний серп/;
- 27. - Ваньковичі I (Стрільковицької сільради) -16 /сокира/;
- 28. - Вільшаник I-21 /сокира-молот/;
- 29. - Вільшаник II-22 /2 сокири/;
- 30. - Воля I-24 /сокира/;
- 31. - Дерезичі I-33 /сокира-тесло/;
- 32. - Дубляни II-45 /сокира/;
- 33. - Кульчиці VIII-78 /кам'яні вироби/;
- 34. - Кульчиці X-80 /кам'яні вироби/;
- 35. - Нагуєвичі I-99 /сокири і грузило для сітей/;
- 36. - Орів I-106 /сокира/;
- 37. - Самбір V-134 /кам'яне грузило/;
- 38. - Торчиновичі I - 186 /сокира/;
- 39. - Старий Самбір V-159 /сокира/;
- 40. - Стебник VI-165 /7 крем'яних ножів/;
- 41. - Селець I (Сілець I) - 139 /крем'яні вироби і перстень/;
- 42. - Сушиця I-181 /сокира/;
- 43. - Уличне III-203 /сокира/;
- 44. - Чуква I-210 /сокира/.

V. Пам'ятки з бронзовими виробами та ліпною керамікою - 3:

1. Бронзові вироби - 2

а. Енколпійон:

45. - Рудники VII - 129.

б. Кельт:

46. - Самбір II-131.

2. Ліпна кераміка:

47. - Кружики II-70.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНШІ ДЖЕРЕЛА

1. Александровський О.Л., Мацкевой Л.Г. Дослідження Прикарпатської бюджетної експедиції // Нові матеріали з археології Прикарпаття і Волині. – Львів: Світ, 1991. – С.7-9.
2. Артюх В.С., Конопля В.М., Мацкевой Л.Г., Поцилуйко Н.Г. Обследования на территории Львова и Львовской области // Археологические открытия 1976 года. – М.: Наука, 1977. – С.262.
3. Артюх В.С., Мацкевой Л.Г., Козак В.И. и другие. Работы на территории Львова и Львовской области // Археологические открытия 1975 года. – М.: Наука, 1976. – С.296-297.
4. Артюшенко А.Т., Арап Р.Я., Безусько Л.Г. История растительности западных областей Украины в четвертичном периоде. – Киев: Наукова думка, 1982. – 135 с.
5. Археологія Української РСР. – К.: Наукова думка, 1975. – Т.3. – 502 с.
6. Аулих В.В., Багрий Р.С., Баран В.Д. и другие. Археология Прикарпатья, Вольны и Закарпатья /раннеславянский и древнерусский периоды/. – Киев: Наукова думка, 1990. – 192 с.
7. Аулих В.В., Герета І.П., Пеняк С.І. та інші. Археологічні пам'ятки Прикарпаття і Волині ранньослов'янського і давньоруського періодів. – К : Наукова думка, 1982. – 268 с.
8. Багрий Р.С. Раскопки у с.Урич Львовской области // Археологические открытия 1973 года.-М.: Наука, 1974. – С.241.
9. Балагури Э.А., Крушельницкая Л.И., Конопля В.М. и другие. Археология Прикарпатья, Вольны и Закарпатья /энеолит, бронза и раннее железо/. – Киев: Наукова думка, 1990. – 188 с.
10. Бандрівський М. Археологія Стрийщини // Голос Стрийщини. – Стрий, 17 липня 1990. – С.3.
11. Бандрівський М.С. Гальштатські пам'ятки в околицях Урича //Нові матеріали з археології Прикарпаття і Волині. – Львів: Світ, 1991. – С.14-16.
12. Бандрівський М.С. Виробничий осередок черняхівської культури поблизу с.Меденичі на Львівщині // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. – Львів, 1995. – Вип.6. – С.163-168.
13. Бандрівський М. Місце петрогліфів Урича у наскельному мистецтві Карпато-Балканського регіону // Склі й печери в історії та культурі стародавнього населення України. – Львів, 1995а – С.7-10.
14. Бандрівський М. Пам'ятки ранньозалізного віку на Бойківщині // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995б. – С.3-5.
15. Бандрівський М. Дохристиянські часи // Львівщина. – Львів: Центр Європи, 1998. – С.7-22.
16. Бандрівський М., Данчин Р. Основні етапи археологічного дослідження Бойківщини // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995. – С.5-8.
17. Бандрівський М., Сулик Р. Відкриття давньоруського поселення в Стрию // В своїй хаті своя правда. Сторінки історії Стрия. – Стрий: МП "Опришки", 1992. – С.29-35.
18. Бандрівський М., Сулик Р. До питання походження м.Стрия // Міжнародна археологічна конференція "Еволюція розвитку слов'янських гравів VIII-XIV ст. у передгір'ї Карпат і Татр". – Львів, 1994. – С.52-54.

19. Батосский В.Д., Исаевич Я.Д., Левицкий М.М., Савич В.П. Стрый // История городов и сёл Украинской ССР: Львовская область. – Киев, 1978. – С.645-661.

20. Береговая Н.А. Палеолитические местонахождения СССР // Материалы и исследования по археологии СССР. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1960. – № 81. – 218 с.

21. Березанська С.С. Комарівська культура // Археологія Української РСР. – К.: Наукова думка, 1971. – Т.1. – С.355.

22. Бернякович К.В. Роботи Прикарпатської археологічної експедиції у 1956-1957 рр. // Археологічні роботи Львівського історичного музею у 1952-1957 рр. – Львів, 1959. – С.29-42.

23. Бибииков С.Н. Об использовании улиток *Helix* в позднепалеолитическое время // Материалы и исследования по археологии СССР. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1941. – № 2. – С.140-141.

24. Бибииков С.Н. Производственная роль костяного инвентаря в хозяйстве позднепалеолитических обществ Крыма // Учёные записки / Ленинградский университет. – Л.: Изд-во Ленинградского университета, 1949: Серия исторических наук. – Вып.13. – №85. – С.12-45.

25. Билинкевич Т.Д., Гинда В.А., Мацкевой Л.Г. Палеонтологические и археологические исследования в Старуне, в связи с 75-летием находок мамонта и носорога // Палеонтологический сборник. – Львов: Вища школа, 1983. – № 20. – С.92-95.

26. Богуцький А.Б., Демедюк М.С. Плейстоценові відклади // Природа Львівської області. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1972. – С.24-26.

27. Бончук В., Комарницький В., Конопля В. Старожитності Турки // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995. – С.12-14.

28. Борисковський П.О. Огляд історії вивчення палеоліту України // Археологія. – К.: Вид-во АН УРСР, 1947. – Т.1. – С.85-99.

29. Борисковский П.И. Палеолит Украины. // Материалы и исследования по археологии СССР – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1953. – № 40. – 464 с.

30. Брайчевський М.Ю. Римська монета на території України. – К.: Вид-во АН УРСР, 1959. – 244 с.

31. Брюсов А.Я. Мезолитическая неурядица // Историко-археологический сборник в честь А.В.Арциховского. – М., 1962. – С. 24-30.

32. Буров В.С., Круглов С.С. Доальпійський мегацикл // Геологическое строение и горючие ископаемые Украинских Карпат // Труды Украинского научно-исследовательского геолого-разведывательного института. – М., 1971. – Вып. XXV. – С.295-296.

33. Вавилов Н.И. Центры происхождения культурных растений // Труды по прикладной ботанике и селекции. – М., 1925. – Т.XVI. – Вып.2. – С.25-32.

34. Вавилов Н.И. Происхождение и география культурных растений. – Л., 1987. – 438 с.

35. Галицько-Волинський літопис // Літопис руський. – К.: Дніпро, 1989. – С. 591.

36. Геренчук К.І. Природні ландшафти і райони // Природа Львівської області. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1972. – С.107-133.

37. Герета.І.П., Грибович Р.Т., Мацкевой Л.Г. та інші. Археологічні пам'ятки Прикарпаття і Волині кам'яного віку. – К.: Наукова думка, 1981. – 311 с.

38. Головацкий Я. Об исследовании памятников старины в Галичине и Буковине // Труды Первого археологического съезда в Москве в 1869 году. – М., 1871. – С.219-242.
39. Голубец М.А., Милкина Л.И. Растительность // Украинские Карпаты. Природа. – Киев: Наукова думка, 1988. – С.51-63.
40. Грибович Р., Гупало В., Мацкевий Л. та інші. Роботи Українсько-Польської археологічної експедиції // Археологічні дослідження на Львівщині у 1995 р. – Львів: ФІРА-люкс, 1996. – С.13-16.
41. Грибович Р.Т., Мацкевой Л.Г., Пелешишин Н.А. и другие. Археология Прикарпатья, Вольни и Закарпатья /каменный век/. – Киев: Наукова думка, 1987. – 132 с.
42. Грушевський М.С. Чи "Домамири", чи "Домажири" // Записки Наукового Товариства ім. Шевченка. – Львів, 1895. – Т.5. – Кн.І. – С.1-2.
43. Грушевський М. Печатка з Ступниці (Самбірського пов.) // Записки Наукового Товариства ім. Шевченка. – Львів, 1899. – Т.31-32. – Кн.V-VI. – С.29.
44. Гузар З., Мацюк О., Скибак І. Короткий нарис історії Трускавця. – Трускавець-Львів: еКККо, 1997. – 32 с.
45. Гуменюк І.А. Грунти // Природа Львівської області. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1972. – С.87-97.
46. Даниленко В.Н. Неолит Украины. – Киев: Наукова думка, 1969.-260 с.
47. Ефименко П.П. К вопросу о характере исторического процесса в позднем палеолите Европы // Советская археология. – М.: Изд-во АН СССР, 1956. – Т.ХХVI. – С.28-53.
48. Зализняк Л.Л. Население Полесья в мезолите. – Киев.: Наукова думка, 1991. – 158 с.
49. Исаевич Я.Д., Мацкевой Л.Г. Моршин // История городов и сёл Украинской ССР. Львовская область. – Киев, 1978. – С.661-666.
50. Исаевич Я.Д., Сеньк Л.Т. Трускавец // История городов и сёл Украинской ССР. Львовская область. – Киев, 1978. – С. 673-680.
51. Ивановський В., Конопля В. Археологічні дослідження у верхів'ях Стрия // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995.– С.23-25.
52. Ивановський В., Конопля В., Опрыск В. Розвідкові роботи на Самбірщині // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995. – С.26-29.
53. Кирненко В.І., Стадник В.І./ Відпов. редактори. – Українська РСР: Адміністративно-територіальний устрій. – К., 1987. – 504 с.
54. Кобільник В. З археології Бойківщини // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1931. – Ч.1. – Рік І. – С.38-42.
55. Кобільник В. З археологічних дослідів на Бойківщині за рік 1931 і 1932 // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1933. – Ч.2. – Рік ІІІ. – С.3-31.
56. Кобільник В. Могила ч. І, ІІ, ІІІ в Городищі // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1933а. – Ч.2. – Рік ІІІ. – С.32-38.
57. Кобільник В. З археології Бойківщини. ІІ виказ пам'яток // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1933б. – Ч.2. – Рік ІІІ. – С.49-52.
58. Кобільник В. Відкриття доісторичних землянок в Кульчицях // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1934. – Ч.3. – Рік ІV. – С.12-19.
59. Кобільник В. З археології Бойківщини. ІІІ виказ пам'яток // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1934а. – Ч.3. – Рік ІV. – С.20-22.
60. Кобільник В. З археології Бойківщини. ІV виказ пам'яток // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1934б. – Ч.4. – Рік ІV. – С.11-12.

61. Кобільник В. З археології Бойківщини. V виказ пам'яток // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1935. – Ч.5. – Рік V. – С.14.
62. Кобільник В. З археології Бойківщини. VI виказ пам'яток // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1935а. – Ч.6. – Рік V. – С.21-22.
63. Кобільник В. З археології Бойківщини. VII виказ пам'яток // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1936. – Ч.7. – Рік VI. – С.4-5.
64. Кобільник В. Знаки на днах посудин княжої доби зі Ступниці пов. Самбір // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1936а. – Ч.8. – Рік VI. – С.1-11.
65. Кобільник В. З археології Бойківщини. VIII виказ пам'яток від січня 1936 до січня 1937 р. // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1937. – Ч.9. – Рік VII. – С.75.
66. Козак В. Дрогобицький триптих // Радянське слово. – Дрогобич, 19 червня 1990.
67. Козак В.Й. Археологічні пам'ятки на Дрогобиччині // 900 років Дрогобичу: історія і сучасність. – Дрогобич, 1991. – С.130-131.
68. Козак В.Й. Археологічні дослідження на Дрогобиччині /До 100-річчя перших розкопок// Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич, 1995. – Вип. I – 1994. – С.16-22.
69. Козак В.Й. Городище в селі Кульчиці // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич, 1997. – Вип. II. – С.7-13.
70. Козак В.Й. Щоденник польових археологічних досліджень за 1971-1998 рр. Особистий архів. – Дрогобич, 1971-1998.
71. Козак В.И., Ратич А.А. Разведка в районе Дрогобыча // Археологические открытия 1974 года. – М.: Наука, 1975. – С.294.
72. Козий Г.В. Ископаемая флора со стоянок первобытного человека на территории Западного Подолья // Бюллетень Комиссии по изучению четвертичного периода. – М.: Изд-во АН СССР, 1955. – № 20. – С.71-76.
73. Конопля В.М. Исследования в Северо-Восточном Предкарпатье // Археологические открытия 1981 года. – М.: Наука, 1983. – С.272.
74. Конопля В.М. Исследования в Северо-Восточном Предкарпатье // Археологические открытия 1983 года. – М.: Наука, 1985. – С.293-294.
75. Конопля В.М. Дослідження пізньомезолітичного поселення Раделичі-4 // Археологічні дослідження на Львівщині у 1995 р. – Львів: ФІРА-люкс, 1996. – С.18-21.
76. Конопля В.М., Кутельмах З. Нові поселення княжої доби Старосамбірщини // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів: ФІРА-люкс, 1996. – Ч.2. – С.17-18.
77. Конопля В., Маковський І., Хомічак Р. Нові пам'ятки епохи каменю і доби бронзи на Бойківщині // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995. – С.35-38.
78. Конопля В., Малеев Ю. Дослідження поселення культури фракійського гальштату Стара Сіль I // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995. – С.38-40.
79. Конопля В., Стельмахович С., Стельмахович Ю. Археологічні обстеження у верхів'ї р.Уличанки // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів: ФІРА-люкс, 1996. – Ч.2. – С.18-19.
80. Коробкова Г.Ф. Хозяйственные комплексы ранних земледельческо-скотоводческих обществ юга СССР. – Л., 1987. – 320 с.
81. Корчинський О.М. Розкопуємо городище X століття // Радянське слово. – Дрогобич, 19 серпня 1989. – Інтерв'ю.

82. Корчинський О., Литвин Т., Осаульчук О. Дослідження городищ IX-XIV ст. у Карпатах // Археологічні дослідження на Львівщині у 1995 р. – Львів: ФІРА-люкс, 1996. – С.37-39.

83. Корчинський О., Литвин Т., Осаульчук О. Дослідження городищ у Верхньому Синьовидному на Львівщині // Археологічні дослідження на Львівщині у 1995 р. – Львів: ФІРА-люкс, 1996а. – с. 39-40.

84. Коструба Т. Найдавніша згадка про Бойківщину // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1938. – Ч.10. – Рік VIII. – С.34-38.

85. Крип'якевич І. Княжий Самбір і Самбірська волость // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1938. – Ч.10. – Рік VIII. – С.26-33.

86. Кропоткин В.В. Клады римских монет в Восточной Европе // Вестник древней истории. – М., 1951. – № 4. – С.241-281.

87. Кропоткин В.В. Клады римских монет на территории СССР. // Свод археологических источников. – М., 1961. – Вып.Г4-4. – 136 с.

88. Крушельницкая Л.И. Племена Верхнего Поднестровья и Западной Волыни в раннежелезном веке. Автореф. дис. ... канд. истор.наук / АН Украины. Институт археологии. – Киев, 1973. – 26 с.

89. Крушельницка Л.І. Північне Прикарпаття і Західна Волинь за доби раннього заліза. – К.: Наукова думка, 1976. – 146 с.

90. Крушельницкая Л.И. Могильник конца бронзового века в Сопоте // Slovenská Archeológia. – Bratislava, 1979. – Т.ХХVII. – N2. – S.291-316.

91. Крушельницка Л.І. Взаємозв'язки населення Прикарпаття і Волині з племенами Східної і Центральної Європи /рубіж епох бронзи і заліза/. – К.: Наукова думка, 1985. – 162 с.

92. Крушельницкая Л.И. Культура раннескифского периода Верхнего Поднестровья и Западной Волыни // Археология Прикарпатья, Волыни и Закарпатья /энеолит, бронза и раннее железо/. – Киев: Наукова думка, 1990. – С.143-151.

93. Крушельницка Л., Бандрівський М. Знахідки бронзової доби з території Бойківщини // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995. – С.49-51.

94. Крушельницка Л.І., Мацкевой Л.Г., Свешніков І.К. та інші. Археологічні пам'ятки Прикарпаття і Волині доби бронзи та раннього заліза. – К.: Наукова думка, 1982. – 195 с.

95. Крушельницкая Л.И., Рожко М.Ф. Исследование памятника древнерусской архитектуры в Карпатах // Археологические открытия 1978 года. – М.: Наука, 1979. – С.353-354.

96. Лазаренко Є.К., Габінет М.П., Сливко О.П. Мінералогія осадових утворень Прикарпаття. – Львів, 1962. – 434 с.

97. Малевская М.В., Кос А.И., Рожко М.Ф., Шолохова Е.В. Архитектурно-археологические исследования во Львове и Львовской области // Археологические открытия 1978 года. – М.: Наука, 1979. – С.360-362.

98. Массон В.М. Поселение Джейтун. //Материалы и исследования по археологии СССР. – Л.: Наука, 1971. – № 180. – 208 с.

99. Мацкевой Л.Г. Исследования в западных областях Украины // Археологические открытия 1982 года. – М.: Наука, 1984. – С.297-298.

100. Мацкевой Л.Г. Звіт про дослідження у Львівській, Волинській і Тернопільській областях у 1987 році. – Львів-Київ, 1987. –Рукопис. – Архів і фонди Інституту українознавства і науковий архів Інституту археології НАН України. – С.22-23.

101. Мацкевой Л.Г. Работы Прикарпатской и Львовской экспедиций // Археологические открытия 1986 года. – М.: Наука, 1988. – С.310-311.
102. Мацкевой Л.Г. Мезолит запада Украины. – Киев: Наукова думка, 1991. – 148 с.
103. Мацкевий Л.Г. Питання мезоліту Бойківщини // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995. – С.59-61.
104. Мацкевий Л.Г. Археологічні розвідки на Бойківщині // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів: ФІРА-люкс, 1996. – Ч.2. – С.21-22.
105. Мацкевий Л.Г. Дослідження Львівської обласної експедиції у 1996 році. – Львів, 1996а. – Рукопис. – Архів і фонди Інституту українознавства ім.І.Крип'якевича та науковий архів Інституту археології НАН України. – 69 с.
106. Мацкевий Л.Г. Заключение про матеріали із поселення Уличне II // Осаульчук О.М. Звіт про дослідження у 1997 році. – Львів – Київ, 1997. – Рукопис. – Фонди та архів Інституту народознавства, архів Інституту українознавства та науковий архів Інституту археології НАН України. – С.1-4.
107. Мацкевий Л.Г. Нове в археології Дрогобицького передгір'я і суміжних територій // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич, 1997а. – Вип.ІІ. – С.3-7.
108. Мацкевой Л.Г. Пещерные памятники эпохи палеолита запада Украины // Пещерный палеолит Урала. Материалы Международной конференции. – Уфа, 1997б. – С.22-23.
109. Мацкевий Л.Г. Питання найдавнішого заселення Миколаївщини // Миколаївщина. – Львів, 1998. – Т.І. – С.8-38.
110. Мацкевий Л. Питання палеоліту і мезоліту Дрогобицького передгір'я // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич: Вимір, 1998а. – Вип.ІІІ – С.134-150.
111. Мацкевий Л. До проблеми найдавнішого заселення території міста Стрия // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 1998б. – Вип.5. – С.393-398, 737-738.
112. Мацкевий Л. Мезолит Українських Карпат // Carpathica-Carpatika. – Ужгород, 1998в. – Вип.5. – С.24-44.
113. Мацкевой Л.Г., Адаменко О.М., Артюх В.С. Работы в Предкарпатье и Поднестровье // Археологические открытия 1977 года. – М.: Наука, 1978. –С.356-357.
114. Мацкевий Л., Гуменюк В. Коли ще в печерах водилися леви та ведмеді // Зелені Карпати. – Ужгород-Рахів, 1994. – № 1-2. – С.37-41.
115. Мацкевий Л., Гуменюк В. Там, де виріс княжий Львів // Дзвін. – Львів, 1995. – № 10. – С.121-132.
116. Мацкевой Л.Г., Рыбачёк Е.П. Вулканические стекла в мезолите запада УССР // Reports. III-rd Seminar in Petroarchaeology. – Plovdiv: Bulgarian Academy of Sciences, 1984. – P. 168 – 175.
117. Михальчишин І. Список пам'яток стародавньої історії Львівської області. – Львів, 1993. – 57 с.
118. Михальчишин І. Стародавня Львівщина. – Львів, 1993а. – 28 с.
119. Михальчишин І. Археологічні розвідки музею (1991-1993 рр.) // Львівський історичний музей. Наукові записки. – Львів, 1994. – Вип.ІІ-ІІІ. – С.302-305.
120. Михальчишин І. Стародавня історія с.Кульчиці // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995. – С.63-66.
121. Недашковская Н.Ю. Рекреационная система Советских Карпат. – Киев: Вища школа, 1983. – 117 с.
122. Опрыск В. До історії Самбора княжої доби // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів: ФІРА-люкс, 1996. – Вип.2. – С.22-23.

123. Палиенко В.П. Карта неотектоники юго-запада СССР // Тектоника нефтегазоносных областей юго-запада СССР. – М., 1986. – С.49.
124. Пассек Т.С. и Черныш Е.К. Памятники культуры линейно-ленточной керамики на территории СССР // Свод археологических источников. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1963. – Вып. Б1-11. – 44 с.
125. Пастернак Я. Нові археологічні набутки українських музеїв у Львові за 1928 р. // Записки Наукового Товариства ім.Шевченка. – Львів, 1929. – Т.150. – Праці Філологічної та Історично-філософської секції / Під редакцією К.Студинського й І.Крип'якевича. – С.229-242.
126. Пастернак Я. Нові археологічні набутки Музею Наукового Товариства ім.Шевченка у Львові за час від 1929-1932 р. // Записки Наукового Товариства ім.Шевченка. – Львів, 1933. – Т.152. – Праці Історично-філософської секції / Під редакцією І.Крип'якевича. – С.113-130.
127. Пастернак Я. Доісторичні Кульчиці // Діло. – Львів, 24 серпня 1933а. – С.2-3.
128. Пастернак Я. Шнурова могила в Кульчицях // Літопис Бойківщини. – Самбір, 1936. – Ч.7. – Рік VI. – С.1-3.
129. Пастернак Я. Нові археологічні набутки Музею Наукового Товариства ім.Шевченка у Львові за час від 1933-1936 // Записки Наукового Товариства ім.Шевченка. – Львів, 1937. – Т.154. – Праці Історично-філософської секції / За редакцією І.Крип'якевича. – С.241-268.
130. Пастернак Я. До проблеми поширення й хронології лінійно-стрічкової кераміки в Європі. – Авгсбург: Українська Вільна Академія Наук, 1948. – Серія археологічна. Трипільська культура на Україні. – Збірник 2. – Частина 1. – 12 с.
131. Пастернак Я. Археологія України. – Торонто: Наукове Товариство ім.Шевченка, 1961. – 791 с.
132. Пещерный палеолит Урала. Материалы Международной конференции. – Уфа, 1997. – 140 с.
133. Підоплічко І.Г. Матеріали до вивчення минулих фаун УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1956. – Вип.2. – 236 с.
134. Полянський Ю. Нові археологічні знахідки з Галичини // Записки Наукового Товариства ім.Шевченка. – Львів, 1928. – Т.149. – Праці Історично-філософської секції / Під редакцією І.Крип'якевича. – С.9-30.
135. Полянський Ю. Подільські етюди. 1. Тераси, леси і морфологія Галицького Поділля над Дністром // Збірник Математично-природоописно-лікарської секції Наукового Товариства ім.Шевченка / За редакцією М.Мельника. – Львів, 1929. – Т.XX. – С.1-191.
136. Полянський Ю. Реконструкція географічного середовища молодшого палеоліту Подільсько-Бесарабської провінції // Записки Наукового Товариства ім.Шевченка. Праці Географічної комісії. – Львів, 1935. – Вип.І. – С.1-23.
137. Портнер Д.Э. Пещеры. – М.: Слово, 1997. – 48 с.
138. Проць-Кравчук Г.Д. Клімат // Природа Львівської області. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1972. – С. 40-49.
139. Проць-Кравчук Г.Д. Поверхневі води // Природа Львівської області. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1972а. – С.59-69.
140. Пуздерко В. Топографія і характер оборонних укріплень городищ ІХ-ХІV ст. на Прикарпатті та в Карпатах // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір, 1995. – С.80-81.
141. Раппопорт П.А. Военное зодчество западнорусских земель X-XIV вв. // Материалы и исследования по археологии СССР. – Л.: Наука, 1967. – № 140. – 241 с.

142. Раппопорт П.А., Малевская М.В. Обследование городищ Прикарпатья и Закарпатья на территории Советского Союза (итоги работ 1962 г.) // *Acta Archaeologica Carpathica*. – Scaevoniae, 1963. – T.V. – F.1-2. – S.67-68.
143. Распопова М.Г. Разломы юго-запада СССР // *Тектоника нефтегазоносных областей юго-запада СССР*. – М., 1983. – С.26.
144. Ратич О.О. Давньоруські археологічні пам'ятки на території західних областей УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1957. – 96 с.
145. Ратич А.А. Разведка на р.Опор // *Археологические открытия 1973 года*. – М.: Наука, 1974. – С.333.
146. Рожко М.Ф. Карпатські фортеці доби Київської Русі // *Київська Русь: Культура, традиції*. – К.: Наукова думка, 1982. – С.12-20.
147. Рожко М.Ф. Раскопки наскальной крепости Тустань // *Археологические открытия 1982 года*. – М.: Наука, 1984. – С.323.
148. Рожко М.Ф. Тустань – давньоруська карпатська твердиня // *Жовтень*. – Львів, 1984а. – № 6. – С. 93-103.
149. Рожко М. Оборонне будівництво Бойківщини в княжі часи // *Бойківщина: історія та сучасність*. – Львів-Самбір, 1995. – С.86-88.
150. Рожко М. Проблеми вивчення наскельних споруд та методика їх дослідження // *Скелі й печери в історії та культурі стародавнього населення України*. – Львів, 1995а. – С.82-84.
151. Рожко М. Слідами археологічних досліджень В.Кобільника на Самбірщині // *Бойківщина: історія та сучасність*. – Львів-Самбір, 1995б. – С.84-86.
152. Рожко М.Ф. Тустань – давньоруська наскельна фортеця. – К.: Наукова думка, 1996. – 240 с.
153. Рожко М., Бандрівський М. Середньовічні петрогліфи на Урицькому камені // *Скелі й печери в історії та культурі стародавнього населення України*. – Львів, 1995. – С.80-82.
154. Свешніков І.К., Поховання XI ст.н.е. в Смільниці коло Старого Самбора // *Археологічні пам'ятки УРСР*. – К.: Вид-во АН УРСР, 1949. – Т.І. – С.86-90.
155. Свешников И.К. Культура линейно-ленточной керамики на территории Верхнего Поднестровья и Западной Волыни // *Советская археология*. – М.: Изд-во АН СССР, 1954. – Т.ХХ. – С.100-130.
156. Свешніков І.К. Підсумки дослідження культур бронзової доби Прикарпаття і Західного Поділля. – Львів, 1958. – 29 с.
157. Свешніков І.К. Культури шнурової кераміки західної частини УРСР // *Археологія Української РСР*. – К.: Наукова думка, 1971. – Т.1. – С.301-302.
158. Свешников И.К. Раскопки Кульчицкого могильника в Предкарпатье // *Археологические открытия 1971 года*. – М.: Наука, 1972. – С. 292-308.
159. Свешніков І.К. Історія населення Передкарпаття в кінці III – на початку II тисячоліття до нашої ери. – К.: Наукова думка, 1974. – 208 с.
160. Свешніков І.К. Племена культур шнурової кераміки // *Стародавнє населення Прикарпаття і Волині*. – К.: Наукова думка, 1974а. – С.158-181.
161. Свешніков І.К. Племена комарівської культури // *Стародавнє населення Прикарпаття і Волині*. – К.: Наукова думка, 1974б. – С.183-195.
162. Свешніков І.К. Довідник з археології України: Львівська область. – К.: Наукова думка, 1976. – 96 с.

163. Свешников И.К. Раскопки курганного могильника у с.Болеховцы под Дрогобичем // Археологические исследования на Украине в 1976-1977 гг. – Ужгород, 1978. – С.45-47.
164. Свешников И.К. Средний период бронзового века Прикарпатья и Вольни. Тпщинецко-комаровская культура // Археология Прикарпатья, Вольни и Закарпатья /энеолит, бронза и раннее железо/. – Киев: Наукова думка, 1990. – С.78-88.
165. Свешников И.К., Козак В.И. Раскопки курганов возле Дрогобыча // Археологические открытия 1976 года. – М.: Наука, 1977. – С.370.
166. Свешников И.К., Мацкевой Л.Г., Крушельницкая Л.И. и другие. Исследования на Львовщине // Археологические открытия 1977 года. – М.: Наука, 1978. – С.384-385.
167. Свириденко В.Г. Озокерит // Геологическое строение и горючие ископаемые Украинских Карпат. – М.: Недра, 1971. – Труды Украинского научно-исследовательского геолого-разведывательного института. – Вып.ХХУ. – С.357-358.
168. Ситник О. Дослідження раннього палеоліту Придністров'я: джерела та їх інтерпретація // Наукові записки / Львівський історичний музей. – Львів, 1996. – Вип. V. – Част.1. – С.46-60.
169. Скленарж К. За пещерным человеком. – М.: Знания, 1987. – 270 с.
170. Скоп Л.А., Скоп-Друзюк Г.П. Традиції язичницької символіки у творах середньовічного християнського мистецтва // Матеріали IV Міжнародної археологічної конференції студентів і молодих вчених. – К.: Соборна Україна, 1996. – С.235-237.
171. Смішко М.Ю. Верхньодністрянська розвідкова експедиція 1946 р. // Археологічні пам'ятки УРСР. – К.: Вид-во АН УРСР, 1949. – Т.І. – С.254-256.
172. Смішко М.Ю. Карпатські кургани першої половини I тисячоліття нашої ери. – К.: Вид-во АН УРСР, 1960. – 186 с.
173. Сулик Р.В. Деякі проблеми досліджень пам'яток оборонного зодчества Карпат // Тези доповідей VI-ої Подільської історико-краєзнавчої конференції /секція археології/. – Кам'янець-Подільський, 1985. – С.77-78.
174. Сулик Р. Скельний монастир в Розгірче на Стрийщині // Скелі й печери в історії та культурі стародавнього населення України. – Львів, 1995. – С.108-111.
175. Татаринов К.А. Фауна хребетних // Природа Львівської області. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1972. –С.98-105.
176. Телегин Д.Я. Там, где вырос Киев. – Киев: Наукова думка, 1982. – 96 с.
177. Терський С. Скарб залізних знарядь праці княжої доби з с.Гірне на Стрийщині // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів: ФІРА-люкс, 1996. – Ч.2. – С.28-29.
178. Фенін О.В. Знахідки римських монет у Прикарпатті // Археологія. – К., 1951, – Т. V. – С. 92-104.
179. Цыгылык В.Н. Разведывательные работы по р.Стрый // Археологические открытия 1970 года. – М.: Наука, 1971. – С.289-290.
180. Цыгылык В.Н. Разведки у с.Рудники // Археологические открытия 1980 года. – М.: Наука, 1981. – С.318-319.
181. Цигилик В. Спільна Українсько-Польська експедиція //Studia Archaeologica. – Львів, 1993. – № 1. – С.87.
182. Цигилик В. Робота спільної Українсько-Польської археологічної експедиції у Підкарпатті // Бойківщина: історія та сучасність. – Львів-Самбір: ФІРА-люкс, 1995. – С.101-103.

183. Цигилик В., Грибович Р., Цигилик О. Металургійний центр IX-XI ст. на Верхньому Наддністрів'ї // Наукові записки / Львівський історичний музей. – Львів, 1994. – Вип. II-III. – С. 54-64.
184. Цись П.М. Геоморфологічні райони // Природа Львівської області. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1972. – С. 27-39.
185. Чайка Р., Довгань П. Нові матеріали до археологічної мапи Львівщини // Археологічні дослідження на Львівщині у 1995 р. – Львів: ФІРА-люкс, 1996. – С. 78-82.
186. Черевко М.В. История растительности Северо-Западного Прикарпатья в голоцене на основании спорово-пыльцевых исследований Надднестрянско-Самборских болот. Автореф. дис... канд. биол. наук / Институт ботаники АН Украины. – Киев, 1967. – 20 с.
187. Черныш А.П. Палеолит и мезолит Приднестровья. – М.: Наука, 1973. – 126 с.
188. Черныш О.П. Стародавнє населення Подністрів'я в добу мезоліту. – К.: Наукова думка, 1975. – 168 с.
189. Черныш О.П. До питання про час і шляхи найдавнішого заселення Карпат людиною давнього кам'яного віку // Нові матеріали з археології Прикарпаття і Волині. – Львів, 1992. – Вип. 2. – С. 12-13.
190. Черныш О.П. Найдавніші сліди заселення Східних Бескидів людиною давнього кам'яного віку // Проблеми археології Східних Карпат. – Ужгород: Гражда, 1995. – С. 15-21.
191. Шовкопляс І.Г. Основи археології. – К.: Радянська школа, 1964. – 271 с.
192. Bernjakovič K. V. Sidliště lidu se šnúrovou keramikou na horním Dněstru a Sanu // Archeologické Rozhledy. – Praha, 1959. – Roč. XI. – N 5. – S. 692-698.
193. Braidwood R.I. The Near East and the Foundations of Civilization. – Oregon, 1952. – 50 p.
194. Budinský-Krička V. Gräberfeld der Späteisenurkeramik kultur in Veselé // Slovenská archeológia. – Bratislava, 1965. – R. XIII. – Č. I. – L. 14.
195. Childe V.G. Man Makes Himself. – London: Watts and Co, 1956. – 104 p.
196. Demetrykiewicz W. Kurhany w Przemyskiem i Drohobyckiem powiatach // Materiały Antropologiczno-Archeologiczne i Etnograficzne. – Kraków, 1897. – T. II. – S. 116-134.
197. Demetrykiewicz W. Neolityczne groby szkieletow t. zw. w siedzących w Przemyskiem i Krakowskiem // Materiały Antropologiczno-Archeologiczne i Etnograficzne. – Kraków, 1898. – T. III.
198. Demetrykiewicz W. Vorgeschichte Galiciens // Die Österreichisch-ungarisch Monarchie in Wort und Bild. – Wien, 1898a. – 120 s.
199. Demetrykiewicz W. Groty wykute w skałach Galicyi wschodniej pod względem archeologicznym // Materiały Antropologiczno-Archeologiczne i Etnograficzne. – Kraków, 1903. – T. VI. – S. 51-91.
200. Hanuliak M. Hroby pod náhrobnými kameňmi № 11-14 storoči // Slovenská archeológia. – Bratislava, 1979. – R. XXVII. – Č. 1. – S. 178. – Obr. 5.
201. Janusz B. Zabytki przedhistoryczne Galicyi wschodniej. – Lwów, 1918. – 310 s.
202. Kobilnyk W. Kurhany z wczesnego okresu żelaznego // Z otchłani wieków. – Poznań, 1932. – R. VII. – Z. 4-5. – S. 76.
203. Kobilnyk W. Badania archeologiczne w Kulczycach pod Samborem // Z otchłani wieków. – Poznań, 1934. – R. IX. – Z. 1. – S. 17.
204. Konoplja V., Mackevyj L., Roboty gorodoc'koj ekspedicii u 1995 r. // Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Arhaeologicznego. – Rzeszów – Krosno – Przemyśl – Sandomiers – Tarnów, 1996. – t. XVII. – S. 319-322.

205. Kostrzewski J. Od mezolitu do okresu wędrówek ludów // *Prehistoria Ziemi Polskich*. – Kraków, 1939-1948. – T.IV. – S.118-359.
206. Kostyniuk M. Analiza pyłkowa dwóch torfowisk w okolicy Rudek i Sambora // *Kosmos*. – Lwów, 1938. – Ser.A. – R.LXIII. – Z.III. – S.393-412.
207. Kozłowski J.K., Machnik J. U zarania kulturowej jedności w Europie Środkowej (V-II tysiąclecie przed Chr.) // *Prace Komisji Środkowoeuropejskiej*. – Kraków, 1996. – T.IV. – S.7-26.
208. Machnik J. Problem osad plemion kultury ceramiki sznurowej w dorzeczu górnego Sanu i Dniestru // *Acta Archaeologica Carpathica*. – Gracoviae, 1961. – T.III. – N 1-2. – S.209-218.
209. Machnik J., Sosnowska E., Cyhyłyk V. Osada ludności kultury ceramiki sznurowej z początku III tysiąclecia przed Chr. w Side koło Sambora // *Rocznik Przemyski*. – Przemyśl, 1997. – *Archeologia*. – T.XXXIII. – Z.5. – S.3-28.
210. Mackiewoj L.G. Powrót do Staruni // *Z otchłani wieków*. Wrocław-Warszawa, 1982. – R.XLVIII. – N 1-3. – S.60-64.
211. Matskevyj L.G. Interrelations of Fauna, Anthropogenous Factors and other elements of Ecosphere in the West of the Ukraine during Late Palaeolith // *Ecosystem Evolution*. – Moscow, 1995. – P. 61.
212. Matskevyj L. To the Interconnection of Mammoth and Anthropogenous Factor Problem // *Cytologija*. – St.-Peterburg, 1995a. – T. 37. № 7 – P. 690-691.
213. Matskevyj L. We are very interested in collaboration // *Newsletter*. – Durham (England): Centre for the Archaeology of Central and Eastern Europe, 1995b, № 3. – P. 12.
214. Mackeivyj L. Doslidžennja L'vivs'koj oblasnoj ekspedycji u 1995 r. // *Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego*. – Rzeszów – Krosno – Przemyśl – Sandomiers – Tarnów, 1996. – T. XVII. – S. 315-318.
215. Matskevoi L.G., Adamenko O.M., Pashkevich G.A., Tatarinov K.A. The Natural Environment and the Mesolithic Period in the Western Ukraine // *Soviet Anthropology and Archaeology*. – New York: M.E.Sharpe, 1984. – Vol. 22. – №4. – P. 30-71.
216. Mackeivyj L., Orlovs'kyj S., Panachyd G. Roboty Prykarpats'koj ekspedycji u 1995 r. // *Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego*. – Rzeszów – Krosno – Przemyśl – Sandomiers – Tarnów, 1996. – T. XVII. – S. 323-326.
217. Majewski K. Importy rzymskie na ziemiach słowiańskich. – Wrocław, 1949 /v.aussi. Les importations romaines dans les territoires slaves // *Comptes rendus de la Société des Sciences et des lettres de Wrocław II / 1947 (1953)*. – P.35-54/.
218. Rogozińska R. Cmentarzysko kultury komarowskiej w Bukównie // *Materiały Archeologiczne*. – Kraków, 1959. – T.1. – S.111.
219. Roska M. Glanement des antiquites l'époque préhirique en Galicie // *Dolgozatok*. – Vol. X. – № 1. – Kolozsvár, – 1919. – P.27-29.
220. Rzączyński G. *Historiae naturalis curiosae Regni Poloniae etc.* – Sandomierzs, 1721. – 76 p.
221. Rzączyński G. *Auctuarium historiae naturalis curiosae Regni Poloniae*. – Gdańsk, 1745. – 196 p.
222. *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*. – Warszawa, 1883. – T.IV. – 960 s.
223. Śmiszko M. Nowe wykopaliska Małopolska wschodnia // *Z otchłani wieków*. – Poznań, 1933. – R.VIII– Z.1-2. – S.21-25.
224. Starkel L. Antropogeniczne zmiany denudacji i sedymentacji w holocenie na obszarze Europy Środkowej // *Przegląd Geograficzny*. – Warszawa, 1989. – T.LXI. – Z.1-2. – S.33-49.

225. Starkel L. Regularities of mountain geoecosystems // *Preistoria Alpina*. – Trento: Museo Tredentino di Scienze Naturali, 1994. – Vol.28/1 (1992). – P.11-18.
226. Starkel L. Paleogeography of the Late Vistulian and Early Holocene in the Carpathian Mts. // *Preistoria Alpina*. – Trento: Museo Tredentino di Scienze Naturali, 1994a. – Vol.28/2 (1992). – P.103-112.
227. Sulimirski T. Sprawozdanie z działalności Lwowskiego ośrodka prehistorycznego // *Z otchłani wieków*. – Poznań, 1935. – R.X. – Z.2. – S.20-28.
228. Sulimirski T. Cmentarzysko kurhanowe w Komarowie koło Halicza i kultura komarowska // *Sprawozdania Polskiej Akademii Umiejętności*. – 1936. – T.XLI. – R. 13 – № 9. – S.273.
229. Sulimirski T. O poleskiej praojczyźnie Słowian // *Z otchłani wieków*. – Poznań, 1939. – R.XIV. – N 3-4, – S.31-42.
230. Sulimirski T. Faience Beads in the Polish Bronze Age // *Man*. – London, 1948. – № 139.
231. Sulimirski T. Polska przedhistoryczna. – Londyn, 1957-1959. – T.II. – Cz.II. – S.230-324.
232. Sulimirski T. Corded Ware and Globular Amphorae North-East of the Carpathians. – London: University, 1968. – 227 p.
233. Świesznikow I. Kultura komarowska // *Archeologia Polski*. – Wrocław-Warszawa-Kraków, 1967. – T. XII. – Z. 1. – S.39-107.
234. Tringham R. Hunters, Fishers and Farmers of Eastern Europe. – London: Hutchinson University Library, 1971. – 75 p.
235. Tymrakiewicz W. Stratygrafia torfowiska pod Dublanami, Oleskiem i Opakami. – *Stratigraphie des Niederungsmoores von Dublany und einiger Torfmoore aus Süd-Wolhynien* // *Bulletin International de L'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres*. – Cracovie: Imprimerie de L'université 1931. – Bd. I. – N 6-7. – P. 149.
236. Vencl S. K otázce zániku sběračsko-loveckých kultur // *Archeologické Rozhledy*. – Praha, 1982. – T.XXXIV. – N 6. – S.648-694.
237. Wagilewicz I. Berda w Uryczu // *Biblioteka Naukowego zakładu imienia Ossolińskich*. – We Lwowie, 1843. – T.VI. – S.151-168.
238. Żaki A. Archeologia gór i problemy archeologii Karpatkiej / *Acta Archaeologica Carpathica*. – Kraków, 1962. – T.IV. – Fasc. 1-2. – S.5-75.
238. Żurowski K. Zabytki brązowe z młodszej epoki brązu i wczesnego okresu żelaza z dorzecza górnego Dniestru. // *Przegląd Archeologiczny*. – Poznań, 1949. – T.VIII. – № 2. – S.171-199.

СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ

Рис 1. І.К.СВЕШНИКОВ І Т.С.КОНДУКТОРОВА НА РОЗКОПКАХ КУРГАНІВ БІЛЯ С. БОЛЕХІВЦІ ДРОГОБИЦЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ. Світлина В.Й. Козака 1976 р.

Рис.2. ДРОГОБИЦЬКЕ ПЕРЕДГІР'Я. КАРТА-СХЕМА ПАЛЕОНТОЛОГІЧНИХ ЗНАХІДОК:

I – населені пункти; II – палеонтологічні знахідки (мамонт: 1,2 – м.Борислав; 3 – м.Дрогобич; 4 – с. Михайлівці; 5 – с.Новошичі; 6 – с.Ортиничі; 7 – с.Сілець; 8 – с. Ступниця Дрогобицького району; носоріг: 9 – с.Більче Миколаївського району; 10 – с.Гординя Самбірського району; 11 – м.Дрогобич; 12 – с. Підбуж Дрогобицького району; олень гігантський: 13 – с.Підбуж; бик первісний: 16 – с.Снятинка Дрогобицького району; лось: 17 – с.Залужани Самбірського району; гієна печерна і ведмідь печерний: 18, 19 – с. Підбуж).

Рис. 3. МАМОНТ. Малюнок Л.Л.Тарасенко, реконструкція Л.Г.Мацкевого.

Рис. 4. ШЕРСТИСТИЙ НОСОРИГ. Малюнок Л.Л.Тарасенко, реконструкція Л.Г.Мацкевого.

Рис. 5. ОЛЕНЬ ГІГАНТСЬКИЙ /ВЕЛИКОРОГИЙ/. Малюнок Л.Л.Тарасенко, реконструкція Л.Г.Мацкевого.

Рис. 6. БИК ПЕРВІСНИЙ. Малюнок Л. Г. Тарасенко, реконструкція Л.Г.Мацкевого.

Рис. 7. КОЗУЛЯ. Малюнок Л.Л.Тарасенко, реконструкція Л.Г.Мацкевого

Рис. 8. КАРТА-СХЕМА РОЗТАШУВАННЯ ПАМ'ЯТОК КАМ'ЯНОЇ ДОБИ ТА ЕНЕОЛІТУ:

I - палеоліт: 1 – Східниця I /за іншою версією - еоліти/. II - мезоліт. Культура Незвисько-Оселівка, група Лука II -Кам'яниця II: 2 - Довге I; 3- Кульчиці IX. Культура Кам'яниця-Баранне /Мшана/, група Баранне I /Мшана X/: 4 - Раделичі I /за іншою версією - безкерамічний неоліт найбільш ймовірно VI-IV тисячоліть до н.е./; 5 - Раделичі II /за іншою версією - ранній неоліт/; 6 - Раделичі IV; 7 - Раделичі V /за іншою версією - ранній неоліт/; 8 - Уличне II. Пам'ятки доби мезоліту етнокультурно невизначені: 9 - Спас I; 10 - Турка I; 11 - Чайковичі I. Нуклеус доби мезоліту: 12 - Доброгостів II. III – неоліт. Поселення культури лінійно-стрічкової кераміки: 13 - Котоване I; 14 -Котоване II; 15 - Кульчиці VI; 16 - Уличне I. Посудина культури лінійно-стрічкової кераміки: 17 - Колодниця I. Окремі крем'яні вироби доби неоліту: 18 - Криниця II; 19 -Ступниця I. Кінець неоліту-єнеоліт: 20. - Котоване IV. Вироби доби неоліту - середньовіччя: 21 - Ступниця II. IV – доба єнеоліту: Лендельська культура: 22 - Раделичі III; 23 -Рудники V. Культура лійчастого посуду: 24 - Гірське I; 25 - Криниця I; 26 - Рудники II; 27 - Рудники V; 28 - Сіде III. Пізньотрипільська культура: 29 - Рудники V. Культура старшої фази шнурової кераміки: 30 - Кавське I; 31 -Стебник I; 32 - Сіде III. Пам'ятки доби єнеоліту етнокультурно невизначені: 33 - Кульчиці VII; 34 - Тершів I; 35 -Трускавець IV; 36 - Чайковичі II; 37 - Чайковичі III. Курганні могильники. Культура шнурової кераміки: 38 - Болахівці II /близько 20 насипів, розкопано –13/; 39 - Велика Озимина I /2 насипи /, 40 - Кульчиці I /із 19 насипів розкопано 13/; 41 - Кульчиці II /із 6 розкопано 2/; 42 - Лотатники I / 2 насипи/; 43 -Медениця II /9 насипів/; 44 - Медениця III /3 насипи/; 45 -Стебник II /1 насип/; 46 - Стебник III /із 18 насипів розкопано 9/. Поховальні споруди доби єнеоліту етнокультурно невизначені: 47 - Нижня Стинава I /1 насип/; 48 - Почасевичі I /1 насип/. Окремі кам'яні вироби доби єнеоліту; 49 - Бійнич I /сокира/; 50 - Болахівці III /скребок/; 51 - Болахівці IV /сокира/; 52 - Брониця I /ніж/; 53 - Монастир-Лішнянський I /1 сокира/; 54 - Монастир-Лішнянський II /сокира і скобель-ніж/; 55 - Стебник V /наконечник стріли та нуклеус-скребок/; 56 - Трускавець III /ніж-скобель/. Доба єнеоліту-бронзи: 57 - Опака I /вістря на спис і сокира/; 58 - Рудники VI /серп/. Пам'ятки доби єнеоліту-бронзи: 59 - Кульчиці V; 60 - Снятинка I; 61 - Станія I; 62 - Старий Самбір I; 63 - Трускавець I; 64 - Ясениця-Сільна II. V – населені пункти.

Рис. 9. ПРИЙМА І. ПОЛЮВАННЯ НА ПЕЧЕРНОГО ЛЕВА ЗА ЗНАХІДКАМИ НА ПАМ'ЯТЦІ ТА ЗА ЕТНОГРАФІЧНИМИ МАТЕРІАЛАМИ. Малюнок І.Б. Принади, реконструкція Л.Г. Мацкевого.

Рис. 10. ПРИЙМА І. СУЧАСНИЙ СТАН ПЕЧЕРНО-СКЕЛЬНОГО АНСАМБЛЮ. Вид із північного заходу. Світлини Л.Г. Мацкевого 1997 р.

Рис.11. ГРОТ ПРИЙМА І. КАМ'ЯНІ ВИРОБИ ДОБИ РАНЬОГО ПАЛЕОЛІТУ:
1-3 - гостроконечники; 4 - відщеп.

Рис.12. ВЖИВАННЯ КАМ'ЯНОГО СКРЕБКА ІЗ КІСТЯНИМ РУКІВ'ЯМ. Малюнок І.Б. Принади, реконструкція Л.Г. Мацкевого.

Рис.13. ВЖИВАННЯ СКРЕБКА І РІЗЦЯ: 1- робота скребком; 2 – робота різцем. Малюнок – І.Б. Принади, реконструкція Л.Г. Мацкевого.

Рис.14. ВЖИВАННЯ НОЖА ІЗ КАМ'ЯНИМ ЛЕЗОМ ПАЛЕОЛІТИЧНОГО ЧАСУ. Малюнок І.Б. Принади, реконструкція – Л.Г. Мацкевого.

Рис.15. МЕЗОЛІТИЧНЕ ПОСЕЛЕННЯ ДОВГЕ І (позначене стрілкою). Вид із півдня з берега р. Стрий. Світлини Л.Г. Мацкевого 1975 р.

Рис.16. КАМ'ЯНІ ВИРОБИ З МЕЗОЛІТИЧНИХ ПОСЕЛЕНЬ:
1 - Турка І; 2,3 - Спас І; 4 - Доброгостів ІІ; 5 - Почаєвичі ІІ; 6 - Довге І; 7,8 - Чайковичі І.

Рис.17. МЕЗОЛІТИЧНЕ ПОСЕЛЕННЯ КУЛЬЧИЦІ ІХ. СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН:
1 - забудова села; 2 - р.Дністер; 3 - церква; 4 - безіменні потічки; 5 - лісові масиви; 6 - основні дороги; 7 – берег р.Дністер; 8 - горизонталі; 9 - місце знаходження пункту Кульчиці ІХ.

Рис.18. МЕЗОЛІТИЧНЕ ПОСЕЛЕННЯ КУЛЬЧИЦІ ІХ. КАМ'ЯНІ ВИРОБИ:
1,2 - нуклеуси; 3-5 - скребки; 6 - різчик; 7 - ніж; 8 - різець.

Рис.19. ПОСЕЛЕННЯ УЛИЧНЕ ІІ. СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН (за О.М.Осаульчуком):
1 - забудова села; 2 - головна дорога; 3 - польова дорога /стежка/; 4 - балка; 5 - яр; 6 - струмок; 7 - ліс; 8 - урвище; 9 - горизонталі /проведені через 10 м/; 10 - межі поселення.

Рис. 20. ПОСЕЛЕННЯ УЛИЧНЕ ІІ. ПРОФІЛЬ СТІНОК ТРАНШЕЇ (за О.М.Осаульчуком):

а - профіль західної стінки траншеї; б - профіль східної стінки траншеї. 1 - орний шар; 2 - інситні (непорушені) залишки підґрунтя В; 3 - материк.

Рис. 21. ПОСЕЛЕННЯ УЛИЧНЕ ІІ. КАМ'ЯНІ ВИРОБИ ДОБИ МЕЗОЛІТУ:
1,2 - нуклеуси; 3,4 - скребки; 5-12 - скобелі; 13-16 - ножі; 17 - скобель-скребок; 18 - трапеція; 19 - віджимник.

Рис.22. ПОСЕЛЕННЯ РАДЕЛИЧІ ІV (за В.М.Коноплею). КРЕМ'ЯНІ ВИРОБИ ДОБИ МЕЗОЛІТУ.

Рис.23. КЕРАМІКА ЛІНІЙНО-СТРІЧКОВОЇ КУЛЬТУРИ (за Я.Пастернаком):
1 - Колодниця; 2 - Котоване; 3 - Незвисько; 4 - Буківна; 5 - Синьків; 6-18 - Торське.

Рис. 24. КОТОВАНЕ І. ЖИТЛА ТИПУ ПІВЗЕМЛЯНОК /за Я.Пастернаком/.

Рис. 25. ПОСЕЛЕННЯ КОТОВАНЕ ІІ. КАМ'ЯНІ ВИРОБИ:

1 - уламок кам'яної сокири; 2,4,6 - ножі-серпи; 3,5 - нуклеуси.

Рис. 26. ВЖИВАННЯ НАКОНЕЧНИКІВ СТІЛІ І КАМ'ЯНОГО МОЛОТКА.

Малюнок І.Б. Принади, реконструкція Л.Г. Мацкевого.

Рис. 27. КАМ'ЯНІ ВИРОБИ І КЕРАМІКА ІЗ ПАМ'ЯТОК ДОБИ ЕНЕОЛІТУ:

1,2 - Стебник V; 3 - Тершів І; 4 - Трускавець ІІІ; 5 - Трускавець ІV; 6 - Брониця І; 7 - Чайковичі ІІ.

Рис. 28. ПОСЕЛЕННЯ ТЕРШІВ І. СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН:

1 - забудова; 2 - церква; 3 - лісовий масив; 4 - горизонталі; 5 - р.Дністер; 6 - безіменні потічки; 7 - головні дороги; 8 - залізнична колія; 9 - поселення Тершів І.

Рис. 29. ПОСЕЛЕННЯ ТРУСКАВЕЦЬ ІV. СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН:

I - чагарник; II - гребля; III - дорога Трускавець-Дрогобич; IV - поселення Трускавець IV /1/; V - позначення в'їзду в м.Трускавець; VI - поле; VII - заболочена місцевість; VIII - лісопосадки; IX - ставок.

Рис. 30. КАМ'ЯНІ ЗНАРЯДДЯ З ПАМ'ЯТОК ДОБИ ЕНЕОЛІТУ:

1 - Бійнич I; 2 - Болехівці IV; 3 - Болехівці Ш.

Рис. 31. ПУНКТ ПОЧАЄВИЧІ I. КРЕМ'ЯНЕ ПРИШЛІФОВАНЕ ТЕСЛО-СОКИРА.

Рис. 32. ПУНКТ МОНАСТИР-ЛІШНЯНСЬКИЙ I. КРЕМ'ЯНЕ ПРИШЛІФОВАНЕ ТЕСЛО-СОКИРА.

Рис. 33. ПУНКТ МОНАСТИР-ЛІШНЯНСЬКИЙ II:

1 - тесло; 2 - скобель.

Рис. 34. ПУНКТ КАВСЬКЕ I. СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН:

I - лісопосадка; II - міст; III - гостинець; IV - Кавське I; V - поле; VI - забудова села; VII- будинок лісника; VIII - меліоративний рів; IX - р.Ступниця.

Рис. 35. ПУНКТ КАВСЬКЕ I. ШУРФ 1x1 м. Вид із південного сходу. Світлини Л.Г. Мацкевого 1986 р.

Рис. 36. КУРГАННИЙ МОГИЛЬНИК БОЛЕХІВЦІ II. І.К.СВЕШНІКОВ ЗАПОВНЮЄ ПОЛЬОВИЙ ЩОДЕННИК.

Світлини В.Й.Козака 1976 р.

Рис. 37. КУРГАННИЙ МОГИЛЬНИК БОЛЕХІВЦІ II. І.К.СВЕШНІКОВ І АНТРОПОЛОГ Т.С.КОНДУКТОРОВА. Світлини В.Й. Козака 1976 р.

Рис. 38. КУРГАННИЙ МОГИЛЬНИК БОЛЕХІВЦІ II. НАЙБІЛЬШИЙ НАСИП. Світлини В.Й. Козака 1976 р.

Рис. 39. КУРГАННИЙ МОГИЛЬНИК. БОЛЕХІВЦІ II. РОЗКОПКИ КУРГАНУ. Світлини В.Й. Козака 1976 р.

Рис. 40. І.К. СВЕШНІКОВ НА РОЗКОПКАХ КУРГАННОГО МОГИЛЬНИКА БОЛЕХІВЦІ II. Світлини В.Й. Козака 1976 р.

Рис. 41. КУРГАННИЙ МОГИЛЬНИК БОЛЕХІВЦІ II. МОГИЛЬНА ЯМА. Світлини В.Й.Козака 1976 р.

Рис. 42. РОЗКОПКИ В с.БОЛЕХІВЦІ В 1976 РОЦІ. ПОЛЕ МОГИЛКИ (БОЛЕХІВЦІ II). ПЛАНИ ТА РОЗРІЗИ КУРГАНІВ № 1 і № 2 /за І.К.Свешніковим/:

I,II - план і розріз кургану № 1; III,IV - план і розріз кургану № 2. 1 - могильні ями; 2 сліди ям від стовпів; 3 - вохра; 4 - крем'яний ніж; 5 - гумус; 6 - насип кургану; 7 - суглинок; 8 - материк.

Рис. 43. РОЗКОПКИ В с.БОЛЕХІВЦІ В 1976 РОЦІ. ПОЛЕ МОГИЛКИ (БОЛЕХІВЦІ II). ПЛАНИ ТА РОЗРІЗИ МОГИЛЬНИХ ЯМ І ВОГНИЩ У КУРГАНАХ № 1,2,3,4 /за І.К. Свешніковим/:

I,II - план і розріз могильної ями в кургані № 1; III,IV - план і розріз могильної ями в кургані № 2; V,VI - план і розріз могильної ями в кургані № 3; VII,VIII - план і розріз вогнища в кургані № 4; IX,X -план і розріз могильної ями в кургані № 4. 1 - сліди кістяка; 2 - вохра; 3 - деревне вугілля; 4 - каміння; 5 - уламки кераміки; 6 -сліди дерев'яної конструкції; 7 - посуд; 8 - суглинок; 9 - сучасний горизонт ґрунту; 10 - материк.

Рис. 44. РОЗКОПКИ В с.БОЛЕХІВЦІ В 1976 РОЦІ. ПОЛЕ МОГИЛКИ (БОЛЕХІВЦІ II). ПЛАНИ І РОЗРІЗИ КУРГАНІВ № 3 і №4 /за І.К.Свешніковим/:

I,II - план і розріз кургану № 3; III,IV - план і розріз кургану № 4. 1 - могильна яма; 2 - вохра; 3 - сліди дерев'яної конструкції; 4 -вугілля деревне; 5 - вогнище; 6 - посудини; 7 - гумус; 8 - насип кургану; 9 - суглинок; 10 - материк.

Рис. 45. РОЗКОПКИ В с.БОЛЕХІВЦІ У 1976 РОЦІ. ПОЛЕ МОГИЛКИ (БОЛЕХІВЦІ II). ПЛАНИ І РОЗРІЗИ КУРГАНІВ № 5 і № 6 /за І.К.Свешніковим/.

I,II - план і розріз кургану № 5; III,IV - план і розріз кургану № 6. 1 - вохра; 2 - зернотерка; 3 - гумус; 4 - насип кургану; 5 - суглинок; 6 - материк.

Рис. 46. РОЗКОПКИ В с.БОЛЕХІВЦІ У 1976 РОЦІ. ПОЛЕ МОГИЛКИ (БОЛЕХІВЦІ II). ПЛАНИ І РОЗРІЗИ КУРГАНІВ № 7 і №8 /за І.К.Свешніковим/.

I,II - план і розріз кургану № 7; III,IV - план і розріз кургану № 8. 1 - вугілля деревне; 2 - сокира кам'яна; 3 - окремі вуглики деревні; 4 - могильна яма; 5 - вохра; 6 - гумус; 7 - насип кургану; 8 - суглинок; 9 - материк.

Рис. 47. РОЗКОПКИ В с.БОЛЕХІВЦІ У 1976 РОЦІ. ПОЛЕ МОГИЛКИ (БОЛЕХІВЦІ ІІ). ПЛАНИ І РОЗРІЗИ МОГИЛЬНИХ ЯМ У КУРГАНАХ № 7 і № 9 /за І.К.Свешніковим/:

І,ІІ - план і розріз кургану № 7; ІІІ,ІV - план і розріз кургану № 9. 1 - могильні ями; 2 - вугілля деревне; 3 - вохра; 4 - сучасний горизонт ґрунту; 5 - материк; 6 - посудини.

Рис. 48. РОЗКОПКИ В с.БОЛЕХІВЦІ У 1976 РОЦІ. ПОЛЕ МОГИЛКИ (БОЛЕХІВЦІ ІІ). ПЛАНИ І РОЗРІЗИ КУРГАНІВ № 9 і № 10 /за І.К.Свешніковим/:

І,ІІ - план і розріз кургану № 9; ІІІ,ІV - план і розріз кургану № 10. 1 - контури ям; 2 - вохра; 3 - горщик; 4 - гумус; 5 - насип кургану; 6 - суглинок; 7 - материк.

Рис. 49. РОЗКОПКИ В с.БОЛЕХІВЦІ У 1976 РОЦІ. ПОЛЕ МОГИЛКИ (БОЛЕХІВЦІ ІІ). ПЛАНИ І РОЗРІЗИ ЯМ У КУРГАНІ № 10 /за І.К.Свешніковим/:

І,ІІ - яма № 1; ІІІ,ІV, V - яма № 2; VI, VII - яма № 3. 1 - горщик; 2 - вуглики деревні; 3 - вохра; 4 - суглинок; 5 - материк; 6 - заповнення ям; 7 - гумус; 8 - сучасний горизонт ґрунту; 9 - сліди деревини; 10 - посудина в розрізі.

Рис. 50. РОЗКОПКИ В с.БОЛЕХІВЦІ У 1976 РОЦІ. ПОЛЕ МОГИЛКИ (БОЛЕХІВЦІ ІІ). МАТЕРІАЛИ З РОЗКОПОК КУРГАНІВ І З ПОВЕРХНІ ПОЛЯ /за І.К.Свешніковим/:

1,2,4,5 - кераміка з впускного вогнища скіфського часу в кургані № 4; 3 - залізне кайло, знайдене біля кургану № 5; 6,14 - посуд з поховання в кургані №4; 7,8 - фрагменти крем'яних знарядь /сокири і ножа/ з поверхні поля; 9 - крем'яний скребок - різець з кургану № 3; 10 - крем'яний ніж з кургану № 2; 11 - кам'яна сокира з кургану № 8; 12 - фрагмент крем'яного ножа /знахідка біля кургану № 3/; 13 - крем'яний відщеп з кургану № 7.

Рис. 51. РОЗКОПКИ КУРГАНУ № 15 у с.КУЛЬЧИЦІ (КУЛЬЧИЦІ І) В 1971 РОЦІ. /за І.К.Свешніковим/:

І - план кургану; ІІ - розріз кургану по лінії А-Б. 1 - верхній шар гумусу; 2 - чорнозем; 3 - стародавній чорнозем і насип кургану; 4 - материк /світло-жовта глина/; 5 - горщики; 6 - зернотерка; 7 - кам'яні знаряддя; 8 - крем'яне вістря на стрілу; № 1-3 - ями 1-3.

Рис. 52. РОЗКОПКИ КУРГАНУ № 15 у с.КУЛЬЧИЦІ (КУЛЬЧИЦІ І) В 1971 РОЦІ. РЕЧІ З КУРГАНУ /за І.К.Свешніковим/:

1,2,5,6,8 - ніж, вістря на стрілу, сокири і амфора з могильної ями; 3,4 - ніж і долото, знайдені в стародавньому горизонті; 7 - горщик з ями № 2. 1-3,5 - крем'яні вироби; 4,6 - кам'яні предмети; 7,8 - глина.

Рис. 53. КУРГАННИЙ МОГИЛЬНИК КУЛЬЧИЦІ І. КУРГАН № 15. ЛІПНИЙ ГОРЩИК.

Реставрував І.К.Свешніков. Світлина В.Й. Козака 1973 р.

Рис. 54. КУРГАННИЙ МОГИЛЬНИК КУЛЬЧИЦІ І. КУРГАН № 15. ЛІПНИЙ ГОРЩИК.

Реставрував І.К.Свешніков. Світлина В.Й. Козака 1973 р.

Рис. 55. КУРГАННИЙ МОГИЛЬНИК КУЛЬЧИЦІ І. КУРГАН № 15. ЗЕРНОТЕРКА. Світлина В.Й.Козака 1973 р.

Рис. 56. КАМ'ЯНІ ВИРОБИ З ТЕРИТОРІЇ с.КУЛЬЧИЦІ (КУЛЬЧИЦІ V). ДОБА МІДІ-БРОНЗИ:

1-7 - кам'яні ножі та серпи; 8,9 - відщепи з ретушшою типу скребків.

Рис. 57. КАМ'ЯНІ ВИРОБИ З ТЕРИТОРІЇ с.КУЛЬЧИЦІ (КУЛЬЧИЦІ V). ДОБА МІДІ-БРОНЗИ:

1,3 - відбійники або відтискачі /віджимники/; 2 - ніж.

Рис. 58. СТЕБНИК V, УРОЧИЩЕ ГАЙ. МІСЦЕ ЗНАХОДЖЕННЯ КРЕМ'ЯНОГО НАКОНЕЧНИКА СТРІЛИ (показано стрілкою). Світлина В.Й.Козака 1998 р.

Рис. 59. РОЗКОПКИ КУРГАНУ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОЮ АРХЕОЛОГІЧНОЮ ЕКСПЕДИЦІЄЮ БІЛЯ С. БИКІВ ДРОГОБИЦЬКОГО РАЙОНУ. Світлина В.М. Петегирича 1998 р.

Рис. 60. КАРТА-СХЕМА РОЗТАШУВАННЯ ПАМ'ЯТОК ДОБИ БРОНЗИ ТА РАННЬОГО ЗАЛІЗА:

І доба бронзи: Культура молодшої шнурової кераміки доби ранньої бронзи: 1 - Болехівці I /стоянка/; 2 - Колодруби I /поселення пізнього етапу культури шнурової кераміки/; 3 - Раделичі VI /курганний могильник із розораними насипами III етапу верхньодністровської групи підкарпатської культури/; 4 - Залужани I /три кургани або поселення/. Комарівська культура доби середньої бронзи: 5 - Городище I /курганний могильник, що складається з трьох насипів, два з них розкопані/; 6 - Кульчиці IV /грунтовий могильник/. Поселення: 7 - Кавське I; 8 - Стара Сіль III; 9 - Стрільбище II; 10 - Чайковичі III. Доба пізньої бронзи: 11 - Підгородці I /поселення/; 12 - Урич II /петрогліфи/; 13 - Самбір III /скарб бронзових речей/; 14 - Кавське I /поховання культури Станове/; 15 - Трускавець II /бронзовий серп кінця доби бронзи - початку раннього заліза/. Інші об'єкти доби бронзи. Пам'ятка: 16 - Стара Сіль II. Поселення: 17 - Стрільбище II. Кам'яна сокира: 18 - Доброгостів III /сокира/. II – **доба раннього заліза:** Культура фракійського гальштату. Городище: 19 - Розгірче III. Поселення: 20 - Сопіт I; 21 - Стара Ропя I; 22 - Стара Сіль III; 23 - Стара Сіль IV; 24 - Старий Самбір IV; 25 - Стрільбище I; 26 - Стрільбище I. Грунтовий могильник із тілоспаленням голіградської групи: 27 - Сопіт II. Могильник: 28 - Підгородці II. Городище черепинсько-лагодівської групи ранньоскіфського часу: 29 - Кульчиці III /за іншою версією - лужицька культура/. Поселення доби раннього заліза: 30 - Городище III; 31 - Новий Кропивник I; 32 - Новий Кропивник II; 33 - Самбір I; 34 - Стрільбище I. Поховання кельтського воїна: 35 - Нижня Стинава I. Окремі знахідки: 36 - Дрогобич II /три стели доби раннього заліза або релікварій XV століття н.е./; 37 - Торгановичі I /грецька монета часів Птолемеїв/. III – **населені пункти.**

Рис. 61. КУРГАННИЙ МОГИЛЬНИК КУЛЬЧИЦІ ІV. ЛІПНИЙ ГОРЩИК КОМАРІВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ. Реставрував І.К.Свешніков, світлини В.Й.Козака 1973 р.

Рис. 62. КУРГАННИЙ МОГИЛЬНИК КУЛЬЧИЦІ ІV. ЛІПНИЙ ГОРЩИК КОМАРІВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ. Реставрував І.К.Свешніков, світлини В.Й.Козака 1973 р.

Рис. 63. КУЛЬЧИЦІ ІІІ /КУЛЬЧИЦЬКЕ ГОРОДИЩЕ/. РОЗРІЗ ВАЛУ /за М.А.Филипчуком/.

Рис. 64. КУЛЬЧИЦІ ІІІ /КУЛЬЧИЦЬКЕ ГОРОДИЩЕ/. ПЛАН І ПРОФІЛЬ ЖИТЛА /за М.А.Филипчуком/.

Рис. 65. КУЛЬЧИЦІ ІІІ /КУЛЬЧИЦЬКЕ ГОРОДИЩЕ/. ЗНАХІДКИ З РОЗКОПОК /за М.А.Филипчуком/.

Рис. 66. ПАМ'ЯТКА ДРОГОБИЧ ІІ. СКУЛЬПТУРНА ГРУПА.

Світлини В.Й. Козака і Л.А. Скопа 1990 р.

Рис. 67. ПОСЕЛЕННЯ САМБІР І І СТРІЛКОВИЧІ І. СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН:

1 - забудова; 2 - церква; 3 - лісовий масив; 4 - горизонталі; 5 - р. Дністер; 6 - безіменні потічки; 7 - головні дороги; 8 - пункти Самбір I /1/ і Стрільбище I /2/.

Рис. 68. КАРТА-СХЕМА РОЗТАШУВАННЯ ПАМ'ЯТОК РАННЬОСЛОВ'ЯНСЬКОГО ТА СЕРЕДНЬОВІЧНОГО ЧАСУ:

I – **перша половина I-го тисячоліття н.е.:** Пам'ятки римського типу. Поселення: 1 - Стрільбище II /II-III століття/; 2 - Турка III /перші століття/. Скарби та окремі монети: 3 - Самбір IV /IV століття/; 4 - Старий Самбір II /II століття/; 5 - Стрий III /III століття/. Бронзовий чекан-сокира IV століття: 6 - Трускавець VI. Поселення черняхівської культури /II-V століття/: 7 - Медениця I; 8 - Рудники III /III-IV століття/; 9 - Стрий II; 10 - Чайковичі I. Могильник культури карпатських курганів: 11 - Добряни I. Поселення перших століть нашої ери: 12 - Ільник III; 13 - Стрий I; 14 - Стрий IV; 15 - Чайковичі III. Селище ранньослов'янського часу: 16 - Стара Сіль I. II – **доба раннього середньовіччя /VI-X століття/:** Городища, фортеці, замчища. Городище IX-XI століття: 17 - Голобутів I. Городища типу сторожового пункту, чи фортеці IX-XIV століття: 18 - Грозова I; 19 - Урич I. Городища X-XI століття: 20 - Смільниця I /за іншою версією - давньоруське городище та монастирище XIV-XVIII століття/; 21 - Солонське I; 22 - Доброгостів I; 23 - Ступниця I. Городища - сторожова фортеця X-XIV століття: 24. Верхнє Синьовидне II; 25 - Лопушна I. Городище зі знахідками X-XIX століття: 26 - Самбір

VI. Середньовічне замчище: 27 - Попелі I. Городища давньоруського часу: 28 - Городище II; 29 - Дрогобич I; 30 - Кружики I; 31 - Кульчиці III; 32 - Нижні Гаї I; 33 - Розгірче II; 34 - Розлуч I; 35 - Стрілки IV; 36 - Тур'є I; 37 - Верхне Синьовидне I /три городища і сокира/. Поселення: 38 - Рудники III /VI-VII століття/; 39 - Кульчиці VII; 40 - Рудники I; 41 - Стрий IV; 42 - Стрілки III; 43 - Раделичі I /угорське поселення у давньоруський час/. Залізобробні майстерні: 44 - Рудники IV /IX-XI століття/; 45 - Раделичі V /давньоруський час/. Скарби та окремі знахідки: 46 - Ясениця-Замкова I /візантійська монета з написом «констанціум»/; 47 - Гірне I /скарб залізних речей/; 48 - Дубляни V /горщик давньоруського часу/; 49 - Трускавець V /хрест-енколпійон/. III - доба пізнього середньовіччя /XI-XV століття/: Городища, монастирі та оборонна споруда. Городища XI-XIII століття: 50 - Довге II; 51 - Кавське II; 52 - Літиня I /за іншою версією - селище/; 53 - Лішня I. Давньоруське городище XI-XIII століття і оборонна споруда XIV-XVII століття: 54 - Спас II. Давньоруські городища XII-XIII століття: 55 - Більче I; 56 - Кавське III; 57 - Тершів II. Городище XII-XIV століття: 58 - Турка IV. Оборонна споруда XIII-XIV століття: 59 - Ясениця-Сільна I. Печерний монастир XII-XVI століття: 60 - Розгірче I. Монастир XIII-XVIII століття: 61 - Спас III. Селища та поселення. Селища давньоруське XI-XIII століття: 62 - Котоване III. Селища давньоруські XII-XIV століття: 63 - Старий Самбір III; 64 - Стрільбище III. Селище XV-XVII століття: 65 - Турка VI. Поселення давньоруські XI-XIII століття: 66 - Колодруби I; 67 - Чайковичі I. Поселення давньоруські XII-XIV століття: 68 - Турка V; 69 - Турка VII. Поселення XII-XIII століття: 70 - Ільник III; 71 - Ільник IV; 72 - Ільник V; 73 - Лосинець V; 74 - Стебник IV /поселення давньоруських ремісників/; 75 - Чайковичі III /давньоруське поселення/; 76 - Чайковичі IV. Поселення XIII-XVIII століття: 77 - Волоща I. Поселення XIV-XV століття: 78 - Стрий IV. Поселення XIV-XVII століття: 79 - Завадівка I; 80 - Завадівка II; 81 - Ільник I; 82 - Ільник II; 83 - Ільник V; 84 - Лосинець III; 85 - Турка II; 86 - Турка III. Поселення XV-XVII століття: 87 - Турка VII; 88 - Чайковичі IV; 89 - Завадівка III; 90 - Ільник III; 91 - Ільник IV; 92 - Лосинець I; 93 - Лосинець II; 94 - Лосинець IV; 95 - Лосинець V; 96 - Турка V; 97 - Шум'яч I. Давньоруський могильник із трупопокладенням XI століття: 98 - Смільниця II /3 поховання/. Залізобробна майстерня давньоруська XI-XIII століття: 99 - Раделичі IV. IV – населені пункти.

Рис. 69. ПАМ'ЯТКА СТРИЙ III. РИМСЬКІ МОНЕТИ:

1,2 - антоніани Гордіана III; 3 - велика бронза Філіппа Араба; 4 - мала бронза Марка Аврелія Клавдія II. Світлини Р.Лапановського /Краків/.

Рис. 70. ПОСЕЛЕННЯ СТАРА СІЛЬ I. ВИД ІЗ СХОДУ.

Світлини В.Й. Козака 1982 р.

Рис. 71. ПОСЕЛЕННЯ СТАРА СІЛЬ I:

1-8 - фрагменти керамічних посудин.

Рис. 72. СОЛОНСЬКЕ I /СОЛОНСЬКЕ ГОРОДИЩЕ/. ЗНАХІДКИ З ОБОРОННИХ СПОРУД І ЖИТЛА /за М.А.Филипчуком/.

Рис. 73. СОЛОНСЬКЕ I /СОЛОНСЬКЕ ГОРОДИЩЕ/. ПЛАН І ПРОФІЛЬ ЖИТЛА № 1 /за М.А.Филипчуком/.

Рис. 74. СОЛОНСЬКЕ I /СОЛОНСЬКЕ ГОРОДИЩЕ/. КЕРАМІКА ІЗ ЖИТЛА №1 /за М.А.Филипчуком/.

Рис. 75. СОЛОНСЬКЕ I /СОЛОНСЬКЕ ГОРОДИЩЕ/. ПРОФІЛІ ОБОРОННИХ ЛІНІЙ /за М.А.Филипчуком/.

Рис. 76. СОЛОНСЬКЕ I /СОЛОНСЬКЕ ГОРОДИЩЕ/. ЗНАХІДКИ КУХОННОГО ПОСУДУ З ДНА РОВІВ /за М.А.Филипчуком/.

Рис. 77. УРИЧ I /ТУСТАНЬ. КАМІНЬ/. ЦЕНТРАЛЬНА ЧАСТИНА НАСКЕЛЬНИХ УКРІПЛЕНЬ. Світлини М.Ф.Рожка.

Рис. 78. УРИЧ I /ТУСТАНЬ/. ДРУГИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ПЕРІОД. ВИГЛЯД ДВОРУ ІЗ ЗАХОДУ. Реконструкція М.Ф.Рожка.

Рис. 79. УРИЧ I /ТУСТАНЬ/. П'ЯТИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ПЕРІОД. Реконструкція М.Ф.Рожка. Рисунок Г.Бартіш.

Рис. 80. ЗАГАЛЬНИЙ ВИД ДАВНЬОРУСЬКОГО ГОРОДИЩА У с.СТУПНИЦЯ (СТУПНИЦЯ I) (позначене стрілкою). Світлини В.Й.Козака 1998 р.

Рис. 81. СТЕБНИК IV. ПОСЕЛЕННЯ ДАВНЬОРУСЬКИХ РЕМІСНИКІВ XII-XIII СТОЛІТТЯ (означене стрілкою). Світлини В.Й.Козака 1998 р.

Рис. 82. ГІРНЕ I. СКАРБ ЗАЛІЗНИХ ЗНАРЯДЬ X-XI ст.н.е. /за С.В.ТЕРСЬКИМ/.

Рис. 83. ВЕРХНЄ СИНЬОВИДНЕ I. ЗАЛІЗНА БОЙОВА СОКИРА ДАВНЬОРУСЬКОГО ЧАСУ. Малюнок В.Й.Козака, світлини А.Драгана 1998 р.

Рис. 84. ПОСЕЛЕННЯ ЧАЙКОВИЧІ I і ЧАЙКОВИЧІ II. СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН:

1 - забудова села; 2 - р.Дністер; 3 - церква; 4 - безіменні потічки; 5 - лісові масиви; 6 - основні дороги; 7 - берег Дністра; 8 - горизонталі; 9 - місце знаходження пунктів Чайковичі I/1/ і Чайковичі II /2/.

Рис. 85. ПОСЕЛЕННЯ ЧАЙКОВИЧІ I. ФРАГМЕНТ ПОСУДИНИ ДАВНЬОРУСЬКОГО ЧАСУ.

Рис. 86. ПАМ'ЯТКА ВОЛОЩА I. ШУРФ 2x2м. Вид із південного сходу. Світлини М.Ф. Рожка 1987 р.

Рис. 87. КАРТА-СХЕМА РОЗТАШУВАННЯ ДАВНІХ ПАМ'ЯТОК НЕ ВИЗНАЧЕНИХ ХРОНОЛОГІЧНО:

I. – Вали: 20 - Більче II 21 - Вільшаник II.

II. Городище: 1 - Борислав I;

III. - Пам'ятки представлені окремими кам'яними виробами:

22 -Бережниця I /сокира/; 23 - Блажив I /кам'яні вироби/; 24 - Почаєвичі II /наконечник стріли або списа/; 25 - Борислав I /сокира/; 26 - Брониця IV /крем'яний серп/; 27 - Ваньковичі I (Стрільковицької сільради) /сокира/; 28 - Вільшаник I /сокира-молот/; 29 - Вільшаник II /2 сокири/; 30 - Воля I /сокира/; 31 - Дерезичі I /сокира/; 32 -Дубляни II /сокира/; 33 - Кульчиці VIII /кам'яні вироби/; 34 -Кульчиці X (кам'яні вироби); 35 - Нагуєвичі I /сокири і грузило для сітей/; 36 - Орів I /сокира/; 37 - Самбір V /кам'яне грузило/; 38 - Торчиновичі I (сокира); 39 – Старий Самбір V /сокира/; 40 - Стебник VI /7 крем'яних ножів/; 41 - Селець(Сілець I) /кам'яні вироби/; 42 - Сушиця I /сокира/; 43 - Уличне III (сокира); 44 - Чуква I /сокира/.

IV– Пам'ятки курганного типу та інші поховальні споруди:

2 - Биків I /2 насипи/; 3 - Брониця II; 4 - Брониця III /4 насипи/; 5 - Велика Білина I /1 насип/; 6 - Городище IV /1 насип/; 7 - Довголука I /1 насип/; 8 - Довголука II (1 насип); 9 - Дубляни I /2 насипи/; 10. -Дубляни III /декілька насипів/; 11 - Дубляни IV /2 насипи/; 12 - Летня I /3 групи насипів/; 13 - Летня II /група з 3-х насипів/; 14 - Мала Білина I /4 насипи/; 15 - Нагірне I /11 насипів/; 16 - Нагуєвичі II /1 насип/; 17 - Підгірці I /3 насипи, 1 розкопано/; 18 - Сіде I /5 насипів/; 19 - Сіде II /17 насипів/.

V - Пам'ятки бронзовими виробами та ліпною керамікою:

Бронзові вироби: 45 -Рудники VII /енколпін/; 46 - Самбір II /кельт/. Ліпна кераміка: 47 - Кружики II. VI – населені пункти.

Рис. 88. КАМ'ЯНІ ВИРОБИ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ СХІДНИЦЯ I (за О.П.Чернишом): 1, 2 - різак, 3-4 чоппер-сікач, 4-8 чоппери, 9-11 скребла, 12 - зубчате знаряддя.

Рис. 89. КАМ'ЯНІ ВИРОБИ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ СХІДНИЦЯ I (за О.П. Чернишом): 1- різак, 2-4 різальні знаряддя, 3 - рубило, 5, 7, 8-11 - пластинчасті сколи, 6 - скребло, 12 - різцеподібне знаряддя.

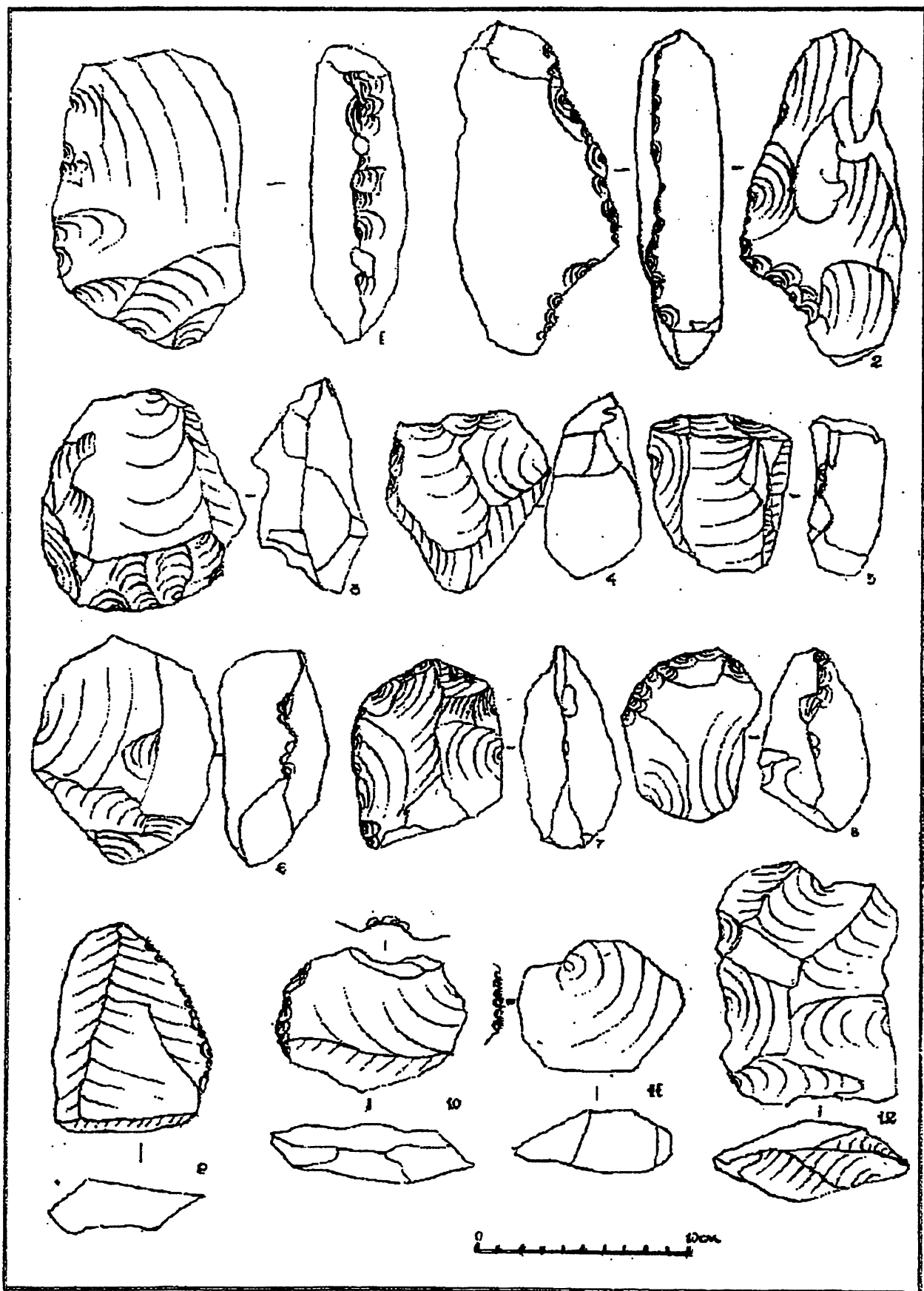

Рис. 88. Кам'яні вироби місцезнаходження Східниця I (за О.П.Чернишом):
 1, 2 – різак; 3, 4 – чоппер-сікач; 4-8 – чоппери; 9-11 – скребла; 12 – зубчате знаряддя.

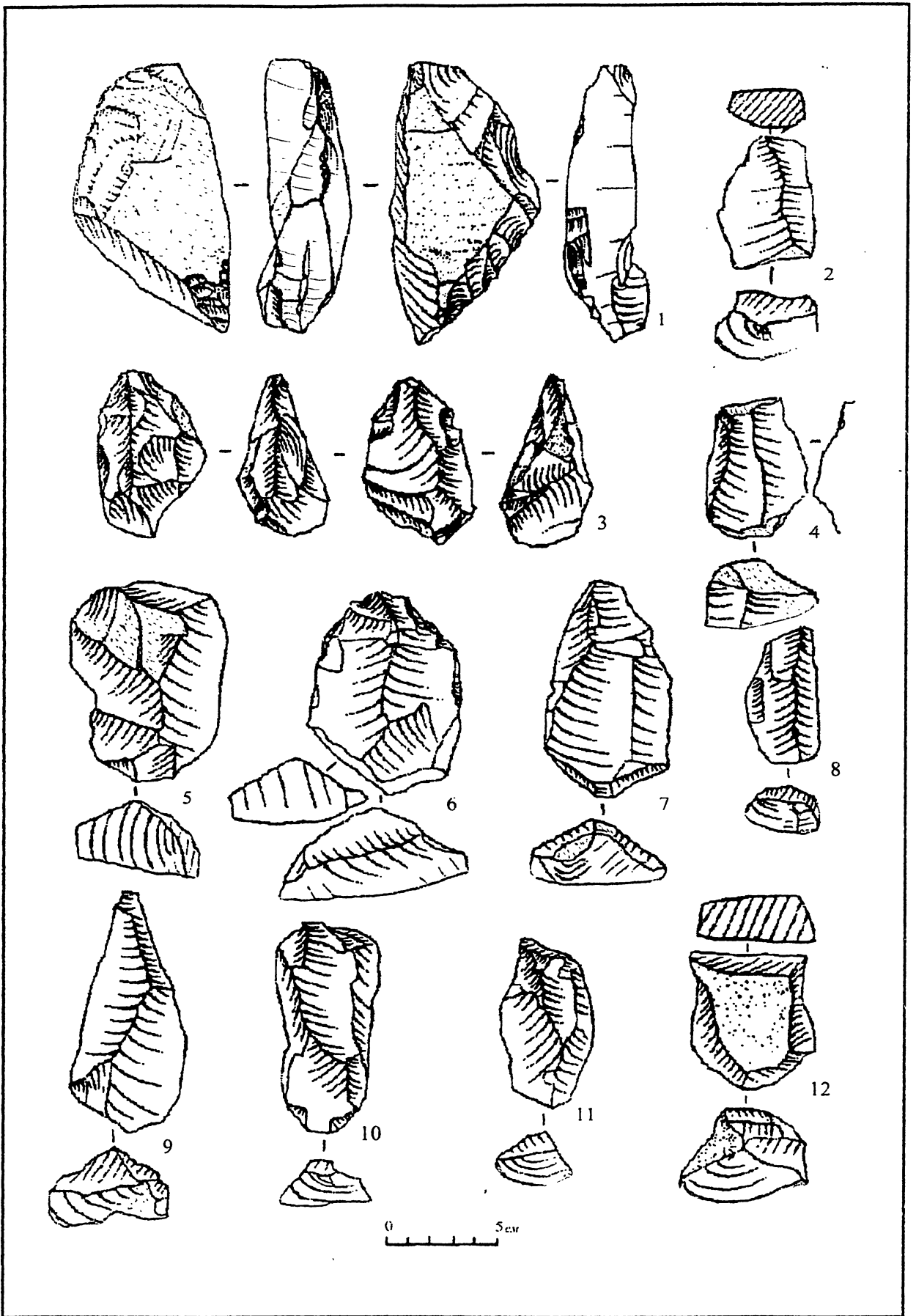

Рис. 89. Кам'яні вироби місцезнаходження Східниця I (за О.П.Чернишом):
 1 – різак; 2, 4 – різальне знаряддя; 3 – рубило; 5, 7, 8-11 – пластинчаті сколи;
 6 – скребло; 12 – зубчате знаряддя.

ПОКАЖЧИК ІМЕН

Адаменко О.М. (Adamenko O.M.)	8, 156, 161
Александровський О.Л.	40, 96, 151
Арап Р.Я.	151
Артюх В.С.	7, 22, 91, 93, 98, 104, 105, 107, 151, 156
Артюшенко А.Т.	9, 151
Ауліх В.В. (Аулих В.В.)	7, 72, 87, 90, 92, 98, 101, 118, 120, 151
Багрій М.М.	87
Багрій Р.С. (Багрий Р.С.)	7, 123, 151
Балагурі Е.А. (Балагури Э.А.)	36, 45, 106, 151
Бандрівський М.С.	7, 16, 24, 65, 69, 89, 90, 92, 103-105, 107, 116, 123, 151, 155, 158
Баран В.Д.	51
Бартіш Г.	79, 169
Батосский В.Д.	69, 116, 152
Безусько Л.Г.	151
Береговая Н.А.	16, 152
Березанська С.С.	63, 92, 152
Бернякович К.В. (Bernjasovič K.V.)	7, 8, 40, 63, 93, 94, 96, 97, 152, 160
Бибииков С.Н.	33, 152
Билинкевич Т.Д.	81, 152
Богуцький А.Б.	9, 152
Бойко Л.Б.	184
Бончук В.	69, 72, 121, 122, 152
Борисковський П.О. (Борисковский П.И.)	16, 80, 81, 152
Брайчевський М.Ю.	69, 110, 114, 116, 152
Брюсов А.Я. (Брюсов О.Я., Briusow A.J., Briusov A. Ya., Briusow A. Ja.)	127, 131, 133, 135, 138, 152
Буров В.С.	9, 152
Вавилов Н.И.	36, 152
Вагилевич І. (Вагилевич И., Wahylewycz I., Wahylevych I., Wagylewytsh I.)	6, 123, 126, 129, 132, 134, 137, 162
Валентиніан І, імператор	110
Варфоломей, святий	94, 139
Габінет М.П.	155
Галерій, імператор	110
Геренчук К.І.	9, 16, 152
Герета І.П.	16, 93, 151, 152
Гинда В.А.	152
Головацький Я.Ф. (Головацкий Я.Ф., Holovatskyj Ya.)	6, 107, 123, 126, 129, 134, 153

Голубец М.А.	12, 153
Гордіан III, імператор	73, 116, 168
Грибович Р.Т.	8, 36, 39, 88, 99, 110, 113, 152, 153, 160
Грушевський М.С.	6, 80, 118, 153
Гузар З.	16, 120, 153
Гуменюк В.В.	16, 81, 156
Гуменюк І.А.	12, 153
Гупало В.Д.	7, 8, 153
Даниленко В.Н.	36, 153
Данило, король	105
Данилюк А.Г.	2
Данчин Р.	69, 89, 90, 104, 151
Демедюк М.С.	9, 152
Деметрикевич В. (Demetrykiewicz W., Demetrykievich V., Denetrykiüewytsch W.)	6, 24, 69, 95, 104, 126, 129, 132, 134, 137, 160
Довгань П.	97, 160
Доротич О.	124
Драган А.	83, 169
Дубик І.М.	103
Єфіменко П.П. (Ефименко П.П., Jefimenko P.P., Efimenko P.P.)	127, 131, 133, 135, 138, 153
Жончинський Г. (Rzycyńzky G.)	6, 161
Завада П.І.	98, 99
Зализняк Л.Л.	22, 153
Зубицька О.Б.	5
Іваницьких, садиба	112
Івановський В.І.	72, 95, 96, 102, 124, 153
Іван Хреститель (костел Івана Хрестителя)	110
Ісаєвич Я.Д. (Исаевич Я.Д.)	2, 15, 22, 152, 153
Кавка В.Б.	90
Кадров С.	8
Карваш С.	109
Каспер Є.І.	98
Кишакевич, господар	110
Кирненко В.І.	87, 153
Кіццоля А., полковник	89
Кобільник В. (Кобильнык В., Kobilnyk W., Kobil'nyk V.)	6, 7, 22, 24, 36, 40, 65, 66, 72, 80, 87-89, 91-95, 97- 101, 103-105, 110-112, 114, 115, 118-120, 124, 126, 129, 132, 134, 137, 153, 154, 160
Козак В.Й. (Козак В.И.)	1-3, 5, 7, 8, 45-48, 60, 62, 66, 68, 72, 74, 80, 81, 83, 87-90, 93-95, 97-101, 103-105, 108, 113, 115, 118, 120, 151, 154, 159, 163, 165-169, 184, 185.
Козий Г.В.	16, 154
Комарницький В.	152
Кондукторова Т.С.	4, 7, 46, 163, 165

Конопля В.М. (Konoplja V.)	7, 22, 24, 27, 31, 33, 36, 39, 72, 91, 95, 96, 98, 102, 105-109, 113, 114, 117, 118, 122, 124, 151-154, 160, 164
Константин I, імператор	110
Константин VIII, імператор	72, 80, 119
Коробкова Г.Ф.	36, 154
Корчинський О.М.	7, 89, 90, 92, 99, 101, 111, 154, 155
Кос А.И.	155
Коструба Т.	72, 155
Кравчук М.Я.	88
Крип'якевич І.	1, 2, 5, 7, 72, 87-91, 93, 94, 96-101, 103, 104, 106-121, 123, 124, 139, 155, 157
Кріспіна, дружина імператора	
Коммода	69, 114
Кропоткін В.В. (Кропоткин В.В.)	69, 109, 114, 116, 155
Круглов С.С.	9, 152
Крушельницька Л.І. (Крушельницкая Л.И.)	7, 8, 63, 65, 88, 89, 92, 95, 98, 99, 103, 105, 111, 123, 151, 155, 159
Кузьмович В., директор	111
Кутельмах З.	114, 117, 118, 154
Лазаренко Є.К.	9, 11, 155
Лапановський Р.	73, 168
Лев, король і князь, Товариство Лева	109, 112, 117, 119-121, 123, 124
Левицкий М.М.	152
Литвин Т. М.	89, 155
Маковський І.	154
Малевська М.В. (Малевская М.В.)	101, 112, 155
Малєєв Ю. М.	113, 154
Марк Аврелій Клавдій II, імператор	73, 116, 168
Массон В.М.	36, 155
Махнік Я. (Machnik J.)	7, 8, 39, 40, 95, 96, 110, 114, 161
Мацкевий Л.Г. (Мацкевой Л.Г., Mackiewoj L.G., Matskevoj L.G., Mackiewuj L.G.)	1, 2, 5, 7, 8, 11-16, 18, 20-22, 24, 27, 32, 33, 37, 44, 65, 69, 72, 80, 81, 91, 93, 96-98, 100, 104, 105, 107, 109, 112, 113, 116, 117, 119-124, 151-153, 155, 156, 159-161, 163-165, 184, 185
Мацюк О. Я.	153
Милкина Л.И.	12, 153
Мисів Л.В.	184
Михальчишин І.	7, 36, 72, 87, 91, 93, 94, 97, 100, 101, 103, 104, 108, 111, 116, 156
Мооса, шкала	24, 29
Невмержицька І.М.	184
Недашковская Н.Ю.	11, 156

Овчинников О.Г.	7
Оприск В.Г.	7, 72, 110, 153, 156
Осаульчук О.М	27-29, 122, 155, 156, 164
Павлів Д.Ю.	8
Палиенко В.П.	9, 157
Панахид Г.І. (Panachyd G.I.)	5, 81, 161
Парубій В.І.	2
Пассек Т.С.	36, 97, 157
Пастернак Я. (Pasternak J., Pasternak Ja.)	7, 8, 32, 34, 36, 93, 97-99, 104, 109, 111, 125, 129, 157, 164
Пелещишин М.А.	7, 153
Пеняк С.І.	151
Петегирич В.М.	8, 63
Петрик А.М.	2
Петрунь В.Ф.	113
Підоплічко І.Г.	15, 157
Полянський Ю.	16, 93, 98, 109, 111, 120, 157
Портнер Д.Э.	15, 157
Поцилуйко Н.Г.	151
Принада І.Б.	5, 8, 18, 20, 21, 37
Проць-Кравчук Г.Д.	11, 157
Птоlemeї, династія	66, 120, 146, 167
Пуздерко В.	125, 157
Раппопорт П.О. (Раппопорт П.О.)	7, 99, 101, 118, 123, 157, 158
Распопова М.Г.	9, 158
Ратич О.О. (Ратич А.А.)	7, 8, 72, 92-94, 98, 99, 101, 104, 115, 154, 158
Рожко М.Ф.	6-8, 72, 77-79, 90-92, 107, 110, 112, 117-120, 123, 155, 158, 169
Романова Д.Я.	5
Рошка М. (Roska M.)	6, 40, 88, 114, 161
Рыбачёк Е.П.	11, 24, 156
Савич В.П.	152
Савчин М.С.	2
Свешніков І.К. (Свешников И.К., Swieszniokow I.)	4, 7, 8, 36, 40, 45-47, 49-60, 63, 66, 69, 72, 87-89, 92- 102, 109-112, 115-118, 120, 158, 159, 162, 165-167
Свириденко В.Г.	11, 159
Сеньк Л.Т.	15, 153
Сидір Г.П.	113
Сидор М.Б.	184
Ситник О.С.	16, 119, 159
Скибак І.	153
Скленарж К.	15, 159
Скоп-Друзюк Г.П.	94, 159
Скоп Л.А.	68, 94, 159, 167
Скотний В.Г.	2
Сливко О.П.	155
Смішко М.Ю. (Śmieszko M.)	7, 8, 69, 92, 93, 98, 111, 112, 115, 117, 159, 162
Смішко Р.М.	29
Сосновська Е. (Sosnowska E.)	8, 161

Стадник В.І.	87, 153
Старкель Л. (Starkel L.)	8, 9, 24, 100, 161, 162
Стельмахович С.	122, 154
Стельмахович Ю.	154
Стрельцов С.	184
Струмінський В.	125
Студинський К.	157
Сулик Р.В.	107, 116, 151, 159
Сулімірський Т. (Сулимирский Т., Sulimirski T.)	7, 40, 88, 89, 92, 95, 96, 98, 99, 102, 112, 114, 115, 118, 126, 129, 132, 134, 137, 162
Сурма С.	2, 184
Тарасенко Л.Л.	12-14, 163
Татаринов К.А. (Tatarinov K. A.)	9, 15, 159, 161
Телегин Д.Я.	15, 159
Терський С.В.	82, 91, 159, 169
Тимочко О.	93
Тимошенко А.В.	2
Туня К.	8
Турянський І.І.	105, 107
Федьків З.М.	105
Фенін О.В.	114, 116, 159
Филипчук М.А.	7, 67, 68, 75-77, 99, 111, 167, 168
Філіпп Араб, імператор	73, 116, 168
Франко І. Я.	1, 2, 5, 93, 97, 103, 118, 140
Франко О.О.	2
Футала В.П.	2
Хомічак Р.	154
Цигилик В.М. (Цыгылык В.Н., Суһуҭук W.)	7, 8, 72, 88, 99, 108, 110, 111, 113, 159-161
Цигилик О. В.	160
Цись П.М.	9, 11, 160
Чайка Р.М.	7, 97, 160
Чайковська О.Й.	184
Черевко М.В.	9, 160
Черныш О.П. (Черныш А.П.)	7, 16, 22, 119, 160, 169-171
Черныш Е.К.	36, 97, 157
Шабелько А.І.	100
Шевців К.П.	5
Шевченко Т.Г. (Наукове Товариство)	93, 94, 109, 111, 120, 125, 157
Шнайдер А.	24, 90
Шовкопляс І.Г.	99, 160
Шолохова Е.В.	155
Щепанек К.	8
Юліан, імператор	110
Януш Б. (Janusz B.)	24, 95, 99, 120, 160
Ярошинський Б.В.	103
Ярошинський В.Т.	103

Ярошинських, садба	103
Budinský - Krička V.	102, 115, 160
Braidwood R.I.	36, 160
Childe V.G.	36, 160
Hanuliak M.	111, 161
Kostyniuk M.	9, 161
Kostrzewski J.	95, 102, 161
Kozłowski J.	9, 161
Majewski K.	114, 116, 161
Orlovský S.	81, 161
Pashkevich G.A.	8, 161
Rogosińska R.	92, 161
Tymrakiewicz W.	9, 162
Tringham R.	36, 162
Venci S.	36, 162
Žaki A.	128, 131, 136, 162
Žurowski K.	92, 109, 120, 162

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Азія (Азия, Asia)	6, 126, 129, 134
Авгсбург	157
Атаки	24
Балканський півострів	63
Бар	95
Баранне	27, 31, 32, 105-107, 123, 143, 163
Бачина	120
Бережниця	24, 86, 87, 140, 141, 149, 169
Биків	63, 86, 87, 140, 141, 149, 166, 169
Бистриця (Бистриця-Підбузька)	10, 11, 12, 15, 17, 64, 71, 86, 89, 110, 118
Бійнич	17, 41, 45, 87, 140, 141, 144, 163, 165
Більче	10, 15, 71, 72, 86-88, 139-141, 148, 149, 163, 168, 169
Більче-Злоте (Більче-Золоте)	6
Блажів	86, 88, 140, 141, 149, 169
Бойківщина (Бойківщина, Wojkiwyszczyna, Wojkivshchyna, Wojkiwstschyna)	6, 7, 22, 72, 110, 111, 122, 126, 129, 132, 134, 137, 152-159
Болехівці (Болехивци, Bolechiwci, Bolekhivtsi, Bolechiwzi)	4, 6, 17, 40, 41, 45-57, 64, 88, 127, 130, 132, 135, 137, 139-141, 144, 145, 159, 163, 165-167
Борислав (Борыслав, Boreślaw, Boryslav, Boryslaw)	10, 11, 15-17, 64, 71, 80, 86, 89, 126, 129, 132, 134, 137, 140, 141, 149, 163, 169
Бронниця	17, 38, 45, 86, 89, 140, 141, 144, 149, 150, 163, 164, 169
Буківна	32, 164
Буковина	153
Ваньковичі (Стрілковицької сільради)	86, 89, 140, 141, 150, 169
Велика Білина	86, 89, 140, 141, 149, 169
Велика Дубна	112
Велика Озимина	17, 89, 139, 141, 163
Верин	32
Верхнє Подністров'я	91, 155, 158
Верхні Гаї	88
Верхнє Синьовидне	71, 83, 89, 90, 139-141, 147, 155, 168, 169
Верхньодністровська низовина	12
Верхньодністровська рівнина	9, 11, 12
Вільшаник	86, 90, 91, 140, 141, 149, 150, 169
Волинська область	155
Волинь (Вольнь)	6, 151, 153, 155, 158-160
Волоща	71, 80, 85, 91, 139, 141, 148, 168, 169
Воля	86, 91, 140, 141, 150, 169
Воля-Довголуцька	94
Галицьке Поділля	157
Галичина (Galicien, Galicya)	6, 153, 157, 160, 161
Галівка	24
Гірне	71, 82, 91, 140, 142, 147, 159, 168, 169

Гірське	10, 15, 17, 36, 91, 139, 141, 143, 163
Голобутів	71, 91, 140, 142, 146, 167
Гординя	10, 15, 163
Городище	7, 63-65, 71, 86, 89, 92, 140, 141, 145-147, 149, 153, 167-169
Грозова (Grożowa, Hrozova, Grosowa)	7, 71, 72, 92, 128, 131, 133, 135, 138, 139, 141, 147, 167
Джейтун	155
Дережичі	86, 92, 94, 140, 141, 150, 169
Дніпро	63
Дністер (Днестр, Dniestr, Dnister)	9-12, 17, 24, 25, 27, 39, 64, 70, 71, 84, 86, 89, 106-108, 109, 112, 113, 117-119, 122-124, 126, 129, 132, 134, 137, 161, 162, 164, 167, 169
Доброгостів	17, 23, 28, 32, 64, 71, 72, 92, 93, 139-141, 143, 145, 147, 163, 164, 167, 168
Добряни (Добряны, Dobrany, Dobriany, Dobryany)	7, 72, 93, 127, 130, 133, 135, 138, 140, 142, 146, 167
Довге (Довжанської сільради)	17, 22-24, 27, 93, 139, 141, 143, 163, 164
Довге (Опорівської сільради)	71, 94, 101, 140, 141, 148, 168
Довголука	86, 94, 140, 142, 149, 169
Долішній Лужок (Лужок-Долішній)	89
Домамирч (Домамири, Домажири)	6, 153
Дрогобицька височина	11
Дрогобицьке передгір'я (Дрогобычское передгорье, Predgórze Drohobyckie, Drohobych foothills, Drogobyzker Vorgebirge)	1, 2, 5-12, 15, 16, 21, 22, 24, 32, 33, 36, 40, 45, 63, 69, 80, 81, 87, 126-129, 131-135, 137, 163, 184
Дрогобицький район (Дрогобиччина, Дрогобицький, Drohobucku powiat)	1-2, 4-7, 15, 22, 36, 40, 45, 63, 65, 72, 80, 87-89, 91-95, 97, 98, 101, 103-105, 110-112, 118, 119, 122, 123, 125, 141, 160, 163
Дрогобич (Дрогобыч, Drogobycz, Drogobych, Drogobytsh)	1, 6, 7, 10, 15, 17, 40, 64, 65, 68, 71, 86, 87, 89, 94, 108, 115, 120, 125, 129, 132, 134, 137, 139-141, 146, 147, 154, 155, 159, 163, 164, 167, 168, 181
Дубляни (Dublany)	71, 86, 94, 95, 140, 141, 147, 149, 150, 162, 168, 169
Європа (Європа, Europe)	6, 126, 127, 129, 131, 134, 135, 151, 153, 155, 161
Жидачів	16, 21
Завадівка	71, 95, 140, 142, 148, 149, 168
Завадка	39
Задністрія	70
Закарпаття (Закарпатьє)	6, 63, 122, 151, 155, 158, 159
Залужани (Вацовичі, Залужаны, Załużany, Zaluzhany)	6, 10, 15, 64, 95, 126, 127, 129, 132, 134, 135, 137, 140, 141, 145, 163, 167
Західна Волинь (Западная Волинь)	109, 155, 158
Західне Поділля (Западное Подольє)	66, 154, 158
Звір	11
Івано-Франківщина (Івано-Франківська обл.)	16, 81
Ільник	71, 72, 95, 96, 140, 142, 146, 148, 149, 167, 168

Кавське (Кавськэ, Kawśke, Kavśke)	17, 40, 44, 45, 63, 64, 71, 72, 96, 97, 127, 130, 132, 135, 139, 140, 142, 144, 145, 148, 163, 165, 167, 168
Кам'янець-Подільський	159
Кам'яниця	27, 31, 32, 103-107, 123, 143, 163
Карпати (Карпатські гори, Карпаты, Karpaty, Carpaty, Carpaten)	9, 11, 12, 15, 16, 126, 129, 131-134, 137, 151, 155-157, 159, 160
Карпато-Балканський регіон	151
Карпато-Дунайський регіон	63
Київ (Києв)	72, 151-153, 155-160
Клуж	88, 114, 140
Колодниця (Колодньця, Kolodnycia, Kolodnytsia, Kolodnyzja)	9-12, 17, 32, 36, 64, 71, 86, 97, 122, 126, 127, 129, 130, 132, 134, 135, 137, 140, 142, 143, 163, 164
Колодруби	64, 71, 97, 140, 141, 145, 148, 167, 168
Колпець	45
Комарники	24
Котоване (Котованэ, Kotowane, Kotovane)	7, 17, 32, 34-36, 71, 72, 97, 98, 126, 127, 129, 130, 132, 134, 135, 137, 139, 141, 143, 148, 163, 164, 168
Краків	73, 168
Кривче	6
Кримський півострів (Крим)	16, 81
Криниця	17, 36, 98, 139-141, 143, 163
Кружики	25, 86, 98, 100, 139-141, 147, 150, 168, 169
Кульчиці (Кульчыци, Kulzyczi, Kul'chytisi, Kul'tschyzi)	7, 17, 22, 24-27, 36, 40, 58-68, 71, 72, 86, 98-101, 126, 127, 129, 130, 132, 134, 135, 137, 139-141, 143-147, 150, 154, 156, 157, 160, 163, 164, 166-169
Ланівка	104
Леніна	112, 119
Летинка	91
Летня	86, 101, 140, 141, 149, 169
Лісостепове Подніпров'я	66
Літиня	71, 72, 101, 140, 141, 148, 168
Лішня	71, 101, 140, 141, 148, 168
Лопушна	71, 72, 101, 139, 141, 147, 168
Лосинець	71, 72, 102, 140, 142, 148, 149, 168
Лотатники	17, 102, 140, 142, 144, 163
Лука	27, 143, 163
Львів (Львов, Львив, Lviv, Lwów)	1, 6, 16, 21, 22, 33, 107, 116, 126, 129, 134, 139, 151-160, 162
Львівська область (Львівщина, Львовщина)	4, 152-159, 163, 184
Лютичина	101
Майнич	12
Мала Білина	86, 103, 140, 141, 149, 169
Медениця (Меденичі, Мэдэньця, Medenytsia, Medenytsia, Medenyzja)	17, 71, 103, 127, 130, 133, 135, 138-141, 144, 146, 151, 163, 167
Мезія	69
Миколаївський район (Миколаївщина)	15, 16, 22, 36, 69, 72, 87, 88, 91, 97, 98, 105-109, 141, 156, 163

Михайлевичі	10, 15, 163
Молдова	9
Монастир-Лішнянський	17, 42, 43, 45, 103, 140, 141, 144, 163, 165
Моршин	22, 24, 153
Москва	151-159
Мшана	27, 31, 32, 105-107, 123, 143, 163
Нагірне	86, 103, 140, 141, 149, 169
Нагуєвичі (Івана Франка)	11, 86, 103, 140, 141, 149, 150, 169
Нежухівка	105, 108, 109
Незвисько	24, 27, 32, 94, 143, 163, 164
Нижнє Синьовидне	90, 104
Нижні Гаї (Гаї-Нижні)	71, 101, 104, 140, 141, 147, 168
Нижній Турів	72
Нижня Стинава	17, 64, 69, 104, 140, 142, 144, 146, 163, 167
Новий Кропивник	64, 65, 104, 139, 141, 146, 167
Новошичі	10, 15, 163
Одер	63
Оленка	117
Опака (Орака)	17, 104, 140, 141, 144, 162, 163
Опір (Опор)	89, 90, 158
Орів	86, 104, 140, 141, 150, 169
Ортиничі	10, 15, 163
Оселівка	24, 27, 94, 143, 163
Передкарпаття (Підкарпаття, Предкарпатьє)	6, 7, 9, 11, 12, 15, 16, 154, 156, 158, 159
Підгірці	105, 140, 149, 169
Підгородці	64, 86, 104, 105, 140, 141, 145, 146, 167
Підбуж	10, 15, 163
Пісочне	108
Повіслення	36, 65
Подніпров'я	66
Подністров'я (Придністров'є)	159, 160
Полесьє	153
Польща (Польша, Polska, Poland, Polen)	7, 109, 116, 126, 129, 132, 134, 137, 139
Попелі	71, 80, 105, 140, 141, 147, 168
Почаєвичі	17, 23, 42, 45, 86, 105, 140, 141, 144, 149, 163-165, 169
Прийма	16, 18, 19, 21, 164
Прикарпаття (Прикарпатьє)	24, 151, 153, 155, 158-160
Раделичі (Радэлычы, Radelyczi, Radelychi, Radelytschi)	17, 22, 24, 27, 31, 36, 64, 71, 72, 105-108, 126, 127, 130, 132, 134, 135, 137, 139, 141, 143, 145, 147, 149, 154, 163, 164, 167, 168
Рахів	156
Розгірче (Розгирчэ, Rozgircze, Rozhirche, Rosgirtsche)	6, 64, 71, 72, 107, 127, 130, 133-135, 138-140, 142, 145, 147, 148, 159, 167, 168
Розлуч	71, 72, 107, 139, 142, 147, 168
Росія (Россия, Rosja, Russia, Rußland)	7, 126, 129, 132, 134, 137
Рудники	17, 36, 39, 69, 71, 72, 86, 108, 109, 139-141, 143, 144, 146, 147, 150, 159, 163, 167-169
Румунія (Румыния, Rumunia, Romania, Rumänien)	119, 128, 131, 133, 136, 138, 140

Самбір (Самбир, Sambir)	6, 7, 10, 17, 64, 65, 69, 70-72, 86, 89, 109-111, 114, 117, 126, 129, 132, 134, 137, 139-141, 145, 147, 150-159, 161, 167-169
Самбірський район (повіт, волость, Самбірщина)	7, 15, 22, 36, 40, 63, 65, 69, 72, 87-89, 91, 92, 94, 95, 98-101, 103, 110, 117, 124, 141, 153, 155, 158, 163
Сапогов	6
Середнє Подунав'я	36
Синьків	32, 164
Сіде (Сидз, Side)	7, 17, 36, 39, 40, 86, 110, 127, 130, 132, 135, 137, 139-141, 144, 149, 163, 169
Селець (Сілець)	10, 15, 86, 110, 140, 150, 163, 169
Скауне (Скаунз, Skaune)	128, 131, 133, 136, 138
Сколівський район (Сколе)	6, 7, 63, 72, 89, 90, 104, 105, 111, 123, 141
Словаччина	122
Смільниця	71, 72, 110, 111, 140, 141, 147, 149, 168
Снятинка	10, 15, 17, 111, 140, 141, 144, 163
Солонське	71, 72, 75-77, 101, 111, 139, 141, 147, 168
Санкт-Петербург (Ленинград)	152, 154, 155, 157
Сопіт (Сопит, Sorit)	63, 64, 111, 127, 130, 132, 135, 138, 139, 141, 145, 167
Спас	7, 17, 22, 23, 71, 72, 112, 139-141, 143, 148, 163, 164, 168
Советский Союз (СССР)	152, 155, 157, 158
Станіля	17, 112, 140, 144, 163
Станове	63, 167
Стара Ропа	64, 113, 140, 141, 145, 167
Стара Сіль	11, 64, 71, 72, 74, 113, 139, 141, 145, 146, 154, 167, 168
Старий Самбір	10, 17, 64, 69, 71, 86, 109, 111, 113, 114, 117, 139-141, 144-146, 148, 150, 158, 163, 167-169
Старосамбірський район (Старосамбірщина)	22, 66, 72, 111-113, 117-120, 124, 141
Старуня (Starunia)	80, 81, 152, 161
Стебник (Стэбнык, Stebnyk)	6, 10, 17, 38, 40, 45, 62-64, 71, 72, 81, 86, 88, 114, 115, 120, 127, 130, 132, 135, 137, 139, 140, 142, 144, 148, 150, 163, 164, 168
Стриганці	16
Стрий (Стрый)	7, 10-12, 17, 22, 24, 69, 71, 73, 86, 87, 89-91, 93, 104, 105, 111, 116, 119, 121, 139, 140, 142, 145-148, 151-153, 156, 159, 164, 167, 168
Стрийський район (Стрийщина)	6, 16, 22, 36, 40, 63, 69, 72, 91, 93, 94, 96, 97, 102, 104, 105, 107, 142, 159
Стрілки	64, 71, 116, 117, 139, 140, 142, 145, 147, 167, 168
Стрілковичі	64, 65, 69-71, 117, 139-141, 146, 167
Стрільбище	64, 71, 113, 118, 140, 142, 145, 148
Ступниця (Ступныця, Stupnyca, Stupnytsia, Stupnyzia)	7, 10, 15, 17, 44, 71, 72, 80, 96, 116, 119, 126, 127, 132-135, 137, 140, 141, 143, 147, 153, 154, 163, 165, 168, 169
Сушиця	39, 86, 119, 140, 142, 150, 169
Східна Європа	69

Східниця (Схидньця, Shidnytsya, Skhidnytsia, Shidnyzja)	16, 17, 119, 126, 129, 132, 134, 137, 139, 141, 143, 163
Східні Бескиди	160
Татри	151
Тернопільська область (Тернопільщина)	6, 155
Тершів	17, 38, 39, 45, 71, 72, 119, 139, 142, 144, 148, 163, 164, 168
Тершів-Спас	39
Тисьмениця	10, 12, 15, 17, 64, 71, 86, 88, 115
Топольчанка	117
Торгановичі	64, 65, 119, 140, 142, 146, 167
Торонто	157
Торчиновичі	86, 120, 140, 142, 150, 169
Торське	32, 164
Трускавець	10, 11, 17, 38, 40, 45, 64, 71, 86, 120, 139, 140, 142, 144-147, 153, 163, 164, 167, 168
Тур'є	71, 72, 120, 140, 142, 147, 168
Турка	7, 10, 22, 23, 64, 69, 71, 72, 86, 121, 122, 139, 168
Турківський район	72, 95, 96, 102, 107, 124, 142
Ужгород	107, 156, 159, 160
Україна (Українська РСР, УРСР, Украина, Ukraina, Ukraine)	1, 2, 5, 8, 11, 16, 22, 24, 81, 87-94, 96-104, 106-121, 123, 124, 126, 132, 134, 137, 139, 151, 155-159, 181
Українські Карпати (Украинские Карпаты)	9, 15, 152, 153, 159
Уличанка	122, 154
Уличне (Улычнэ, Ulyczne, Ulychne, Ulytschne)	17, 22, 24, 27-32, 36, 86, 122, 123, 126, 127, 130, 132, 134, 135, 137, 139-141, 143, 150, 156, 163, 164, 169
Уличанка	122
Урал	156, 157
Урич (Тустань, Урыч, Urycz, Urych, Urytsch)	6, 64, 71, 72, 77-79, 123, 126, 127, 129, 130, 132-135, 137-141, 145, 147, 151, 162, 167-169
Уфа	156, 157
Чайковичі	12, 17, 23, 32, 38, 45, 64, 69, 71, 72, 84, 85, 123, 124, 139-141, 143-146, 148, 149, 163, 164, 167-169
Хирів	113, 118
Ходорів	116
Чорне море	9
Чуква	86, 124, 140, 141, 150, 169
Шум'яч	71, 124, 140, 142, 149, 168
Яблунівка	44
Яблунька	113, 114, 118, 121, 122, 124
Ясениця	113
Ясениця-Замкова	71, 124, 140, 147, 168
Ясениця-Сільна	17, 71, 72, 125, 140, 141, 144, 148, 163, 168

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Леонід Георгійович Мацкевий
Володимир Йосипович Козак

СТАРОЖИТНОСТІ ДРОГОБИЦЬКОГО ПЕРЕДГІР'Я

Видання третє

Літературний редактор
Ірина Невмержицька

Редактор
Ольга Чайковська

Технічний редактор
Лариса Бойко

Комп'ютерний набір
Любомир Мисів

Комп'ютерне макетування і верстка
Сергій Стрельцов

Папір офсетний. Умов. друк. арк. 21.50

Видавець Святослав СУРМА
(Св. серія ДК № 2894 від 5 липня 2007 р.)
вул. Бориславська, 8, Дрогобич, Львівська обл., 82100
тел. (0324) 41-07-47; ел. пошта: surma2008@gmail.com

